

Ulloq: 9. februar 2026
Allaffik: Nordatlantkontoret
Suliarinn.: Christine Elbrønd
Suliap nr.: 2025-01159
Dok.: 3940262

Kalaallit Nunaanut aamma Kalaallit Nunaannit tunniussineq pillugu inatsisit pillugu
siunnersuut

Kapitali 1

Atuuffigisaa

§ 1. Kalaallit Nunaanni imaluunniit nunami allami pinerluuteqarnermut unnerluussaasoq, eqqartuussaasorluunniit, inatsit taanna malillugu, Kalaallit Nunaannut, Kalaallit nunaanniilluunniit tunniunneqarsinnaanngilaq.

Imm. 2. Inatsisip kapitaliata 4-raani, Kalaallit Nunaanniit Finland-mut, Sverigimullu tunniussineq ilaatinneqanngilaq.

Imm. 3. Kalaallit Nunaata, Savalimmiut, Danmarkillu akornanni tunniussineq inatsimmi atuuffeqanngilaq.

Kapitali 2

Kalaallit Nunaanniit nunamut allamut tunniussinermut piumasaqaatit nalinginnaasut

§ 2. Pineqartup pinerlunnerata nalaani, pinerlunnermut ukiumigut inuuppat tunniussisoqarsinnaanngilaq, tak. pinerlunnermut inatsit § 16.

§ 3. Kalaallit Nunaanni, Savalimmiuni, Danmarkimi, nunami avannarlermiittumi, imaluunniit Den Europæiske Union-mi naalagaaffeqatigisami eqqartuussaasoq, pinerluutigisamilluunniit eqqartuussissutigisamik tassannga tunniunneqassaaq, tunniussaaqusaasumik tunniussineqarsinnaanngilaq.

Imm. 2. Kalaallit Nunaanni, Savalimmiuni, Danmarkimiluunniit iliuutsiminik saammaassaasoq tunniunneqarnissamut noqqaavigineqartoq assigisaanik atuuppoq.

Imm. 3. aammattaaq tunniussineq itigartinneqarsinnaavoq, tunniunneqarnissamik noqqaavigineqartoq Avannarlerniit, Den Europæiske Union-p silataani Nunat arlaanniit, iliuutsiminik eqqartuussaasimappat, tunniunneqarpalluunniit.

Imm. 4. Imm. 1 aamma 3 malillugit tunniussinermut itigartitsissut, eqqartuussissutigisamik naammassinniinermik pissuteqarpat, naammassinniineqalersimappat, imaluunniit nunami eqqartuussivigineqartumi inatsisit malillugit naammassineqarsinnaanngippat.

§ 4. Kalaallit Nunaanni, Savalimmiuni, Danmarkimiluunniit pineqartumut unnerluussissut atorunnaarsinneqarpat, taamaallaat tunniussisoqarsinnaavoq, eqqartuussisarnermut inatsisit piumasaqaatai, unnerluussissutip atorunnaarsinneranut aalajangiussinermut naammassineqarsimappata. Aammattaaq tunniussineq itigartitsissutigineqarsinnaavoq, unnerluussut taamaatinneqarpat, unnerluussamillu taamaatitsinermut aalajangiussap allanngortinneranut piumasaqaatit naammassineqanngippata.

Imm. 2. Inatsisitigut malersuinnermut tunniussineq itigartitsissutigineqarsinnaavoq, Kalaallit Nunaanni, Savalimmiuni, Danmarkimiluunniit, pineqartup iliuusaanik inatsisitigut malersuineq aallartinneqarsimappat, tunniussinissamut noqqaavigineqartumut, iliuutsillu suussusaa apeqqutaatillugu inatsisitigut malersuinnermut, pineqartup Kalaallit Nunaannut

attuumassuteqarnera, pisullu allat piuppata, Kalaallit Nunaanni, Savalimmiuni, Danmarkimiluunniit naammassineqartussaasutut.

§ 5. Tunniussisoqarsinnaanngilaq, pineqartumit iliuuserisaq tamakkiisumik, ilaannakortumilluunniit, Kalaallit Nunaanni iliuuserineqarsimappat, iliuuserisarluk Kalaallit Nunaanni inatsisit malillugit pinerlunnerunngippat.

§ 6. Pineqartup nagguigisaminit tunniunneqarnera ulorianartorsiorpat, innuttaasunut eqimattanut aalajangersimasunut inooqataaffigisaani, upperisaanut, politikkikkulluunniit inissisimaffianut, allatigulluunniit politikkimut tunngassuteqartut peqqutigalugit malersorneqarsinnaaneranut, taassuma inuuneranut sammitinneqartumik, kiffaanngissusaanulluunniit, allatigullu ilungersunartutut isikkulinni pineqartumut ulorianartorsiortitsisoqarpat tunniussisoqarsinnaanngilaq.

Imm. 2. Aammattaaq tunniussineq pisinnaanngilaq, pineqartup tunniussaareernerani naalliutsitaanermik, allatulluunniit peqqarniitsumik, nakkarsaanermilluunniit, pillaanermilluunniit pineqariataassappat.

Imm. 3. Aammattaaq tunniussineq pisinnaanngilaq, Kalaallit Nunaata nunanut tamalaanut pisussaaffiitut akerliuppat.

§ 7. Inummik tunniussinermi, qallunaatut innuttaassusilimmik, imaluunniit Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqartumit, nunami allami inatsisitigut malersuinermini piumasaqaasiisoqarsinnaavoq, pineqartup Kalaallit Nunaannut nuunneqarnissaanik, parnaarussaanermik pillagaanerata naammassineqarnissaa siunertaralugu, parnaarussaanissamik eqqartuussaanermik imaluunniit allatut nammineersinnaajunnaarsitsinermini pineqaatissinneqarneq pisinnaavoq.

Imm. 2. Inummik qallunaatut innuttaassusilimmik, Kalaallit Nunaanniluunniit aalajangersimasumik najugalimmik pillagaassutaasumik naammassinniinikkut tunniussaqaarnermut taarsiullugu Kalaallit Nunaanni pineqaatissiissutaasoq naammassineqassatillugu, pillagaassutaasup naammassineqarnera itigartitsissutigineqarsinnaavoq.

§ 8. Inuk, Kalaallit Nunaanni parnaarussaannissamik eqqartuussaassutigisamik naammassinniisoq, tunniussaannermut naammassinniinnermut piumasagaatinik naammassinniisoq, Kalaallit Nunaanniit tunniunneqarallarsinnaavoq, nunami noqqaassutigineqartumiit inatsisitigut malersugaanerup siunertarineqarneratigut, piumasagaatitigut makkunatigut

1) pineqartup inatsisitigut malersorneqarnera naammassineqarpat, Kalaallit Nunaannut utertinneqassaaq, aamma

2) tunniunneqarnerup nalaani pineqartup nammineersinnaajunnaarsitaanerani

Imm. 2. Pineqartoq Kalaallit nunaanniit anisitaanermik pillaatitsitinneqarpat, tunniunneqarallarnermilu piumasagaatinik naammassinniisinnaanermut, utertinneqarnermut piumasagaatit piumasarineqassapput, tak. imm. 1, nr. 1, sioqqullugu Kalaallit Nunaanni tunniunneqarnermut aalajangiussineqartussaannnginneranik aalajangiunneqarsimassaaq. Aammattaaq nunamut noqqaavigineqartumut, pineqartup nunamut iseqqusaannnginneranut oqaluussinikkut pisariaqartinneqarpat peqataanikkut piumasagaatinik aalajangiussisoqassaaq.

Imm. 3. Kalaallit Nunaanni pineqartumut pillaatissiissutaasoq, nunami noqqaavigineqartumi nammineersinnaajunnaarsitsinermik pineqaatissiissutaasoq peerneqassaaq.

Imm. 4. Inuk, Kalaallit Nunaanni inatsisitigut malersorneqartussaasoq, tunniunneqarnermut piumasagaatinik naammassinniisimappat, immikkut Kalaallit Nunaanniit tunniunneqarallarsinnaavoq, nunamit noqqaavigineqartumiit inatsisitigut malersorneqarnek siunertaralugu.

Kapitali 3

Kalaallit Nunaanniit nunanut avannarlernut tunniussaqaarnermut piumasagaatit

§ 9. Finland-mut, Island-mut, Norge-mut, Sverige-mulluunniit inatsisinik unioqqutitsinikkut inatsisitigut malersugaanermut tunniussaqaarneq, tunniussinermik noqqaassutigineqartumiit, parnaarussaaniikkut pillagaanermik eqqartuunneqarsinnaasumik, imaluunniit allatigut nammineersinnaajunnaarsitsinermik pineqaatissiineqarsinnaasumik, nunani avannarlerni parnaarusseqqussut tunngavigalugu pisinnaavoq.

Imm. 2. Finland-mi, Island-mi, Norge-mi, Sverige-miluunniit pillagaanermik naammassinniinermut tunniussaqaarneq pisinnaavoq nunani avannarlerni parnaarusseqqusinikkut, pineqartoq parnaarussaaniissamik eqqartuunneqarsimappat imaluunniit allatigut nammineersinnaajunnaarsitsinermik pineqaatissinneqarsimappat.

Imm. 3. Arlalinnik pinerluuteqartunut inatsisitigut malersugaanermut, imaluunniit pillagaassutigisamik naammassinniinermut tunniussineq pisinnaavoq, pissutsit eqqarsaatigalugit, imm. 1-mi aamma 2-mi piumasaqaatit naammassineqareeraluartut.

§ 10. Tunniussineq pissaaq, piumasaqaatit malillugit, tunniunneqartup pinerluutigisaanik allanik, tunniunneqarneq sioqqullugu pisimasunik akisussaaffilerneqassanngilaq, tunniunneqarnermut peqqutaasumut naleqqiullugu, imaattoqarpat

- 1) § 2, § 3, imm. 1, tak. imm. 4, imaluunniit § 3, imm. 2 naapertorlugu pineqartumit inatsisinik unioqqutitsinermi tunniunneqarnerup pisinnaannginnera, imaluunniit
- 2) Pineqartup inatsisinik unioqqutitsineqarneranik tunniussineq § 4, imm. 1, imaluunniit § 5 malillugit itigartitsissutigineqarsinnaavoq, eqqartuussivimmiillu pisinnaatitsinermik nalunaartoqanngippat, pineqartoq inatsisinik tak. § 41, imm. 3. unioqqutitsinermut akisussaaffilerneqarsinnaavoq.

Imm. 2. Tunniunneqartorli massa imm. 1-qaraluartoq, tunniunneqarneq sioqqullugu pinerluutigisimasaanut allanut akisussaaffilerneqarsinnaavoq, tunniunneqarneranut naleqqiullugu, imaattoqarpat

- 1) nunamut avannarlerni tunniussinermut uppersaammik atatillugu, pineqartup sumuugaluarnersoq tunniunneqarnerani, tunniussineq sioqqullugu, allanik pinerlussimanermut akisussaatinneqarnermut uppersaammik nalunaaruteqarsimaneq, tak. § 36, imaluunniit nunami avannarlarmiittumi

eqqartuussivimmiinnermi pineqartumiit tamatumunnga uppersarsaaneq
nalunaarutigineqarsimappat, imaluunniit

- 2) pineqartumiit nunap qimannissaanut periarfissaqarsimappat, pineqartup
tunniunneqarfissaanut, tamanna ulluni 30-ni pisimangippat, naggataarutaasumik
tunniunneqareernermi, imaluunniit nuna taanna qimareernikuullugu
uterfigisimappagu.

§ 11. Tunniussineq pissaaq, tunniussineq sioqqullugu, tunniunneqartoq allanik
pinerluuteqarnikkut Islandimut ingerlateqqinneqaqqusaannginneranik piunasaqarnikkut,
tassunga tunniussineq, nunani avannarlerni tunniussivigineqartumi malittarisassat malillugit
itigartitsissutigineqartussaavoq.

§ 12. Tunniussineq pissaaq, tunniussinermut peqqutaasumut naleqqiullugu, tunniussineq
sioqqullugu pinerlunnerit allat pinerluutaasimasut pillugit tunniussineqassanngilaq, Den
Europæiske Union-mi naalagaaffeqatigisamut, Nunamulluunniit avannarlermut, aamma Den
Europæiske Union-mut, Nunalluunniit Avannarliit, aamma Den Europæiske Union-ip
avataanut naalagaaffimmut tunniussassamik ingerlatitseqqiineqassannginneranik
piunasaqaateqarnikkut, ima pisoqanngippat

- 1) nunamut avannarlermut, pineqartumit tunniussiffiusumut, tunniussinermut
uppersarsaammut atatillugu, Den Europæiske Union-mi naalagaaffeqatigisamut,
imaluunniit Nunat Avannarliit avataani naalagaaffimmut, aamma Den Europæiske
Union-mut, iliuutsinut taamaattunut, ingerlatseqqiinnermut uppersarsaammik
nalunaarutigineqareersumik, tak. § 36, pineqartumiilluunniit tamatumunnga
uppersarsaammik nalunaarutigineqareernerani, nunami avannarlermi
eqqartuussivimmiinnermi, tunniussivigisassamut tunniutereernerani,
- 2) pineqartup tunniussivigineqarfiani, pineqartumiit nunap taassuma qimassinnaaneranut
periarfissinneqareernerani, tamatumunnga ulluni 30-ni pinngitsoorneqareersumik,
naggataarutaasumik iperagaanermi, imaluunniit nuna taanna qimaqqareerlugu
uternerani, imaluunniit
- 3) § 41 malillugu, eqqartuussivimmiit pisinnaatinneqarpoq.

Kapitali 4

Kalaallit Nunaanniit, Den Europæiske Union-mut, Finland, Sverige-lu minillugit, tunniussinermut piumasaqaatit

§ 13. Inatsisitigut malersuinnermut tunniussineq, imaluunniit inatsisitigut unioqquitsinnermut Den Europæiske Union-mi naalagaaffeqatigiinni pillagaassutaasumik naammassinniineq, inatsit malillugit naalagaaffeqatigisamiit tunniussinermik noqqaassutigineqartumut, tassunga ilaatillugit nunamit avannarlermiittuminngaanniit aammalu europaminngaanniit tigusarinninnissamut inassutit, parnaarussaanermut pillagaanermut eqqartuussaanermut periarfissiisumik, imaluunniit tunniussinermut noqqaassutigisap tunngavigisaanik, naak iliuuserisap assigisaa Kalaallit Nunaanni eqqartuussineq malillugu assiginngikkaluaraa, makkunani iliuutsini:

- 1) Aaqqissuussaasumik pinerlunnermut peqataaneq
- 2) Qunusiarinninnikkut anguniagaqarneq
- 3) Inunnik niueruteqarneq
- 4) Meeqqanik, meeqqallu atorlugit atoqatigiinnermik filmilianik kinguaassiuutitigut atornerluineq
- 5) Aanngajaarniutininik, psykotrope-nillu akuutissanik unioqquitsisumik niueruteqarneq
- 6) Sakkunik, imassanik, akuutissanillu qaarsinnaasunik, unioqquitsisumik niueruteqarneq
- 7) Isertuussamik immikkut akiligaqarneq
- 8) Peqquserluutininik, takuneqarsinnaasumi peqquserlunneq, De Europæiske Fælleskab-it aningaasaqarnermut soqutigisaat
- 9) Pinerlunnikkut pissarsianik, pinerlunnikkut aningaasarsianik malunnarunnaarsaaneq
- 10) Ilumuunngitsunik aningaasaliorneq, takuneqarsinnaasumi euro-mik ilumuunngitsuliorneq
- 11) Qarasaasiatigut pinerlunneq

- 12) Avatangiisimi pinerlunneq, takuneqarsinnaasumi, uumasunik nungukkiartortunik niuerutiginninneq, aamma naasunik orpinnillu aalajangersimasunik nungukkiartortunik niueruteqarneq
- 13) Unioqqutitsisumik inunnik angallassineq
- 14) Piaaraluni inummik toqutsineq, sakkortuumillu timikkut innarliineq
- 15) Inuup timaaniittunik aamma- inuup pisataanik unioqqutitsisumik niueruteqarneq.
- 16) Qimarngussineq, nammineersinnaajunnaarsitsineq, tigusarinninnerlu
- 17) Inuup qalipaataa tunngavigalugu immikkoortitsineq, allanartanullu uumissuineq
- 18) Aaqqissuussamik, sakkulluunniit atorlugit tillinniarnaq
- 19) Kulturikkut pingartitanik unioqqutitsinikkut niuerutiginninneq, takuneqarsinnaasumi qangarnitsamik, eqqumiitsulianillu
- 20) Peqquserlunneq
- 21) Aningaasanik illersukkanik tunniusseqqusineq, pinngitsaaliinnikkullu aningaasanik tunniusseqqusineq
- 22) Ilaarsilluni sanaanik, aamma akuerineqarani saqqummiussamik sanaartukkanik saqqummersitsineq
- 23) Pisortatigoortunik uppersaatinik peqquserlulluni allanngortitsineq, aamma uppersaatinik ilumuunngitsunik niueruteqarneq
- 24) Akiliutitik peqquserlulluni allanngortitsineq
- 25) Inatsisitigut tunngavissaqanngitsumik hormon-imut nakorsaasianik, allanillu allisitsissutaasinnaasunik akuutissamik, niueruteqarneq
- 26) Atom-ip qeqqanut tunngasunik, radioaktive-nillu atortussianik, inatsisitigut tunngavissaqanngitsumik niueruteqarneq
- 27) Angallattakkanik motoorilinnik tillitanik niueruteqarneq
- 28) Pinngitsaaliineq
- 29) Piaaraluni ikuallatsitsineq
- 30) Nunani tamalaani Pillaanermut eqqartuussiviup pillaanermut oqartussaqaarfiani ilaatinneqartumi pinerluutit
- 31) Umiarsuarmik- timmisartumilluunniit tigusaqarneq
- 32) Sabotage – nukersornikkut aserorterilluni akerliunneq

Imm. 2. Iliuutsinut imm. 1-mi ilaatinneqanngitsumut, Den Europæiske Union-mi naalagaaffeqatigisami, inatsisitigut malersuinnermut tunniussineq, tunniussinermut noqqaassutigineqarnera tunngavigalugu pisinnaasoq, periarfissaqarpat, parnaarussaannermik pillagaanermik, minnerpaamik ukioq 1-q, naalagaaffeqatigisami pineqartumi pinerluuteqarnermut, assigisaanillu pinerluuteqarneq, Kalaallit Nunaanni inatsisitigut pinerlunnertut isigineqartumik.

Imm. 3. Imm. 1-mi ilaatinneqanngitsunut, Den Europæiske Union-mi naalagaaffeqatigisami, iliuuserisat pillugit pillagaanerp naammassineqarneranut tunniussineq, pisinnaavoq tunniusseqqusinnermut noqqaassut tunngavigalugu, eqqartuussaannikkut parnaarussaannermik pillagaanermik eqqartuussaappat, allatulluunniit minnerpaamik qaammatinik 4-nik sivilissusilimmik nammineersinnaajunnaarsitsinnermik pineqaatissiinnermik, aammattaaq taassuma assigisaanik iliuuserineqartoq, Kalaallit Nunaanni eqqartuussivimmi pinerlunnertut isigineqarpoq.

Imm. 4. Inatsisitigut malersorneqartussatut tunniussineq, pinerlunnernulluunniit arlalinnut pillaaassutigisamik naammassinniineq taamaallaat pisinnaavoq, massa imm. 1-3-mut piunasaqaateqaraluartoq, taakkualu arlaannaannik naammassinniinerugaluartoq.

§ 14. Pinerlunneq pillugu tunniussineq, Kalaallit Nunaanni inatsisitigut ilaatinneqartoq naammassineqarsinnaavoq, unnerluussaasumiit Kalaallit Nunaanni eqqartuussivik malillugu pisinnaanngippat.

§ 15. Tunniussineq naammassineqarsinnaavoq, iliuuserineqartoq naalagaaffeqatigisap nunap killingata avataani pisimappat, tunniunneqarnissamik noqqaassutigineqarfianiit, assigisaanillu iliuuserisaq Kalaallit Nunaata killeqarfiata avataani pisoq, Kalaallit Nunaata inatsiseqarnerani ilaatinneqartussaasusnaanngilaq.

§ 16. Eqqartuussaassutigisamik naammassinniineq siunertaralugu tunniussineq, pineqartumiit eqqartuussinermut najuuffigineqanngitsumut, pineqartorlu parnaarussaannermik pillagaanermik eqqartuussaaffiusumik, allatulluunniit nammineersinnaajunnaarsitsinnermik pineqaatissiineq pisinnaanngilaq, tunniussinermut noqqaassummi allaqqanngippat,

pineqartumiit inissinneqarfigisamini malittarisassat malinneqarpata, piffissarlu eqqorneqarpat

- 1) Inuttut aggersagaasimasuussaaq, tamatumuunalu piffissamik, eqqartuussivimmilu suliap sumi pinissaanik nalunaarfigineqarsimassaaq, aalajangiussinissamut, allatulluunniit pisortatigoortumik nalunaarutigineqareersimassaaq, erseqqissumik allanneqartumik, inummut pineqartumut ilisimaneqartumik, eqqartuussivimmi suliarineqartussap aalajangiunneqarneranik, tassanilu aalajangiivigineqarnissaanik nalunaarutigineqareersimassaaq, naak pineqartup eqqartuussinerup nalaani peqataasutut isersimaqataaangikkaluartoq,
- 2) Eqqartuussinermi aalajangerneqarnera ilisimaneqariissaaq, inatsisitigullu siunnersuineqareersimassaaq, pineqartumit namminermi toqqakkamik, naalagaaffimmiluunniit inissinneqarfiani, eqqartuussinermilu imminut illersuisussamut pisinnaatitsissummik tunniussereersimassaaq, eqqartuussinerullu nalaani siunnersortimit tassannga ilisaritinneqarsimaassaaq,
- 3) aalajangiussamik oqaluttuunneqareersimassaaq, erseqqissumillu nutaamik misiliinermik, maalaarnermilluunniit pisinnaatitaanermut, inuup peqataasinnaatitaaneranik, suliallu piviusuussusaanut periarfissiisumik, takuneqarsinnaasumi, uppersarsaatit nutaat qaqinneqaqqittut, taakkualu tunngavigalugit aalajangiinerugaluamut allannguinnermut aqutissiuussisinnaaneri, kingornalu pineqartoq erseqqissumik uppersarsaaneratigut, aalajangiussineq pineqartumiit akuerineqannginneranik, imaluunniit pineqartumiit nutaamik misiliineq, maalaaruteqarnerluunniit noqqaassutigineqarneranik, piffissarititaasup atuuttup iluani imaluunniit
- 4) tunniutiinnareernermi, naalagaaffimmut inissiivigisassamut tuaviortumik inutta toqqarlugu aalajangiussamik oqaluttuunneqassaaq, erseqqissumillu nalunaarfigineqassaaq, nutaamik misiliinermik, maalaarummilluunniit pisinnaatitaaneranik, nr. 3-mi taaneqartumik, aamma nutaamik misiliinermut, maalaarummilluunniit noqqaanermut piffissarititaasumik nalunaarfigineqassaaq

Imm. 2. Imm. 1-mi taaneqartoq, eqqartuussaassummik naammassinniineq siunertaralugu tunniunneqaqqusaasoq, pineqartoq pisinnaavoq tunniunneqarnermut noqqaassutip

imarisaanik nalunaarfigineqarpat, tunniunneqarnerup naammassineqannginnerani, eqqartuussissutip assileqqinneqarneranik (kopi) pineqartumut tunniunneqarnera noqqaassutigineqarsinnaavoq.

§ 17. Tunniussineq piumasaqaatini makkunani pissaaq:

- 1) Tunniunneqartoq akisussaatinneqaqqusaanngilaq, nunalluunniit pingajuannut ingerlateqqinneqassanngilaq, tunniunneqarfik sioqqullugu pinerluutigisai allat pillugit, tunniunneqarneranut peqqutaasut pineqartut saniatigut, imaattoqanngippat
 - a. § 41 malillugu eqqartuussivimmiit pisinnaatitsineqarpoq,
 - b. tunniunneqartoq, naak pineqartoq ulluni 30-ni aporfeqanngitsumik nuna qimassinnaagaluaraa, tunniunneqarfiata nalaani, tamanna pinngitsoorpaa, imaluunniit
 - c. pineqartumiit nuna qimareernikuullugu, nammineq piumassutsiminik utenera.
- 2) Eqqartuussivimmiit akuerineqanngitsumik, tunniunneqartumiit immikkut eqqartuussivimmiit, inatsisitigut malersorneqarneq piumasarineqaqqusaanngilaq.

Imm. 2. Taamaattorli tunniunneqartoq, eqqartuussivimmiit pisinnaatitaanngitsumik, tunniunneqarneq sioqqullugu pinerluutigisanik allanik akisussaatinneqassaaq, inatsisitigut malersorneqarneq, pineqaatissiissutaasumilluunniit naammassinniineq ima malitseqanngippat, tunniunneqartoq nammineersinnaajunnaarsitaassappat. Aammattaaq tunniunneqartoq eqqartuussivimmiit pisinnaatitsissutigineqanngitsumik akisussaaffilerneqarsinnaavoq, pineqartumiit tamatumunnga uppernarsaammik nalunaarutigineqarsimappat, naalagaaffeqatigisami eqqartuussinermi tunniussineqartumi.

Imm. 3. Tunniunneqartoq eqqartuussivimmiit pisinnaatitsissutaanngitsumik naalagaaffeqatigisap pingajuanut ingerlateqqinneqarsinnaavoq, pineqartup naalagaaffeqatigisamut tunniunneqarnermut akuersissummut atatillugu, tunniussivigisamut akisussaaffimmut akuersissutip tunniunneqareernerani, naalagaaffeqatigisallu pingajuanut ingerlateqqinneqarnissamut, pinerluutigisimasat allat, tunniussineq sioqqullugu pinerluutigisimasat pillugit, tak. § 36, 2. pkt. tunniussinermi ingerlatitseqqiineq aamma pisinnaavoq, eqqartuussivimmiit pisinnaatitsinninnikkut, naalagaaffeqatigiit pingajuanni

eqqartuussinikkut, tunniussineqarfiusumi tunniunneqartumiit tunniussinermut ingerlatitseqqiinnermut uppersaasatip tunniunneqareernera nalunaarutigineqarpat.

Kapitali 5

Kalaallit Nunaanniit, Avannarliit, aamma Den Europæiske Union-p naalagaaffiit tunniussinermut piumasaqaatit

§ 18. Avannarlerni, Den Europæiske Union-llu avataani naalagaaffiit isumaqatigineri tunngavigalugu, naalagaaffimmi pineqartumi, qallunaatut innuttaassusilinnut inatsisitigut malersuinnermut tunniussineq pisinnaavoq, imaattoqarpat

- 1) Pineqartoq, ukiuni marlunni kingullerni, pinerlunneq sioqqullugu, naalagaaffimmi najugaqarsimavoq, tassunga tunniunneqarnissaminik kissateqartoq, parnaarussivimmiittussatullu pillatisinnermut eqqartuunneqarsinnaalluni, Kalaallit Nunaanni inatsisit malillugit, minnerpaamik ukiumik 1-mik, iliuuserisamut, inatsisinik unioqqutitsinnermut assingusumut, tunniunneqarnissamut piumasarineqartumik, imaluunniit
- 2) Parnaarussaannermut pillagaanermik eqqartuussaaneqarsinnaavoq, eqqartuussaassutaasoq iliuuserisamut Kalaallit Nunaanni inatsit malillugu ukiuni 4-ni.

Imm. 2. Nunani avannarlerni aamma Den Europæiske Union-p avataani naalagaaffimmut tunngatillugu, imm. 1-mi isumaqatigiissutigineqartut taaneqartut ilaanni atuutinngippat, qallunaatut innuttaassusilimmik tunniussineqarsinnaavoq, inatsisitigut malersuinnermut, imm. 1-mi piumasaqaatit naammassineqarsimappata, immikkullu inatsisinik atortitsineq tamatumunnga pineqarnera pillugu.

§ 19. Nunat Avannarliit, aamma Den Europæiske Union-p avataanni naalagaaffimmi, inatsisitigut malersuinnermut, nunamit allameersunik tunniussineq pisinnaavoq, Kalaallit Nunaanni eqqartuussineq malinneqarpat, iliuutsimut minnerpaamik ukioq 1-q parnaarussivimmi inissinneqarnermik pineqaatissiinnermik eqqartuussineqarsinnaavoq. Taamaattoq Kalaallit Nunaanni eqqartuussineq malillugu iliuuserineqartoq parnaarussivimmi

inissinneqarnermik pineqaatissiissutaasinnaappat tunniussineq pisinnaavoq, naalagaaffimmut pineqartumiut tamanna isumaqatigiissutigineqarpat.

§ 20. Inatsisitigut malersuinermit tunniussineq taamaallaat pisinnaavoq, naalagaaffimmiit takornartamiit aalajangiussineqareerpat, tunniussassap tigusaanissaanik, imaluunniit pineqartup iliuuserisimasaa pillugu parnaarunneqartussatut.

§ 21. Pillagaanerop naammassineqarnissanut tunniussineq pisinnaavoq, naalagaaffimmi pineqartumi isumaqatigiissutigineqarneratigut aalajangiunneqanngippat, taamaallaat pisinnaavoq, pineqartoq parnaarusnaanermik eqqartuunneqarpat, imaluunniit minnerpaamik qaammatinik 4-nik sivilissusilimmik allatigut nammineersinnaajunnaarsitaanikkut pineqaatissiineramik, assigisaanillu Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarneq malillugu, iliuuserineqartoq pinerlunnertut isigineqartoq.

§ 22. Inatsisitigut malersuinermit tunniussineq, imaluunniit pinerluutitut arlalinnut pillagaassummik naammassinniinermit, pisinnaavoq, naak §§ 18-21-mi piumasaqaatit pisumut ataatsimut naammassinniineqaraluartut.

§ 23. Pisut immikkuullarissut pissutigalugit isigineqartariaqarpat, unnerluussineq, eqqartuussissulluunniit iliuutsimut tunngatillugu, tunniussineqartussaattillugu, uppersaatinik naammattunik amigaateqartillugu, iliuuserisaq pillugu tunniussineqassanngilaq.

§ 24. Sakkutooqarnermi inatsisitigut unioqqutitsinermi tunniussineqarsinnaanngilaq.

§ 25. Politikikkut inatsisitigut unioqqutitsinermi tunniussineqarsinnaanngilaq.

Imm. 2. Tamatuma saniatigut, iliuuserisami inatsisitigut unioqqutitsineruppat, politikikkut isikkoqanngitsumik, inatsitigut unioqqutitsinermi taamaattumi, tunniussineq pisinnaavoq, iliuuserisap nalilersorneqarneratigut, politikkiusutut isikkoqanngippat.

Imm. 3. Imm. 1 aamma 2 atuuffeqanngilaq, iliuutsit makkuuppata

- 1) artikeli 1 imaluunniit 2, europami aalajangersakkami, qunusiarinnilluni anguniagaqarneq akiorniarlugu, protokol-kkut allannguinnermi, maajip 15.-ni 2003-meersumi, qunusiarinnilluni anguniagaqarneq akiorniarlugu, europami aalajangersagaq,
- 2) artikeli 6 aamma 7 ilanngutassiarlu 9, tak. artikeli 6 aamma 7, qunusiarinnilluni anguniagaqarneq akiorniarlugu, Europa-råd-ip aalajangersagaa,
- 3) artikeli 2, tak. artikeli 1, qunusiarinnilluni anguniagaqarnermi qaartartumeerinerit akiorniarlugit FN-p aalajangersagaa,
- 4) artikeli 2, tak. artikeli 1, FN-p qunusiarinnilluni anguniagartunut aningaasaliineq akiorniarlugu aalajangersagaa,
- 5) artikeli 2, tak. artikeli 1, FN-p nuklear-mik qunusiarinnilluni anguniagaqarneq akiorniarlugu aalajangersagaa,
- 6) artikeli 7, Det Internationali Atomenergiagenturs-p timi atorlugu nukleare-nik atortussianik illersuutitut aalajangersagaa, allannguutitut aalajangersakkakut juulip 8.-ni 2005-mi allanngortinneqartoq, Det Internationale Atomenergiagenturs-p aalajangersagaa, nukleare-nik atortussianik timi atorlugu illersuinnermut,
- 7) artikeli 3, 3 bis, 3 ter imaluunniit 3 quater, aalajangersakkami martsip 10.-ni 1988-meersumi, immakut angalanermi inatsisitigut unioqqutitsinikkut iliuutsinut isumannaallisaanermut, allanngortinneqartoq, protokollen-mullu, oktobarip 14.-ni 2005-mi ikkunneqartoq, aalajangersakkamut martsip 10.-ni 1988-meersumi aalajangersakkami, imaani isumannaallisaanermut, inatsisitigut unioqqutitsinikkut iliuutsinut akiuiniarnermut, imaluunniit 2, 2 bis, imaluunniit 2 ter protokollen-mi martsip 10.-ni 1988-meersumi, platforme-nut aalajangiussanut, nunavissuarniittuni isumannaallisaanermut, inatsisitigut unioqqutitsinikkut iliuutsinik akiuiniarnermut, protokollen-mut oktobarip 14.-ni 2005-meersumi allanngortinneqartumik, ikkunneqartumillu,
- 8) artikeli 13, tak. artikeli 2, pinngitsaalillugit peerutsitsinnermut inunnik tamanik illersuinnermut FN-p aalajangersagaa, imaluunniit

9) artikeli 15, imm. 1, litra a-c, 2.-mi protokol-i martsip 26.-ni 1999-meersoq, sakkulersorluni saqitsaannermut, kultur-ikkut pingaartitanik illersuinnermut, UNESCO-p aalajangersagaanut maajip 14.-ni 1954-meersoq.

Imm. 4. artikeli 5-mi imaluunniit artikeli 9-mi, tak. artikeli 5-mi ilaatinneqartumi iliuutsimut, pisuni immikkuullarissuni, tunniussineqarsinnaavoq, Europaråd-p aalajangersagaani, qunusiarinnilluni anguniagaqarneq akiorniarlugu itigartitsissutigineqassaaq, politikikkut inatsisitigut unioqqutitsineqarnertut nalilerneqarpat.

§ 26. pinerlunnikkut iliuuserisaq pillugu tunniussineq, Kalaallit Nunaanni inatsisini ilaatinneqartoq, pisinnaavoq, Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarneq malillugu unnerluussineqanngippat.

§ 27. Iliuuserisaq pineqartoq, naalagaaffiup killeqarfiata avataani naalagaaffimmi, tunniussinermut noqqaaffiusuminngaaniit suliarineqarsimappat, tunniussinermut noqqaassut itigartitsissutigineqarsinnaavoq, Kalaallit Nunaatalu avataani killeqarfimmi iliuuserisimasap assigisaa, Kalaallit Nunaanni inatsiseqarnermi ilaatinneqarsimasuussanngilaq.

§ 28. Eqqartuussissutaasumik naammassinniineq siunertarlugu tunniussineq, eqqartuussinerup nalaani pineqartoq peqataanngitsoq, pineqartorlu parnaarussaannermik pillagaanermik eqqartuunneqartoq, allatigulluunniit nammineersinnaajunnaarsitsinermik pineqaatissinneqarneq pisinnaanngilaq, tunniussineq noqqaassutigineqanngippat, pineqartumit naalagaaffimmi sumiiffigisaani malittarisassat malinneqanngippata, piffissarititaasorlu eqqorneqanngippat

1) inuttaa toqqarlugu aggersagaasimassaaq, tamatumuunalu suliaq pillugu inerniliussiinnermut eqqartuussinissamut piffissamik, sumiiffissaanillu nalunaarfigineqarluni, allatigulluunniit tamanut ammasumik, eqqartuussinermut piffissamik, sumiiffissamillu nalunaarutigineqarsimassaaq, eqqartuussinerup aalajangiunneqartup, inuttaanut nalunaarutigineqareersimasooq, erseqqissumik allanneqartumik, aalajangiussineqarsinnaaneraniillu nalunaarfigineqareersumik, naak pineqartoq eqqartuussinermi peqataanngikkaluartoq,

- 2) eqqartuussinerup aalajangiunneqarneranik ilisimaneqartoq, inatsisitigullu siunnersortilerneqartoq, pineqartumiit naalagaaffimmiluunniit sumiiffianiit toqqakkamik, eqqartuussinerup nalaani illersorneqarnissaminut pisinnaatitsissummik tunniussaqaareernikkut, eqqartuussinermi siunnersortimit tassangga saqqummiunneqartumik,
- 3) aalajangiussaq pillugu oqarfigineqareersoq, erseqqissumillu misileeqqissinnaatitaanermik, maalaarutiginnissinnaatitaanermilluunniit nalunaarfigineqartoq, inuttaa peqataasinnaatitaalluni, suliamut piviusunik periarfissarsiffiusumik, takuneqarsinnaasumi, uppersarsaatit nutaat qaqinneqarnerisigut, aalajangiussaaqqaartullu allanngortinneranut sammititsilersinnaasumik, aalajangiussarlu malitsigisaanik pineqartumiit erseqqissumik qularinninnginnerup uppersarsarneqarneratigut, pineqartumiilluunniit, piffissarititaasup iluani, nutaamik misiliinermut, maalaaruteqarnermilluunniit noqqaassutigineqanngitsumik, imaluunniit
- 4) naalagaaffimmut inissiivigisamut tuaviortumik inuttaanut aalajangiussaq pillugu oqaatigineqassaaq, erseqqissumillu eqqartuussivik pillugu, nutaamik misiliinermut, maalaaruteqarnermilluunniit, nr. 3-mi taaneqartumi, nutaamillu misiliinermut, maalaaruteqarnermilluunniit noqqaassuteqarnermut piffissarititaasumik nalunaarfigineqassaaq.

§ 29. Piumasaqaatitigut makkunatigut tunniussineqassaaq:

- 1) tunniunneqartoq pinerluutitut allanut, tunniunneqarneq sioqqullugu pilianut, akisussaatinneqassanngilaq, nunallu pingajuanut ingerlateqqinneqarnani, pineqartup tunniunneqarneranut peqqutaasumut naleqqiullugu, imaattoqanngippat
 - a. § 41 malillugu eqqartuussivimmiit pisinnaatitsineqarpoq,
 - b. tunniunneqartoq, naak pineqartoq ulluni 30-ni aporfeqanngitsumik nuna qimassinnaagaluaraa, tassanngaaniit tunniunneqarfissaminukarluni, makkunani pinngitsuivoq, imaluunniit
 - c. pineqartumiit nuna qimareersimallugu, nammineq piumassutsiminik nunamut uterpat.

- 2) Eqqartuussivimmiit pisinnaatitsinngitsumik, tunniunneqartoq immikkut eqqartuussivimmi inatsisitigut malersorneqaqqusaanngilaq.
- 3) Toqumik pillaatisineq, pineqartumiit iliuuserisamik naammassineqaqqusaanngilaq.

Kapitali 6

Kalaallit nunaaneersunik utertitsinermut sulianik suliarinninneq

§ 30. Tunniussinissamik noqqaassut, tassunga ilaatillugit nunanit avannarlerniit aamma europami parnaarussaaqqusinerit, tigusaasumik tigusaqarnermut toqqammavimmik ilusilernerqartussaavoq, tunniussinerlu, pinerlunnermik iliuuseqartup ujarneqartup kinaassusaata, inuiaassusaatalu, piffissarititamik, sumiiffissamillu paasissutissartaanik imaqarsinnaasussaavoq, piffissaq, sumiiffillu, taassuma pissarsiarisinnaanera, pillaaarnermi aalajangersakkat atornerqarsinnaasut, kiisalu tigusaaneranut, parnaarussaananerannulluunniit, imaluunniit eqqartuussisummik aalajangiussaqaarsimappat paasissutissat.

Imm. 2. Tunniussinissamik noqqaassut, tassunga ilaatillugit nunanit avannarlerniit aamma europami parnaarussaaqqusinerit, inatsisitigut malersorneqarnermut tunniussineq siunertaralugu, aammattaaq naalagaaffimmi tassani inatsisit malillugit, pineqartup iliuusaanut sorlermik pillaaeqarneranik paasissutissanik imaqassaaq, tunniussinerup sumi pinissaanut kissaatigineqarneratigut malitseqaarsinnaavoq.

Imm. 3. Tunniussinissamik noqqaassut, tassunga ilaatillugit nunanit avannarlerniit aamma europami parnaarussaaqqusinerit, tunniussinermi pillaatisiamik naammassinniineq siunertaralugu aalajangiivigineqartoq, ilanngullugu eqqartuussap pillaatisiaanik, allatulluunniit inatsisitigut malersuinerimut paasissutissanik imaqassaaq.

§ 31. Naalagaaffinniit Den Europæiske Union-imi ilaasortaniit, naalagaaffinniit nunani avannarlerniittuniit, aamma Den Europæiske Union-p avataaniittuuniit tunniussinissamik noqqaassutunik tiguisartussamik qitiusutut pisortamik, inatsiseqarnermut minister-i toqqaassaaq. Qitiusutut oqartussaniit ilassutitut paasissutissanik pisariaqartunik nunamit tassannga noqqaassutigineqartunik oqartussamit piumaneqassapput.

§ 32. Tunniussinissamik noqqaassut, tassunga ilaatillugit nunanit avannarlerniit aamma europami parnaarusaaqqusinerit, Kalaallit Nunaatalu Politiivinit nassiunneqassapput. Kingornalu politiiniit uninngatitseqqaanngitsumik misissuineq aallartinneqassaaq, tunniussinermut piumasagaatit naammassineqarsimanerinit aalajangiussinermut pisariaqartut, tak. imm. 4. misissuinnermut tamatumunnga eqqartuussisinnermut inatsisini kapitali 32-miippoq, pasineqartup, taassumalu illersorneqarnera, kapitali 34-mi, misissuinnermut, killisiuinnermullu assigisaanik atorneqartussat aalajangersakkat nalinginnaasut, tak. § 34.

Imm. 2. Misissuinnerup annertusarneranut, tunniussinnerlu qulakkeerniarlugu, eqqartuussinermut atortussat, eqqartuussisinnermut inatsisini kapitali 35-mi taakkartorneqartut, tigusarinninnermut, tigummigallagassanngortitsinnermullu, kapitali 36 nalunaarutiginninnermut isertuussinermut alapernaarsuineq, timikkut tigusarinninneq, misissueqqissaarneq, kiisalu 37, misissuinnerup nalaani allanit pinngitsaaliilluni tigusaqarneq, annertussusaata assigisaanik inatsisitigut unioqqutitsinnermut tunngasuni suliani, suussutsip assigisaanik, Kalaallit Nunaanni malersorneqartuni tak. imm. 3 aamma § 33.

Imm. 3. Nunani avannarlerni tunniussinermi, imaluunniit Den Europæiske Union-ni naalagaaffeqatigisani, eqqartuussinermut atugassat, eqqartuussinermut inatsisit kapitaliani 35-mi eqqartorneqartut, tigusarinninnermut, tigummigallagassanngortitsinnermullu ima annertutigisumik atorneqartussaq, Avannarliit, europamiusuullu tunniussinissamik noqqaassut inatsisitigut unioqqutitsinnermut atulersinneqartoq, malittarisassat malillugit kapitali 3 imaluunniit 4 malillugu, tunniussinermik kinguneqartitsisinnaasoq.

Imm. 4. Politiiniit misissuineqanngikkaluartumik, suliaq eqqartuussivimmut apuunneqassaaq, tak. § 35, avannarlerni parnaarusaaqqusinnermut, tunniussinissamik noqqaassummi, tassunga ilaatillugit nunanit avannarlerniit aamma europami parnaarusaaqqusissutit, paasissutissat tunngavigalugit tunniussineq unnerluussisussaataasuniit itigartittariaqarsorineqarpat.

§ 33. Inuit tunniussaaqquneqartut assaasa ipai politiit assilisinnaavaat, immiullugillu, kingusinnerusukkut kinaassusersineqarnissai siunertarlugu.

Imm. 2. Imm. 1 malillugu Inatsiseqarnermut ministerimiit assaat ipaanik assiliinermut immiussinermullu malittarisassiisoqarsinnaavoq. Aammattaaq assinik assaallu ipaasa naqinnerinik toqqorsimatitsinermut suujunnaarsitsinermullu malittarisassiisoqarsinnaalluni.

§ 34. § 32, imm. 1 malillugu misissuineq aallartinneqarpat, tunniussassanngortitaasumut illersuisumik ivertitsisoqassaaq, pineqartumiit illersuisussamik toqqaaneqanngippat.

Imm. 2. illersuisumut ivertinneqartumut aningaasartuutit il.il. allatigullu suliamut aningaasartuutit pisortaninngaanniit aningaasaliivigineqassapput. Immikkut pisoqartillugu, eqqartuussivimmiit aalajangerneqarsinnaavoq, suliamut aningaasartuutit tamakkiisumik, ilaannanulluunniit, tunniusseqqusisumit akilerneqassapput.

§ 35. unnerluussisussaatitaasuniit noqqaassuteqarnek malillugu, tunniussinermut aalajangiineq, tamatumunngalu piumasaqaatit, eqqartuussivimmiit aalajangiivigineqassapput.

Imm. 2. Pineqartup najugaqarfigisaani, sumiiffianiluunniit eqqartuussivimmi suliaq suliarineqassaaq. Sakkut taakkua atorineqarsinnaanngippata, pineqartup tigusaanerani suliaq suliarineqarsinnaavoq. Kalaallit Nunaanni eqqartuussivimmut sulianik innersuussinermut eqqartuussisarnermi inatsit § 56, assigisaanik atuuffeqarpoq.

Imm. 3. pineqartup peqannginnerani suliaq suliarineqassaaq, eqqartuussivimmiit taassuma peqataanissaa pisariaqartinneqanngippat, pineqartoq inatsisitigut akuerisaasumik aggersarneqarsimappat, aggersaanermilu allaqqappat, inatsisitigut akuerisaasumik atorunnaarneranik paasissutissiinertaqanngitsumik agginngitsoorneq, eqqartuussiviup aalajangiineranik malitseqarsinnaavoq.

Imm. 4. eqqartuussinertaqanngitsumik eqqartuussiviup suliat suliarisinnaavai, unnerluussisussaatitaasuniit tunniussinermut itigartitsissut unitsinneqarpat, imaluunniit tunniunneqaqqusaasumiit tunniunneqarnissamut uppernarsaammik nalunaarutigineqarsimappat, tak. § 36. Inatsisinik malersuinerup annertusineranut, pineqaatissiisumilluunniit naammassinniinermut akuerisaanermut noqqaassutip suliarineranut assigisaanik atuuppoq, tak. § 41.

Imm. 5. tunniussinermut aalajangiussaqaarsinnaanermut paasissutissanik naammattunik eqqartuussiviup peqarsorinngippagu, eqqartuussivimmiit piffissaliussap iluani paasissutissat ilassutai pisariaqartut tiguneqarnissaannut noqqaassuteqarnermut aalajangiivigineqaarsinnaapput.

Imm. 6. Eqqartuussiviup aalajangiussaa, tak. imm. 1, aalajangiussinikkut aalajangiunneqartoq. Asasara Kalaallit Nunaata Eqqartuussisuuneqarfianut periarfissarititaasup ullut 3-t iluini pisinnaavoq. Eqqartuussisarnermut inatsit § 542 assigisaanik atuuffeqarpoq, piffissarititaasorli imm. 2, 2. pkt.-mi ullut 3-put.

§ 36. Tunniunneqartussaq, eqqartuussinermi tunniunneqarnermut uppersaammik nalunaaruteqaarsinnaavoq. Aammattaaq pineqartumiit eqqartuussinermi akisussaannermik, nunap avannarliup pingajuanut, Den Europæiske Union-p naalagaaffeqataanut, imaluunniit Avannarliup ingerlateqqiineranut, pinerluutinik allanik, tunniussineq sioqqullugu pinerluutinut, tunniussinermut pequtaasuunngitsunut uppersaammik nalunaaruteqaarsinnaavoq. Aalajangersagaq taanna malillugu, pineqartoq uppersaatip kingunerisaanik, eqqartuussivimmiit siunnersorneqassaaq.

§ 37. § 35 malillugu eqqartuussiviup aalajangiinera piaarnerpaamik oqaatigineqassaaq, ullullu 3-t sioqqullugit, nunamut avannarlermut tunniussinermut suliat pillugit tunniunneqartussaasumiit tunniunneqarnissaq pillugu nalunaareersimassaaq, ullullu 10-t qaangiutsinnagit tunniunneqartussamiit tunniunneqarneq pillugu nalunaarutigineqassaaq, suliani Den Europæiske Union-mi naalagaaffeqatigiinnut tunniussinermut.

Imm. 2. Pisuni allani, eqqartuussiviup aalajangiinera, sapinngisamik piffissarititaasuni makkunani oqaatigineqassapput:

- 1) Kalaallit Nunaanni pineqartup tigusaaneraniit, nunami avannarlermut tunniunneqartussamut ullut 30-t.
- 2) Suliani Den Europæiske Union-mi naalagaaffeqatigiinnut tunniussinermi, Kalaallit Nunaanni pineqartup tigusaaneraniit ullut 60-t.

§ 38. Tunniussineq pisinnaanngilaq, tamanna pillugu eqqartuussivimmiit aalajangiussisoqartinnagu.

Imm. 2. Eqqartuussiviup tamatuminnga aalajangiussereerneraniit tunniussineq piaarnerpaamik naammassineqassaaq, piffissaliussallu makkua sapinngisamik iluini:

- 1) Suliani nunamut avannarlermut tunniussinermi, ullut 5-t.
- 2) Suliani Den Europæiske Union-mi naalagaaffeqatigiinnut tunniussinermi, ullut 10-t.
- 3) Suliani, Nunat Avannarliit, aamma Den Europæiske Union-p naalagaaffiit avataannut tunniussineq, ullut 30-t.

Imm. 3. Tunniussinerup naammassineqarnera qulakkeerniarlugu, eqqartuussiveqarnermi inatsisini kapitalip 35-ni, tigusarinninnermut, tigummigallagaanermullu eqqartuussivimmi sakkut eqqartorneqartut atorneqartarput. Tigummigallaganeq, aalajangersagaq taanna malillugu pisoq, atorunnaarsinneqassaaq, imm. 2-mi tunniussineq piffissarititaasup naareernerani pisimappat. Pisuni immikkut ittuni, piffissarititaasoq eqqartuussivimmiit sivitsorneqarsinnaavoq.

§ 39. Eqqartuussivimmiit immikkut aalajangiivigineqarsinnaavoq, pinngitsaaliisumik tunniussinerup kinguartikkallarneranik, inuttut peqqutaasut pillugit, ass.: pineqartup inuuneranut peqqissusaanullu peqqutissaqartinneqarpat. Taakkualu peqqutaasut peqqutaatinneqarunnaarniariartut, tunniussineq naammassineqassaaq.

Imm. 2. Eqqartuussivimmiit aalajangiunneqarsinnaavoq, tunniussinerup kinguartikkallarneranik, tunniunneqartussaq Kalaallit Nunaanni inatsisitigut malersorneqartussanngorpat, imaluunniit pineqartup Kalaallit Nunaanni parnaarussivimmut inissinneqarnermik eqqartuussaappat.

§ 40. Eqqartuussivimmiit aalajangiunneqassaaq, suliap suliarineqarnerata nalaani, pigisat arsaarinnissutigineqartut, nunap pingajuani pisussaaffigisaasut pillugit, oqartussaasuinut tunniunneqartussat, tunniussinermik noqqaassuteqartut, oqartussaasuniit taakkunaniit tamatuminnga noqqaassutigineqarpata, pigisallu uppernarsaatitut atorneqartussat, inatsisinik unioqputitsinnermut atassuteqartut.

§ 41. Noqqaassut malillugu, eqqartuussivimmiit pisinnaatinneqarsinnaavoq, inatsimmi malittarisassat malillugit, inuk inatsisitigut malersorneqartussatut pineqartoq, pineqaatissiisumilluunniit naammassinniinermut, nunalluunniit pingajuanut ingerlateqqinneqartussaasoq, pinerlunneq alla pillugu, pineqartup tunniunneqarneranut peqqutaasoq sioqqullugu pisumik. Unnerluussisussaataasumiit eqqartuussinermut apeqqut apuunneqassaaq, 1.-tut oqartussaasutut aalajangiussap aalajangiunneqartoq pillugu. § 34-mi assigisaanik atuuffeqarpoq.

Imm. 2. Pisinnaatitsissut taamaallaat nalunaarutigineqassaaq, pineqartumit iliuuserisaq pillugu tunniussineq inatsimmi tassani aalajangersagaq malillugu pisinnaasimappat.

Imm. 3. Pineqartoq nunamut avannarlermut tunniunneqarsimappat, tunniussineq sioqqullugu pinerluutaasut sioqqullugu pisut pillugit pisinnaatitsissutaasinnaavoq, pineqartumut akisussaaffiliinikkut, tak. § 10, imm. 1, nr. 2, nalunaarutigineqassaarli, pineqartup iliuusai pinngitsoorneqarsinnaagaluartut, naak pineqartoq tunniunneqaraluartoq.

§ 42. § 41 malillugu noqqaassuteqarneq, § 30, imm. 1-3-mi taaneqartunik paasissutissat imaqassapput.

§ 43. Nunanut tunniussinermi, protokol-nut ilassutit pingajuiniilersuni, tunniussinermut europamiut aalajangersagaanni, protokol-nut ilassutit pingajuini malittarisassani atuuttuni tak. ilanngussaq 1 inatsimmut tassunga, Kalaallit Nunaata, nunallu pineqartup akunnerini tunniussinermut malittarisassat allat malillugit tunniussineq pisinnaatinneqanngippat, tunniussisinnaatitsinermut protokolinit ilassutini malittarisassat naleqqatai malillugit.

Kapitali 7

Kalaallit Nunaannut tunniussinermut suliat suliarineqarneri

§ 44. Nammineersinnaajunnaarsitsinermut, tunniussinermullu, Kalaallit Nunaanni inatsisitigut malersuineq siunertaralugu, nunani tamalaani inuk ujarneqarnissaanik kissaatigineqarpat, Kalaallit Nunaata Politiiviniit unnerluussisussaataasumiit eqqartuussivik

pasisamik tigummigallagaanissamik noqqaassutigineqassaaq, tak. eqqartuussisarnermut inatsisini kapitali 35.

§ 45. Inuk nunani tamalaani ujaarineqarsinnaavoq, Kalaallit Nunaanni parnaarussaannissamik pineqaatissiisummik eqquutsitsinissaq siunertaralugu tunniussinissamut, inaarutaasumik aamma allanngortinneqarsinnaanngitsumik eqqartuussineq tunuliaqutaralugu.

§ 46. Tigummigallagassanngortitsinissamut noqqaassutiginninnerup siunertaa maangaannassappat, eqqartuussiviup aalajangiinissaa utaqqqeqqaarneqassagaluarpat, pineqartumik nunani tamalaani ujaasisitsinissamik naalagaaffiup eqqartuussisuserisuanii aalajangiussisoqarsinnaavoq. Taamaattoqarpat, § 44 imaluunniit § 45 malillugu piaarnerpaamik, ujaasinerullu aallartinneraniit, kingusinnerpaamillu nalunaaquttap akunneri 48-t nallertinnagit, eqqartuussivimmut nalunaarutigineqassaaq.

§ 47. Nunani avannarlerni parnaarusseqqusineq, Kalaallit Nunaata Politiivini unnerluussisussaataasuniit aalajangiivigineqassaaq.

Imm. 2. Tunniussinermut noqqaassutit, Kalaallit Nunaata Politiivini unnerluussisussaataasuniit inaarsarneqassapput, eqqartuussiviup tigummigallagassanngortitsinissamut aalajangiinera tunuliaqutaralugu oqartussaasunullu qitiusoqarfinnut nassiunneqarlutik, tak. § 31.

§ 48. Tunniussinissamik noqqaassut unnerluussisussaataasut utertissinnaavaat.

§ 49. Nunamiit tunniussiviusumiit, Kalaallit Nunaata inummik, Kalaallit Nunaannut tunniunneqartumik, inatsisitigut malersuisinnaaneranut akuersisummik noqqaassuteqarneq, tunniunneqarneq sioqqullugu, tunniussinermut peqqutaasup saniatigut, inatsisitigut unioqqutitsinikkut pinerluutitut allanut, naalagaaffiup unnerluussisuanii atuutilersinneqarsinnaavoq, imm. 2 aamma imm. 3.

Imm. 2. Nunamut avannarlermut allamut noqqaassuteqarneq imm. 1-mi taaneqartoq, Kalaallit Nunaata Politiivini unnerluussisussaataasuniit aalajangerneqassaaq.

Imm. 3. Noqqaassuteqarneq imm. 1-mi taaneqartoq, naalagaaffinnut Nunat Avannarliit, Den Europæiske Union-illu avataani naalagaaffinni, naalagaaffiup eqqartuussisuserisuniit atuutilersinneqassaaq.

§ 50. Inuk, nunami allami nammineersinnaajunnaarsitaasoq, Kalaallillu Nunaannut tunniunneqarallartoq, Kalaallit Nunaanni inatsisitigut malersuineq siunertaralugu, inatsisitigut malersuineq naammassippat, naalagaaffimmut takornartamut, pineqartup tunniussivigisaasumeersumut utertinneqassaaq. Pineqartoq tunniussinerup nalaani nammineersinnaajunnaarsitaassaaq, allatigut naalagaaffik tunniussivigineqartoq isumaqatigiissusiorfigisimanngikkaanni.

Imm. 2 Nammineersinnaajunnaarsitsinermut aalajangiussaqarneq, Kalaallit Nunaata Politiivini unnerluussisussaataasunut noqqaassuteqarnikkut, eqqartuussivimmiit aalajangerneqassaaq. Kiffaangissusiiaanermut sivitsorneqarsinnaasumik piffissarititaasumik atulersitsisoqassaaq. Aalajangiussaq eqqartuussivimmiit aalajangigaassaaq.

Imm. 3. Kiffaangissusiiaaganermi, killilersuinerit pineqartumuinnaq naalakkiutaassapput, kiffaangissusiiaanerup siunertaanut, inissiiffigisami torersumik, isumannaassutsimullu atuutsitsinermut qularnaveeqqutaavoq pisariaqartoq. Inissiineq mattussivimmi, parnaaarussivimmiluunniit pisinnaavoq, tak. eqqartuussisarnermut inatsit § 370.

Kapitali 8

Inuit ujartorneqartut, ingerlatiteqqiinerlu

§ 51. Nunani avannarlerni, Den Europæiske Union-llu avataani naalagaaffimmi, inatsit § 32, imm. 2, aamma § 33 assigisaanik atorneqarsinnaasoq, malillugit tunniunneqarnissaanut pequtissaqarluartutut isigineqartumik inummik pinerlussimasutut pasineqartumik ujaasineq.

Imm. 2. imm. 1 malillugu pineqaatissiissutit aalajangiivigineqartut atorunnaarsinneqassapput, tunniussinnermut noqqaassut kingusinnerpaamik, tigusaanermiit ullut 30-t qaangiutereersut suli tiguneqanngippat. Pisuni immikkuullarissuni, piffissarititaasoq eqqartuussivimmiit sivitsorneqarsinnaavoq.

§ 52. Naalagaaffiup unnerluussisisuaniit pisinnaatitsissutaasinnaavoq, naalagaaffimmiit takornartamiit, naalagaaffimmut takornartamut allamut, naalagaaffik aqqusaarlugu ingerlanneqarnissaa, Kalaallit Nunaanniit pineqartumit iliuuserisaq pillugu tunniussineqassappat, aalajangersakkat §§ 6, 18, 19, 24-mi imaluunniit 25-mi aporfussanngippata.

Imm. 2. Den Europæiske Union-p, imaluunniit nuna avannarlermi allami naalagaaffeqatigigisamut tunniussineq pissappat, pisinnaatitsineq nalunaarutigineqarsinnaavoq, ujarneqartup kinaassusaanut, inuiaassusaanullu paasissutissat tiguneqarsimappata, qanga, sumilu pinerlunnerup pisimaneranut, taassumalu pissarsiarineqarsinnaassusanik, pinerlunnermilu inatsisitigut aalajangersakkat atorineqarsinnaasut, kiisalu europamiusut parnaarusseqqusinermik atulersitsisoqarnersoq.

Imm. 3. Den Europæiske Union-mi naalagaaffeqatigisamut, nunamulluunniit avannarlermut allamut naalagaaffeqatigisamut, Nunat Avannarliit, aamma Den Eueropæiske Union-ip avataani tunniussineqarpat imm. 2-p saniatigut, aamma paasissutissat taaneqartut, tunniussinnermut noqqaassuteqartoqarneranut paasissutissanik tunniussisoqassaaq.

Imm. 4. Nunamit avannarlermiit, nunamut avannarlermut allamut tunniussineqartillugu, pineqartoq pisussaataaassuteqarnani naalagaaffik akimorlugu ingerlanneqarsinnaavoq.

Imm. 5. § 32, imm. 2 aamma 3, aamma § 33 assigisaanik atuuffeqarput.

Kapitali 9

Atuutilersitsinnermut- nuussinermullu aalajangersakkat

§ 53. Inatsit atuutilersinneqassaaq ulloq [ULLOQ], tak. imm. 2

Imm. 2. Inatsiseqarnermut minister-miit § 25, imm. 3, nr. 1-4, 8 aamma 9-mik, § 43-mik aamma § 47, imm. 1-imik atulersitsinermut piffissamik aalajangiisoqassaaq. Aalajangersakkat piffissani assigiinngitsuni atulersinneqarneri minister-miit atuutilersinneqarsinnaapput.

Imm. 3. Inatsisip atuutilernissaa sioqqullugu tunniussinermut noqqaassutit tiguneqartut, inatsisini atuuffeqanngillat. Noqqaassutitut taamaattunut maannamut malittarisassat atuuttut atorineqarput.

§ 54. Inatsisitigut unioqqutitsinermut tunniussineq inatsit nr. 249, juunip 9.-ni 1967-meersoq atorunnaarsinneqassaaq.

§ 55. Inatsisinik unioqqutitsisunik Finland-mut, Island-mut, Norge-mut aamma Sverige-mut tunniussinermut inatsit nr. 27, februaarip 3.-ni 1960-meersoq atorunnaarsinneqassaaq.

Kapitali 10

Inatsisini allami allannguutit

§ 56. Danmarkimiit aamma Danmarkimut tunniussineq pillugu inatsimmi (tunniussineq pillugu inatsit) nr. 117, 11. februar 2020-meersumi, allanngortinneqartumi inatsisikkut nr. 1356, 29. november 2023-meersukkut, tulluuttut allanngortinneqassapput:

1. § 1-imi imm. 2-p kingorna immikkoortutut nutaatut ilanngunneqassaaq:

»*Imm. 3.* Inatsit Danmarkip, Kalaallit Nunaata aamma Savalimmiut akornanni nuussinermut atuutissanngilaq.«

2. § 3, imm. 1-imi, aamma imm. 2-mi, »Kalaallit Nunaanni« allanngortinneqassaaq imaalillugu »Kalaallit Nunaanni, Savalimmiuni imaluunniit Kalaallit Nunaanni«.

3. § 4, imm. 1-imi, aamma imm. 2-mi, »Kalaallit Nunaanni« allanngortinneqassaaq imaalillugu »Kalaallit Nunaanni, Savalimmiuni imaluunniit Kalaallit Nunaanni«.

4. § 61-imi peerneqassaaq », kisianni kunngip peqqussutaatigut tamakkiisumik imaluunniit ilaannakortumik Kalaallit Nunaannut atuutilersinneqarsinnaavoq Kalaallit Nunaannit pissutsinut naleqquttumik.«.

Inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaatit

Oqaaseqaatit nalinginnaasut

Imarisai	
1.	Aallarniut
2.	Tunuliaqut
2.1.	Tunniussinermut nunani tamalaani isumaqatigiissusiat
2.1.1.	Europamiut tunniussinermut aalajangersagaa, protokollitallit
2.1.2.	Europami parnaarusseqqusinermut aalajangiussinermut sinaakkutaq
2.1.2.1.	Tunuliaqut
2.1.2.2.	Aalajangiussinermut sinaakkuttap imarisai
2.1.3.	Avannarlerni parnaarusseqqusinermut aalajangersagaq il.il.
2.1.3.1.	Tunuliaqut
2.1.3.2.	Avannarlerni tunniussinermut aalajangersakkap imarisai
2.2.	Inunnik tamanik pinngitsaalillugit-tammartitanik illersuinermut FN'p aalajangersagaa
3.	Inatsisissatut siunnersuutip pingaarnertut qulequtai
3.1.	Inatsisip atuuffii
3.1.1.	Inatsisit atuuttut
3.1.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.2.	Kalaallit Nunaaniit, nunamut allamut tunniussinermut piumasaqaatit nalinginnaasut
3.2.1.	Pinerlunnermut ukiukitsuussuseq

3.2.1.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.2.1.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.2.2.	Marloriaammik pillaanermut malersuinermit inerteqqut (ne bis in idem) il.il.
3.2.2.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.2.2.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-miit isumaliuusersuutit, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.2.3.	Iliuutsit tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit Kalaallit nunaannit piliarineqartut
3.2.3.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.2.3.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-miit isumaliuusersuutit, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.2.4.	Sumit kingoqqisuuneq, politikikkikkulluunniit paasisimasat il.il. kiisalu naalliutsitaasinnaanermut pillugit malersugaanermut ulorianartorsiorneq
3.2.4.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.2.4.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-miit isumaliuusersuutit, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.2.5.	Qallunaatut innuttaasunut, inunnullu Kalaallit Nunaanni aalajangersimasunik najugalinnut il.il. tunniussinermut piumasaqaatit
3.2.5.1	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.2.5.1.1.	Nunat pingajuinut tunniussineq
3.2.5.1.2.	Nunanut avannarlernut tunniussineq
3.2.5.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.2.6.	Kalaallit Nunaanniit tunniussigallarneq
3.2.6.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq

3.2.6.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.3.	Kalaallit Nunaanniit nunanut avannarlernut tunniussineq
3.3.1.	Kalaallit Nunaanniit nunanut avannarlernut tunniussinermut tunngaviusoq
3.3.1.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.3.1.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.3.2.	Inatsisitigut unioqqutitsissutitut allanut inatsisitigut malersuineq
3.3.2.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.3.2.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.3.3.	Island-mut tunniusseqqiineq
3.3.3.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.3.3.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.3.4.	Ingerlatitseqqitamik tunniussineq
3.3.4.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.3.4.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.4.	Kalaallit Nunaanniit Den Europæiske Union-mi naalagaaffeqatigisamut tunniussineq
3.4.1.	Kalaallit Nunaanniit, Den Europæiske Union-mi naalagaaffeqatigiinnut tunniussinermut tunngaviusoq
3.4.1.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq

3.4.1.2.	Inatsiseqarnermi ministerie-p isumaliusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.4.2.	Pisoqalisoorneq
3.4.2.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.4.2.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.4.3.	Killeqarfiup avataani inatsisit atortinneqarfii
3.4.3.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.4.3.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.4.4.	Agginngitsoornermut eqqartuussissutit il.il.
3.4.4.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.4.4.3.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.4.5.	Inatsisinik unioqqutitsinernik allanik, ingerlateqqitamillu tunniussinermut inatsisitigut malersuineq
3.4.5.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.4.5.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.5.	Kalaallit Nunaanniit Avannarliit, aamma Den Europæiske Union-p avataanni naalagaaffinnut tunniussineq
3.5.1.	Qallunaanik innuttaassusilinnik, inatsisitigut malersuinermit tunniussineq
3.5.1.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.5.1.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq

3.5.2.	nunanit allaneersunik, inatsisitigut malersuinnermut tunniussineq
3.5.2.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.5.2.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliussersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.5.3.	Inatsisitigut malersuinnermut tunniussinermi, tigusaanermut- parnaarussaanermilluunniit aalajangiussinermut piumasaqaatit
3.5.3.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.5.3.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliussersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.5.4.	Pillagaanerp naammassineqarneranut tunniussineq
3.5.4.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.5.4.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliussersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.5.5.	Pinerlunnerit arlallit pillugit tunniussineq
3.5.5.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.5.5.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliussersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.5.6.	uppernarsaatini tunngaviusoq
3.5.6.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.5.6.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliussersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.5.7.	Sakkutooqarnermi inatsisitigut unioqqutitsinerit
3.5.7.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.5.7.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliussersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.5.8.	Politikkikkut pinerlunnerit
3.5.8.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq

3.5.8.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliussersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.5.9.	Pisoqalineq
3.5.9.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.5.9.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliussersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.5.10.	Killeqarfiup avataani inatsisit atortinneqarfii
3.5.10.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.5.10.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliussersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.5.11.	Agginngitsoornermut eqqartuussissutit
3.5.11.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.5.11.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliussersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.5.12.	Inatsisinik unioqqutitsinermut allanut, ingerlatitseqqitamillu tunniussinermut inatsisitigut malersuineq
3.5.12.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.5.12.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliussersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.6.	Kalaallit Nunaanniit tunniussinermut suliat suliarineqarneri
3.6.1.	Parnaarusseqqusissutinik, tunniussinermullu noqqaassutitut imarisaanut piumasagaatit
3.6.1.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.6.1.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliussersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.6.2.	Qitiusutut pisortaqarfik
3.6.2.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq

3.6.2.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliussersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.6.3.	Politiit misissuinerat
3.6.3.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.6.3.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliussersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.6.4.	Inunnik assiliinermut, inussallu ipaannik naqitsinermut politiit periarfissaat
3.6.4.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.6.4.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliussersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.6.5.	Illersuisumik ivertitsineq il.il.
3.6.5.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.6.5.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliussersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.6.6.	Inerniliussanik aalajangiinermut oqartussaassuseq
3.6.6.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.6.6.1.1.	Nunat pingajuannut tunniussineq
3.6.6.1.2.	Nunanut avannarlernut tunniussineq
3.6.6.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliussersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.6.7.	Kalaallit Nunaanniit eqqartuussiviup sulianik suliaannik tunniussineq
3.6.7.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.6.7.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliussersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.6.8.	Tunniussinermut akuersissut
3.6.8.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq

3.6.8.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliussersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.6.9.	Eqqartuussiviup aalajangiussinissaanut piffissarititaasoq
3.6.9.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.6.9.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliussersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.6.10.	Tunniussinerup naammassineqarnissaanut piffissarititaasoq
3.6.10.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.6.10.1.1.	Nunat pingajuinut tunniussineq
3.6.10.1.2.	Nunanut avannarlernut tunniussineq
3.6.10.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliussersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.6.11.	Ikiuniarneq eqqarsaatigalugu
3.6.11.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.6.11.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliussersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.6.12.	Pequtiniq tunniussineq
3.6.12.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.6.12.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliussersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.6.13.	Immikkut ittunut malittarisassaq
3.6.13.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.6.13.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliussersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.6.14.	Protokol-mut ilassutit 3.-annik 1957- aalajangersakkamik unioqqutitsisumit nunanut tunniussinerit

3.6.14.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.6.14.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliussersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.7.	Kalaallit Nunaannut tunniussineq
3.7.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.7.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliussersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.7.3.	Tunniussinissamut noqqaassummik inatsisitigut malersuinissamut atuutilersitsineq
3.7.3.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.7.3.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliussersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.7.4.	Tunniussinissamut noqqaassummik pineqaatissiisummik eqquutsitsinermik atuutilersitsineq
3.7.4.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.7.4.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliussersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.7.5.	Eqqartuussiviup aalajangiussaa
3.7.5.1.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliussersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.7.6.	Noqqaassutigisamut siunertaq
3.7.6.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.7.6.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliussersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.7.7.	Tunniussinissamut noqqaassummik utertitsineq
3.7.7.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.7.7.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliussersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq

3.7.8.	Nunani avannarlerni parnaarusseqqusinernut, tunniussinermullu noqqaassutini naammassinniineq
3.7.8.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.7.8.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliussersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.7.9.	Inatsisinik saniatigut malersuinermit akuersissummut noqqaassut
3.7.9.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.7.9.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliussersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.7.10.	Kalaallit Nunaanni tunniussigallarneq
3.7.10.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.7.10.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliussersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.8.	Inuit ujarneqartut, ingerlateqqitassanillu assartuineq
3.8.1.	Inuit ujarneqartut
3.8.1.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.8.1.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliussersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
3.8.2.	Ingerlateqqitassanik assartuineq
3.8.2.1.	Pisinnaatitsissut atuuttoq
3.8.2.2.	Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliussersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq
4.	Pisortaqarfinnut aningaasaqarnermut tunngasuni kingunerit, atortussanngortitsinerullu kinguneri
5.	Aningaasaqarnermut tunngasuni, allaffissornermilu inuussutissarsiornikkullu il.il. kinguneri
6.	Innuttaasunut allaffissornikkut kinguneri
7.	Silap pissusaanut kingunerluutit

8.	Avatangiisinut- pinngortitamullu tunngasunut kinguneri
9.	EU-p eqqartuussivianut tunngatillugu
10.	Pisortat, kattuffiillu il.il. tusarniaavigisat
11.	Skema eqikkagaq

1. Aallarniut

Kalaallit Nunaanniit Nunat pingajuinut inatsisitigut unioqqutitsisunik tunniussinermut malittarisassat, inatsit nr. 249-mi, juunip 9.-ni 1967-meersumi naleqqussagaavoq.

Aallaqqaammut naalagaaffinni tamani inatsit atuussimavoq, ullumikkulli Kalaallit Nunaanni, Savalimmiunilu taamaallaat atuuppoq, taamani, Danmark-miit/mut-llu tunniussinermut, Danmark-i eqqarsaatigalugu 2020-mi, inatsit nr. 117-mik, februaarip 11.-ni 2020-meersumik taarserneqarmat (tunniussinermut inatsit).

Qallunaat inatsisaata nutaajusup, pingaarnertut inatsisip eqqunneqarnera sioqqullugu, qallunaat Nunaanni tunniussinermut inatsit arlaleriarlugu allanngortinneqarmat, Nunanut avannarlernut, EU-mullu tunniussinermut ilaatigut periutsimik eqaallisaaneq, sunniuteqarluarsaanerlu siunertaralugit, kiisalu tunniussassatut suliat Inatsiseqarnermi ministerie-qarfimmiit Naalagaaffiup eqqartuussisuserisuanut oqartussaasutut aalajangiussamik nuunneqarnerisigut.

Assersuutigalugu, juunip 10.-ni 2003-meersumi inatsit nr. 433-kkut, EU-mi nunani ilaasortaaffinni tunniussinermut malittarisassat piuminarnerulersitat eqqunneqarput, taamaalillunilu Danmark-ip Europæiske Union-p sinaakkuttanik aalajangiussinermut, europamiusut parnaarusseqqusinermut Siunnersuisooqatigiivisa malittarisassanik naammassinniisinnaalerneranik periarfissiivoq (kingorna »europami sinaakkusiinermut aalajangiussineq«) il.il. Tamatuma saniatigut, nunanut avannarlernut tunniussinermut malittarisassat piuminarnerulersinneqarput, nunani avannarlerni pillaatissutigineqarsinnaasunik tunniussinermut inatsit nr. 394-kkut, apriilip 30.-ni 2007-meersumi, Nunat Avannarliit aalajangersagaannik (nunani avannarlerni

parnaarusseqqusineq) decembarip 15.-ni 2005-meersumik Danmark-miit sassartitsinermut periarfissiisumik (kingorna »nunani avannarlerni tunniussinermut aalajangersagaq«).

Inatsit nr. 377, apriliip 27.-ni 2016-meersumi, tunniussinermut suliani aalajangiussinermut pisinnaatitsissut piulerpog, tamatuma saniatigut Inatsiseqarnermut ministerie-miit, eqqartuussisussaataasumut nuunneqarluni. Pingaarnertut inatsit nutaaq, 2020-meersoq atorlugu, pisinnaatitsissut taanna eqqartuussivinnut nuunneqarpoq. Tamatuma saniatigut, inatsisip atuuffinik annertusineqarpoq, inatsisinik unioqqutitsisunik, Danmarkimut nuussinermut kapitali nutaaq atorlugu, assigisaanik allannguutitigut, inunnik tamanik pinngitsaalisamik tammartitsinermut illersuinnermut FN'p aalajangersagaanik Danmarkip sassarneratigut periarfissiisumik (kingorna »pinngitsaaliinikkut tammartitsinermut aalajangersagaq«).

Kalaallit Nunaanni tunniussinermut inatsit, piffissap ingerlanerani ataasiaannarlugu allanngortinneqartumik, taamaattumillu inatsit ullutsinnut naleqqukkunnaarluni. Tassunga atasumik, pillagaassutaasinnaasunut tunniussinermut nunanut avannarlernut aalajangersakkami (Nunat Avannarliit parnaarusseqqussutaat), inunnik tamanik pinngitsaalisamik tammartitsinermut illersuinnermut FN'p aalajangersagaa (pinngitsaalisamik tammartitsinermut aalajangersagaq) kiisalu europap tigusarinninnissamut inassutaa pillugu Rådet for den Europæiske Union-ip sinaakkutititut aalajangersagaa 2002/584/RIA, 13. juni 2002-meersumi Kalaallit Nunaat ilaatinneqarnani.

Naalagaaffimmiit kissaatigineqarpoq, Naalakkersuisut peqatigalugit, dansk-it Kalaallit Nunaanni akisussaaffinik ineriartortitsissasoq. Naalagaaffiup Kalaallit Nunaat peqatigalugu sulissutigissavaat, dansk-it Kalaallit Nunaanni akisussaaffigisaat, Danmarkip Kalaallit Nunaatalu akunnerinni pissutsit, assigiinngissutsillu ataqqillugit, Danmarkimi standard-iusut malillugit. Tamatumunnga naalagaaffimmiit ataavartumik salliussineqartassaaq, qallunaat akisussaaffigisaasa inatsisitigut killiffilersuinikkut.

Tamanna tunuliaqutaralugu – Naalakkersuisuniit kissaataasoq malillugu – tamatumunnga inatsisissatut siunnersuut, Inatsiseqarnermut ministerie-miit suliarineqartoq, tunniussinermut

inatsisip aaqqissuunnissaa siunertarineqartoq, dansk-nut aaqqissuussap assigisaanik eqqunneqarsinnaanngorlugu.

Inatsisissatut siunnersuut makkunatigut pingaarnertut tunngavinnik imaqarpoq:

- Kalaallit Nunaannut tunniussinermut sulianut tunngasunut kapitalimik nutaamik ikkussineq.
- Kalaallit Nunaanniit, Nunani avannarlerni naalagaaffinnut, imaluunniit Den Europæiske Union-mi naalagaaffeqatigisanut tunniussinermut ilitersuut piuminarnersitamik eqqussineq.
- Nunani avannarlerni pillaatissutaasinnaasuni tunniussinermut aalajangersakkap pisariaqartutut nalilersorneqarnissaanut, Kalaallit Nunaanni atuussinnaasusaa neranut allannguutiniik naammassinniineq (nunani avannarlerni parnaarusseqqusineq) kissaatigineqarpat.
- Inatsiseqarnermut ministerimiit eqqartuussivinnut tunniussinermut sulianik aalajangiussinermut oqartussaassusermik nuussineq.
- Inunnik tamanik, pinngitsaalisallutik tammartitaasunut illersuineranut aalajangersakkamik, Kalaallit Nunaanni atuuffeqartariaqartumik, allanngortittariaqarneranut nalilersorneqarnikkut, allannguutiniik naammassinniineq.

2. Inatsisissatut siunnersuutip tunngavia

2. Tunuliaqut

2.1. Tunniussinermut nunani tamalaani isumaqatigiissusiat

Kalaallit Nunaat pineqartillugu, piffissami maannakkorpiaq, suleqatit arlalippassuit suleqatiginerisigut, tunniussinermut ataasiinnarmik pisussaaffeqarpoq. Pineqartoq tassaavoq, europamiuni tunniussinermut aalajangersagaq, marlunnik protokol-litalik, tak. pkt. 2.1.1 ataani.

Maannakuugallartoq marlunnik allanik arlalippassuarnik suleqateqarnikkut piupput, tassani pineqarpoq, tunniussineq, dansk-it tunniussinermut inatsisaanni atuuttumi tunngaviligaasoq,

maannakkut inatsisissatut siunnersuummi tunngaveqartoq. Tassani pineqarpoq, europamiut parnaarusseqqusinerannut sinaakkusiinikkut aalajangiunneqartoq, tak. pkt. 2.1.3 ataani.

Tamatuma saniatigut siunnersuutigineqarpoq, allannguutit naammassineqarneqarnerinnut nalilersorneqarnerisa pisariaqarnerinut, nunani avannarlerni pillaatissutaasinnaasunut tunniussinermut aalajangersagaq (nunani avannarlerni parnaarusseqqusineq) Kalaallit Nunaanni atuuffeqarsinnaasussaasoq, tak. pkt. 2.2 aamma 3.5.8.

2.1.1. Europami tunniussinermut aalajangersagaq, protokol-talik

Nunanut, Nunat Avannarliit aamma Den Europæiske Union-ip avataaniittunut, Nunat tamalaat tunngaviusut tunniussinermut malittarisassani piuvoq, europami aalajangersagaq decembarip 13.-ni 1957-meersoq, inatsisinik unioqqutitsisunik tunniussinermut (kingorna»1957-aalajangersagaq«), tak. nalunaarut nr. 36, septembarip 28.-ni 1963-meersoq, siulleq aappaalu protokol-mut tapiliussalik, oktobarip 15.-ni 1975-meersoq aamma martsip 17.-ni 1978-meersoq, tak. nalunaarut nr. 106 aamma nr. 108, novembarip 11.-ni 1986-meersoq, kiisalu pingajuat, aamma sisamaat protokol-mut tapiliussalik, novembarip 10.-ni 2010-meersoq aamma septembarip 20.-ni 2012-meersoq, tak. inatsit nr. 428, maajip 1.-ni 2013-meersoq. Aalajangersagaq marlunnik protokol-mut tapiliussalik, Kalaallit Nunaannut sunniuteqarpoq.

1957-aalajangersagaq tunniussinermut inatsisitigut Kalaallit eqqartuussivianni naammassineqarpoq, protokol-mullu tapiliut siulleq aappaalu, Kalaallit Nunaanni inatsisitigut allannguuteqanngitsumik atortussanngortinneqarluni.

Tunniussinermut 1957-aalajangersakkamut protokol-mut tapiliut siullermi, oktobarip 15.-ni 1975-meersumi, europami aalajangersakkamut decembarip 13.-ni 1957-meersumi nalunaarut nr. 106-mi, novembarip 11.-ni 1986-meersumi ilisimatitsissutigineqarpoq.

Protokol-i aalajangersakkamut ilassutaaneramik siunertaavoq, inunnik, inunnillu ataasiakkaanik illersuinerup nukittorsarnissaa siunertaalluni. Illersuinerup annertusinera aalajangersakkakkut ilassuteqarnikkut pivoq, artikeli 3 aamma 9-mi.

Aalajangersakkap ilanngutassiaa 3 politikkikkut pinerluutininik, ilanngutassiarlu 9 aalajangersakkami taaneqartut, pinngitsuugassaannngitsunik itigartitsissutitut peqqutaasunik imaqqarpoo.

Protokol-mut ilassutip atorneratigut, politikkikkut pinerlunneq pineqartillugu tunniussinermut itigartitsineqarsinnaanera millisinneqassaaq. Danmarkimiilli uppersarsarneqqarpoo, protokol-mut tapiliussap ilaa akuerineqarsinnaannngitsoo, sulianili politikkikkut pinerluutininik tunuliaqutalinni, pisinnaatitsissutip attanneqqarneratigut tigussaasunik nalilersuineqaaqqartarportaaq.

Aalajangersakkap ilanngutassiaa 9 malillugu, tunniussineq marloriaammik pillagaannnginnissap akkerlerisussaannngilaa (ne bis in idem). Protokol-p tapiutaa atorlugu, aalajangersakkap ilanngutassiaa 9-mik aalajangersagaq ilassuserneqassaaq, protokol-ip ilanngutassiaa 2 aamma marloriaammik pillagaanermut malersuinnermik annertussusigaanera inaarneqqarmat, aammalu pissutsini tamakkunani tunniussineq pisinnaatitsissutaammat.

1957-aalajangersakkamut protokol-mut tapiliussap aappaa nalunaarut nr. 108-kkut, novembarip 11.-ni 1986-meersumi ilisimatitsissutigineqqarpoo, protokol-mut tapiliussap aappaani, martsip 17.-ni 1978-meersumi, tunniussinermut europami aalajangersakkamut decembarip 13.-ni 1957-meersumi.

Protokol-i 1957-aalajangersakkap atornerata oqinnerunissaanik arlalitsigut siunertaqqarpoo, takuneqarsinnaasumi, inatsisinik unioqqutitsinikkut suussusaasigut, pisortanut pinerlunnerit ilanngunneqqarnerisigut, kingornalu inuup tunniunneqarsinnaannngorneranik.

in absentia aamma amnesti-mut eqqartuussissutit aalajangersakkanik saniatigut protokol-mi itisilerneqqarpoo.

Pisortanut pinerlunnernut artikeli 5-mi protokol-mi aalajangersakkatigut atuutereersuni allannngorneri maluginiarneqqarput, isikkuanullu piumasaqaammut noqqaassummut aalajangersakkat, artikeli 12, imm. 1-mik taarserneqqarlutik. Akkerlianik in absentia aamma amnesti pillugu aalajangersakkat, ilanngutassiaasimasut taarserpai.

Protokol-mut tapiliussap pingajuat sisamaallu, 1957-aalajangersakkamut tunniussinermut inatsimmi suliarineqanngilaq.

1957-aalajangersakkamut protokol-mut tapiliussat pingajuat, immikkut tunniussisinnaanermut naleqqussaannermik imaqarpoq, ingerlatseriaaseq piuminarnerulersitaq malillugu. Ingerlatseriaaseq piuminarnerulersitaq taanna Avannarliit, aamma Den Europæiske Union-p avataani naalagaaffinnut tunniussinermut aaqqissuussaq atuuttoq, assigisaanik atuuppoq.

Protokol-imut tapiliussap sisamaannut aalajangersakkat 1957-aalajangersakkat nutaaliaanerulersinniarlugit siunertaavoq, nunanilu tamalaani pillaassutaasinnaasunik suleqatigiinnerup ineriartornera tunuliaqutigalugu tapiutaavoq, 1957-mili tamatuma isumaqatigiissutigineraniit, aamma 1957-mi, 1978-milu protokol-mut tapiliussat marluusut tamatumunnga isumaqatigiissutigineqarmatali

Protokol-mut tapiutip pingajuat sisamaallu 1957-aalajangersakkamut Danamark-mit suli atortussanngortinneqanngilaq, protokol-mullu tapiliussat Kalaallit Nunaannut sunniuteqanngillat. Inatsisissatut siunnersuutikkut allannguutit suliarineqarallapput, pisariaqartumik Kalaallit Nunaannut kingusinnerusukkut protokol-ni atortussanngortinneqarsinnaasumik. Ilanngullugu inatsisissatut siunnersuummut § 43-mut oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

2.1.2. Europamiut parnaarusseqqusinerinut aalajangiussap sinaakkutaa

2.1.2.1. Tunuliaqut

EU'p naalagaaffeqataani tunniussinermut, Europæiske Union-mi aalajangiussinermut sinaakkutaa 2002/584/RIA juunip 13.-ni 2002-meersup Siunnersooqatigiivnik europami parnaarusseqqusinerinut, naalagaaffeqatigiillu akunneranni tunniussilluni nuutsitsinerinut ingerlatseriaatsimi, naalagaaffeqatigiit akunneranni tunniussinermut ingerlatseriaaseq piuminarsagaq atuutilersinneqartoq naammassinniinerinut pisussaaffiuvoq.

Kalaallit Nunaat Den Europæiske Union-mi ilaasortaanngilaq, taamaattumillu europamiut parnaarusseqqusinermut aalajangiussinermut sinaakkuttami ilaanani, Kalaallit Nunaat EU-Nunat akunneranni tunniussinermut ingerlatseriaaseq piuminarsagaq ilaaffiginnginneranik tamanna malitseqarpoq.

Europamiut parnaarusseqqusinermut aalajangiussinermut sinaakkutamut tunuliaqut kissaataasimavoq – oktobarip 15.-nianiit 16.-anut 1999-mi, Det Europæiske Råd-ip Tamper-ni ataatsimiinnerinni inerniliinerit tunngavigalugit pivoq – naalagaaffeqatigiit akunnerinni tunniussinermut ingerlatseriaaseq piuminarsarniarlugu, sunniuteqarluarnissaalu pillugit, tamakkiisumik ataqqinninnikkut, inatsisit malinneqarluarnerisa tunngaviutinnerinik.

Den Europæiske Union (TEU)-mi isumaqatigiinnikkut aalajangersakkami, artikeli 34, imm. 2, litra b-mi taamani atuussimasumi, aalajangiussinermut sinaakkutaq, periarfissaliissut atorlugu suliarineqarpoq, kingornalu Siunnersuisooqatigiit suliniutaanni, naalagaaffeqatigiinnit, imaluunniit Kommission-mit akerlilernerneqanngitsumik, naalagaaffeqatigiit inatsisaannik, aqutsinermullu aalajangersakkani, akunnerminni qanillinnermi aalajangiussinermut sinaakkutakkut isummiunneqarsinnaallutik.

Aalajangiussinermut sinaakkuttat, naalagaaffeqatigiinnut pituttorsimapput, siunertat eqqarsaatigalugit, kisianni ilusissaannik aalajangiinermik, naammassinniinermullu atortunut iluaqutaasussanut, nunani tamalaani pisortanut tunniunneqarlutik.

Sinaakkuttanik aalajangiussat atorlugit, EU-mi naalagaaffeqatigiit akunnerinni tunniussinermut malittarisassat piuminarsakkat naammassineqarnissanut tunniussiffiusumi naammassinniinernik siunertamut akunnerminni akuersinermik malitseqarnera tunngaviuvoq. Tamanna malitseqarpoq, inummik inatsisitigut malersuinissamut, imaluunniit pillagaassummik naammassinniinissamut tunniusseqqusinermik naalagaaffeqatigisamiit noqqaassutigineqarpat, noqqaassutigineqartoq akuersarneqassaaq, allatigut aalajangiussap sinaakkutaani allaqqasumik itigartitsissummik peqqutissaqartinneqanngippat. Tunniussinermut tunngasunut aqutsinermut ingerlatseriaatsit piuminarsakkat siunertaralugit, pisarnertut tunniussinermut noqqaassutit jannuaarip 1.-ni 2004-mi atuutilersinneqartut, »europami parnaarusseqqusineq«-mik taarserneqarput. Europami parnaarusseqqusineq

ilaatigut imaqarpoq, tigusaqarneq, tigummigallakkatullu parnaarusseqqusineq siunertaralugu tunniussinermut noqqaassut, ilaatigut tunniussinermut noqqaassut.

Aalajangiussanut sinaakkuttap siorngatigut naalagaaffeqatigiit akunnerminni tunniussinermut sakkut taamaalillutik taarserneqarput, takuneqarsinnaasumi immikkoortoq III-mi aalajangersakkat, Schengen-mut isumaqatigiissusiamik naammassinniinermut, tunniussinermut tunngasuni. Tamanna imaappoq, ilaatigut., 1959-aalajangersagaq, protokolllu tamatumunnga ilaasut, kiisalu Den Europæiske Union-mi naalagaaffeqatigiit akunnerinni tunniussinermut ingerlatseriaatsimut piuminarsakkamut aalajangersagaq, aamma Den Europæiske Union-mi naalagaaffeqatigiit akunnerinni tunniussinermut aalajangersagaq, naalagaaffeqatigiit akunnerinni atorneqarunnaarnera.

Aalajangiinermut sinaakkutaq aalajangersakkanik naalagaaffeqatigiit inatsisitigut unioqqutitsisumik tunniussinermut sorliit pisussaaffeqarnerinnik imaqarpoq.

Aalajangiussamut sinaakkutaq aalajangersakkanik imaqarpoq, naalagaaffeqatigiinni inatsisitigut unioqqutitsisumik naalagaaffeqatigisamut allamut tunniussinermut suut peqqutaaneriniq aalajangiussisumik, tamatumalu saniatigut, inatsisitigut unioqqutitsisumik tunniussinermut itigartitsisinnaanermut, itigartitsinermulluunniit naalagaaffeqatigiinni suut peqqutaanersut aalajangiussisumik.

Illuminni akuersaarnermut, naalagaaffeqatigiit akunnerminni tunniussinerup assigiinngissusaanik, nunallu pingajuanut tunniussinerup aalajangiinermut sinaakkuttamik atuinerup tunngaviusup naqissuserneranut, oqaatsit atukkat nutaajusut arlaqarput. Aalajangiussinermut sinaakkuttami oqaatsit atorneqarput »tunniussaqaarneq (overgivelse)« uumunnga taarsiullugu »tunniussineq (udlevering)«, naak oqaatsit taakkua marluk, inummik ujarneqartumik, nunamut noqqaavigineqartumut, timalimmik tunniussaqaarnerup tunngagaluartut.

Aaammattaaq atorneqassaaq »naalagaaffik atuutilersitsivigisaq« uunga taarsiullugu »naalagaaffik noqqaavigineqartoq« aamma »naalagaaffik tamakkiisumik naammassinniivigisaq« uunga taarsiullugu »naalagaaffik noqqaavigineqartoq«.

Taakkua oqaaseqatigiit arlaannaalluunniit imarisamikkut isumaasigut allaassuteqanngimmata, tunniussinermut inatsisini oqaaseqatigiinni, tunniussinermut inatsisip oqaasertai atorneqarput, aalajangiussamut sinaakkuttap naammassineqarneranut tunngatillugu, tunniussinermut inatsisip oqaasertai atorneqarput. Naalagaaffeqatigisaq noqqaavigineqartoq tassa naalagaaffeqataavoq, europami parnaarusseqqusinermik atulersitsinermut, naalagaaffeqatigisarlu noqqaavigineqartoq, tassaavoq naalagaaffeqatigisaq, europami parnaarusseqqusinermik naammassinniisussaq.

Kingorna aalangiussinermut sinaakkutaq, Siunnersuisooqatigiinniit aalajangiussinermut sinaakkutaq 2009/299/RIA-meersumik ilalerneqarpoq, aalajangiussamut sinaakkutanik arlaqartunik allannguineranut, inuit pisinnaatitaaffiinut ingerlatseriaatsinik, eqqartuussinermilu inuup pineqartup ilaannginnerani aalajangiussaqaqarnermi, nukittorsaaneq siunertaralugu (kingorna »aalajangiussanut sinaakkutami, in absentia-mi aalajangiussanut tunngasut«), tulliuttuni pineqartuni.

Aalajangiussamut sinaakkutaq, inuit ingerlatseriaatsinut tunngasuni pisinnaatitaaffiinik, aammalu eqqartuussinermi pineqartoq peqataatitaanngitsoq (kingorna »in absentia aalajangiussanut oqaatigineqartunut sinaakkutaq«) ataani eqqaaneqartoq aalajangiussanut tunngasunut akuersinermut akunnerminni tunngaviusumik atuinerup siuarsarneqarneranut nukittorsaanermut aalajangiussanut sinaakkutanik arlalinnik kingorna Siunnersuisooqatigiit aalajangiussamut sinaakkutanik 2009/299/RIA-kut ilassuserneqarpoq.

Aalajangiussanut aalajangiussinermut sinaakkutaq in absentia aalajangiussaq siunnersuisooqatigiit ataatsimiinnerinni isumaqatigiissutigineqarpoq (EU'p killeqarfinni suleqataanera, nunasisut, qimaasut, innuttaasunut inatsit, politiinut tunngasuni- pinerluutit suliarineqartarnerinut tunngasut) februaarip 26.-ni 2009-mi aamma EU-tidende nr. L 81/24-mi, martsip 27,-ni 2009-mi tamanut saqqummiunneqartumi. Aalajangiussinermut sinaakkutami siunertaavoq, inuit pillagaanermut suliamik ingerlatsivigineqartut pisinnaatitaaffiinut ingerlatseriaatsinut tunngasunik nukittorsaanermut, eqqartuussisutigoortunillu suleqatigiinninnerit oqilisarniarlugit, kiisalu naalagaaffeqatigiit

akunnerinni eqqartuussivimmi aalajangiussanik akuerseqatigiinnerup
pitsanngorsarneqarneranik siunertaqarpoq.

Aalajangiussanut aalajangiussinermut sinaakkutami in absentia oqaatigineqarpoq, ilaatigut europami parnaarusseqqusinermut aalajangiussamut sinaakkuttami allannguutinik arlalinnik malitseqartumik.

Allannguutini siunertaapput, peqqutaasut assigiaat, naalagaaffeqatigiinni aalajangiussinermut sinaakkuttat malillugit, inuk pineqartoq eqqartuussinerup nalaani peqataanngitsoq aalajangiussinermut pineqarpat aalajangiussamik naammassinniinermut itigartitsineq atorneqarsinnaavoq (in absentia).

Aalajangiinermut sinaakkuttat, siunertarisamut siunniussamut naalagaaffeqatigiinni pituttorsimaffiupput, kisianni nunani tamalaani pisortanut suliarineqarneranut isikkussaannik, tamatumunngalu atortorisassat aalajangiunneqarnerinut suliaakkiissutigineqarlutik. Aalajangiinermut sinaakkuttat aammattaaq naalagaaffeqatigiinnut inuit pisinnaatitaaffiitut pituttoqqasumik pisussaaffittut isikkoqarput, aalajangiussinermut sinaakkuttamut Siunnersuisooqatigiinniit isumaqatigiissutigineqarneratigut atuutilersumik. Danmarkimut inissisimanera immikkut maluginiarneqarpoq, eqqartuussiveqarnermut, aamma EU’p killeqarfinni suleqataanera, nunasisut, qimaasut, innuttaasunut inatsit, politiinut tunngasut-pinerluutit suliarineqartarnerinut tunngasunut dansk-it nangaassuteqarnerat, aalajangiinermut sinaakkuttamik naammassinniinermut Danmarkip pisussaaffianut ajoqutaasussaanngiliq, tassami aalajangiinermut sinaakkuttat Lissabon-mut isumaqatigiilluni aalajangersakkap atuutilernera sioqqullugu isumaqatigiissutigineqarnikummat, Danmarkimullu pituttorsimanera naalagaaffeqatigiinnermik tunngaveqarpoq.

2.1.2.2. Aalajangiussamut sinaakkuttap imai

Aalajangiussamut sinaakkutaa kapitalinik sisamanik agguarneqarpoq; kapitali 1 (artikeli 1-8) tunngaviit nalinginnaasut, kapitali 2 (artikeli 9-25)-mut, tunniussinermut ingerlatseriaatsimut, kapitali 3 (artikeli 26-30) tunniussinerup atuunneri, aamma kapitali 4 (artikeli 31-35) nalinginnaasumik imarisai, aamma aalajangersakkat naggataarutaasut.

Tamatuma saniatigut aalajangiussinermut sinaakkuttami isiginninnernik arlalinnik inatsisip aallaqqaasiutaanik imaqarpoq, aalajangiussinermut sinaakkutap nassuiaataanut, atuuffianullu pingaaruteqartumik. Inatsisinik unioqqutitsisunik tunniussinermut atatillugu, inatsisip aallaqqaasiutaanik isiginninnerit ilaatigut eqqartuussisarnermi tunngaviit tunngaviusutut eqquutsitsinerup qulakkeerneqarnera siunertarineqarpoq.

Inatsisip aallaqqaasiutaanik isiginninneq nr. 12 malillugu, aalajangiussinermut sinaakkutap, inummik tunniussinermut itigartitsinermut inerteqqummik nassuiarneqassanngilaq, pineqartumut europamiusut parnaaruteqquneqartumut peqquteqarluartutut isigineqarpat, europamiusut parnaarusseqqusinerup pillagaassummik malersorneqarnermik siunertalimmik, imaluunniit inuup pineqartup suaassusaanut, sumit kingoqqisuunera, upperisaa, immikkut inuiaassusaa, inuiaassusaa, oqaaserisai, politikikkut ilisimasai, imaluunniit kinguaassiuutitigut ilisimasaqassusaa, imaluunniit pineqartup inissisimanerata, tamakkua arlaannik peqquutilimmik ajoqusersinnaaneranut pillarneqarnera atuutilersinneqarpat.

Aammattaaq allanneqarpoq, sinaakkutamik aalajangiussinermi, naalagaaffeqatigiinni namminneq nunap naalakkersuinikkut iluarsaanneranut tunngasunut, naapertuilluartumik pisinnaatitaaffinnut, niuernermi kiffaangissutsimut, tusagassiornikkut kiffaangissusermut, nutaarsiassaqaartitsivinnilu allani killiligaanani oqaaseqarsinnaanermut, aalajangersakkat namminneq pigisatik atorunikkit ajoqutaanaviangitsiq.

Inatsisip aallaqqaasiutaani nr. 13-mi allanneqarpoq, toqumut pillagaaffiusinnaasumut, naalliutitaaffiusinnaasumut, allatigulluunniit inuppalaanngitsumik, nakkarsagaanermilluunniit pineqarfiusinnaasumut, imaluunniit pillagaaffiusinnaasumut, inuit nuunneqaqqusaanngitsut, aallarteqqusaanngitsut, imaluunniit naalagaaffimmut tunniunneqassanngitsut.

2.1.3. Avannarlerni parnaarusseqqusinermut il.il. aalajangersagaq

2.1.3.1. Tunuliaqut

Nunani avannarlerni (avannarlerni parnaarusseqqusineq) pillagaassutaasinnaasunut tunniussinermut aalajangersagaq atuutilerpoq – Kalaallit Nunaat aamma Savalimmiut minillugit – oktobarip 16.-ni 2012-mi atuutilersinneqarpoq.

Aalajangersakkap ilanngutassiaani 29, imm. 4-mi allaqqavoq, aalajangersakkap Kalaallit Nunaanni, Savalimmiunilu, qallunaat inatsiseqarnermut ministerieqarfianiit, qallunaat nunanut allanut ministerieqarfianiit, nunallu sinnerisa ministerieqarfiiniit qaammatit 3-t kingorna atuutilernerani, aalajangersagaq Kalaallit Nunaanni, aamma/imaluunniit Savalimmiuni atuuffeqassasoq.

Nunat Avannarliit tunniussinermut aalajangersagaata tunuliaqutaa, nunanat Avannarliit akunnerinni tunniussinermut aaqqissuussamik, maannamut atuuttumut taarserneqarnikuusoq, Nunat Avannarliit akunnerinni tunniussinermut ingerlatseriaatsit piuminarsarneqarnerinnut, sunniateqarluartuunerinnillu kissaateqarneruvoq, nunanut tamalaanut eqqartuussisarnermi tunngaviusunut pisussaaffinnik ataqqinninnikkut, ilaatigut Den Europæiske Union eqqarsaatigalugu, takuneqarsinnaasumi europami parnaarusseqqusinermut aalajangiussinermut immikkut sinaakkuttat.

Nunani avannarlerni tunniussinermut aalajangersakkami siunertaavoq, Nunat Avannarliit akunnerminni tunniussinermut malittarisassanik piuminarsakkanik naammassinniineq. Tunniussinermut aaqqissuussaq nutaaq nunani avannarlerni tunniussiffiusunut akuerseqatigiinnermut tunngaviup naammassineqarnissaanik kinguneqassaaq. Tamanna malitseqarpoq, nunamit avannarlermiit inummik pillagaassuteqarnissamik malersuinermut, pillaassutaasumilluunniit naammassinniinermut tunniusseqqusinermut noqqaassuteqartoqarpat, noqqaassutigineqartoq akuersarneqassaaq, allatigut itigartitsissutaasinnaasunik peqanngippat, soorluttaaq nunani avannarlerni tunniussinermut aalajangersakkami takuneqarsinnaasoq. Tunniussinermut tunngasunut ingerlatseriaatsimut, aqutsisoqarfimmi piuminarsaaneq siunertaralugu, nunani avannarlerni parnaarusseqqusineq pillugu tunniussinermut noqqaassuteqariaasaasimasut taarserneqarput, ilaatigut parnaarusseqqusinermut noqqaassutikkut, tunniussineq siunertaralugu, ilaatigullu tunniusseqqusinermik isikkulimmik.

Maluginiarneqarpoq, artikeli 31, imm. 2 malillugu, europami parnaarusseqqusinermut aalajangiussinermut sinaakkuttami, naalagaaffinni iluminni ikioqatigiinnikkut, imaluunniit arlalippassuullutik suleqatigiinnikkut isumaqatigiissusiornikkut, imaluunniit aalajangiussinermut sinaakkuttanik atuutilersitsinermut aaqqissuussatigut, annertussusaasigut najoqqutassaani annertunerummata, aammalu inunnik tunniussinermut ingerlatseriaatsinik piuminarsaaqqiinermik, oqilisaanermillu ikiuinikkut, europami parnaarusseqqusinermut ilaatinneqartumik.

Tunniussinermut malittarisassat, nunani avannarlerni tunniussinermut aalajangersagaq naapertorlugu, naapertuineq taamaaginnarpoq, kinguneqarporlu, tunniussinermut pisussaaffinnik annertusiinernik arlalinnik, Den Europæiske Union-mi naalagaaffeqatigiit akunnerinni tunniussinermut malittarisassanut tunngatillugu.

Aalajangersakkami oqaaseq »tunniussineq(udlevering)« atorneqarpoq »(udlevering) tunniussineq«-mut taarsiullugu, naak oqaatsit taaguutaasut taakkua marluk, nunamut noqqaavigineqartumut inummik ujarneqartumik timalimmik tunniussinikkut pineqaraluartut. Aammattaaq »nuna tunniussiviusoq«-mut atorneqassaaq, »nuna noqqaavigineqartoq«-mut taarsiullugu. Oqaatsini atorneqarsimasunut naleqqiullugit, oqaatsit atorneqartut taakkua, imarisaasigut allatut paasineqarsinnaammata, aalajangersakkamik naammassinniinermut atatillugu oqaatsit atorneqartut atuuttut atorneqassapput. Nuna noqqaavigineqartoq, nunaavoq, nunani avannarlerni parnaarusseqqusinermut atuutilersitsisuuq, nunalu noqqaavigineqartoq nunaalluni, nunani avannarlerni parnaarusseqqusinermut naammassinniisussaq.

2.1.3.2. Nunani avannarlerni tunniussinermut aalajangersakkap imarisaa

Nunani avannarlerni tunniussinermut aalajangersagaq kapitalinik tallimanik agguarneqarpoq. Kapitali 1 (artikeli 1-7) tunngavinnut nalinginnaasunut tunngasoq, kapitali 2 (artikeli 8-21) tunniussinermut ingerlatseriaaseq, kapitali 3 (artikeli 22-25) tunniussinermi sunniutitut tunngasoq, kapitali 4 (artikeli 26-27) Island-mut/Island-miillu tunniussinermut tunngasoq aamma kapitali 5 (artikeli 28-29) aalajangersakkat naggataarutaasut atorlugit.

Tamatuma saniatigut, isikkivinnik arlalinnik inatsisip aallaqqaasiutaa imaqarpoq, aalajangersakkap nassuiaatitaanut, atorneqarneranullu pingaaruteqartumik. Inatsisip aallaqqaasiutaanut ilaatigut isikkiviit ilagaat, inatsisitigut unioqqutitsisunik tunniussinnermut atatillugu, eqqartuussisarnermi tunngavinnik tunngaviusunik atortitsinerup qulakkeerneqarneranut siunertaq, takuneqarsinnaasumi, pisinnaatitaaffiit tunngaviusut, Europami Inuit pisinnaatitaaffiitut aalajangersakkami takuneqarsinnaasumi.

2.2. Inunnut, pinngitsaalillugit tammartitanut tamanut illersuinnermut FN'p aalajangersagaa

Inunnut pinngitsaalillugit tammartitanut tamanut illersuinnermut FN'p aalajangersagaata isumaqatigiissutigineratigut aalajangiunneqarpoq, FN'p ataatsimeersuartitsinerani aalajangersakkakkut 61/177-kkut, katerinnermi 61-mi, decembarip 20.-ni 2006-mi, ukiut 4-t qaangiunnerini atuutilersinneqartoq. Danmarkimi aalajangersagaq atortussanngortinneqarpoq jannuaarip 13.-ni 2022-mi. Peqatigitillugu Kalaallit Nunaanni killeqarfinnut aalajangersimasunut tunngatinneqarneri ilanngunneqarput.

Inuit pinngitsaalillugit tammartitat tamaasa illersorneqarnissaannik aalajangersakkami siunertaavoq, pinerlunnerup taamaattup tunuliaqutaata immikkut ilungersunartutut isigineqarnera tunuliaqutaralugu, assingusumik pisut, silarsuarmiuunermut pinerluutaasinnaapput, inuup pinngitsaalisamik tammartinneqarsinnaatitaannginneranik, eqqugaasullu kikkuugaluartulluunniit pisup ilumuussusaanik pinngitsaalisaanikkut tammartitaanermi, inummullu tammartumut atortinneqartunik ilisimannissinnaatitaanerisigut.

»pinngitsaaliinikkut tammartitsineq«-mut aalajangersakkap ilanngutassiaa 2 malillugu, imatut paasineqassaaq; tigusaaneq, tigummigallagaaneq, qimarngussaaneq, allatulluunniit kiffaanngissusiiagaaneq, inuup taassuma inatsisitigut illersorneqannginneranik inuit arlaanniit naalagaaffik sinnerlugu iliuuseqarneq, inuilluunniit, eqimattalluunniit inunnit pisinnaatitaaffimmut iliuuseqartunut, tapersersuisunut, naalagaaffimmiilluunniit akuersinerup nipangiunneqarneranik kiffaanngissusiiiaanerup, tammartumulluunniit atugarititanut, toqqorsiviusumilluunniit miserratigineqartumut.

Aalajangersakkap ilanngutassiaata 1-p aalajangerpaa, kinaluunniit pinngitsaalillugu tammartinneqassanngitsoq, kinaluunniit immikkut pissutsit malillugit, sorsunnerluunniit pineqartillugu, sorsunnermik qunusiarinninneq, nunap iluani politikkip toqqissisimannginnerani, arlaannilluunniit ajornartoorfinni, pinngitsaaliilluni tammartitsineq naapertuinerusinnaanngilaq.

Pinngitsaaliinikkut tammartitsinermut aalajangersakkap pisussaaffilerpaa, artikeli 4 malillugu, pinngitsaaliinikkut tammartitsinermik pinerlunnerit pinerluutinngortinneqarnerinut, naalagaaffiit peqataasut. Tamatuma saniatigut, aalajangersakkat, pinngitsaaliinikkut tammartitsinermut pinerlunnernut atassuteqartumut tunniussinermut aalajangersakkanik imaqarput. Aalajangersakkap ilanngutassiaa 13, imm. 1 malillugu, pinngitsaaliinikkut tammartitsinermik pinerluutit, politikikkut inatsisitigut unioqqutitsinertut, politikikkut inatsisitigut unioqqutitsinertut, inatsisitigulluunniit unioqqutitsinertut, politikkimut siunertatut atassuteqartutut isigineqassanngilaq. Politikikkut inatsisitigut unioqqutitsinermut tunngasuunera, imaluunniit politikkimut iluaqutaasussanut isumassarsiaasutut inatsisitigut unioqqutitsinertut, kisiisa tunngaviutillugit, tunniussinermut noqqaassut itigartitsissutigineqassanngilartaaq.

Nunnanut tamalaanut pituttugaanermut pinngitsaalisamik tammartitsinermut aalajangersakkami pisariaqassaaq, tunniussinermut inatsimmi atuutsinnissaa, tunniussineq innersuussinermik itigartitsisinnaajunnaarlugu, pinngitsaalisamik tammartitsinermut pinerlunneq politikikkut inatsisinik unioqqutitsinertut isigineqalersillugu, politikikkut inatsisitigut unioqqutitsinermut atalersillugu, imaluunniit politikikkut iliuuserisat isumassarsiorfigalugit, inatsisitigut unioqqutitsinertut isigineqassaaq.

Inatsisissatut siunnersuummi, immikkoortumi tassani, aalajangersakkamut piumasaqaatinik naammassinniineruvoq, nunanut killigititanut nangaassuteqarnerit atorunnaarsinneqarsinnaalissammata, tamanna Kalaallit Nunaanni namminersornerusuniit kissaatigineqarpat.

3. Inatsisissatut siunnersuummi pingaarnertut qulequttat

3.1. Inatsisip atuuffii

3.1.1. Inatsisit atuuttut

Inunnik Kalaallit nunaaneersunik tunniussinermut suliat, inatsisitigut unioqqutitsisunik tunniussinermut, malittarisassat malillugit, inatsit nr. 249, juunip 9.-ni 1967-meersumi, aalajangersakkakut nr. 668-kkut, juunip 8.-ni 2016-mi allanngortinneqartumi, inunnut pillagaassussatut malersorneqartunut, imaluunniit pillagaassummik naammassinniinermut, Nunat pingajuini suliarineqartussamik.

Inatsit Kalaallit Nunaanni atuuppoq, nikinganertaasigut, Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermut inatsisip malitsigisaanik, tak. tunniussinermut inatsit § 23. tamanna isumaqarpoq, ilaatigut., qallunaat eqqartuussiviannut inatsisitigut innersuussat, Kalaallit Nunaata eqqartuussivianut innersuussatut paasineqassapput, aamma nassuiaatitaanut atatillugu, tunniussinermut inatsisitigut piumasaqaatit eqqarsaatigineqassapput, Kalaallit Nunaata eqqartuussivia, qallunaat eqqartuussivianut naleqqiussineq eqqarsaatigalugu.

Tunniussinermut inatsit tunniussinermut piumasaqaatinut malittarisassanik imaqarpoq (kapitali 2), tunniussinermut suliat suliarineqarneri (kapitali 3) kiisalu ilaatigut tigusaagallarneq, parnaarusaaaneq, ingerlateqqitamik tunniussineq, aalajangiussinermut pisinnaatitsissummik inissiineq, maalaarutit ingerlanneqarneri, ingerlateqqitassanik assartuinerit il.il. -nut aalajangersakkat. (kapitali 4)

Tunniussinermut inatsit § 1, imm. 1-miippoq, pillagaassutaasinnaasumik iliuuseqartoq, nunami allami tunniussaasoq, unnerluussaasoq, eqqartuussaasorluunniit, tunniussinermut inatsisit malittarisassai malillugit tunniunneqarsinnaavoq.

Aalajangersakkap suliarineqarnerata kinguneranik, tak. Folketingstidende 1966-76, 2. katerinneq, tapiliusaaq A, immikkoortoq 2542, aalajangersagaq, piumasaqaatitigut alaatsinaannermi nalinginnaasumik piginnaatitaanermut, periusarlu inunnut pillagaassutaasinnaasunik iliuuseqartunut, nunami takornartami unnerluussaasunik,

unnerluussaasut, eqqartuussaasulluunniit tunniussinermut inatsimmi aalajangiussaasoq, naalagaaffimmut pineqartumut inatsisitigut malersugaanermut, pillaaassutaasumilluunniit naammassinniinermut, allatigulluunniit pineqaatissiisummik. Aammataaq suliareqqinneqartuniippoq, qallunaat oqartussaasuinut suliakkiissutigineqassanngitsut, tunniussinermut pisussaaffitsigut. Pisussaaffik taamaattoq, akerlianik tunniussinermut pituttorsimanerup kingunerisinnaasaanik, takuneqarsinnaasumi, europami tunniussinermut aalajangersagaq 1957-meersoq.

Aammattaaq tunniussinermut inatsit § 1, imm. 2-miippoq, inatsisip Danmarkimiit Finlandimut, Islandimut, Norgemut, Sverige-mullu tunniussineq ilaatinneqannginnera.

Aalajangersakkap suliaralugu piareersarneqarneraniippoq, tak. Folketingstidende 1966-67, katersuunneq 2, tapiliussaq A, immikkoortoq 2542, tunniussinermut taamaattumut taarsiullugu, inatsisinik unioqqutitsisunik Finlandimut, Islandimut, Norgemut, Sverige-mullu tunniussinermut aalajangersakkat inatsit nr. 27-kkut, februaarip 3.-ni 1960-meersoq malillugu pisinnaasoq, illersuutitut tunniussisinnaatitsinermut qaffassaataasoq, tunniussinermut inatsimmut naleqqiullugu.

3.1.2. Inatsisilerinermut ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq

Inatsiseqarnermut ministerie-miit tunniussinermut inatsisip nutaap kissaataanera, Naalakkersuisuniit kissaataasup akuersarneqarnissaa, qallunaatut periutsimut assingusumut aaqqissuussaq eqqunneqarniassammat.

Dansk-ini tunniussinermut inatsit § 1, pingaarnertut inatsimmit nutaamiit aallaaveqarpoq. Aalajangersakkap siunertaraa, inatsisip atuuffiata annertusineqarnissaa, Danmarkimut tunniussinermut noqqaassutitut atugassap piunera aamma inatsimmi atorneqarsinnaaneranut.

Assigisaanik Kalaallit Nunaanni aaqqissuussaq siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu siunnersuutigineqarpoq, aalajangersakkamik inatsisissatut siunnersuut § 1, imm. 1-tut ikkunneqassasasoq, inatsisip atuuffianik annertusissutaasoq, aamma Kalaallit Nunaannut tunniussinermut noqqaassutit ilaatinneqarneri.

Aalajangersakkatut siunnersuut malitseqassaaq, Kalaallit Nunaanni nunamiluunniit allami inuit pasisat, unnerluussat, pillakkalluunniit, tunniussinermut inatsisisini malittarisassat malillugit Kalaallit Nunaannut/Kalaallit nunaanniilluunniit tunniunneqarsinnaapput.

Kapitali 7-mi siunnersuutigineqartumut atassuteqartumik, aalajangersagaq isigineqassaaq, Kalaallit Nunaannut tunniussinermut suliat suliarineqarnerinnut malittarisassanik imaqartut, tak. pkt. 3.7. ataani.

Aammattaaq siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuutip § 1, imm. 2-mut aalajangersakkamik ikkussineqassasoq, kingornalu inatsisissatut siunnersuummi kapitali 4, Kalaallit Nunaanniit Europæiske Union-mi naalagaaffeqatigiinnut tunniussinermut piumasaqaatit ilaatinneqartut, Kalaallit Nunaanniit Finlandimut, Sverigemullu tunniussinerit ilaatinneqanngillat.

Aalajangersagaq siunnersuutaasoq kinguneqassaaq, Kalaallit Nunaanniit, Finlandimiit, Sverigemiillu tunniussinermut piumasaqaatit, taarsiullugu inatsisissatut siunnersuutip aalajangersagaanni kapitali 3 malillugu suliarineqassasut, nunanut avannarlernut piumasaqaatinik atuutsitsitsinikkut aalajangerneqartumik, tak. pkt. 3.3.

Aalajangersagaq siunnersuutigineqartoq kapitali 3-mut siunnersuutaasumut atassuteqarneratut isigineqassaaq, Kalaallit Nunaanniit nunanut avannarlernut tunniussinermut piumasaqaatinik aalajangiussisuuusoq, peqatigitillugulu nunani avannarlerni tunniussinermut inatsimmut taarsiussatut.

Naggataatigut aalajangersakkamik ikkussisoqarnissaa siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuutip § 1, imm. 3-p, aalajangiussisuuusup, tunniussinermut inatsit Kalaallit Nunaata, Savalimmiut, Danmarkillu akornanni nuussineq atuutissanngitsoq.

Aalajangersagaq siunnersuutaasumi, inuit pillagaanermut suliani/pinerlunnermi suliani pasisat, unnerluussat, eqqartuussalluunniit, naalagaaffeqatigiinnerup iluani nuussinerit tunaartarineqassapput, eqqartuussisarnermi periuseq atuuttoq malillugu, tunniussinerup qanoq paasineqartussaaneratigut, tunniussinertut isigineqanngitsumik.

§ 1, tamatumunngalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.2. Kalaallit Nunaanniit nunamut allamut tunniussinnermut piumasaqaatit nalinginnaasut

3.2.1. Pinerlunnermut ukiut inuuttut

3.2.1.1. Inatsisit atuuttut

Piffissami pinerluffiusumi, pineqartoq pinerlunnermut ukiumigut inuussimappat, tak. pinerlunnermut inatsit § 16, tunniussineqarsinnaannginneranik malittarisassanik, tunniussinnermut inatsimmi erseqqissumik allaqqasoqanngilaq.

3.2.1.2. Inatsiseqarnermi ministerieqarfiup isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq

Inatsiseqarnermi ministerie-miit kissaatigineqarpoq, tunniussinnermut inatsit nutaaq Naalakkersuisut kissaataat akuersaarneqassasoq, qallunaanit aaqqissuussap assigisaa aaqqissuussaq eqqunneqarsinnaaniassammat.

Danskit tunniussinnermut inatsisaa § 2, artikeli 4, nr. 3-mik tunngaveqartinneqarpoq, nunani avannarlerni tunniussinnermut aalajangersagaq, ilanngutassiarlu 3, imm. 3, europamiut parnaarusseqqusinerannut aalajangiussinnermut sinaakkuttami. artikelit malillugit, tunniussineq itigartinneqassaaq, naalagaaffiup inatsisai malillugit inuk noqqaassutigineqartoq, pinerlunnermut ukiumigut inuuttoq, parnaarusaaqqusinnermi ilaatinneqarpat. Pinngitsuugassaanngitsumik itigartitsinnermut peqqutaasoq pineqarpoq.

Kalaallit Nunaanni aaqqissuussap assigisaa siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunngavigalugu, inatsisissatut siunnersuutip § 2-p aalajangersagaanik ikkuunneqarnissaa siunnersuutigineqarpoq, pineqartoq piffissami pinerlunnerup nalaani, pinerlunnermut ukiumigut inuuppat, tunniussineqarsinnaannginneranik aalajangiisumik, tak. pinerlunnermi inatsit § 16.

Aalajangersagaq siunnersuutigineqartoq nassataqassaaq, Kalaallit Nunaanniit, nunanut allanut tunniussinermut piumasaqaatit nalinginnaasut atuunnerini, pineqartoq pinerlunnerup nalaani, pinerlunnermut ukiukippallaarsimanngippat.

Tunniussinermut piumasaqaatinut nalinginnaasunut, tunniussinermut inatsisip kapitaliata 2-nut, aalajangersakkap ikkunneqarnissaa siunnersuutigineqarpoq, tunniussinermut inatsisip kapitalia 2-mi, tunniussinernut suliani tamani piumasaqaatip atorpeqarsinnaaneranut.

Inatsisissatut siunnersuut § 2 tassungalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.2.2. Marloraammik pillaanermut malersuinermut inerteqqut (ne bis in idem) il.il.

3.2.2.1. Inatsisit atuuttut

Tunniussinermut inatsit § 8, 1. pkt., malillugu, tunniussineqarsinnaanngilaq, tunniunneqarnissamut qinnuteqaassunneqartoq, pineqartumit pillagaassutaasinnaasumik iliuuserisamut, Kalaallit Nunaanni eqqartuussaasimappat, iperagaasimappalluunniit. Aamma § 8, oqaaseqatigiit 2.-ta kingunerisaanik, unnerluussut pineqartumut atorunnaarsinneqarsimappat, taamaallaat tunniussisoqarsinnaavoq, eqqartuussisarnermik inatsimmi atorunnaarsitsinermik aalajangiinermik allanngortitsinermut malittarisassat eqquutsinneqarsimappata.

Aalajangersagaq inatsisitigut isumannaatsuunermut qularnaveeqqummut pingaaruteqartumut oqaasertaliissutaavoq, pissutsinut assigiinnut marloriarlutik eqqartuussaasussaannginermut (tunngavimmi »ne bis in idem«)-mi.

Oqaaseqaatigineqarpoq, aalajangersagaq qulaani taaneqartoq Kalaallit Nunaannut atuummat, Kalaallit Nunaannut eqqartuussisarnermik inatsimmi nikingassutsit ilanngullugit, tak. tunniussisarneq pillugu inatsimmi § 23. Tamanna ilaatigut isumaqarpoq, danskit iatsisaannit inatsimmi innersuussutit Kalaallit Nunaanni inatsisinut innersuussutitut paasineqassasut.

3.2.2.2. Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutigineqartoq

Inatsiseqarnermi ministerie-miit kissaatigineqarpoq, tunniussinnermut inatsisip nutaajusup, Naalakkersuisuniit kissaatigineqartup akuersaarneqarnissaa, aaqqissuussaq danskisuumut assingusoq eqqunneqarniassammat.

Tunniussinnermut inatsit §§ 3 aamma 4, dansk-it inatsisaat, marloriaammik pillaanermut malersuinnermut inerteqqutaasumut, tunngaviusumik tunngavittut oqaasiuvoq, artikeli 4, nr. 1 aamma 2, aamma artikeli 5, nr. 1, 3 aamma 4-mut tunngaveqartinneqarpoq, europami parnaarusseqqusinnermut aalajangiussinnermut sinaakkuttami, aamma artikeli 50 Den Europæiske Union-ip Charter-iani, Tunngaviusumik Pisinnaatitaaffinnut. artikelit marloriaammik pillaanermut malersuinnermut inerteqqutiniq imaqarput.

Kalaallit Nunaanni aaqqissuussaq taassuma assigisaa siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuummi § 3-mi aalajangersagaq ikkunneqassasoq, apeqqummut tunniussinnermut tunngasuusoq, pineqartoq pinerluutiminik tassannga, imaluunniit iliuutsiminik saammaassaappat, pillaatisisimanagera, iperagaaneraluunniit pineqartillugu, kiisalu tamatumunnga ilanngunneqanngitsut.

Aalajangersagaq siunnersuutigineqartoq malitseqassaaq, tunniussineqarsinnaannginnermik, tunniussaansamik qinnutigineqartoq, Kalaallit Nunaanni, Savalimmiuni, Danmarkimi, nunami avannarlermi, imaluunniit pinerluutigisaaq taanna pillugu, Den Europæiske Union-mi naalagaaffeqatigisami eqqartuunneqarsimappat, iperagaasimappalluunniit.

Aammattaaq aalajangersagaq malitseqassaaq, tunniussineqarsinnaannginnermik, tunniunneqartussaaq iliuuserisaminik Kalaallit Nunaanni, Savalimmiuni, Danmarkimiluunniit saammaassaappat. Tamatuma saniatigut, tunniussaaqqusaasumik eqqartuussaasumik, imaluunniit Nunat Avannarliit avataanniittumi nunami, aamma Den Europæiske Union-mi iliuutsiminik eqqartuussaasumut, iperagaasumulluunniit, tunniussinissamik itigartitsinnermik aalajangersagaq kinguneqassaaq.

Saammaanneqarnerup nalunaarutiginneranut pisinnaatitsissummut tunngatillugu, maluginiarneqarpoq, tunngaviusutut inatsisip § 24, 1. pkt. malillugu, pillaaassutaasumut saammaanneqarneq kunngimiit pineqarsinnaasukkut. Inatsiseqarnermut ministerimiit

isummerneq malillugu, saammaanneqarneq kunngip aalajangersagaatigut pisinnaavoq, ullut 40-t angullugit parnaarussivimmi inissinneqarnermut eqqartuussissutaasoq isumakkeerfigineqarneq pineqanngippat, imaluunniit nammineq pisuussutiginnisamik tigummigallagassanngortitsinermut qinnuteqarneq akuerineqarpat, taarsiivigitinniarnermut aallartitsinermut taarsiullugu, kiffaanngissusiagaanermik pineqaatissiissutip naammassineqanngitsup sivikillisinneqarnera tunniunneqassaaq. Taamaattoqartillugu, saammaanneqarnermut aalajangiussinermut, kunngip aalajangersagaasigut arlalitsigut nalinginnaasumik Danmarkimi parnaarussiviit saammaassinermut aalajangiussinermik pisinnaatitaasarpoq. Saammaassinermut itigartitsissut, kunngimut saqqummiuteqqaarnagu tunniunneqartarpoq.

Savalimmiuni Danmarkilu, assigisaanik atuuppoq.

Nunani allani pisunik eqqartuussaasoqarsimaneranik pisortat naleqquttut namminneq ingerlatsinermikkut misissuinnermik aallartitsineq ajorput. Taamaalilluni, itigartitsissutitut peqqutaasut taaneqartut naleqquttuuginnassapput, pisortanit naleqquttunit, nunami allami eqqartuussissutaasumut paasissutissat pigineqarpata.

Tunniussinermut noqqaassummut tunngassuteqartuusumut paasissutissiissutigineqarsimappat, eqqartuussaareersinnaappat, imaluunniit nunami allami assigisaanut iperagaasimappat, tamanna misissorluarneqartariaqarpoq. Paasissutissat naammannginneri erserpata, aammalu paasissutissat pisariaqartut tunniunneqanngippata, tunniussinermut noqqaassut nalinginnaasumik akuerineqartussaavoq, inatsimmut piumasagaatit naammassineqarsimappata.

Aammattaaq siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuummi § 4-mi, aalajangersakkamik ikkussineqarnissaanik, tunniussinermut apeqquummut tunngassuteqartoq, pineqartumut unnerluussutaasoq atorunnaarsinneqarpat, imaluunniit unnerluussut taamaatinneqarpat, imaluunniit Kalaallit Nunaanni pineqartumut inatsisitigut malersuineq aallartinneqarsimappat.

Aalajangersagaq kinguneqassaaq, pineqartumut unnerluussut Kalaallit Nunaanni, Savalimmiuni, imaluunniit Danmarkimi taamaatinneqarpat, unnerluussissummik taamaatitsinermik aalajangiussinerup uteqqinneranik eqqartuussisarnermut inatsisini piumasaqaatinik §§ 312-mi, imaluunniit 313-mi piumasaqaatinik naammassinniineqarpat, taamaallaat tunniussineqarsinnaavoq.

Aammattaaq aalajangersagaq malitseqassaaq, tunniussinerup itigartitsissutigineqarsinnaaneramik, unnerluussut taamaatinneqarpat, aamma unnerluussutip taamaatinneranut aalajangiussinerup uteqqinneranut piumasaqaatit naammassineqanngippata. Tamatuma saniatigut aalajangersagaq malitseqassaaq, inatsisitigut malersuinermut tunniussineq itigartitsissutigineqarsinnaavoq, Kalaallit Nunaanni, Savalimmiuni, imaluunniit Danmarkimi, pineqartup iliuusaanut, inatsisitigut malersuinermik aallartitsisoqarsimappat, tunniunneqarnissaanut peqqutaasunik, iliuuserisallu suuneratigut, inatsisitigut malersuinermut peqqutaasumut. Pineqartup Kalaallit Nunaannut atassuteqarnera, Kalaallit Nunaanni, Savalimmiuni, imaluunniit Danmarkimi pisunik naammassinniineqassanersoq.

§§ 3 aamma 4-mi aalajangersakkat siunnersuutigineqartut – tunniussinermut piumasaqaatit nalinginnaasut, kapitali 2-mi siunnersuutigineqartumi inissinneqarfianut peqqutaasoq – tunniussinermut suliani tamani atuuffia nanineqarsinnaavoq.

Inatsisissatut siunnersuut §§ 3, imm. 1, aamma 4, imm. 1,

§§ 3, imm. 1, aamma 4, imm. 1, siunnersuutaasoq, ingerlateqqippaa – annertusisanik ataasiakkaanik – tunniussinermut inatsimmi § 8-mi aalajangersakkat atuuttut.

Inatsisissatut siunnersuummut §§ 3 aamma 4-mut, kiisalu tamatumunnga oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.2.3. Kalaallit Nunaanni tamakkiisumik, ilaannakortumilluunniit iliuutsit

3.2.3.1. Pisinnaatitsissut atuuttoq

Piumasaqaatit nalinginnaasut, qaqugukkut pinerlunneq, Kalaallit Nunaanni inatsisit atortinneqarfiini ilaatinneqarnersut, inatsisini §§ 4-8-mi takuneqarsinnaavoq.

Pinerlunnermut inatsit § 4, imm. 1 malillugu, iliuutsit Kalaallit Nunaanni inatsisit atortinneqarfiini ilaatinneqarput, iliuutsit Kalaallit Nunaanni, Kalaallit Nunaata silaannartaani, Kalaallit Nunaata imartaani imaluunniit kalaallit angallataanni iliuusaasimappata. Eqqartuussisarnermik inatsimmi § 4, imm. 2 malillugu iliuutsit ilaatigut aamma Kalaallit Nunaannut inatsisini ilaatinneqartut, iliuutsit § 4, imm. 1-imi sumiiffinni ilaatinneqanngitsuni iliuuserineqarsimappata, inummit Kalaallit Nunaanni najugaqartumit, iliuuserisaq nunami allami iliuusaappat, tassani inatsit atuuttoq malillugu pillagaassutaasinnaappat. Eqqartuussisarnermik inatsimmi § 4, imm. 3 malillugu, iliuutsit aamma Kalaallit Nunaanni inatsisit atortinneqarfiini ilaatinneqarput, iliuutsit Kalaallit Nunaanni sunniuteqarpata, imaluunniit iliuuserisaq inuiaat akunneranni isumaqatigiissusiatut ilaatinneqarpat, malillugu inatsisitigut malersuinissamik Danmarkimut pisussaaffiliisoq.

Aammattaaq artikeli 7, imm. 1, 1957-aalajangersakkami takuneqarsinnaavoq, naalagaaffimmut tunniussinermik noqqaassuteqartumut nalunaaruteqartumut, noqqaassut itigartitsissutigineqarsinnaavoq, tunniussineq pinerlunnermik, naalagaaffiup inatsisai malillugit, tamakkiisumik, ilaannakortumilluunniit nunap killeqarfiani, imaluunniit killeqarfiata naleqataani pinerlunnertut isigineqassaaq.

3.2.3.2. Inatsiseqarnermi ministerie-p isumaliussersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq

Inatsiseqarnermi ministerie-miit kissaatigineqarpoq, tunniussinermut inatsit nutaaq Naalakkersuisut kissaataat akuersaarneqassasoq, aaqqissuussamik nutaamik eqqussisoqarniassammat, dansk-it aaqqissuussaata assinganik.

Dansk-it tunniussinermut inatsisaat § 5 iliuutsinut tamakkiisumik, ilaannakortumilluunniit Kalaallit Nunaanni iliuuserineqartut, artikeli 5, imm. 2-mi tunngaveqarpoq, avannarlerni tunniussinermut aalajangersagaq, aamma artikeli 7, imm. 7, litra a, europami parnaarusseqquseriaatsimut aalajangiussinermut sinaakkuttami. artikelit malillugit, tunniussineqaqqusaanngilaq, pineqartoq tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit,

naalagaaffiup noqqaavigineqartup killeqarfianiippat, naalagaaffiullu noqqaavigineqartup inatsisai malillugit, iliuuserineqartoq pillaatissutaasinnaangippat.

Kalaallit Nunaanni aaqqissuussaq assigisaa siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuummut § 5-mut aalajangersakkamik ikkussisoqassasoq, nalinginnaasumik piumasagaatitut atuuttariaqartumik, Kalaallit Nunaat, Savalimmiuni, Danmarkimiluunniit pineqartumiit iliuuserisaq tamakkiisuuppat, ilaannakortuuppalluunniit tunniussineqassanngitsoq, iliuuserisarlu Kalaallit Nunaata, Savalimmiut, danskilluunniit inatsisaat malillugit iliuuserisaq pinerlunninngortinneqanngippat.

Aalajangersagaq imaassaaq – inissisimanini pissutigalugu, tunniussinermut piumasagaatit nalinginnaasut kapitali 2-mi siunnersuutaasoq – tunniussinermut suliani tamani atuuffeqarpoq.

Oqaaseqaatigineqarpoq, aalajangersagaq siunnersuutaasoq, inatsisissatut siunnersuummut § 4, imm. 2-mut atasutut isigineqassasoq, tassani aalajangersarneqassaaq, tunniussineq itigartitsissutigineqarsinnaasoq, iliuutsimut tassunga pineqartumut Kalaallit Nunnaanni inatsisitigut malersuineramik aallartitsisoqarsimappat, tunniunneqarnissaanik piumasarineqartumut, iliuuserisallu suussusaa pillugu, inatsisitigullu malersorneqarnissaanut, pineqartup Kalaallit Nunaannut attuumassuteqarneratigut, pisullu tamakkua Kalaallit Nunnaanni, Savalimmiuni, Danmarkimiluunniit naammassineqartussatut isikkoqarpata.

Inatsisissatut siunnersuut § 4, imm. 2 tamatumunngalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

Aammattaaq § 5, tamatumunngalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.2.4. Nagguigisaq, politikikkiklluunniit paasinninneq il.il. pillugit malersorneqarnermut, kiisalu naalliutsitaasinnaanermut ulorianartorsiorneq

3.2.4.1. Inatsisit atuuttut

Tunniussinermut inatsit § 6 malillugu, tunniussineqaqqusaanngilaq, pineqartup tunniunneqareernerani, nagguigisani pillugu, inuiaqatigiinni aalajangersimasuni atassutaa, upperisaa, politikikkikkulluunniit paasinnittaasaa, aammalu politikki pillugu, tamakkua arlaat peqqutaalluni malersorneqarsinnaanera, pineqartup inuuneranut sammisumik, kiffaanngissutsimut, ilungersunartumilluunniit isikkulimmik.

Aalajangersakkap piareersarlugu sananera malillugu, tak. Folketingstidende 1966-67, katerinnerup 2.-a, tapiliussaq A, immikkoortoq 2547-2548, tunniussinermut inerteqqut, annerusumik artikeli 3, imm. 2, 1957-aalajangersagaq naligaa, artikeli 33, imm. 1 tunuliaqutaralugu aalajangiussaasoq, qimaasunut aalajangersagaq juulip 28.-ni 1951-neersoq, kingorna naalagaaffinni qanorluunniit iliornikkut qimaasumik anisitsineq, tigusaqarusunnginnerluunniit, sumiiffinni killeqarfinni pisussaajunnaarlugu, inuup inuunera, kiffaanngissusaaluunniit sumiussuseq, upperisaq, nagguik, immikkut eqimattani attavigisaq pissutigalugit qunusiarinnissutaassanngitsut, politikikkikkulluunniit isiginnittaasai pillugit.

3.2.4.2. Inatsiseqarnermi ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq

Inatsiseqarnermi ministerie-miit kissaatigineqarpoq, Naalakkersuisuniit kissaatigineqartoq, tunniussinermut inatsisip nutaap akuerineqarnissaa, qallunaat aaqqissuussaata assinga, aaqqissuussaq nutaaq eqqunneqarniassammat.

Dansk-it tunniussinermut inatsisaata § 6-p, tunniussinermut inerteqqummik malersuinnermut ulorianartorsiornermik imaqartup, danskit tunniussinermut inatsiserisimasaat §§ 6, 10 h aamma 10 n, tak. § 10 h (kalaallini tunniussinermut inatsisip § 6-p assigisaa) ingerlateqqippaa, aamma europami parnaarusseqqusinnermut sinaakkuttatut aalajangiussami inatsisip aallaqqaasiutaanik isiginninneq nr. 12. Inatsisip aallaqqaasiutaanik isiginninnerni, tunniussinermut inerteqqut nalinginnaasoq aalajangersagaraat, pineqartup nagguia, politikikkikkulluunniit paasinninnera il.il. peqqutaallutik malersorneqarsinnaanermik ulorianartorsiorpat, imaluunniit noqqaassuteqareernermi, pineqartoq inuppalunngitsumik pineqarnermik, nikaginninnermilluunniit pissusilersorfigineqarpat.

Kalaallit Nunaanni aaqqissuussap assigisaa siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu inatsisissatut siunnersuut § 6, imm. 1-tut ittoq aalajangersagaq ikkunneqarnissaanik siunnersuutigineqarpoq, tunniussinermut inatsit § 6-mi aalajangersakkamut atuuttumut ingerlatitseqqiisumut. Inatsisissatut siunnersuummi, inatsisitigut inissisimanerup atuuttup allanngortinneqarnissaa siunertarineqanngilaq.

Aammattaaq Inatsiseqarnermut ministerie-miit siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuummi § 6, imm. 2 aalajangersagaq ilaliunneqassasoq, pineqartup tunniunneqareernerani naalliutsitaanermik, allatulluunniit inuppalunngitsumik, nakkarsarneqarnermilluunniit pineqarsinnaaneq, pillagaasinnaanerluunniit pillugit tunniussineqarsinnaannginnermi. Aalajangersagaq artikeli 3-p, Europami Inuit pisinnaatitaaffiinit aalajangersakkap assigisaa.

Naggataatigut Inatsiseqarnermut ministerie-miit, inatsisissatut siunnersuut § 6, imm. 3 ilanngunneqarnissaanik siunnersuutigineqarpoq, tunniussineqarsinnaannginneranut tunngasoq, nunani tamalaani pisussaaffitsigut, Kalaallit Nunaannut akerliutitsineqartillugu.

Ilaatigut aalajangersagaq, Europami Inuit pisinnaatitaaffiinit aalajangersakkap ilanngutassiaa 6-mi ilaatinneqartoq, naapertuuttumik pisinnaatitaanermik, kisianni – nassuiarneqarnera malillugu – aamma Kalaallit Nunaata, nunani tamalaani pisussaaffii ilaatinneqarput.

Tunniussinermut noqqaassutit akuersarneqarnerinut misilittakkat malillugit, tunniussinerup ass.: naapertuilluartumik pisinnaatitaaffeqarnermut, Europami Inuit pisinnaatitaaffiinit aalajangersakkap ilanngutassiaa 6 naapertorneqarnersoq, tigussaasumik nalilersuineq qaqutigut pisariaqavittassaaq.

Tamatuma tunuliaqutarisaanik, Inatsiseqarnermut ministerie-miit isigineqarpoq, ilitersuinermik neqeroorneq siunertaralugu, tunniussineqarsinnaasoq, suliamut peqataasuni pisorta qarfinni, tunniussinermut piumasaqaatit suut atuunnersut, erseqqissarnerinut immikkut peqqutaavoq, Kalaallit Nunaata nunani tamalaani pisinnaatitaaffiisa ataqqineqarnerisigut tunniussineqartuaannartussaavoq. Aammattaaq Inatsiseqarnermut ministerie-miit nalilerneqarpoq, inatsisitigut nukittorsaanerussasoq, pineqartut nunami allami pisortanut

tunniussinermut itigartitsinermut peqqutaasunut, inatsisinik erseqqissaaneqarneq taamaattoq aqputigalugu.

Inatsisissatut siunnersuut § 6, tamatumunngalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.2.5. Qallunaatut innuttaassusilinnut, inunnullu Kalaallit Nunaanni najugaqavissunut il.il. tunniussinermut piumasaqaatit

3.2.5.1. Inatsisit atuuttut

3.2.5.1.1. Nunat pingajuinut tunniussineq

Tunniussinermut inatsit § 2 malillugu, qallunaat innuttaasut, takuneqarsinnaasumi pillagaanermut malersorneqarnermik, pillagaassumilluunniit naammassinniineq pillugit tunniunneqassanngillat.

Aalajangersagaq taanna ilumoortoq, artikeli 6, imm. 1-mut tunngasutut isigineqassaaq, inatsisitigut unioqqutitsisunik tunniussinermut, europami aalajangersagaq 1957-meersoq, tak. nalunaarut nr. 36, septembarip 28.-ni 1963-meersoq (Lovtidende C). artikeli 6, imm. 1 malillugu, naalagaaffimmiit isumaqatigiissusiorfigisamiit, nammineq innuttaminik tunniussinermut itigartitsisinnaatitaapput.

Maluginiarneqarpoq, aalajangersagaq qulaani taaneqartoq Kalaallit Nunaanni atuuffeqartoq, Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermut inatsisip nikinganerigut, tak. tunniussinermut inatsit § 23. Tamanna isumaqarpoq, ilaatigut, danskit eqqartuussisarnerannut inatsisit innersuussai, Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermut innersuussinertut paasineqassaaq.

3.2.5.1.2. Nunanut avannarlernut tunniussineq

Nunani avannarlerni tunniussinermut inatsit § 2 malillugu, danskisut innuttaassuseqartunik tunniussineq, takuneqarsinnaasumi pineqartumit pillagaassutaasinnaavoq, ukiut kingulliit 2-t pillagaassutaasinnaasumik iliuuseqarpat, nunamilu pinerlunnermini najugaqartuaannarsimalluni, tassunga nunamut tunniussinermik kissaatigineqartumut, imaluunniit iliuuserisaq, assigisaanilluunniit iliuuserisaq, danskit eqqartuussiviat malillugu, qaffasinnerusumik ukiuni 4-ni parnaarusnaanermik malitseqarsinnaavoq.

Nunanut avannarlernut allanut Danskisut innuttaassusilinnik tunniussisinnaatitaanermut tunuliaqutaavoq, Nunat Avannarliit akunnerinni, eqqartuussisarnermut qanillutik ataatsimoorussamik peqarpoq, 1960-mi nunani avannarlerni tunniussinermut inatsit sooq isumaqatigiissutigalugu atuutilersimanersoq, qallunaatut innuttaassusilinnik tunniussisinnaatitaanerup killilersornera illersorniarlugu, illersorsinnaasutut, siunertaqarluartutullu isigineqarsimavoq, tak. Folketingstidende 1959-60, tapiliussaq A, sp. 75.

Maluginiarneqarpoq, qulaani aalajangersagaq taaneqartoq, Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermut inatsisit nikinganeri malillugit Kalaallit Nunaannut atuuffeqartoq, tak. avannarlerni tunniussinermut inatsit § 19, imm. 2. Tamanna ilaatigut isumaqarpoq, avannarlerni tunniussinermut inatsimmi, qallunaat eqqartuussivianut innersuussat, kalaallini eqqartuussivimmut innersuussatut paasineqassapput, tamatumunngalu atatillugu, avannarlerni tunniussinermut inatsisip piumasagaataata nassuiarneraniippoq, qallunaat eqqartuussivianniit, Kalaallit eqqartuussivia eqqarsaatigineqarnerussasoq.

3.2.5.2. Inatsiseqarnermut ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq

Inatsiseqarnermut ministerie-miit kissaatigineqarpoq, tunniussinermut inatsimmik nutaamik, Naalakkersuisuniit kissaatigineqarnerat akuersarneqassasoq, aaqqissuussaaq, dansk-nut assingusoq eqqunneqarniassammat.

Tunniussinermut inatsit § 7 danskisuujuusoq, danskisut innuttaassuseqartunik tunniussinermut piumasagaatinut tunngassuteqartoq, artikeli 5, nr. 5-mi, ilanngutassiamilu 6-mi tunngaveqartoq, Avannarliit tunniussinermut aalajangersagaanni, kiisalu artikeli 4, imm. 6, ilanngtassiarlu 5, imm. 3, europami parnaarusseqqusinermut aalajangiussamut sinaakkuttami. artikelit malillugit, naalagaaffimmi innuttaasumut nunamit noqqaassutigineqartumut, pillaanermut malersuinermit tunniussineq, piumasagaatinngortinneqarsinnaavoq, pineqartoq nunamut noqqaassuteqartumut utertitsineq, parnaarussaanermik pillaammik naammassinniineq, allatigulluunniit nammineersinnaajunnaarsitsinermik pineqaatissiineq siunertaralugu.

Tamatumunnga oqaaseqaatigineqarpoq, danskit inummik tunniussinnermut inatsisaanni § 7, imm. 1 aamma 2-mi eqqaaneqartutut parnaarussivimmiinnissamik pillaanerup imaluunniit allatut pineqaatissiinikkut kiffaanngissusiiaanerup Danmarkimi eqquutsinneqarsinnaanera imaluunniit eqquutsinneqarsinnaanerata naatsorsuutigineqarsinnaanera pillugu aalajangiinnermi, aammalu kingorna eqquutsitsinerup naammassineqarnerani, pillaatissat il. il. naammassineqarneri pillugit Finlandimik, Islandimik, Norgemik aamma Sverigemik suleqateqarneq pillugu inatsit nunamut avannarlermiittumut inummik tunniussinissaq pillugu suliat pineqartillugit atuutissaaq kingusinnerusukkut allannguutit ilanngullugit.

Den Europæiske Unionimi pillaatissartallit ilaannik aalajangiinnermik eqquutsitsineq pillugu inatsit, tak. inatsimmut nalunaarut nr. 213, 22. februar 2013-imeersoq, allanngortinneqartoq inatsimmi nr. 1572, 15. december 2015-imeersumi § 2-kkut, inatsimmi nr. 377, 27. april 2016-imeersumi § 2-kkut aamma inatsimmi nr. 117, 11. februar 2020-meersumi § 60-ikkut, Danmarkimiit Den Europæiske Unionimi naalagaaffinnut ilaasortaasunut inummik tunniussinissaq pillugu suliat pineqartillugit atuutissaaq, aammalu pillaatissanik il. il. nunat tamalaani eqquutsitsineq pillugu inatsit, tak. inatsimmut nalunaarut nr. 740, 18. juli 2005-imeersoq, allanngortinneqartoq inatsimmi nr. 428, 1. maj 2013-imeersumi § 2-kkut aamma inatsimmi nr. 377, 27. april 2016-imeersumi § 2-kkut, Danmarkimiit naalagaaffinnut Nunat avannarliit aamma Den Europæiske Unionip avataaniittunut inummik tunniussinissaq pillugu suliat pineqartillugit atuutissaaq.

Kalaallit Nunaanni aaqqissuussaq assingusoq siunnersuutigineqarpoq.

Manna tikillugu danskisut innuttaassusillit tunniunneqarnissaannut nangartaaneq, takuneqarsinnaasumi, nunami allami inatsisitigut malersuineq, Nunat Avannarliit minillugit, danskisut innuttaassusillit pinerlunnikkut iliuutsinut pasisaasut. Danskisut innuttaassusilinnik tunniussineq, manna tikillugu nangartarneqartarneranut, takuneqarsinnaasumi, Kalaallit Nunaanni inatsisitigut malersuinnermut, nunani avannarlerneersut minillugit, tamatumunnga peqqutaavoq, danskisut innuttaassusillit, pinerluuteqartutut pasisaasut, nunamilu maani tigusaasut, Kalaallit eqqartuussiviannut innersuunneqarnermik piumasaqartariaqarput, tamatumunnga atassuteqartumik, inatsisitigut isumannaassutsimut qulakkeerutaasutigut.

Taamaalilluni, pinerlunnermut inatsit malillugu, danskisut innuttaassusilinnik, nunami allami, inatsisinik unioqqutitsisimasunik, inatsisitigut malersuinnermut periarfissaqarnerulissaaq. Kalaallit Nunaanni eqqartuussivik, nunamilu tassani inatsisit malillugit, unioqqutitsiffiusumi, piliaasup pinerlunninngortinneqarnerisooq naatsorsuutigalugu (marloriaammik pillagaassutaasinnaasumut piumasaqaat).

Taamaakkaluartoq nassuerutigineqartariaqarpoq, sulianik takkuttoqarsinnaanera, minnerunngitsumik qunusiarinninnermik ingerlatsisunut tunngasunik, allatulluunniit sakkortuumik nunanit tamalaaniit pinerlunnerit, pinerluutini suliani Kalaallit Nunaanni, pinerluutit suliarineqarnerinni, annertuumik ajornakusoortunut anigorneqarsinnaanngitsunut atassuteqartunik, nunani allani unioqqutitsinikkut pinerluutaasunut uppersarsaasersuinnermut tunngatillugu, ilisimannittut, uppersarsaatilluunniit Kalaallit nunaanniitillugit.

Tassani pineqassaaq, pinerluummot suliaq imaluunniit suliaq pillaatissartalik tunngaviusutut, nunami tassani suliarineqartariaqarneranik, inatsisitigut unioqqutitsiffiusumi, imaluunniit uppersarsaataasoq eqqarsaatigalugu siunertaqarluarnerpaajusumik. Aamma isumaliuusersuutiniittariaqarpoq, nunani allani inatsisitigut malersuinnermut, danskisut innuttaassusilinnik tunniusseqqusinnginnermik attassinerup mattunneqannginnissaa, tamanna malitseqartariaqartussaagaluarimat, pasineqartup danskisut innuttaassusillip, pinerlunnermut ilungersunarpallaartumut eqqartuunneqarsinnaannginnera, peqqutigalugu suleriaatsikkut, Kalaallit Nunaanni pineqartumut pinerlunnermut suliap naammassillugu suliarineqarnera ajornarmat.

Takuneqarsinnaasumi, danskisut innuttaassusillit taamaallaat nunanut avannarlernut tamanut tunniunneqarsinnaanerinit, tak. pkt. 3.2.5.1.2. aqqissuussaq ullumikkut piusoq tunuliaqutaralugu, Inatsiseqarnermi ministerie-p nalilerpaa, tamanna annertusineqartariaqartoq, tunniussinnermut ilaatinneqartoq aamma naalagaaffinnut allanut tunniussinnermik (ingammik EU-naalagaaffeqatigiit) pisuni makkunani, qallunaatut inuttaassusilinnik tunniussinnermi illersuineq eqqarsaatigalugu, inatsisitigut unioqqutitsisut eqqartuunneqarnerini, soqutigisanit nalinginnaasuniit illikartinneqartariaqarnera.].

Tamanna tunuliaqutaralugu, aalajangersakkamik ikkussineq siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuummik § 7, imm. 1-tut ittumik, inunntut danskisut innuttaassusilinnut, imaluunniit Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugalinnut, inatsisitigut malersuinermut tunniussinermut piumasaqaatinik pisinnaatitaanermik aalajangiussisumik, pineqartup tamakkiisumik, ilaatigut parnaarussaaneermik pillaaummik naammassinniinermut, parnaarussassanngortinneqarnermik assigisaanilluunniit eqqartuussaaneerusinnaasumik, allatulluunniit nammineersinnaajunnaarsitsinikkut pineqaatissiinermik, Kalaallit Nunaannut nuunneqarsinnaaneranut pineqarsinnaasumik.

Aammattaaq aalajangersakkamik inatsisissatut siunnersuutitut § 7, imm. 2-tut ittumik ikkussineqarnissaa siunnersuutigineqarpoq, tassuuna inummik, qallunaatut innuttaassusilinnut, imaluunniit Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugalinnut, nammineersinnaajunnaarsitaanermik pineqaatissinneqarnermut, taarsiullugu Kalaallit Nunaanni naammassineqarsinnaaneramik pisinnaatitsineqartumik.

Aalajangersakkat, tunniussinermut nalinginnaasunut piumasaqaatinut tunniussinermut inatsimmut kapitali 2-mut ikkunneqarnissai siunnersuutigineqarput, danskisut innuttaassusilinnik tunniussinermut piumasaqaatit, tunniussinermut suliani tamani atorneqarsinnaalissammata.

Aalajangersakkat siunnersuutaasut kingunerissavaa, qallunaatut innuttaassusilinnik tunniussinerit arlalitsigut pisinnaanngorsinnaaneramik, takuneqarsinnaasumi, inulluunniit danskisut, nunamilu allamiusut innuttaassusilik, inatsisitigut malersuinermut, imaluunniit Nunat Avannarliit avataani naalagaaffimmi pineqaatissiisummik naammassinniinermut, pineqartoq ilungersunartumik pinerluutigisamik unnerluussaappat, pisuutitaappat, eqqartuusaappalluunniit, pineqartorluunniit Kalaallit Nunaannut killilinnik attuumassuteqarpat. Inatsisissatut siunnersuut § 18, imm. 2, aamma § 21 innersuussutigineqarput.

Apeqqummut, danskisut innuttaassusilinnik il.il. tunniussineq, qanorpiaq itigartitsissutigineqassanersoq, utertiteqquneqassanersorluunniit, pisumi ataasiinnarmi, timitalinnik naliliinermissaaq.

Naliliinikkut tassuuna ilaatigut, pinerluutigineqartup sakkortussusaatigut nalilerneqarsinnaasussaavoq, pineqartumiillu inatsisitigut malersorneqarfimmi, naalagaaffik attuumassuteqarfigisaq. Taamaalilluni ass.: danskisut innuttaassusilimmut il.il. pineqaatissiissummik eqqartuussaassummik naammassinniineq siunertaralugu pineqartumik utertitsinermut inatsisitigut malersuineqarneq, pineqartoq ilungersunartorujussuarnik pinerluuteqarsimatillugu, takuneqarsinnaasumi, qunusiarinninnerit, tunniussinermut aalajangiussinermut nalinginnaasumik tunngaviusinnaanngilaq. Assersuut alla imaassinnaavoq, pineqartumiit inatsisitigut unioqqutitsiffigisaanut naalagaaffimmut tassunga qanittumik attaveqarnera.

Assigisaanik atuutissaaq, naliliinermut atatillugu, tunniussinermut itigartitsissut nalunaarutigineqassanersoq, nammineersinnaajunnaarsitaanermik pineqaatissiissutaasoq, taarsiullugu Kalaallit Nunaanni naammassineqarnissaa siunertaralugu.

Aalajangiussami, parnaarussaanermik pillagaaneq imaluunniit allatut nammineersinnaajunnaarsitsinermik pineqaatissiinikkut, imm. 1-mi, aamma 2-mi taaneqartumi, imaluunniit Kalaallit Nunaanni naammassineqarsinnaasussatut isigineqartumik, kingunerisaanillu naammassinniinerup naammassineqarneratigut, inatsit nr. 214, maajip 31.-ni 1963-meersumik, Finland, Island, Norge, aamma Sverige suleqatigalugit, pillaaassummik il.il. naammassinniinermut tunngasut atorneqarnerisigut, nunamut avannarlermut tunniussinermut sulianut tunngatillugu.

Europami eqqartuussinernik pillaatissartalinnik eqquutsitsineq pillugu inatsit nr. 522, 23. december 1970-imeersoq, Kalaallit Nunaannut atuutilersinneqartoq peqqussutikkut nr. 391, 5. september 1980-imeersukkut, naalagaaffinnut Den Europæiske Unionimut ilaasortaasunut inummik tunniussinissaq pillugu suliat pineqartillugit atuutissaaq.

[Oqaaseqaatigineqarpoq, Kalaallit Nunaannut tunngatillugu massakkuugallartoq Kalaallit Nunaanniit naalagaaffinnut Nunat avannarliit aamma Den Europæiske Unionip avataaniittunut inummik tunniussinermut atatillugu utertitsineq pineqartillugu inatsisini imaluunniit peqqussutini malittarisassaqaannginnera]

Oqaaseqaatigineqarpoq, Kalaallit Nunaannut tunngatillugu massakkuugallartoq Kalaallit Nunaanniit naalagaaffinnut Nunat avannarliit aamma Den Europæiske Unionip avataaniittunut inummik tunniussinermut atatillugu utertitsineq pineqartillugu inatsisini imaluunniit peqqussutini malittarisassaqaqannginnera. Justitsministeria naliliivoq, suliassaqaarfimmi inatsisitigut tunngavissamik aalajangiisoqarsimatinnagu, naalagaaffinnut Nunat avannarliit aamma Den Europæiske Unionip avataaniittunut inummik tunniussinissaq pillugu suliat pillaatissanik il. il. nunat tamalaani eqquutsitsineq pillugu inatsimmi tunngaviit malillugit suliarineqarsinnaassapput, tak. inatsimmut nalunaarut nr. 740, 18. juli 2005-imeersoq, allanngortinneqartoq inatsimmi nr. 428, 1. maj 2013-imeersumi § 2-kkut aamma natsimmi nr. 377, 27. april 2016-imeersumi § 2-kkut. Aammattaaq oqaaseqaatigineqarpoq, Justitsministeriap pillaatissanik il. il. nunat tamalaani eqquutsitsineq pillugu inatsit piaartumik peqqussutikkut Kalaallit Nunaannut atuutilersissagaa.

Styrelsen for Danmarks Fængsler-imiit, imaluunniit tassannga tamatumunnga piginnaatitaasumit, nunani avannarlerni aalajangiivigineqarsimasunik, eqqartuussissutaasunik naammassinniinermut suliat suliarineqartarput, tak. kaajallaasitaq nr. 220, decembarip 16.-ni 1963-meersoq, Finland, Island, Norge aamma Sverige suleqatigalugit pillaaassutininik il.il. naammassinniinermut, Naalagaaffiup eqqartuussisuserisua siunissami Avannarliit avataanni eqqartuussaassutaasunik naammassinniinermut suliat suliarisinnaasussaavaat.

Naalagaaffiup unnerluussisuata Nunat Avannarliit avataanni eqqartuussutininik eqquutsitsineq pillugu sulianik ingerlatsineranut atatillugu, Naalagaaffiup unnerluussisuata eqqartuussutit Kalaallit Nunaanni eqqartuussivinnut tunniuttussaassavai, tassami Kalaallit Nunaanni eqqartuussummik toqqammaveqartussaammat nunami allami aalajangiinermik Kalaallit Nunaanni eqquutsitsinissaq.

Tamatumat kingunerisaanik Naalagaaffiup unnerluussisuata Nunat Avannarliit avataanni eqqartuussutininik eqquutsitsineq pillugu sulianik ingerlatsinerminut atatillugu, eqqartuussivimmut attuumassuteqartumut suliat tunniutissavai, eqqartuussiviup qanoq

nunami allami parnaarusaanissamik eqqartuussutip eqquutsinneqarnissaa pillugu eqqartuussinissaa siunertaralugu.

Inatsisissatut siunnersuut § 7 tassungalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.2.6. Kalaallit Nunaanniit tunniussigallarneq

3.2.6.1. Pisinnaatitaaneq atuuttoq

Tunniussinermut inatsit, inatsisinik malinnittussaanermut, imaluunniit Kalaallit Nunaanni pineqaatissiissummik tamakkiisumik naammassinniinermut naammassinniineqarneq siunertaralugu, tunniussinissamik kinguartitsinermut aalajangersakkamik imaqaanngilaq. Inatsit aamma taamaattoqartillugu tunniussigallarnermut aalajangersakkamik imaqaanngilaq.

artikel 19, imm. 1, 1957-aalajangersakkami takuneqarsinnaavoq (Kalaallit Nunaanni aamma atuuffeqarnera), tunniussinermut noqqaassuteqarnerup aalajangiunneqarceratigut, naalagaaffimmiit noqqaavigineqartumiit, inummik pineqartumik tunniussineqarneq kinguartinneqarsinnaasoq, pillagaasusnaanermut, pillagaassutilluunniit naammassineqarnissaa siunertaralugu. artikel 19, imm. 2 malillugu, tamatumunnga taarsiunneqarsinnaavoq naalagaaffiup noqqaassuteqartup tunniussineq kinguartissinnaavaa, inuk pineqartoq naalagaaffimmut noqqaassuteqartumut nuunneqarallarneratigut, illuatungeriit akunnerminni isumaqatigiissusiarineqartut piumasaqaatigaluarat.

3.2.6.2. Inatsiseqarnermi ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutigineqartoq

Inatsiseqarnermut ministerie-p kissaatigaa, tunniussinermut inatsisip nutaap Naalakkersuisuniit kissaatigineqartup akuersaarneqarnissaa, taamaalilluni aaqqissuussaq dansk-t atugaat eqqunneqarniassammat.

Danskit tunniussinermut inatsisaat § 8, apeqqummut tunniussigallarnermut tunngasoq, avannarlerni tunniussinermut aalajangersagaq artikel 20-mi, europami parnaarusseqqusinermut, aalajangiussinermut sinaakkuttami artikel 18-mik aamma 24-mik,

aamma artikeli 19, imm. 1-2-mik, 1957-aalajangersakkamik tunngaveqarpoq. artikelit nunami allami pillagaasussaaneq siunertaralugu, tunniussigallarnermik periarfissiipput.

Kalaallit Nunaanni aaqqissuussaq assigisaa siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu, inatsisissatut siunnersuut § 8-mi aalajangersagaq ikkunneqassaaq, nunani allani inatsisinik malinnittussaaneq siunertaralugu, inuup Kalaallit Nunaanniit tunniunneqarallarsinnaaneramik qulakkeerinnippoq.

Tamatumunnga atatillugu, piumasaqaatit atulersinneqarsinnaapput, pineqartoq Kalaallit Nunaannut utertinneqarneramik, inatsisinik malinnittussaaneq naammassipput, pineqartorlu tunniunneqarnerup nalaani nammineersinnaajunnaarsitaaneramik, tak. inatsisissatut siunnersuut § 8, imm. 1.

Pineqartoq Kalaallit nunaaniit anisitaanermik eqqartuunneqarpat, tunniussaagallarnermullu piumasaqaatinik naammassinniisinnaappat, iperagaanermut aalajangiussineq sioqqullugu, Kalaallit Nunaanni iperagaanermut aalajangiineqannginnera utertitsinermut piumasaqaatit apeqqutaasinnaasussaapput. Aammattaaq tunniussigallarnerup nalaani iperagaanermut piumasaqaatit tak. § 8, imm. 2 naammassineqarsimappata, pisariaqassappat nuna noqqaavigineqartoq pineqartumut nunamut tikissinnaatitaannginnermut inatsisitigoortumik peqataanissamik nalunaarfigineqassaaq.

Tunniussigallarnermi, pineqartumit nammineersinnaajunnaarsitsinerup nalaani piffissaq, nammineersinnaajunnaarsitaanermut pineqaatissiineq, nammineersinnaajunnaarsitaanerp sivilissusaa pineqaatissiissutaasoq ilanngaatigineqartussaasussaavoq, pineqartumit Kalaallit Nunaanni eqqartuussissutaasumi. Taamaattumik tunniussinerup nalaani pineqaatissiissutip naammassineqarnissaata ingerlatiinnarneqarneratut isigineqassaaq, tak. inatsisissatut siunnersuut § 8, imm. 3.

Tunniussigallarnerup nalaani, Kalaallit Nunaanni eqqartuussissutaasup nammineersinnaajunnaarsitaanerp ilanngarneqarnissaa pillugu, nunap noqqaavigineqartup nammineersinnaajunnaarsitaanermik ilisimatinneqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq, pineqartup nammineersinnaajunnaarsitaanermik eqqartuussissutigisaanik aamma

parnaarusaanikkut ilanngarneqarsinnaaneraniq nunap pineqartup aalajangiisinnaanera siunertaralugu.

Kalaallit Nunaanni eqqartuussissutaasumik, nunamut allamut nuussinikkut naammassinniinerup ingerlatiinnarneqarneranut, inatsisit tunngavigalugit pineqartumik nuussineqarpat, tamatumunnga aalajangiussineqarnissaata tungaanut, tunniussineq kinguartinneqartussaassaaq. Nunamit anisitaanermik eqqartuussaasumit nunami allami pineqaatissiissutip naammassineqarnissaata ingerlatiinnarneqarneranut piomasaaqatinik naammassinniisoq, tunniussaagallareernerup kingorna, Kalaallit Nunaannut utertinneqarneq pinngitsoorniarlugu tamatumunnga siunertaavoq.

Nuna noqqaavigineqartoq, inummiit nuutitassamiit nuussiffiusussaappat, tamatumunnga aalajangersakkat malillugit, tunniussineq naammassineqarsinnaavoq, tamanna sioqqullugu nuussinermik aalajangiivigineqanngitsumik. Pisuni taamaattuni, pineqartup tunniunneqarallannerani, nuussinermut suliaq suliarineqarsinnaavoq.

§ 13-p kinguneraa, pillaaummik il.il. naammassinniinerup tunngasumut, Finlandip, Islandip, Norgep, Sverigelu suleqatigiinnerannut kaajallaasitami, nunamit maanngaanneersumik kiffaanngissusiagaanermik pillagaasumit, Finlandimi, Islandimi, Norgemi, Sverigemiluunniit naammassinniinerup noqqaassummik nalunaarutigineqassanersoq politiit aalajangigassarigaat, naammassinniineq aallartinneqarsimanngippat, pissutigalugu taamatut pisuni noqqaassut Styrelsen for Danmarks Fængslerimut, tamatumunngaluunniit pisinnaatitaasunut saqqummiunneqassammata.

Inuk, Kalaallit Nunaanni inatsisinik malinnittusaaq, immikkut Kalaallit Nunaanniit tunniunneqarallarsinnaavoq, nunamit noqqaaviusumiit inatsisinik malinnittusaaq siunertaralugu.

Inuk tunniussaasusaaq, Kalaallit Nunaanni uteqattaartunik pinerluuteqarpat, aallaavittut pineqartoq inatsisinik malinnittusaaq naammasseqqaartinnagu tunniunneqassanngilaq. Eqqaaneqarsinnaappulli, tunniussigallarnermi Kalaallit Nunaanni inatsisinik malinninnikkut aalajangiinikkut inernilerneqarsinnaannginneri. Assersuutigalugu, imaattoqarsinnaavoq,

pisut pisortaniit ilanngunneqarsinnaanngitsut pissutigalugit, inatsisinik malinnittussaannerup kinguartoorsinnaanera ilimagineqarsinnaavoq. Inatsisitigut malinnittussaannermi inummik tunniussineqartussaappat, inatsisitigut malinnittussaannermi pingaaruteqartutut nalilerneqartumik, assersuutigalugu unnerluussaaqataasoq, ilisimannittorluunniit eqqartuussivimmut takkunnissaminut sivisuumik napparsimavallaarpat, pineqartumik tunniussigallarneqarsinnaanera isumaliuutigineqarsinnaavoq.

Nunamiit qinnuteqarfigisamiit, tunniussigallarnermut piumasaqaatit tigussaasut isumaqatigiissutigineqarsinnaapput. Uteqattaartumik pinerluuteqarneq peqqutaalluni, tunniussassaq Kalaallit Nunaanni tigummigallarneqarpat, inatsisinik malinnittussaaneq naammassippat, pineqartorlu tunniussaannerup nalaani nammineersinnaajunnaarsitaappat, pineqartup Kalaallit Nunaannut utertinneqarneranut piumasaqaatinik atulersitsisoqartussaavoq.

Akerlianilli pineqartoq, tunniussineq sioqqullugu tigummigallagaanngippat, tigummigallagaanerlu tunniussinermut suliamut tunngasuinnaappat, inatsisinik malinnittussaaneq naammassineqareerpat, pineqartup Kalaallit Nunaannut utertinneqarsinnaaneranut piumasaqaatinik atulersitsisinnaaneq qulakkeerneqassaaq.

Inatsisissatut siunnersuummut § 8-mut, tassungalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.3. Kalaallit Nunaanniit nunanut avannarlernut tunniussineq

3.3.1. Kalaallit Nunaanniit nunanut avannarlernut tunniussinermut tunngaviusoq

3.3.1.1. Inatsisit atuuttut

Nunanut avannarlernut tunniussineq ullumikkut nunani avannarlerni inatsimmut naleqqussagaavoq (inatsisinik unioqqutitsisimasunut, Finalandimut, Islandimut, Norgemut, Sverigemullu tunniussinermut inatsit nr. 27, februaarip 3.-ni 1960-meersoq.) Siusinnerusukkut inatsit taanna Danmarkimi aamma atuussimavoq, 2007-mi nunani avannarlerni tunniussinermut aalajangersakkamik taarserneqarnissaata tungaanut.

Nunani avannarlerni tunniussinermut inatsit § 1 malillugu, Finlandimi, Islandimi, Norgemi, Sverigemilu pillagaassutaasinnaasumik iliuutsiminik unnerluussaasoq, eqqartuussaasorluunniit, nunamilu tamaaniittoq, Nunat Avannarliit ilaannut, Danmarkimiit tunniunneqassaaq.

Nunani avannarlerni tunniussinermut inatsit »aaqqissuussaq-sapinngitsoq«-miit ineriartortitaavoq. Suniluunniit pisuni, Kalaallit Nunaat, nunanit avannarlerniit tigusinissamut pisussaaffeqanngilaq, naatsorsuutigineqarporli, nunani avannarlerni ataatsimoorussamik inatsimmi piumasaqaatit naammassineqarsimappata aalajangiinerit taamaattut akuerineqassasut, allatigut immikkut tamatumunnga akerliusumik peqanngippat.

Nunani avannarlerni tunniussinermut inatsit danskisut aamma nunanit allamiusut innuttaassuseqartut akornanni assigiinngillat.

Avannarlerni tunniussinermut inatsit § 3, imm. 1 malillugu, pillagaanissamut malinnittussaanermi tunniussineq nunami tunniussivigerusutami inatsisaat malillugu taamaallaat pisinnaavoq, akiliisitaanermiit annertunerusumik pillagaanermik kinguneqarsinnaasumik. Pillaassummik naammassinniinermut eqqartuussummut tunniussineq eqqartuussissutigineqartoq parnaarussivimmiinnissamik, isertitsivimmiluunniit inissinneqarnermut, imaluunniit inissiinermut taamaattumut aalajangersakkakut aalajangiunneqartumik periarfissiissut eqqartuussissutigineqartillugu taamaallaat pisinnaavoq, tak. avannarlerni tunniussinermut inatsit § 3, imm. 2. avannarlerni tunniussinermut inatsisit § 3, imm. 3, pillagaassutaasinnaasunut arlalinnut, naak piumasaqaatit imm. 1 imaluunniit 2, taakkunani pissutsit arlaat peqqutigalugu naammassineqarsimanersut apeqqutaagaluartoq, pillagaasusnaanermut, pillagaassummilluunniit naammassinniinermut tunniussineq pisinnaavoq.

Danskisut innuttaassusilimmik tunniussineq taamaallaat pisinnaavoq, tamanna sioqqullugu ukiuni 2-nni kingullerni, pineqartoq pillagaassutaasinnaasumik iliuuseqartoq, nunami tunniussiffigerusutami aalajangersimasumik najugaqarsimappat, imaluunniit iliuuserineqartoq, assigisaanilluunniit qallunaat eqqartuussiviat malillugu, ukiuni 4-ni parnaarussaanermiit qaffasinnerusumik kinguneqarsinnaavoq, tak. avannarlerni

tunniussinermut inatsit § 2. Imaappoq danskisut innuttaassusilinnut, marloriaammik pillarneqaataasinnaaneq atuuppoq.

Politikkimut tunngasunik inatsisinik unioqqutitsinernut, assigisaanik marloriaammik piumasagaat atuuppoq. Avannarlerni tunniussinermut inatsit § 4 malillugu, politikkikkut inatsisinik unioqqutitsineqarnikkut iliuuseqartumik tunniussineq, taamaallaat pisinnaavoq, assigisaanik iliuuserisaq, politikkikkut inatsisinik unioqqutitsineq qallunaat eqqartuussiviat malillugu pillaatissutaasinnaappat, tunniussaasussarlu danskisut innuttaassuseqanngippat. Inatsisinik unioqqutitsineq politikkimut tunnganersoq, apeqqutaavoq tigussaasumik tamakkiisumik naliliinikkut, inatsisinik unioqqutitsinermi kanngunarsarneqartumut, soqutigisat suussusaasa annertussusaa pingaartinneqassaaq.

Avannarlerni tunniussinermut inatsit § 5 malillugu, tunniussineqarsinnaanngilaq, tunniuteqquneqartoq Kalaallit Nunaanni eqqartuussaasimappat, imaluunniit pillaatissutaasinnaasumik iliuutsimut iperagaasimappat, eqqartuussaassutip nalunaarutigineqarnerani takuneqarsinnaasumi. Pineqartumut unnerluussutigisaq taamaatinneqarpat, tunniussineq taamaallaat pisinnaavoq, unnerluussummik taamaatitsinermut aalajangersakkamik uteqqiinermut, eqqartuussisarnermi inatsisini piumasagaatit naammassineqarsimappata. Pinerluummumt marloriarluni eqqartuussaasussaannginermut («ne bis in-mut tunngaviusoq») aalajangersagaq inatsisitigut isumannaatsuunermut qularnaveeqqutaavoq pingaaruteqarneranik ersersitsisuuvoq.

Avannarlerni tunniussinermut inatsit § 6 pinngitsuugassaannngitsunut arlalinnut nalunaaruteqarpoq, tunniussinermut atatillugu atuutilersinneqartussaasumi. Aalajangersagaq malittarisassamut immikkuullarissutut taaneqartartumut tunngavoq (tassa pillaatissartalimmik malersorneqarnissamut, eqqartuunneqarnissamut aamma tigummigallagassanngortinneqarnissamut inerteqqut, pinerluutitut allanut taassuminnga tunniussinermut tunngaviunngitsunut).

Nr. 1 malillugu, tunniunneqartoq tunniussineq sioqqullugu pinerluutigisaanik pillagaassutaasinnaasunik, Kalaallit Nunaanni pineqartup eqqartuussaassutigisaanik, iperagaassutigisaanilluunniit akisussaaffilerneqassanngilaq. Nr. 2 malillugu, tunniussineq

sioqqullugu pillagaassutaasinnaasumik iliuutsimut, tunniunneqartoq inatsiseqarnermut ministerimiit akuersisoqartinnagu, Nunat pingajuannut tunniunneqaqqusaanngilaq.

Nunat Avannarliit tunniussinermut inatsisaat § 6, imm. 2 malillugu, tunniussinermi piumasaqaatit taamaattut atassuserneqarsinnaaneri siunertaqarluartutut isigineqarput.

§ 6-mi malittarisassat atorneqannginnerinut akuersissummik inatsiseqarnermi minister-miit nalunaarutigisineqarsinnaaneranut piumasaqaatiniippoq, avannarlerni tunniussinermut inatsit § 17, kingorna pineqartumit iliuuserisaq pillugu, nunami pineqartumi iliuuseriffiusimasinnaasumut tunniussineq, inatsiseqarnermi ministerimiit taamaallaat pisinnaatitsissummik tunniussineqarsinnaanera takuneqarsinnaavoq, tak. avannarlerni tunniussinermut inatsit § 17, imm. 2. tunniussaasup piumasarisinnaavaa eqqartuussiviup akuersissummik misilittagarisaa, tak. avannarlerni tunniussinermut inatsit § 10. § 6 malillugu akuersissummut noqqaassut, pillaatissutaasinnaasumik iliuutsimi piffissap, sumiiffiullu paasissutissartaanik imaqassaaq, pissarsiarineqarsinnaanera, pillagaassummullu aalajangersakkat atorneqartussat, kiisalu pineqartumit, pisinnaatitaaffimmik eqqartuussivimmi misiliinikkut, qanoq pisinnaatitaanerup piumasarineqartigineranut paasissutissat, tak. avannarlerni tunniussinermut inatsit § 17, imm. 3.

Maluginiarneqarpoq, avannarlerni tunniussinermut inatsisip Kalaallit Nunaanni nikinganerisigut atuuffeqarnera, Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermi inatsisit malillugit, tak. avannarlerni tunniussinermut inatsit § 19, imm. 2. ilaatigut isumaqarpoq, danskit eqqartuussiviannut inatsisip Kalaallit eqqartuussivianut innersuussinertut paasineqassaaq, Avannarliit tunniussinermut inatsisaata nassuiaatitaanut atatillugu, qallunaat eqqartuussivianniit, Kalaallit eqqartuussiviat eqqarsaatigineqarnerussaaq.

3.3.1.2. Inatsiseqarnermi ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq

Inatsiseqarnermi ministerie-miit kissaataavoq, tunniussinermut inatsit nutaaq, Naalakkersuisut kissaataat akuersarneqassasoq, danskit aaqqissuussaata assigisaa eqqunneqarniassammat.

Danskit tunniussinermut inatsisaat § 9, Nunami avannarlermiittumi nunamut tunniussinermut piumasagaatinut nalinginnaasunut tunngasoq, artikeli 2-mi tunngaveqartoq, avannarlerni tunniussinermut aalajangersakkami, inatsisinik unioqqutitsisup pissarsiassaaneranut piumasagaatinik artikeli imaqarpoq, atuutilersinneqarlunilu, qaqugu tunniussineq tunngaviusutut pissanersoq.

Kalaallit Nunaanni aaqqissuussap assigisaa siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu inatsisissatut siunnersuummi § 9-mi aalajangersakkamik ikkussisoqarnissaanik siunnersuutigineqarpoq, inatsisinik unioqqutitsinerup suussusaanut atuutilersitsinermut piumasagaatit, nunamut avannarlerniittunut allanut inatsisinik unioqqutitsisunik tunniussinermut, avannarlerni parnaarusseqqusineq tunngavigalugu.

Taamaalilluni Finlandimi, Islandimi, Norgemi, Sverigemiluunniit inunnik inatsisinik malinnittussaaneq atulersinneqarpoq, avannarlerni parnaarusseqqusineq tunngavigalugu, inatsisinik unioqqutitsinermut Finlandimi, Islandimi, Norgemi, Sverigemiluunniit inatsisinik malinnittussaannikkut inunnik tunniussineqarsinnaavoq, nunami pineqartumi inatsiseqarneq malillugu, tunniussinermik noqqaassuteqartuniit, parnaarussaanermik, allatigulluunniit nammineersinnaajunnaarsitsinermik pineqaatissiisummik eqqartuussineqarsinnaavoq.

Inunnut pillaaassummik naammassinniinermut avannarlerni Finlandimi, Islandimi, Norgemi, Sverigemiluunniit eqqartuussaassummik, parnaarusseqqusineq tunngavigalugu tunniussineqarsinnaanermik aalajangersagaq siunnersuutigineqartoq, inatsisissatut siunnersuut § 9. imm. 2, aammattaaq atulersitsivoq, pineqartoq eqqartuussaannikkut parnaarussaanermik pillagaanermik, allatigulluunniit nammineersinnaajunnaarsitaanermut pineqaatissiisummik eqqartuussaannermik eqqartuussissutaappat.

Naggataatigut aalajangersagaq siunnersuutigineqartoq, inatsisissatut siunnersuummi § 9, imm. 3-mi, inatsisinik malinnittussaannermut, pinerluutini arlalinni pillagaassutaasumilluunniit naammassinniinermut tunniussineqarsinnaavoq, naak, piumasagaatit imm. 1-mi, 2-milu taamaallaat pissutsit ilaannaanni naammassineqaraluartut.

Maluginiarneqarpoq, naalagaaffimmi innuttaasut, nunaniillu allaneersut imminerminni aalajangersakkat siunnersuutigineqartut assigiinngikkaluartut, pillaanermut sinaakkutamut piumasaqaatit atuutinningsut (kiffaanngissusermik pillagaanermut piumasaqaatit il.il. avataatigut) marloqiusamilluunniit pillagaassutaasinnaanermut piumasaqaatit.

§ 9-mut, tamatumunngalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.3.2. Inatsisinik unioqqutitsinernut allanut inatsisinik malinnittussaaneq

3.3.2.1. Inatsisit atuuttut

Nunani avannarlerni tunniussinermut inatsit § 6-mi nalunaarutigineqarpoq, pinngitsuugassaanningsut piumasaqaatit, tunniussinermut atatillugu atulersitaasussat. Immikkut malittarisassatut taaguutilimmut aalajangersagaq tunngavoq (tassa pillaatissartalimmik malersorneqarnissamut, eqqartuunneqarnissamut aamma tigummigallagassanngortinneqarnissamut inerteqqut, pinerluutitut allanut taassuminnga tunniussinermut tunngaviunngitsunut).

Aalajangersagaq nr. 1-miittoq malillugu, tunniussaasoq, tunniussineq sioqqullugu pinerluutigisaanik pillagaassutaasinnaasunik akisussaaffilerneqaqqusaanngilaq, pineqartumiit Kalaallit Nunaanni eqqartuussissutigisaanik, iperagaaffigisaanilluunniit. Aalajangersagaq nr. 2-miittoq malillugu, tunniussineq sioqqullugu pillaatissutaasinnaasunik sunilluunniit pinerluutinik tunniussaasoq, inatsiseqarnermi ministerimiit akuersineqartinnagu, Nunat pingajuanut tunniussineq ingerlateqqinneqaqqusaanngilaq.

Avannarlerni tunniussinermut inatsit § 6, imm. 2 malillugu, siunertaqarluartutut nalilerneqartunut piumasaqaatinut taamaattunut tunniussineq atassuserneqarsinnaavoq.

Tamatumunnga piumasaqaatit, malittarisassanik § 6-nik pinngitsuuinermik, inatsiseqarnermut ministerimiit pisinnaatitsissummik nalunaarutigineqarsinnaapput, avannarlerni tunniussinermut inatsit § 17-mi takuneqarsinnaasumi, kingornalu inatsiseqarnermi ministerip taamaallaat pisinnaatitsineq tunniunneqarsinnaavoq, pineqartup iliuusai nunagisaani iliuuserineqarsimasinnaappata, tak. avannarlerni tunniussinermut inatsit

§ 17, imm. 2. Pisinnaatitaanermik eqqartuussivikkut misiliineq tunniunneqartumiit piumasarineqarsinnaavoq, tak. avannarlerni tunniussinermut inatsit § 10. Avannarlerni tunniussinermut inatsit § 6 malillugu pisinnaatitaanermut noqqaassut, pillagaassutaasinnaasumut iliuutsimi piffissamik, sumiiffimmillu paasissutissanik imaqaassaaq, taassuma pissarsiarineqarsinnaaneranik, pillaanermullu aalajangersakkat atorneqartussat, kiisalu pineqartumiit eqqartuussivitsigut misiliinermut pisinnaatitaanermi, inatsisit malinneqartiginerinut paasissutissat, tak. avannarlerni tunniussinermut inatsit § 17, imm. 3.

Maluginiarneqarpoq, qulaani aalajangersakkat taaneqartut, nikinganerisigut Kalaallit Nunaanni atuuffeqarneri, Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermi inatsisit malillugit, tak. avannarlerni tunniussinermut inatsit § 19, imm. 2. tamanna ilaatigut isumaqarpoq, danskit eqqartuussivianut inatsisip innersuussai, Kalaallit eqqartuussivianut innersuussatut paasineqassapput, tamatumunngalu tunngatillugu, avannarlerni tunniussinermut inatsisit piumasqaataanni nassuiaatinut piumasqaatit, danskit eqqartuussivianut naleqqiullugu, Kalaallit Nunaanni eqqartuussivik eqqarsaatigineqarnerussaaq.

3.3.2.2. Inatsiseqarnermi ministerie-miit isumaliuusersuutit, aaqqissuussarlu siunnersuutigineqartoq

Inatsiseqarnermi ministerie-miit kissaatigineqarpoq, qallunaat aaqqissuussaata assigisaanik eqqussisoqarniassammat, tunniussinermut inatsit nutaaq Naalakkersuisuniit kissaatigineqartoq.

Danskit tunniussinermut inatsisaat § 10 malittarisassaaq immikkuullarissumik taaguutilimmut attuumassuteqartoq, avannarlerni tunniussinermut aalajangersakkami, artikeli 23 mik tunngaveqarpoq. Artikelit aalajangersakkanik imaqarput, Avannarliit parnaarusseqqusinerannik tunngaveqartumik, inuk tunniussaasoq, nunami noqqaassuteqartumi pillaassummik malinnittussaasoq, eqqartuussaasussaaq, tigummigallagaasussaaq, allanillu inatsisinik unioqqutitsinikkut, tunniussaannginneq sioqqullugu iliuutsit pillugit tigummigallagaasoq, pineqartumit inatsisinik

unioqqutitsineqarnermut tunniunneqarneranut peqqutaasumut naleqqiullugu pisuni (malittarisassaq immikkuullarissaq).

Kalaallit Nunaanni aaqqissuussap pissuseqataa siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuummut § 10-mut aalajangersagaq ikkunneqassasoq, taanna avannarlerni parnaarusseqqusineq tunngavigalugu, inummik nunamut avannarlernut tunniussinermit atatillugu, qaqugukkut piumasaqaatinik atulersitsisoqassanersoq, pineqartup akisussaaffilerneqannginnissaanut, nunalluunniit pingajuanut tunniussinerup ingerlateqqinnginnissaanut malittarisassanik imaqarpoq (imaappoq, nunamut allamut tunniussivigineqartumut) pineqartumit tunniussinermit peqqutaasumut naleqqiullugu, pinerluutigisaa alla pillugu tunniussinermit (malittarisassaq immikkuullarissaq).

Inatsisissatut siunnersuummi § 10, imm. 1-mi aalajangersagaq siunnersuutigineqartoq, imatut atuutilersitsivoq, pinerluutigisai pillugit tunniussinermit, tunniussinermit piumasaqaatit malillugit, tunniunneqarnera sioqqullugu pinerluutininik allanik akisussaaffilerneqassanngilaq, imaattoqarpat

- 1) inatsisinik unioqqutitsinermit pineqartumut tunniussineqarsinnaanngilaq, inatsisissatut siunnersuut malillugu § 2, § 3, imm. 1, tak. imm. 4, imaluunniit § 3, imm. 2, imaluunniit
- 2) inatsisinik unioqqutitsineq pineqartoq pillugu tunniussineq, § 4, imm. 1, imaluunniit § 5 malillugu, itigartitsissutigineqarsinnaagaluarpoq, pineqartorlu inatsisinik unioqqutitsinermit akisussaaffilerneqarsinnaaneranik eqqartuussivimmiit pisinnaatitsissut nalunaarutigineqanngippat, tak. inatsisissatut siunnersuut § 41, imm. 3.

Inatsisissatut siunnersuummi § 10, imm. 2-mi aalajangersagaq aammattaaq atulersinneqassaaq, naak, imm. 1 piugaluartoq, tunniunneqartoq pinerluutiminut allanut, tunniussineq sioqqullugu pinerluutigisamik, tunniussinermit pisumut naleqqiullugu akisussaaffilerneqarsinnaavoq, pineqartoq nunamut avannarlerniittumut tunniussiffiusumut

tunniussinermut akuersissummut atatillugu, pinerluutigisaminut allanut, tunniussinermut peqqutaasumut naleqqiullugu, tunniussinnginnermi pinerluutigisanut akisussaaffilerneqarnermut akuersissummik nalunaaruteqareersimassaaq, tak. § 36, pineqartumiilluunniit eqqartuussinermi tamatumunnga akuersissummik nalunaaruteqareersumit, pineqartumiilluunniit tunniussiffiusup nunap qimannissaanik periarfissaqarsimasumiit, naggataarutaasumik iperagaareernermi, nunaluunniit qimareerlugu uteqqinnermi, ullut 30-t kingorna pinngitsuuisimanermi.

Pineqartup tunniunneqarneranut peqqutaasumut naleqqiullugu, tunniussineq sioqqullugu pinerluutinut, inatsisinik unioqqutitsinernut allanut, inatsisinik malinnittussaanermut akuersissummut tunngasoq, ataani pkt. 3.6.8 innersuussutigineqarput.

§ 10-mut tamatumunngalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.3.3. Islandimut tunniussinermi ingerlatitseqqiineq

3.3.3.1. Inatsisit atuuttut

Avannarlerni tunniussinermut inatsit, Islandimut tunniussinermi ingerlatitseqqiinnermut malittarisassamik immikkuullarissumik imaqanngilaq.

3.3.3.2. Inatsiseqarnermi ministerie-miit isumaliuusersuutit, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq

Inatsiseqarnermi ministerie-miit kissaatigineqarpoq, tunniussinermut inatsit nutaaq Naalakkersuisut kissaataat akuersaarneqassasoq, aaqqissuussamik nutaamik, danskit aaqqissuussaata assigisaa eqqunneqarniassammat.

Danskit tunniussinermut inatsisaat § 11, Islandimut ingerlatitseqqiinnermut malittarisassamik immikkut ittunik imalik, artikeli 24, imm. 1-mi tunngaveqarpoq, avannarlerni tunniussinermi aalajangersakkami, artikeli 26 aamma 27 ataatsimoortitaasuni, Islandimiit aamma Islandimut tunniussinermut malittarisassanut immikkut ittunut attuumassuteqartunik.

Artikeli 24, imm. 1 malillugu, avannarlerni parnaarusseqqusineq naapertorlugu, inuk tunniunneqartoq, avannarlerni parnaarusseqqusineq naapertorlugu, tunniussineq sioqqullugu

pinerluuteqarnikkut inatsisinik unioqutitsinermut nuna inissiiffiusoq, nunamut avannarlernut allamut ingerlateqqinneqassaaq, nunamit tunniussiffigisimasamiit, maannalu nuna tunniussiffigisamut Nunat tamalaat eqqartuussiviat malillugu tunniussinermut killiliinngippat, artikeli 26 imaluunniit artikeli 27 malillugit tunniunneqarsinnaavoq.

Artikeli 26 aamma 27 – aalajangersakkami ilanngunneqarsimasoq islandimiit kissaatigineqartoq malillugu – Islandip illuatungaani, Danmark, Finland, Norge aamma Sverige illuatungaani akunnerminni, namminneq naalagaaffimmi innuttaminnik tunniussineq pineqartillugu, politikkikkulluunniit inatsisinik unioqutitsinernut tunniussinermut malittarisassanik immikkut ittunik atulersitsisoqassaaq.

Kalaallit Nunaannut aaqqissuussap assinga siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu, inatsisissatut siunnersuummut § 11-mut aalajangersakkamik ikkussineqarnissaa siunnersuutigineqarpoq, nunamut avannarlarmiittumut tunniussineq tunniunneqartup Islandimut iliuutsit pillaatissartallit allat, tunniussineq sioqqullugu iliuuserineqartut tunniussinermut tunngaviunngitsut pillugit, tunniunneqaqqusaannginneranut atugassarititaasut tunngavigalugit ingerlanneqassasoq, tassunga tunniussinermi nunani avannarlerni malittarisassat malillugit itigartinneqarsimassagaluarpat.

Taamaalilluni nunap noqqaassuteqartup ujaarineqartoq Islandimut ingerlateqqissinnaassanngilaa, pineqartoq Finlandimi, Norgemi imaluunniit Sverigemi innuttaassuseqarpat, aamma nunap angerlarsimaffigisap inatsisaani periarfissaanngippat innuttaaqatinik Islandimut tunniussinissaq, imaassimanngippat ujarneqartoq ukiut kingulliit 2-t, pinerlunnikkut iliuuserisaq sioqqullugu Islandimi najugaqarsimasoq, imaluunniit iliuuserisaq imaluunniit iliuuserisap assigisaa nunap noqqaassuteqartup inatsisai malillugit ukiuni 4-ni parnaarussivimmut inissiinermik eqqartuussissuteqarnermik kinguneqarsinnaasoq.

§ 11-mut, tamatumunngalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.3.4. Tunniussinermi ingerlatitseqqiineq

3.3.4.1. Pisinnaatitaaneq atuuttoq

Avannarlerni tunniussinermut inatsit § 6-mi nalunaarutigineqarput, piumasaqaatit pinngitsuugassaannngitsut, tunniussinermut atatillugu atuutilersitaasussat. Aalajangersagaq imaqarpoq, malittarisassaq immikkuullarissumik taaguutilimmik (tassa pillaatissartalimmik malersorneqarnissamut, eqqartuunneqarnissamut aamma tigummigallagassanngortinneqarnissamut inerteqqut, pinerluutitut allanut taassuminnga tunniussinermut tunngaviunngitsunut).

Nr. 1-mi aalajangersagaq malillugu, tunniussaasoq, tunniussineq sioqqullugu pillagaassutaasinnaasunik iliutsinut sunulluunniit akisussaaffilerneqassanngilaq, pineqartumiit Kalaallit Nunaanni eqqartuussissutaasumik, iperagaasumilluunniit. Nr. 2-mi aalajangersagaq malillugu, tunniussineq sioqqullugu pinerluutigisamut pillagaassutaasinnaasumut sumulluunniit, inatsiseqarnermi ministerimiit akuersisoqaaqartinnagu, tunniussaq nunap pingajuanut ingerlateqqinneqaaqusaanngilaq.

Avannarliit tunniussinermut inatsisaat § 6, imm. 2 malillugu, piumasaqaatit siunertaqarluartutut isigineqartut, tunniussinermut atassuserneqassapput.

§ 6-mi malittarisassanik pinngitsuuinermut, Inatsiseqarnermi ministerimiit akuerisaanerup nalunaarutigineqarsinnaaneranut piumasaqaatit avannarlerni tunniussinermut inatsit § 17-mi takuneqarsinnaavoq, kingornalu inatsiseqarnermi ministerimiit taamaallaat akuersissuteqartoqassaaq, pineqartup iliuusaanut tunniussineq, pineqartup nunaani pisinnaaneranik, tak. avannarlerni tunniussinermut inatsit § 17, imm. 2. tunniussaasumiit eqqartuussivimmi misiliinermut akuersissut piumasarineqarsinnaavoq, tak. avannarlerni tunniussinermi inatsit § 10. Avannarlerni tunniussinermut inatsit § 6 malillugu, akuersissummik noqqaassuteqarnek, pillagaassutaasinnaasumik iliuuserisamut piffissamik, sumiiffimmillu paasissutissanik imaqassaaq, taassuma pissarsiarisinnaassusaa, pillaanermullu aalajangersakkat atorineqartussat, kiisalu pineqartup pisinnaatitaanikkut piumasarisaanut paasissutissat, ilaatigut eqqartuussivikkut misiliinermut akuersissut, tak. avannarlerni tunniussinermut inatsit § 17, imm. 3.

Maluginiarneqarpoq, aalajangersakkat qulaani taaneqartut, Kalaallit Nunaanni atuuffeqartut, Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermi inatsisit nikinganerisigut, tak. avannarlerni tunniussinnermut inatsit § 19, imm. 2. Tamanna isumaqarpoq ilaatigut, danskit eqqartuussivianut inatsisip innersuussai, Kalaallit eqqartuussivianut innersuussatut paasineqassapput, aammalu Avannarliit tunniussinnermut inatsisit piumasaqaataasa nassuiarneri, danskit eqqartuussivianiit, Kalaallit eqqartuussivia eqqarsaatigineqarnerussaaq.

3.3.4.2. Inatsiseqarnermi ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutigineqartoq

Inatsiseqarnermi ministerie-miit kissaatigineqarpoq, tunniussinnermut inatsit nutaaq, Naalakkersuisuniit kissaatigineqartoq akuersarneqassasoq, danskit aaqqissuussaanut assingusoq eqqunneqarniassammat.

Danskit tunniussinnermut inatsisaat § 12, tunniussinnermi ingerlatitseqqiinnermut attuumassuteqartoq, avannarlerni tunniussinnermut aalajangersakkami, artikeli 24, imm. 2-mi tunngaveqarpoq. Ilanngutassiap naleqqussarpaa, inuk nunami avannarlerni allami, avannarlerni parnaarusseqqusineq naapertorlugu, qanoq annertutigisumik ingerlatitseqqiinnermi tunniunneqarsinnaanersoq, EU-nunamulluunniit tunniussatut ingerlateqqinneqassanersoq, imaluunniit Nunat pingajuanut, inatsisinik unioqqutitsinnermut, tunniussineq sioqqullugu iliuuserineqartumut, nunap inissiffiusup inatsisaasa malittarisassai naapertorlugit.

Kalaallit Nunaanni aaqqissuussap assigisaa siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuummut § 12-mut aalajangersagaq ikkunneqassasoq, avannarlerni parnaarusseqqusineq tunngavigalugu, nunamut avannarlerni qaqugu inummik tunniussineqarnissaanut atatillugu malittarisassanik imalik, pineqartup akisussaaffilerneqannginnissamik, nunalluunniit pingajuanut tunniussinnermi ingerlatitseqqiinnginnissamik piumasaqaatinik atulersitsisinnaavoq (imaappoq, nuna alla, tunniussiffiusussamiit allaaneq) tunniussineq sioqqullugu pinerluutigisamut allamut, pineqartumiit tunniussissutaasumut naleqqiullugu.

Aalajangersagaq siunnersuutigineqartoq tunniussinerup pisinnaanera piumasaqaatitigut, tunniussinermut peqqutaasumut naleqqiullugu, tunniussineq sioqqullugu pinerluutigisanut allanut tunniussaq tunniussinermi, Den Europæiske Union-mi, imaluunniit Avannarliit, Den Europæiske Union-ip avataani naalagaaffeqatigiinnut ingerlatitseqqiinerup pissannginneranik malitseqassaaq.

Makkunani atuutinngilaq

- 1) Iliuutsinut taamaattunut, Nunamut avannarlernut pineqartumik tunniussiviusumut tunniussinermut akuersissummut atatillugu, Den Europæiske Union-mi naalagaaffeqatigisamut, imaluunniit Avannarlernut, aamma Den Europæiske Union-mut, pineqartumiit akuersissummik nalunaaruteqareernermi, tak. inatsisissatut siunnersuut § 36, pineqartumiilluunniit nunami avannarlerni tunniussivigineqartumi eqqartuussivimmiinnermi tamatumunnga akuersissummik nalunaarutigineqareersumik,
- 2) pineqartumiit nunap qimannissaaq periarfissaqarsimasumi, pineqartumit tunniussiffiusumi, naggataarutaasumik iperagaanerup kingorna, imaluunniit nuna qimareernikuullugu, nunamut tassunga uteqqittumit, ullut 30-t ingerlareernerini tamatuminnga pinngitsuuisimasumit, imaluunniit
- 3) inatsisissatut siunnersuut § 41 malillugu, eqqartuussiviup akueraa.

Pineqartumik tunniussinermut pissutaasumut naleqqiullugu, tunniussineq sioqqullugu inatsisinik unioqqutitsinernut allanut pinerluutitut, inatsisinik malinnittussaannerut akuersissummut tunngasoq, ataani pkt. 3.6.8 innersuussutigineqarpoq.

§ 12-mut, tassungalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.4. Kalaallit Nunaanniit, Den Europæiske Union-mi naalagaaffeqatigiinnut tunniussineq

3.4.1. Kalaallit Nunaanniit Den Europæiske Union-mi naalagaaffeqatigiinnut tunniussinermut tunngaviusoq

3.4.1.1. Pisinnaatitsissut atuuttoq

Kalaallit Nunaanni tunniussinermut inatsit, Den Europæiske Union-mi naalagaaffeqatigiinnut tunniussinermut sulianik ajornanngitsumik suliaqarnermut malittarisassanik imaqqanngilaq.

Den Europæiske Union-mi naalagaaffeqatigiinnut tunniussinermut piumasaqaatit, taarsiullugu tunniussinermut inatsisit aalajangersagaanni nalinginnaasuniippoq.

3.4.1.2. Inatsiseqarnermi ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutigineqartoq

Inatsiseqarnermi ministerie-miit kissaatigineqarpoq, tunniussinermut inatsit nutaaq, Naalakkersuisuniit kissaatigineqartoq akuersaarneqassasoq, danskit aaqqissuussaanut assingusoq eqqunneqarniassammat.

Danskit tunniussinermut inatsisaat § 13, Den Europæiske Union-mi naalagaaffeqatigiinnut tunniussinermut piumasaqaatinut aalajangersimasunut attuumassuteqartut, artikeli 2, imm. 1, aamma 2, aamma artikeli 2, imm. 4, aamma artikeli 4, nr. 1-imi tunngaveqarput, europami parnaarusseqqusinermut aalajangiussinermut sinaakkuttami. Naalagaaffik noqqaavigineqartoq sorlorni pisuni pillagaanissamut malinnittusaaanermut pisussaaffeqarnersoq, imaluunniit Den Europæiske Union-mi naalagaaffeqatigisami, artikelit naleqqussagaapput.

Sinaakkutitut aalajangikkami artikeli 2, imm. 1 malillugu, tigusarinninnissamut inassut atulersinneqarsinnaavoq pillaatissartalimmik eqquutsitsinissaq siunertaralugu, taanna, tigusarinninnissamut inassummi pineqartoq, parnaarussaannissamik il. il. eqqartuunneqarsimappat sivikinnerpaamik qaammatini 4-ni sivilissusilimmik naalagaaffimmi tassani tigusarinninnissamut inassuteqarfiusumi. Pillaatissartalimmik malersorneqarnissamut tunniussisoqarsinnaavoq inatsimmik unioqqutitsinermut, naalagaaffimmi pineqartumi tigusarinninnissamut inassuteqarfiusumi sivikinnerpaamik qaammatini 12-ni parnaarussaannermik pillaaataasinnaasumut.

Aammattaaq pillaatissartalimmik malersorneqarnissamut imaluunniit eqquutsitsinissamut tunniussisoqarsinnaavoq apeqqutaatinnagu marloqiusamik eqqartuunneqarsinnaaneq pillugu piumasaqaat, imaassimappat tigusarinninnissamut inassut inatsimmut unioqqutitsinermut

artikeli 2, imm. 2-mi ilaatinneqartumut atulersinneqarsimasoq, immikkut iliuutsit ilanngunneqartut (positivlistitut taaneqartartoq), aammalu naalagaaffimmi noqqaassuteqartuusumi iliuuseq pillaatissartalimmik sinaakkusiinikkut sivikinnerpaamik ukiuni 3-ni kiffaanngissusiagaanermik kinguneqarsinnaavoq.

Kalaallit Nunaanni aaqqissuussaq assigisaa siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu inatsisissatut siunnersuutip § 13-mut ikkunneqarnissaa siunnersuutigineqarpoq, inatsisinik unioqqutitsisup tunniunneqarnermut EU-nunamut tunniussinermut pissarsiarineqarsinnaaneranut piumasaqaatinik atuutilersitsisumik, tunniussinissamik noqqaassut tunngavigalugu, tassunga ilaatillugu europami parnaarusseqqusineq.

Maluginiarneqarpoq, aalajangersagaq siunnersuutaasoq, naalagaaffimmi innuttaasut, nunamilu allamiut akunnerini nikingassuteqanngitsoq, pillaanermullu sinaakkutamut piumasaqaammik atuuttoqanngitsoq (kiffaanngissusermut pillaaammut piumasaqaatip il.il. saniatigut marloriaammilluunniit pillagaasinnaanermut piumasaqaammut).

Imm. 1-mi aalajangersagaq siunnersuutigineqartoq malillugu, inatsisinik malinnittussaanermut, pillagaassumilluunniit naammassinniinermut, naalagaaffeqatigisamut tunniussineqarsinnaavoq, naak Kalaallit eqqartuussiviat malillugu, pineqartumit iliuuserisaq pinerlunninngortinneqanngikkaluartoq, iliuuserisat ajunngitsut allattorsimaffianni iliuuserisaq ilaatinneqarpat, sinaakkutitut aalajangikkami artikeli 2, imm. 1-im i aamma iliuuserisaq taaneqartoq ilaanniippat, naalagaaffimmi tunniussinissamik noqqaassuteqartumi inatsisit malillugit, sivikinnerpaamik ukiuni 3-ni parnaarussaanermik pillataasinnaasoq.

Iliuutsinut, ajunngitsut allattorsimaffiini ilaatinneqartuni, aalajangersakkami imm. 2-mi siunnersuutigineqartoq naapertorlugu, inatsisinik malinnittussaanermut inunnik tunniussineqarsinnaavoq, parnaarussaanermut pillagaanermik eqqartuussaaneq, naalagaaffeqatigisami pineqartumi, kalaallillu eqqartuussivia malillugu, iliuuserisaq

assigisaanik pinerlunninngortinneqarpat, pinerlunnikkut iliuutsimut, minnerpaamik ukiumi 1-mi periarfissaappat.

Ajunngitsut allattorsimaffiata avataatigut, aalajangersakkami imm. 3 siunnersuutigineqartoq malillugu, naalagaaffeqatigisami pillagaassummik naammassinniinermut inuit tunniunneqartut, pineqartoq parnaarussivimmi pillagaanermik eqqartuunneqarpat, allatulluunniit nammineersinnaajunnaarsitaanermik pineqaatissiinermi, minnerpaamik qaammatinik 4-nik sivisussusilimmik, Kalaallit eqqartuussiviat malillugu, iliuuserisamut pinerlunninngortinneqartumut.

Pinerluutinut arlalinnut inatsisinik malinnittussaanermut, pillaassummilluunniit naammassinniinermut tunniussineq, aalajangersakkami imm. 4-mi siunnersuutigineqartumiippoq, piumasaqaatit imm. 1-3-mi taamaallaat naammassineqarsimassapput, pisumut ataatsimut.

§ 13-mut, tamatumunngalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.4.2. Pisoqalisog

3.4.2.1. Pisinnaatitaaneq atuuttoq

Kalaallit Nunaanni tunniussinermut inatsit, Den Europæiske Union-mi naalagaaffeqatigiinnut tunniussinermut suliat suliarineqarnerinut malittarisassanik imaqaanngilaq.

Den Europæiske Union-mi naalagaaffeqatigiinnut tunniussinermut piumasaqaatit, taarsiullugu tunniussinermut inatsimmi nalinginnaasumik aalajangersakkaniippoq, takuneqarsinnaasumi tunniussinermut inatsit § 9, kingorna tunniussineq pisinnaanngilaq, pillagaanermut akisussaaffik, pillagaassummilluunniit naammassinniisinaanermut pillagaassut pineqartup iliuusaanut, danskit eqqartuussiviat malillugu pisoqalisimappat.

Maluginiarneqarpoq, qulaani aalajangersagaq taaneqartoq, Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermut inatsisit malillugit, nikinganerisigut Kalaallit Nunaanni atuuffeqartoq, tak. tunniussinermut inatsit § 23. Imaappoq, ilaatigut, danskit eqqartuussivianiit, inatsisit innersuussat Kalaallit eqqartuussivianut innersuussinertut paasineqassaaq, tunniussinermullu

inatsisit piumasagaataasa nassuiaataanut atatillugu, qallunaat eqqartuussivianiit, Kalaallit eqqartuussiviat eqqarsaatigineqarnerussaaq.

3.4.2.2. Inatsiseqarnermi ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutigineqartoq

Inatsiseqarnermi ministerie-miit kissaatigineqarpoq, tunniussinnermut inatsit nutaaq, Naalakkersuisuniit kissaatigineqartoq akuersaarneqassasoq, danskit aaqqissuussaanut assingusoq eqqunneqarniassammat.

Danskit tunniussinnermut inatsisaat § 14, pisoqalinnermut tunngassuteqartoq, artikeli 4, imm. 4-mit tunngaveqarpoq, europami parnaarusseqqusinnermut aalajangiussinnermut sinaakkuttami. artikeli malittarisassanik eqqussinnermut periarfissiivoq, kingornalu tunniussineq itigartinneqarsinnaalluni, inatsisinik unioqqutitsisoq, imaluunniit naalagaaffeqatigisami noqqaavigineqartumi inatsisit naapertorlugit nammineersinnaajunnaarsitaanermut pillaaassutaasumik naammassinniisinnaanermut inatsisit pisoqalisimappata, naalagaaffillu taanna, inatsisinik unioqqutitsinnermut pillagaasussaatitaanermut oqartussaassuteqarpat (pillaanermut oqartussaaneq).

Kalaallit Nunaannut aaqqissuussaq assigisaa siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu siunnersuutigineqarpoq, inatsisisatut siunnersuummi § 4-mut aalajangersagaq ikkunneqassasoq, pinerluutigisaq pillugu tunniussinnermut, Kalaallit Nunaanni inatsisini ilaatinneqartoq, Kalaallit eqqartuussiviat malillugu unnerluussuteqarsinnaanngippat, itigartitsissutigineqarsinnaavoq.

Aalajangersagaq oqartussaasunut tulluurtunut pisussaatitaavoq – tunniussinnermik aalajangiussinnermut atatillugu – pinerlunnermut inatsit § 21 malillugu, unnerluussummik qulakkeerinninnermut.

Unnerluussuteqartoqarsinnaanersoq, pinerlunnermut inatsit § 21 malillugu pisinnaavoq, pinerlunnermut inatsit §§ 4-8 malillugu, iliuuserisaq Kalaallit inatsiseqarneranni ilaatinneqarnerisoq siullertut apeqqutaalluni.

Tulliuttutut, piffissaq sivisuallaartoq ingerlareernersorq, tigussaasumik naliliineqartussaavoq, pineqaatissiinerit aallartinneqarsinnaannginnerinut pisariaqartinneqartutut nalilerneqarsinnaaneriniq naliliinikkut. Tamatumunnga atatillugu pingaartinneqassaaq, pinerluttumit pinerluutigineqartut suussusersiinnermut takussutissaasigut, inatsisit pineqaatissiinerisigut pisariaqarunnaarnera, tak. Folketingstidende 1953, tapiliussaq A, sp. 390.

Tamatuma saniatigut – Danmark-mi periutsit assigalugit – nunami allami suliarineqarsimasut pissutsit atuuttuusinnaasut pingaartinneqassapput, pisimasup malersorneqarnissaa siunertaralugu, tak. pinerluttulerinnermi inatsimmi § 21, imm. 5, oqaaseqatigiit 1.-imi qqmmq imm. 6, oqaaseqatigiit 3.-mi tunngaviit. Inummik ujarneqartumik inatsisinik malinnittussaanermik, pineqaatissiisummilluunniit naammassinniinnermut pinngitsuuisumik, Den Europæiske Union-mi naalagaaffeqatigiinni tunniussinnermut noqqaassuteqarsimasumiit, pinerlunnermut inatsit § 21 malillugu, naliliinnermi peqataassanngilaq. Tamanna isumaqarpoq, assersuutigalugu ukiuni 5-ni naalagaaffimmi noqqaassuteqartumi, inuk ujarneqartoq inatsisinik malinnittussaanermut pinngitsuuisimappat, piffissamilu tassani, pinerluutiniq allaniq pinerluuteqarsimanngippat, pinerlunnermut inatsit § 21 malillugu unnerluussut ingerlatiinnarneqarsinnaavoq.

§ 14-mut, tamatumunngalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.4.3. Inatsisitigut oqartussaaffikkut naalagaaffiusimasorq

3.4.3.1. Inatsisit atuuttut

Tunniussinnermut inatsit inatsisitigut oqartussaaffikkut naalagaaffiusimasumik imaqanngilaq.

Qaqugukkut iliuuseqarneq kalaallisut inatsisitigut oqartussaaffimmik ilaatinneqarneranut nalinginnaasumik piumasaaqatit, pinerlunnermut inatsimmi §§ 4-8-mi takuneqarsinnaavoq.

Pinerluttulerinnermi inatsimmi § 4, imm. 1 malillugu, iliuutsit Kalaallit Nunaata inatsisaanni ilaatinneqarput, iliuutsit Kalaallit Nunaanni, Kalaallit Nunaata silaannartaani, Kalaallit Nunaata imartaani imaluunniit kalaallit angallataanni iliuuserineqarsimappata.

Pinerluttulerinermi inatsimmi § 4, imm. 2 malillugu, iliuutsit aamma ilaatigut Kalaallit Nunaata inatsisaanni ilaatinneqarput, iliuutsit § 4, imm. 1-imi sumiiffiit taaneqartut avataanni iliuuserineqarsimappata, inummit Kalaallit Nunaanni najugalimmit, iliuuseq pillaaataasinnaappat, inatsisit taanna atuuttoq malillugu. Pinerluttulerinermi inatsimmi § 4, imm. 3 malillugu, iliuutsit aamma ilaatigut Kalaallit Nunaata inatsisaanni ilaatinneqarput, iliuutsit Kalaallit Nunaanni sunniuteqarpata, imaluunniit nunat isumaqatigiissutaanni ilaatinneqarpata, Danmarkip eqqartuussivikkut malersuinissaanut pisussaaffiliisuni.

3.4.3.2. Inatsiseqarnermi ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq

Inatsiseqarnermi ministerie-miit kissaatigineqarpoq, tunniussinermut inatsit nutaaq, Naalakkersuisuniit kissaatigineqartoq akuersaarneqassasoq, danskit aaqqissuussaanut assingusoq eqqunneqarniassammat.

Danskit tunniussinermut inatsisaat § 15, naalagaaffiusimasumut inatsisitigut oqartussaaffimmik taaguutilimmut attuumassuteqarpoq, artikeli 4, imm. 7, litra b-mik tunngaveqarpoq, europami parnaarusseqqusinermut aalajangiussanut sinaakkuttami, naalagaaffiusimasumut inatsisitigut oqartussaaffilimmut tunniussinermut apeqqummut artikeli tunngassuteqarpoq.

Kalaallit Nunaanni aaqqissuussap assigisaa siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu inatsisissatut siunnersuut § 15 aalajangersakkamut ikkunneqarnissaa siunnersuutigineqarpoq, naalagaaffik ilaasortaasoq noqqaassuteqartoq, naalagaaffiusimasutut inatsisitigut oqartussaaffimmut oqartussaassuseqarpat, tunniussinerup itigartitsissutigineqarneranut periarfissiisumik, imaappoq, nammineq naalagaaffigisap naalagaaffeqatigisaata pineqartup avataani, pinerlunnermi iliuutsinut inatsisinik malinnittusaaanerit suliarineqarpata.

Nunap pingajuani pinerluutigisamut, naalagaaffeqatigisami inummik inatsisinik unioqqutitsinermut inatsisinik malinnittusaaatitsippat, Kalaallit Nunaannilu pisortat naleqquttut, pisup pissuseqataanut, pineqartumit inatsisinik unioqqutitsinikkut, inatsisinik

malinnittussaanermut malersorneqarsinnaannginneranik, tunniussinerup itigartinneqarneranik periarfissaqalernermik tamanna kinguneqassaaq.

§ 15-mut, tassungalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.4.4. Takkutinngitsoornermut eqqartuussissutit il.il.

3.4.4.1. Inatsisit atuuttut

Tunniussinermut inatsit *in absentia* (takkutinngitsoornermut eqqartuussissutit)-mut aalajangiinernut tunngasunut malittarisassanik imaqanngilaq.

3.4.4.2. Inatsiseqarnermi ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq

Inatsiseqarnermi ministerie-miit kissaatigineqarpoq, tunniussinermut inatsit nutaaq, Naalakkersuisuniit kissaatigineqartoq akuersaarneqassasoq, danskit aaqqissuussaanut assingusoq eqqunneqarniassammat.

Danskit tunniussinermut inatsisaat § 16, takkutinngitsoornermut eqqartuussissummik tunniussinermut naammassinniinermut piumasaqaatinut tunngasoq, artikeli 4 a, imm. 1-mi tunngaveqarpoq, europami parnaarusseqqusinermut aalajangiussinermut sinaakkuttami. artikeli *in absentia* (takkutinngitsoornermut eqqartuussissutit)-mi tunniussinermut aalajangiussinernut tunngavoq.

Kalaallit Nunaanni aaqqissuussap assigisaa siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu, siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuutaasumut § 16-mut aalajangersakkamik ikkussineqassasoq, EU-naalagaaffeqatigisamut, inunnik eqqartuussivimmi eqqartuussaasunut, pineqartumit takkutinngitsoornikkut peqataaffigineqanngitsumik (takkutinngitsoornermut eqqartuussissut) tunniussinermut piumasaqaatinik immikkuullarissunik atuutilersitsisunik, parnaarusivimmi pillagaassummik, allatulluunniit nammineersinnaajunnaarsitsinermik pineqaatissiinermik naammassinniineq siunertaralugu.

Imatut siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuut § 16, imm. 1-mi taamatut pisunut tunniussineq taamaallaat pisinnaavoq, pineqartoq imaappat

1) inuttaa toqqarlugu aggersarneqarsimasoq, eqqartuussissutigisamut piffissaq, sumiiffillu nalunaarutigineqarsimasoq, aalajangiussineqarnissanut tunngasoq, allatigulluunniit tamanut nalunaarutigineqareersimasoq, aalajangiussinnermut tunngasoq, taamatut iliornikkut, erseqqissumik takuneqarsinnaasoq, inuk pineqartoq eqqartuussinnermut sinaakkusikkamut ilisimatinneqarneranik, aalajangiussisoqarnissanillu nalunaarfigineqarsimasoq, naak, pineqartoq eqqartuussinerup nalaani peqataanngikkaluartoq.

2) Eqqartuussinnermut sinaakkusigaq ilisimaneqareersoq, inatsisitigullu siunnersorti tunniunneqareerluni, pineqartumiit toqqarneqartumik, imaluunniit naalagaaffimmi inissiiviusumi, eqqartuussineqarnermi illersorneqarneranut pisinnaatitaasoq, aammalu eqqartuussinerup nalaani siunnersortimiit tassannga ilisaritinneqartumik.

3) Aalajangiussaq pillugu oqarfigineqareersoq, erseqqissumillu nutaamik misiliinermut, maalaarnermulluunniit pisinnaatitaanermik nalunaarfigineqareersoq, inummit pineqartumit peqataaffiusinnaasumik, suliallu piviususaanik periarfissinneqareersoq, takuneqarsinnaasumi, uppersarsaatit nutaat qaqeqqinneqartut, aalajangiussinerugaluartumik allannguinnermut peqqutaasinnaasut, kingornalu pineqartumiit erseqqissumik aalajangiussamut qularutiginninneranik uppersarsarneqareersumik, pineqartorluunniit nutaamik piffissaliinikkut misiliinermut, maalaaruteqarnermulluunniit noqqaassuteqarsimannginneq, imaluunniit

4) naalagaaffimmut inissiffiusussamut tunniunneqareernerani, tuaviortumik inuttaasoq toqqarlugu aalajangiussap oqaatigineqarnera, erseqqissumillu nutaamik misiliinermi, maalaaruteqarnermulluunniit pisinnaatitaanermik nalunaarfigineqarnissaa, nr. 3-mi taaneqartumi, nutaamillu misiliinermut, maalaaruteqarnermulluunniit noqqaassuteqarnermut piffissarititaasumik nalunaarfigineqassaaq. Nr. 1-4-mi piumasaqaatit, aalajangersakkami

siunnersuutaasumiittut, katersannguuttuinnaanngillat. Piumasaqaatit arlaat ataaseq naammassineqarpat naammassaaq.

Aammattaaq siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuut § 16, imm. 2 atorlugu, imm. 1-mi taaneqartumi eqqartuussissummik naammassinniineq siunertaralugu tunniussaasussaq pineqartoq, parnaarusseqqusinerup imarisaanik nalunaarummik, tunniussinerup naammassineqannginnerani, eqqartuussissutip assileqqinneranik pissarsiarinissaanik noqqaassuteqarsinnaavoq.

§ 16-mut, tassungalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.4.5. Inatsisinik unioqqutitsinernut allanut, tunniussamillu ingerlatitseqqiinnermut inatsisinik malinnittussaaneq

3.4.5.1. Inatsisit atuuttut

Tunniussinnermut inatsit § 10-mi nalunaarutigineqarpoq, piumasaqaatit pinngitsuugassaannngitsut, nunap pingajuanut tunniussinnermut atatillugu atulersitassaasut.

Tunniussinnermut inatsit § 10, nr. 1 malillugu, tunniussineq taamaallaat piumasaqaatini makkunani pisinnaavoq, tunniunneqartup akisussaaffilerneqannginnissaanik iliuutsinut tassanga noqqaassutiginninnermut tunngaviusuimit allaanerusunut (immikkut malittarisassamik taaguutilik), imaluunniit tunniussineq sioqqullugu inatsisinik unioqqutitsinikkut pinerluutigisat allat pillugit Nunat pingajuannut ingerlatitseqqiineq, pineqartumit tunniussinnermut peqqutaasumut naleqqiullugu. Aalajangersakkap piareersarneqarnerani takuneqarsinnaavoq, aaqqissuussaq atuuttoq malillugu, tunniunneqartoq namminersuutigalugu immikkut malittarisassap atorneqarneranik pinngitsuuisinnaannginnera, Avannarliit, Den Europæiske Union-llu avataanniittunut naalagaaffinnut tunniussinnermi, tak. Folketingstidende 1966-67, 2. katersuunneq, tapiliussaq A, immikkoortoq (spalte) 2550.

Tunniussinnermut inatsit § 10, nr. 1, litra a-c malillugu, malittarisassaq immikkuullarissaq malillugu, § 20 (litra a) naapertorlugu inatsiseqarnermi ministerimiit tamatumunnga pisinnaatitsineq nalunaarutigineqarpat atuutinngilaq, naak pineqartup ulluni 45-ni

akornutissaqanngitsumik nuna tunniussivigineqartoq qimassinnaagaluaraa, tamatuminnigali pinngitsuilluni (litra b), pineqartorluunniit nunamut pineqartumut nammineq piumassutsiminik utersimappat (litra c).

Inatsiseqarnermut minister-i malittarisassamik immikkuullarissumik avaqqussinermut pisinnaatitsinermik nalunaaruteqarnermut piumasaqaatit, tak. tunniussinermut inatsit § 10, nr. 1, litra a, inatsit § 20-mi takuneqarsinnaavoq. Aalajangersagaq taanna malillugu, inatsiseqarnermi ministerimiit noqqaassuteqareernerup kingorna, inummut tunniunneqartumut akuersissutigineqarsinnaavoq, inatsisinik malinnittussaaneq, pillagaassumilluunniit naammassinniineq, imaluunniit tunniussineq sioqqullugu pisumik pillagaassutaasinnaasumik iliuuseqarnermut, pineqartup tunniunneqarneranut pissutaasumut naleqqiullugu pisumut, Nunat pingajuanut tunniussinermi ingerlatitseqqinneqarnermik, tak. tunniussinermut inatsit § 20, imm. 1. pkt. 3.6.1-mut tunngasoq innersuussutigineqarpoq.

3.4.5.2. Inatsiseqarnermi ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutigineqartoq

Inatsiseqarnermi ministeriamiit kissaatigineqarpoq, tunniussinermut inatsit nutaaq, Naalakkersuisuniit kissaatigineqartoq, danskini aaqqissuussap assigisaa eqqunneqarniassammat.

Danskit tunniussinermut inatsisaanni § 17, malittarisassaq immikkuullarissumik taaguutilik naapertorlugu aalajangersagaavoq, artikeli 27-mi europami parnaarusseqqusinermut aalajangiussinermut sinaakkuttami aamma artikeli 28-mi ingerlatitseqqiineq pillugu malittarisassani.

Artikeli 27-p atulersippaa, ilaatigut tamatumunnga piumasaqaatini, qaqugukkut inuk iliuutsiminut allanut, tunniussinermut peqqutaasumut naleqqiullugu akisussaaffilerneqarsinnaanersoq. artikeli 28-mi pineqartumit tunniussinermi ingerlatitseqqiineq qaqugukkut pissaneranik atuutilersinneqarpoq.

Kalaallit Nunaanni aaqqissuussap pissuseqataa siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu, inatsisissatut siunnersuummi § 17-mi aalajangersakkamik ikkussineqarnissaa siunnersuutigineqarpoq, tunniussinissamik noqqaassut tunngavigalugu, inuk EU-naalagaaffeqatigisamut tunniunneqartoq, qaqugu nunap pingajuanut (malittarisassaq immikkuullarissaq) ingerlateqqinneqartoq, tunniussineq sioqqullugu pinerluutigisaaq alla pillugu, tunniussinermut peqqutaasumut naleqqiullugu akisussaaffilerneqassanersoq.

Tunniussinermut suliat aalajangiiviginerinnut oqartussaassuseqarneq siunertaralugu, inatsiseqarnermut ministerimiit eqqartuussivinnut siunnersuutigineqartoq, Inatsiseqarnermi ministerie-miit taamaattussaasutut isigineqarpoq, aalajangersakkami pineqartunut pisinnaatitsissutinut tunngasunut aalajangiussinermut oqartussaassuseqarneq, tunniussinermullu aalajangiussinermut atassuteqartoq, aamma inatsisissatut siunnersuutikkut eqqartuussivinnut nuunneqassaaq. Inatsisissatut siunnersuut § 41, tassungalu oqaaseqaatinut atatillugu innersuussutigineqarpoq.

Tamatuma saniatigut, suleriaatsimut peqquteqartumik, tunniussinermut inatsisip § 10-p atuuttup attatiinnarneqarneranut taarsiullugu, aalajangersagaq assigisaa inatsisissatut siunnersuummi § 17, imm. 1-mut toqqaannartumik ikkunneqarnissaa siunnersuutigineqarpoq.

Inatsisissatut siunnersuut § 17-mut, tassungalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.5. Kalaallit Nunaanniit, Avannarliit avataanniittunut naalagaaffinnut, Europæiske Union-mullu tunniussineq

3.5.1. Inatsisinik malinnittussaanermut danskisut innuttaassusilinnik tunniussineq

3.5.1.1. Pisinnaatitaaneq atuuttoq

Tunniussinermut inatsit § 2 malillugu, danskisut innuttaassusillit, pillagaasussaanermut, pillagaassummilluunniit naammassinniinermut tunniunneqarsinnaanngillat.

Aalajangersagaq avannarlerni tunniussinermut inatsimmut § 2-mut atasutut isigineqassaaq, kingornalu danskisut innuttaassusilik, Finlandimut, Islandimut, Norgemut, Sverigemullu tunniussineq taamaallaat pisinnaavoq, pineqartoq ukiuni kingullerni 2-nni, nunami tunniussivigerusutami najugaqarsimappat, iliuuserluunniit, iliuutsimulluunniit assingusoq,

danskit eqqartuussiviat malillugu, ukiuni 4-ni qaffasinnerusumik pillaanermik parnaarussivimmiinnermik kinguneqarsinnaavoq.

Maluginiarneqarpoq, qulaani aalajangersakkat taaneqartut Kalaallit Nunaannut nikinganerisigut atuuffeqartut, Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermut inatsit malillugu, tak. tunniussinermut inatsit § 23, avannarlernilu tunniussinermut inatsit § 19, imm. 2. Ima isumaqarpoq, ilaatigut, danskit eqqartuussivianut inatsisit innersuussat, Kalaallit eqqartuussiviannut innersuussatut paasineqassapput, tunniussinermullu inatsisip piumasaqaataanut nassuiaatinut atatillugu, qallunaat eqqartuussivianut naleqqiullugu Kalaallit eqqartuussiviat eqqarsaatigineqarnerussaaq.

3.5.1.2. Inatsiseqarnermi ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq

Inatsiseqarnermi ministeriamiit kissaatigineqarpoq, tunniussinermut inatsit nutaaq, Naalakkersuisuniit kissaatigineqartoq, danskini aaqqissuussap assigisaa eqqunneqarniassammat.

Danskit tunniussinermut inatsisaat § 18, danskisut innuttaassusilinnik tunniussinermut tunngassuteqartoq, Avannarlerni, aamma Den Europæiske Union-ip avataanniittut naalagaaffiit isumaqatigiissutigina tunngavigalugu, danskit tunniussinermut inatsisigisimasaat § 2 (Kalaallit Nunaanni naleqquttutut ilanngussaq (pendant) aaqqissuisoqarfimmiit allannguutilimmik ingerlateqqinneqarpoq, tunniussinermut aalajangiussinermut oqartussaassuseqarnerup inatsiseqarnermi ministerimiit, eqqartuussivinnut nuunneqarnissaanik siunnersuutigineqartoq minillugu.

Kalaallit Nunaanni aaqqissuussaq assigisaa siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuummi § 18-mi aalajangersakkamik ikkussineqarnissaanik, Avannarliit, aamma Den Europæiske Union-ip avataani naalagaaffiit arlaata isumaqatigiissusiorfigineqarnera tunngavigalugu, Kalaallit Nunaanni danskisut naalagaaffimmi innuttaasunik, naalagaaffimmi pineqartumi, inatsisinik malinnittussaanermut tunniussineqarsinnaavoq.

Tamanna malitseqassaaq, nunami pineqartumi, isumaqatigiissusiaq taamaattoq tunngavigalugu, inatsiseqarnermi ministerimiit tunniussinerup atulersinneqarsinnaanerani, Kalaallit Nunaanni danskisut naalagaaffimmi innuttaasunut, inatsisinik malinnittussaanermut tunniussineq pisinnaavoq, pineqartoq ukiuni 2-ni kingullerni, pinerluutigisaa sioqqullugu naalagaaffimmi tunniussivigineqarnissaanik kissaatigineqartumi najugaqarsimappat, aammalu iliuutsimut tassunga, Kalaallit eqqartuussivia malillugu, tunniussineqarnermut pequtaasumut, sivikinnerpaamik ukiumik 1-mik parnaarussivimmiittussatut pineqaatissinneqarnermik eqqartuussaassutigineqarsinnaappat. Aammattaaq tunniussineq pisinnaavoq, nuna pineqartoq tunniussinermit isumaqatigiissusiorfigineqarsimappat, kalaallini eqqartuussivik malillugu aammalu iliuuserisaq ukiuni 4-niit sivilunerusumik sakkortunerusumik parnaarussivimmiittussatut pineqaatississutaasinnaappat.

Tamatumunnga atassuteqartumik maluginiarneqarpoq, pinerlunnermut inatsit, pillaanermut sinaakkuttanik, pisoqalisimanerinnulluunniit malittarisassanik imaqqanngimmat, pillaanermut sinaakkuttanut atassuteqartunut.

Inatsisinik unioqqutitsinerup Kalaallit Nunaanni eqqartuussivik malillugu, parnaarussivimmi inissinneqarnissamut pineqaatissiinermik periarfissiippat, minnerpaamik ukiumik 1-mik, ukiunilu 4-ni, inatsisinik unioqqutitsinermit sakkortussusaa tigussaasumik naliliinermiippoq, takuneqarsinnaasumi inuiaqatigiinni soqutigisat malillugit, iliuuserisanik pineqartunik akiuiniarneq.

Tamatumunnga atatillugu, naliliinermi ilaatinneqarsinnaavoq, eqqartuusseriaatsini assersuutissaqarpat, assingusunut pissarsiarineqarsinnaassusaanik, inatsisinik unioqqutitsinermit sivilussutsini qulaani taaneqartuni inuk pinerluttoq, Kalaallit Nunaanni inatsit malillugit parnaarussivimmi inissinneqarnermik pineqaatissinneqarnermik eqqartuussaasimappat.

Pinerluummut pineqartup Kalaallit Nunaanni pineqaatissiisummik sorlermik eqqartuunneqarsinnaaneraniq tigussaasumik naliliineqartussaassanngilaq, taamaallaalli aalajangersakkamut pineqartumut tunngatillugu Kalaallit Nunaanni eqqartuusseriaaseqarnera pillugu naliliineq, tamatuma kingorna Kalaallit Nunaanni pineqaatissiilluni

eqqartuussisoqarsimalluni, aalajangersakkami piffissarititaasut piumasaqaatimik eqquutsitsisumik.

Kalaallini eqqartuussivimmi, namminerisamik naalagaaffimmi innuttarisanik tunniussinermut iluminni isumaqatigiissusianik naammassinniinermut tunniussinermut inatsimmik allannguinemik piumasaqaatitaqassanngilaq, aalajangersagarlu naatsorsuutigineqassaaq qallunaat naalakkersuisuiniit tunniunneqassasoq – Naalakkersuisuniit akuerineqareerpat – allannguutit taamaattut akuerineqarnerinut atortussanngortinneqarnissaannullu piginnaatitsineqassaaq.

Naatsorsuutigineqassaarli, Naalakkersuisut, Inatsiseqarnermilu minister-ip, Inatsisartut, Folketing-milu Inatsiseqarnermi ataatsimiisitaliaq ilisimatissagaat, Den Europæiske Union-ip avataaniittoq nuna, (Avannarlerpaallu) inatsisinik malinnittussaanermut, Kalaallit Nunaanni atuuttussamik, naalagaaffimmi nammineq innuttaminik iluminni tunniussinermut isumaqatigiissusiorfiginnginnerani.

Inatsisissatut siunnersuut § 18, tassungalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.5.2. Inatsisinik malinnittussaanermut, nunamit allamiunik tunniussineq

3.5.2.1. Inatsisit atuuttut

Tunniussinermut inatsimmi § 3, imm. 1-mi takuneqarsinnaavoq, tunniussinerup taamaallaat pisinnaanera, aatsaat iliuuserisaq inatsisinik unioqquitsinertut ittuuppat, danskit eqqartuussiviat malillugu, ukiumi 1-mi parnaarussivimmiinnermut pillagaasumut tunniussinermik qinnuteqarneq. Danskit eqqartuussiviat naapertorlugu, sivikinnerusumik nammineersinnaajunnaarsitaanermut pillaat sivikinnerusumik kinguneqarsinnaasumut tunniussineq pisinnaavoq, naalagaaffimmi pineqartumi tamatumunnga isumaqatigiissusiortoqarsimappat.

Aammattaaq tunniussinermut inatsimmi § 3, imm. 2-mi takuneqarsinnaavoq, inatsisinik malinnittussaanermut tunniussinerup taamaallaat pisinnaanera, naalagaaffimmi

takornartamiit aalajangiussisoqarpat, tunniussassamut qinnutigineqartumit, pineqartumit iliuuserisaq pillugu tigusaanerani, imaluunniit parnaarussaanerani.

Tunniussinermut inatsimmi § 23-mi takuneqarsinnaavoq, inatsisip Kalaallit Nunaannut atuuffeqarnera, nikinganerisigut, Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermi inatsisit malillugit. Tamanna isumaqarpoq, ilaatigut, qallunaat eqqartuussiviannut inatsisip innersuussai, Kalaallit eqqartuussiviannut innersuussinertut paasineqassapput, tunniussinermullu inatsisip piumasqaataani nassuiaataanut atatillugu, qallunaat eqqartuussivianniit, Kalaallit eqqartuussiviat eqqarsaatigineqarnerussaaq.

3.5.2.2. Inatsiseqarnermi ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutigineqartoq

Inatsiseqarnermi ministeriamiit kissaatigineqarpoq, tunniussinermut inatsit nutaaq, Naalakkersuisuniit kissaatigineqartoq, danskini aaqqissuussap assigisaa eqqunneqarniassammat.

Danskit tunniussinermut inatsisaat § 19, inatsisinik malinnittussaanermut nunamit allamiunik tunniussinermut tunngasoq, danskit tunniussinermut inatsiserisimasaat § 2 (Kalaallit tunniussinermut inatsisaannut § 3, imm. 1-p assigisaa) aaqqissuisoqarfimmiit allannguutit ingerlateqqinneqassapput.

Kalaallit Nunaanni aaqqissuussap assigisaa siunnersuutigineqarpoq.

Taamaalilluni siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuummi § 19-mi, Avannarlerni aamma Den Europæiske Union-ip naalagaaffiit ilaanni, nunamit allamiunik tunniussinermut inatsisinik malinnittussaanermut aalajangersagaq ikkunneqassasoq, tamanna pisinnaalissaaq, Kalaallit eqqartuussiviat malissagaanni, iliuuserisamut minnerpaamik ukiumik 1-mik nammineersinnajunnaarsitsinermik pineqaatissiinermik eqqartuussaaneq periarfissaassalluni. Kalaallit eqqartuussiviat malillugu, iliuutsimut sivikinnerusumik sivilissusilimmik parnaarussivimmi inissinneqarnermut eqqartuussissummik eqqartuussaasinnaanermi, naalagaaffik pineqartoq isumaqatigiissusiorfigalugu tunniussineqarsinnaasussaavoq.

Tamatumunnga atassuteqartoq maluginiarneqarpoq, pinerlunnermut inatsit, pillaanermut sinaakkuttanik, pisoqaliner Mulluunniit malittarisassanik, pillaanermut sinaakkuttanut atassuteqartumik imaqqannginnera.

Inatsisinik unioqqutitsineq, Kalaallit eqqartuussiviat malillugu, minnerpaamik ukiumik 1-mik nammineersinnaajunnaarsitaanermik pineqaatissiinermik eqqartuussaasinnaanermik periarfissiivoq, inatsisinik unioqqutitsinerup sakkortussusaatigut tigussaasumik naliliinermiippoq, takuneqarsinnaasumi, inuiaqatigiinni soqutigisani, pineqartup suussusaatigut iliuutsinut akiuiniarneq.

Tamatumunnga atatillugu, naliliinermiittussaasussaavoq, eqqartuusseriaatsini assersuussassaqaqarnersoq, inuk pinerluuteqartoq parnaarussivimmut inissinneqarnermik pineqaatissiinermut eqqartuussaasoq, suussutsit assinginik inatsisinik unioqqutitsinernut sivilissutsini qulaani taaneqartuni.

Pinerluummumut pineqartup Kalaallit Nunaanni pineqaatissiisummik sorlarmik eqqartuunneqarsinnaaneranik tigussaasumik naliliineqartussaassanngilaq, taamaallaalli aalajangersakkamut pineqartumut tunngatillugu Kalaallit Nunaanni eqqartuusseriaaseqarnera pillugu naliliineq, tamatuma kingorna Kalaallit Nunaanni pineqaatissiilluni eqqartuussisoqarsimalluni, aalajangersakkami piffissarititaasutut piumasaqaatimik eqquutsitsisumik.

Pineqaatissiisummik naammassinniinermut tunniussinermut, inatsisissatut siunnersuut § 21, innersuussutigineqarpoq.

Inatsisissatut siunnersuut § 19, tassungalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.5.3. Inatsisinik malinnittussaanermut tunniussinermut tigugarinninnermut-parnaarussinermilluunniit aalajangiussamut piumasaqaatit

3.5.3.1. Pisinnaatitaaneq atuuttoq

Tunniussinermut inatsimmi § 3, imm. 2-mi takuneqarsinnaavoq, inatsisinik malinnittussaanermut tunniussineqarsinnaanera taamaallaat pisinnaavoq, naalagaaffimmi

takornartami aalajangiunneqarsimappat, tunniunneqartussatut qinnuteqaatigineqartoq tigusarineqartussaatiillugu, imaluunniit iliuusaa pineqartoq pillugu parnaarunneqassatiillugu.

Aalajangersakkap piareersarneqarnera malillugu, tak. Folketingstidende 1966-67, 2 katersuunnermi, tapiliussaq A, spalte 2544, nunani amerlanerni, tunniussinnermut suleriaaseq apeqqutaalluni, aalajangiussineq taamaattoq nunami pineqartumi eqqartuussivimmi aalajangiivigineqarsimaappat, kisiannili tunniussinnermut inatsimmi tamatumunnga piumasaqaateqartoqarsinnaannginneratigut, nunani assigiinngitsuni atuuttumik, tigusarinninnermut, parnaarussinnermullu oqartussaassuseqarnermut malittarisassat malinneqartussaapput.

3.5.3.2. Inatsiseqarnermi ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutigineqartoq

Inatsiseqarnermi ministeriamiit kissaatigineqarpoq, tunniussinnermut inatsit nutaaq, Naalakkersuisuniit kissaatigineqartoq, danskini aaqqissuussap assigisaa eqqunneqarniassammat.

Danskit tunniussinnermut inatsisaat § 20, inatsisinik malinnittusnaanermut tunniussinnermi, tigusarinninnermut- parnaarussinnermilluunniit aalajangiussinnermut piumasaqaatit, danskit tunniussinnermut inatsisigisimasaannik § 3, imm. 1-mik (§ 3, imm. 2, Kalaallit Nunaanni tunniussinnermut inatsit) ingerlatitseqqiineruvoq.

Kalaallit Nunaanni aaqqissuussap assigisaa siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuummut § 20-mi aalajangersakkamik ikkussineqarnissaanik, tunniussineq inatsisinik malinnittusnaanerinnaarmut pissappat, pineqartup tunniunneqartussap iliuusai pillugit, tigusarineqassanersoq, parnaarunneqassanersorluunniit nunami takornartamiit aalajangiivigineqarsimappat.

§ 20-mi aalajangersagaq siunnersuutigineqartoq, § 3, imm. 2-mik ingerlatitseqqiineruvoq.

Inatsisissatut siunnersuut § 20, tamatumunngalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarpuq.

3.5.4. Pillaatisiamik naammassinniinermut tunniussineq

3.5.4.1. Inatsisit atuuttut

Tunniussinermut inatsimmi § 3, imm. 3-mi takuneqarsinnaavoq, eqqartuussissummik naammassinniinermut tunniussineq, naalagaaffik pineqartoq allamik atulersitsinermik isumaqatigiissusiorfigineqarsimanngippat, taamaallaat pisinnaavoq, nammineersinnaajunnaarsitsinermik pillagaaneq minnerpaamik qaammatinik 4-nik sivisussuseqarpat, imaluunniit eqqartuussamut, eqqartuussissutaasumut, eqqartuussissutigineqartumulluunniit periarfissaliissutikkut aalajangiivigineqarsimanera naapertorlugu, qaammatinik 4-nik sivisussuseqarsinnaasumik parnaarussivimmut inissinneqarnermik periarfissaliissut atorlugu aalajangiivigineqarsinnaavoq.

Aalajangersagaq danskisut naalagaaffimmi innuttaasunik tunniussinermut atuuffeqanngilaq, tak. tunniussinermut inatsit § 2. taamaattumik ullumikkut, nunap pingajuanni nammineersinnaajunnaarsitaanermut pillaammik naammassinniinermut, Kalaallit nunaanneersunik danskisut innuttaassusilinnik tunniussinermik periarfissaqanngilaq.

Akerlianilli nunamut avannarlernut allamut inatsisinik malinnittussaanermik naammassinniinermut, danskisut naalagaaffimmi innuttaassusilimmik tunniussineq pineqarpat, tunniussineqarsinnaavoq, pineqartoq ukiuni 2-ni kingullerni, tunniussivigineqarnissaanut kissaatigineqartumi, pillagaassutaasinnaasumik iliuuseriffigisamini najugaqarsimappat, iliuuserineqartorluunniit, assingusumilluunniit iliuuserineqartoq, qallunaat eqqartuussiviat malillugu, ukiuni 4-niit qaffasinnerusumik pillagaanermik malitseqarsinnaavoq, tak. avannarlerni tunniussinermut inatsit § 2.

Maluginiarneqarpoq, aalajangersakkat qulaani taaneqartut, Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermi inatsisitigut, Kalaallit Nunaannut nikinganerisigut atuuffeqarneri, tak. tunniussinermut inatsit § 23, avannarlernilu tunniussinermut inatsit § 19, imm. 2. Tamanna isumaqarpoq, ilaatigut, danskit eqqartuussiviannut inatsisip innersuussai, Kalaallit eqqartuussiviannut innersuussinertut paasineqassapput, aammalu tunniussinermut inatsisit

piumasaqaataanni nassuiaatit, Kalaallit eqqartuussiviat, danskit eqqartuussivianiit eqqarsaatigineqarnerussaaq.

3.5.4.2. Inatsiseqarnermi ministerie-miit isumaliuusersuutit, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq

Inatsiseqarnermi ministeriamiit kissaatigineqarpoq, tunniussinermut inatsit nutaaq, Naalakkersuisuniit kissaatigineqartoq, danskini aaqqissuussap assigisaa eqqunneqarniassammat.

Danskit tunniussinermut inatsisaat § 21, pillagaassummik naammassinniinermut tunniussinermut tunngassuteqartoq, danskit tunniussinermut inatsisigisimasaattut § 10 a, imm. 3 (inatsisissatut siunnersuut § 13, imm. 3)-sut oqaasertai nipeqarput. Aalajangersagaq artikeli 2, imm. 4, aamma artikeli 4, imm. 1-mi tunngaveqarpoq, europami parnaarusseqqusinermut aalajangiussinermut sinaakkuttami. Den Europæiske Union-mi naalagaaffeqatigisami, naalagaaffik noqqaavigineqartoq, inatsisinik malinnittussaanermut, imaluunniit pillagaassummik naammassinniinermut tunniussinermut sutigut pisussaaffeqarnersoq, artikelit naleqqussagaapput.

Kalaallit Nunaannut aaqqissussap pissuseqataa siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuummut § 21-mut aalajangersakkamik ikkussisoqarnissaanik, pillaammik naammassinniinermut tunniussinermut atulersitsisumik, allatigut naalagaaffimmiit pineqartumiit isumaqatigiissusiamik atulersitsisoqarsimanngippat, pineqartumut parnaarussaanermik, minnerpaamik qaammatini 4-ni Kalaallit Nunaannilu eqqartuussineq malillugu, pinerluutaasup assinganik eqqartuussaassutigineqarpat.

Aalajangersagaq siunnersuutaasoq malitseqassaaq, danskisut naalagaaffimmi innuttaassuseqartumik tunniussineqarsinnaajunnaarneranik Avannarliit, Den Europæiske Union-ip avataani naalagaaffimmi, pillaaassummik naammassinniinermut. Qulaaniittut inatsisissatut siunnersuummut § 7, tak. pkt. 3.2.5.2, inatsiseqarnermi ministerie-p isumaliuusersuutaanni apeqqummut, danskisut naalagaaffimmi innuttaasunik il.il.

tunniussineq qanoq iliornikkut pillaaassummik naammassinniinermik itigartitsisoqassanersoq, taarsiullugu Kalaallit Nunaanni pillaatip naammassineqarnissaanut atatillugu, ataasiakkaatigut tigussaasumik naliliinermiippoq. Naalagaaffimmi allami sakkortoorujussuarmik inummit inatsisinik unioqqutitsineqartillugu, naalagaaffimmi tassani pillaaassummik eqqartuussaassut pineqartumut peqqusissutip naammassineqartariaqarnera takorloorneqarsinnaavoq.

Naalagaaffik inatsisinik unioqqutitsiffiusoq, pineqartumullu attuumassuteqarfiusoq, tassunga naliliinermut ilaatigut, pinerluutigisap sakkortussusaatigut pingaartinneqarsinnaasussaavoq. Ass.: danskisut naalagaaffimmi innuttaasumik il.il. nalinginnaasumik tunniussinermut itigartitsinermut tunngaviussanngilaq, pineqartoq sakkortoorujussuarmik inatsisinik unioqqutitsinermut eqqartuunneqarpat, takuneqarsinnaasumi qunusiarinninnikkut iliuutsit. Assersuut alla imaassaaq, pineqartumit naalagaaffik attuumassuteqarfiusoq, inatsisinik unioqqutitsiffiusoq.

Inatsiseqarnermi ministerie-p paasinninnera malillugu, isiginninnerit taamaattut aamma makkunani atuupput, danskisut naalagaaffimmi innuttaasoq, Avannarliit, aamma Den Europæiske Union-ip avataani naalagaaffimmi pillagaassummik naammassinniinngitsoorsimasumut.

Taamaalilluni makkunani takorloorneqarsinnaavoq, danskisut naalagaaffimmi innuttaassuseqartut, siunertaqarluarnerpaasuusaaq, Avannarliit, aamma Den Europæiske Union-ip avataani naalagaaffiup eqqartuussivianni pillagaassummik eqqartuussaassutiminnik ingerlatsinermi. Taamaalilluni makkunani, inuk sakkortoorujussuarmik inatsisinik unioqqutitsisoq, toqutsinermik, allanilluunniit sakkortuumik inuinnarnut pinerluuteqartoq, eqqartuussivigineqartumi sorsunnermi iliuutsinut atassuteqartumik, naalagaaffiullu taassuma eqqarsaatigineqarnera pillugu piumasarineqartoq, pineqartumit naalagaaffimmi tassani pillagaassutaasumik pillagaaneqartariaqarpoq. Assigisaanik makkua takorloorneqarsinnaapput, danskisut naalagaaffimmi innuttaassusilik, nunami eqqartuussivigisami qanitaralugu attuumassuteqartumit, pineqartumiit tassani pillagaaneq pissusissamisuusaaq.

Tamatumunnga atatillugu, inatsiseqarnermi ministerimiit maluginiarneqarpoq, Avannarliit, Europæiske Union-illu avataani naalagaaffimmi pillaammik naammassinniinnermut tunniussinnermut piumasaqaatit nalinginnaasut aamma pisuni taamaattuni atuuffeqarneri takuneqarsinnaapput. Pillagaassummik naammassinniinnermut tunniussinerup pisinnaaneranut nakkutigerusunneqassanersoq, Kalaallit Nunaanni nunani tamalaani inuit pisinnaatitaaffiitut pisussaaffinnik eqquutsitsisoqarnersoq, naliliinnermut atatillugu pisortanit naleqquttunit pinissaa ilaatigut tamakkua malitseqassapput, naapertuilluartumik eqqartuussinerup ingerlanneqarneranik pisinnaatitaaffik, ataani takuneqarsinnaasumi artikeli 6, Europami Inuit pisinnaatitaaffiitut aalajangersagaq (Den Europæiske Menneskerettighedskonvention), tak. pkt. 3.2.4.1 qulaani. Tamatumunnga aalajangersagaq siunnersuutaasoq § 7, imm. 2 takkutissaaq, tunniussinnermut itigartitsisinnaasoq, taarsiullugu pineqaatissiissut Kalaallit Nunaanni naammassineqassatillugu.

Inatsisissatut siunnersuummut § 21-mut, tassungalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.5.5. Arlalinnik pinerluuteeqarnermut tunniussineq

3.5.5.1. Inatsisit atuuttut

Tunniussinnermut inatsit § 3, imm. 4 malillugu, pillagaassutaasinnaasunut arlalinnut, inatsisinik malinnittusnaanermut, pillagaassummilluunniit naammassinniinnermut tunniussineqarsinnaavoq, naak piumasaqaatit imm. 1-3-mi piugaluartut, inatsisinik unioqqutitsinernut nalinginnaasunut tunngasuni, tigusarinninnermut, parnaarussinermulluunniit aalajangiussineq, inatsisinillu malinneqartussamut pissutsit kisiisa aallaavigalugit naammassinniineqassaaq.

Maluginiarneqarpoq, aalajangersagaq qulaani taaneqartoq Kalaallit Nunaanni nikinganerisigut atuuffeqartoq, Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermi inatsit malillugu, tak. tunniussinnermut inatsit § 23. Tamanna ilaatigut isumaqarpoq, danskit eqqartuussiviannut inatsisip innersuussai, Kalaallit eqqartuussiviannut innersuussinertut paasineqassapput, aamma tunniussinnermut inatsisit piumasaqaataasa nassuiaataanut atatillugit, qallunaat eqqartuussiviannut naleqqiullugu, Kalaallit eqqartuussiviat eqqarsaatigineqarnerussaaq.

3.5.5.2. Inatsiseqarnermi ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutigineqartoq

Inatsiseqarnermi ministeriamiit kissaatigineqarpoq, tunniussinermut inatsit nutaaq, Naalakkersuisuniit kissaatigineqartoq, danskini aaqqissuussap assigisaa eqqunneqarniassammat.

Danskit tunniussinermut inatsisaat § 22, pillagaassutaasinnaasunut arlalinnut tunniussinermut tunngasoq, danskit tunniussinermut inatsisaanni § 3, imm. 3-mi aalajangersagaasimasunik ingerlatitseqqiineruvoq (Kalaallit tunniussinermut inatsisaata § 3, imm. 4-p assinga).

Aaqqissuussap assinga Kalaallit Nunaannut siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuummut § 22-mut aalajangersagaq ikkunneqassasoq, tunniussinermut inatsit § 3, imm. 4 malillugu eqqartuussisarnermi inissisimanerup atuuttup ingerlateqqinneratigut.

Inatsisissatut siunnersuut § 22 tamatumunngalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.5.6. Uppernarsaatitigut najoqqutat

3.5.6.1. Inatsisit atuuttut

Immikkut pisut pissutigalugit ilimagineqartariaqarpata, iliuutsimut tunngasumut pasilliutaasoq, eqqartuussissutaasorluunniit tunniussinermik qinnutigineqartoq, naammattunik uppernarsaatinik najoqqutassanik amigaateqartoqarnermi, iliuuserisaq pillugu tunniussineqarsinnaanngilaq, tak. tunniussinermut inatsit § 3, imm. 5.

Taanna aalajangersagaq isigineqassaaq, Danmark, 1957-aalajangersakkamik atortussanngortitsinermut atatillugu (aamma Kalaallit Nunaanni sunniuteqartumik), tak. nalunaarut nr. 36, septembarip 28.-ni 1963-meersoq, danskini pisortaniit, pisut immikkuullarissut piumasaqarfigineqartussatut nalilerneqarpata, nuna pineqartoq tunniussinermut noqqaassuteqartoq noqqaavigisinnaaneranik tusarliussaqarpoq, uppernarsaatinik pissarsinermut, pineqartup pinngitsuuneranik ilimanaateqartitsisunik, atortussarlu naammanngippat noqqaassutigineqartumik itigartitsinermik.

Pisortaqarfiit naleqquttut taamaalillutik, aalajangersagaq malillugu pisussaaffigaat, pingaarnertut uppersarsateqanngitsumik misiliinermi, nunani allani eqqartuussissutaasoq, tigusaqarnermulluunniit aalajangiussineq, tunniussinermut apeqqusiinikkut aalajangiussineq tunngavilerneqassaaq. Aalajangersakkap piareersarneqarnera aammattaaq naapertorneqarpoq, pisumut pineqartoq pisuunnginnerarpat, imminermi pisortaqarfiit uppersarsaatini amerlanerusunik pissarsinermut piumasaqarsinnaanermut pisinnaatitaanngillat. Akerlianilli piumasaqaat taperserniarlugu, pineqartup immikkut pisunut innersuussisinnaappat, pineqartup pisuutitaaneranut nangaanartoqartunut, uppersarsaatini saniatigut pissarsinermut noqqaassuteqarneq nalunaarutigineqassaaq, tak. Folketingstidende 1966-67, katerinnerit 2.-t, tapiliussaq A, spalte 2545-2546.

Imatut aalajangersagaq malitseqarpoq, tunniussinermut piumasaqaatinik naammassinniineqarsimanersoq, misissuinermut atassuteqartumik, tak. tunniussinermut inatsit § 12, pisuutitaanermut apeqqummut misiliineq nalinginaasoq, kisianni pisortani naleqquttuniinnaq, pingaartumik pineqartumut killisiuinermut atatillugu, eqqumaffigineqassaaq, taamaattunik immikkuullarissunik peqarnersoq, eqqarsarnartoqartutut isigineqarsinnaasunik, aalajangiineqannginnerani (eqqartuussissut, tigusarinninneq il. il.), tunniussinermut noqqaassutip tiguinerani, pequtaasumut, tak. Folketingstidende 1966-67, katerinnerit 2.-at, tapiliussaq A, spalte 2546.

Inatsisissatut siunnersuummut inatsisinik unioqqutitsinermut tunniussinermut inatsimmi isumaliutissiissut, tak. Folketingstidende 1966-67, katerinnerup 2.-aani, tapiliussaq B, spalte 1489, ilaatigut takuneqarsinnaavoq, inatsiseqarnermi ministeriusimasumiit ataatsimiitsitaliamut erseqqissarneqarnera, aalajangersagaq malillugu tunniussinermi, uppersarsaatini naliliinerup ilumuussusaanut nangaassuteqarnermi pisuni tamani, aalajangersagaq malillugu tunniussineqannginnissaanik, nunamiit tunniussinermut noqqaassuteqartumiit pisimasumi; piumasarineqanngilaq, allanik »pisut immikkuullarissut« tunniussineqannginnissaanut atorneqassanngillat.

Tamatumunnga tunngatillugu, inatsiseqarnermi ministeriusimasup tikkuarpaa, »pisut immikkuullarissut«-tut oqaaseqaasiorneranut siunnersuutaasumut innersuussineq,

aappaatigut oqaaseq, nalinginnaasumik aalajangiussineq takornartaasoq tunngavigineqartariaqartoq, taamaalilluni danskini oqartussaasut uppersaatinik naliliinikkut inerniliinermut pisussaaffigineqarnani, aappaatigullu pisortat misissuinerunissamut pisussaaffimmikkut suleriaatsimi periarfissaqarfiginagu, pisuni immikkuullarissuni suliamut nalorninarloqalissappat – taamaalilluni pingaartumik, tunniussassaq nammineerluni pisunut aalajangersimasunut tigussaasunut innersuussippat, nunami allami eqqartuussissutaasumut, tigusarinninnermulluunniit aalajangiussamut, parnaarussinermulluunniit, eqqortuuneranut nalornilersitsisumik.

3.5.6.2. Inatsiseqarnermi ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutigineqartoq

Inatsiseqarnermi ministeriamiit kissaatigineqarpoq, tunniussinermut inatsit nutaaq, Naalakkersuisuniit kissaatigineqartoq, danskini aaqqissuussap assigisaa eqqunneqarniassammat.

Danskit tunniussinermut inatsisaat § 23, uppersaataasinnaasunik tunngaveqartunut tunngasoq.

Danskit tunniussinermut inatsisaanni § 3, imm. 4-mi aalajangersagaasimasumik ingerlatitseqqiineruvoq (kalaallini tunniussinermut inatsit § 3, imm. 5)

Kalaallit Nunaannut aaqqissuussap assigisaa siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuummut § 23-mut aalajangersakkamik ikkussisoqarnissaanik, tunniussinermut inatsit § 3, imm. 5 malillugu, eqqartuusseriaatsip atuuttup ingerlateqqinneranut.

Inatsisissatut siunnersuut § 23, tassungalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.5.7. Sakkutooqarnermi inatsisinik unioqqutitsinerit

3.5.7.1. Inatsisit atuuttut

Tunniussinnermut inatsit § 4 naapertorlugu, sakkutooqarnermi inatsisinik unioqqutitsinnermi tunniussineqarsinnaanngilaq. Aalajangersagaq artikeli 4-mi 1957-aalajangersakkami isumaqatigiissusiorfigineqarnera aalajangersakkami aallaqqavoq (aamma Kalaallit Nunaanni sunniuteqartoq), kingornalu sakkutooqarnermi inatsisit malillugit, pillagaassutaasinnaasunik iliuutsinut tunniussineq, kisianni nalinginnaasumik pillaanermut inatsisit nalinginnaasut malillugit pillagaassutaasinnaanngitsut, aalajangersakkap atorneqarsinnaaneranut ilaanngillat.

1957-aalajangersakkamik atortussanngortitsinikkut, artikeli 4-mi, sakkutooqarnermi pinerlunneq pillugu tunniussinnermut Danmarki tusarliussaqarpoq, pillaanermut inatsisit nalinginnaasut malillugit tamatuma saniatigut pillagaassutaasinnaasunik imaqartumik, taamaattoqarsinnaanerani pineqartup, sakkutooqarnermi inatsit malillugu pillagaasussaanninneranut piumasaqaatitigut. Taamaattumik aalajangersagaq naapertorlugu, piumasaqaatini taaneqartuni taamaallaat pisinnaavoq, tak. Folketingstidende 1966-67, 2. katerinnerup 2.-aa, tapiliussaq A, spalte 2546-2547.

3.5.7.2. Inatsiseqarnermi ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutigineqartoq

Inatsiseqarnermi ministeriamiit kissaatigineqarpoq, tunniussinnermut inatsit nutaaq, Naalakkersuisuniit kissaatigineqartoq, danskini aaqqissuussap assigisaa eqqunneqarniassammat.

Danskit tunniussinnermut inatsisaat § 24, sakkutooqarnermi inatsisinik unioqqutitsinnermut tunniussinnermut inerteqqummik imaqartoq, danskit tunniussinnermut inatsisigisimasaannik § 3, imm. 4-mik (Kalaallit tunniussinnermut inatsisaata § 4-p assinga) ingerlatitseqqiineruvoq.

Kalaallit Nunaannut aaqqissuussap assinga innersuussutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuut § 24 aalajangersakkamut ikkunneqarnissaa, tunniussinnermut inatsit § 4 malillugu, eqqartuussisarnerup pissuseqataanik atuuttumik ingerlatitseqqiinikkut.

Inatsisissatut siunnersuut § 24, tassungalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.5.8. Politikikkut pinerluutit

3.5.8.1. Inatsisit atuuttut

Tunniussinermut inatsit § 5, imm. 1 malillugu, politikikkut inatsisinik unioqqutitsinikkut tunniussineqarsinnaanngilaq. Tamatuma saniatigut iliuuserisaq inatsisinik unioqqutitsineq ilaatinneqarpat, politikkimut tunnganngitsumik, inatsisinik unioqqutitsissutigisamut tassunga tunniussineqarsinnaavoq, iliuuserisap annerusumik politikkiusutut isikkoqanngippat, tak. tunniussinermut inatsit § 5, imm. 2.

Tunniussinermut inatsisip § 5-p piareersarnerani takuneqarsinnaavoq, inatsisinik unioqqutitsissutigisap politikkiunerata nalilersornerani, tigussaasumik tamakkiisumik naliliinermi, inatsisinik unioqqutitsinikkut nakkarsaanagerup suussusaani soqutigisaniluunniit sukkut pingaartitsineqassanersoq apeqqutaavoq, pinerluuteqartullu siunertarisaa, tak. Folketingstidende 1966-67, 2. katerinneq, tapiliussaq A, spalte 2547.

Tunniussinermut inatsimmi § 5, imm. 3-mi, aalajangersagaq nr. 668-§ 2-mi, juunip 8.-ni 2016-meersoq, Kalaallit Nunaanni atuuttussanngortinneqartumi, politikikkut inatsisinik unioqqutitsinernut tunniussinermut inerteqqutinik pinngitsuuinerit arlallit atulersinneqarput, kingornalu tunniussinermut itigartitsinermut inerteqqutit atuuffeqarnatik, iliuuserisaq nunani tamalaani aalajangersakkani ilaatinneqaraangat, aalajangersakkami taaneqartumi.

Taamaalilluni tunniussinermut inatsit § 5, imm. 3, nr. 1 malillugu politikikkut inatsisinik unioqqutitsinermut tunniussinermut inerteqqut atuuffeeruppoq, iliuuserisaq pillugu tunniussinermut qinnuteqaatigineqartoq, artikeli 2-mi ilaatinneqarpoq, tak. artikeli 1, FN-aalajangersakkami, aprilip 13.-ni 2005-meersumi, atomimik qunusiarinninnermik anguniagaqarneq akiorniarlugu. Atomimik qunusiarinninnermik anguniagaqarnermut FN-aalajangersagaq iliuutsinik arlaqartunik inatsisitigut tunngavissaqanngitsumik piginnittuuniarnermut, radioaktivitalinnillu atortunik atuneq il.il. toqumik kinguneqartunik, ilungersunartumilluunniit inummut innarliisumik, imaluunniit pisattat- imaluunniit

avatangiisimik annertuumik aseruinnermut peqqutaasunut naalagaaffiit
isumaqatigiinniarnernut pisussaaffiinik imaqarpoq.

Inatsisip tunniussinnermut inatsisaa § 5, imm. 3, nr. 2 malillugu, politikikkut inatsisinik unioqqutitsinnermut tunniussinnermut inerteqqut atuuffeqanngilaq, iliuuserisaq pillugu tunniussinnermut qinnuteqartumut, artikeli 7-mi ilaatinneqarpoq, atomitalinnik atortussianut timimut illersuutitut, Det Internationale Atomenergiagents konvention, allannguinnermut aalajangersakkakut juulip 8.-ni 2005-mi Det Internationale Atomenergiagents konvention-mut allanngortinneqartoq, atometalinnik atortussianut timimut illersuinnermut.

Aalajangersakkap pingaarnertut siunertaraa, inatsisinik malinninnginnikkut piginnittuutitsinikkut, atuinikkullu, atometalinnik atortussiat assartornerinni timimut illersuutit suliniutigineqarneritut aalajangiussineq qulakkiissallugu, tamatumuunalu atometalinnik atortussianik tillinniarneq, atornerluinerlu sakkussiatut atornerqarsinnaasunut aalajangersagaq.

Taamatuttaaq nunani tamalaani sumiiffimmi isumannaassutsip pitsanngorsarneranut sunniuteqaqataassaaq, nunallu ataasiakkaat tunniussinnermut il.il. piumasaqaataasinnaasunik periarfissiinikkut pisussaaffilerlugit.

Naggataagut malitseqarpoq, tunniussinnermut inatsit § 5, imm. 3, nr. 3, politikikkut inatsisinik unioqqutitsinnermut tunniussinnermut inerteqqut aammattaaq atuuffeerutissaaq, iliuuserisaq pillugu tunniussinnermut qinnuteqarneq ilaatinneqartoq, artikeli 3 imaluunniit artikeli 3 b, 3 c imaluunniit 3 d aalajangersakkami, martsip 10.-ni 1988-meersumi, inatsisinik tunngavissaqanngitsumik iliuutsinut akiuiniarnermut, umiartornermi isumannaassutsimut, allanngortinneqartumik, protokollen-mullu novembarip 1-ni 2005-meersumut aalajangersakkamut martsip 10.-ni 1988-mi ikkunneqartumik, umiartornermut inatsisinik tunngavissaqanngitsumik iliuutsinut akiuiniarneq qulakkeerniarlugu ("SUA-konventionen") imaluunniit artikeli 2, 2 b imaluunniit 2c protokollen-mi martsip 10.-ni 1988-meersumi, platformit qajannaarlugit ikkussat, immap naqqani sivinganermiittunut iliuutsinut inatsisinik tunngavissaqanngitsumik iliuutsinut isumannaassusaannut, novembarip 1.-ni 2005-i protokollen-mut ikkunneqartoq martsip 10.-ni 1988-mi protokollen-mi allanngortinneqartoq

ikkunneqartorlu, platforme-nut immap naqqani sivinganerniittuni qajannaarlugit ikkussanut, inatsisinut tunngavissaqanngitsumik iliuutsit akiorniarnernitut isumannaassutsimut ("1988-protokollen").

SUA-aalajangersakkami aalajangersakkat taaneqartut, 1988-protokollen-ilu pinerlunnerit arlalippassuit allattorneqarput, takuneqarsinnaasumi qunusiarinnilluni angusaqarniarneq, umiarsuit, platforme-lluunnit atorlugit, toqumik kinguneqartitsinerit, aserorterinerit ilaatigut avatangiisimi, imaluunniit atom-imik sakkunik atornerit il.il. umiarsuarmit umiarsuarmulluunniit, platforme-lluunniit. Tunniussinermut inatsimmi aalajangersagaq § 5, imm. 3, nr. 3 malitseqarpoq, tunniussinermut noqqaassut, pinerlunnermut taamaattumut itigartitsineqaaqusaanngilaq, peqqutaasorluunniit politikkimut tunngasumik il.il. pinerlunneruppat.

Maluginiarneqarpoq, § 2, imm. 2, 1. pkt.-mi takuneqarsinnaasoq, aalajangersagaq nr. 668, juunip 8.-ni 2016-meersoq, Kalaallit Nunaanni atuutilersinneqarneranut tunngasoq, inatsisinik arlalinnik allannguinnikkut, inatsisinik unioqqutitsisunik tunniussinermut inatsisip allannguutaa, inatsiseqarnermi ministerimiit, § 5, imm. 3, nr. 3-p atulersinneranut piffissaq, aalajangersakkami § 1-mi ikkunneqartoq, inatsisinik unioqqutitsisunut inatsimmi tunniussinermut inatsit.

Saniatigullu najoqqutassat (statutter) naapertornerisigut, nunanut tamalaanut tribunale-t (ajornartorsiutinik aalajangersimasunik paasiniaasartut, innuttaasumit naalagaaffik saqitsaaffigineqartillugu) sorsunnermi pinerlunnernik eqqartuussineq, Jugoslaviens-iusimasumi, Rwanda-milu, FN'p Isumannaallisaanermut siunnersuisooqatigiiviniit isumaqatigiissutigalugu aalajangiussaq, FN'p naalagaaffeqatigiiviniit tribunale-nut tunniussinerup itigartinneqarsinnaannginneranut, iliuuserisaq politikkikkut pinerluutitut isigineqarnissaanut innersuussaq.

Pisortat naleqquttut, tassaapput inatsit nr. 342, maajip 16.-ni 2001-meersoq, Nunanut Tamalaanut Pillaanermut eqqartuussivinnut tunniussinermut itigartitsisinnaanngitsut, kunngip aalajangersagaatigut nr. 881-kkut, augustip 20.-ni 2004-meersumi, Kalaallit

Nunaanni atulersinneqartoq, iliuuserineqartoq politikkikkut pinerluutitut isigineqannginnissaanik innersuussaananeratigut.

3.5.8.2. Inatsiseqarnermi ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutigineqartoq

Inatsiseqarnermi ministeriamiit kissaatigineqarpoq, tunniussinermut inatsit nutaaq, Naalakkersuisuniit kissaatigineqartoq, danskini aaqqissuussap assigisaa eqqunneqarniassammat.

Danskit tunniussinermut inatsisaat § 25, politikkikkut inatsisinik unioqqutitsinernut tunniussinermut inerteqqummik imaqartoq, danskit tunniussinermut inatsiserisimasaannik § 5-mik (Kalaallit tunniussinermut inatsisaannut § 5-mut annertussusaatigut assigisaanik ingerlatitseqqiisoq).

Kalaallit Nunaannut aaqqissuussap assigisaa siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuummut § 25-mut aalajangersakkamik ikkussineqarnissaanik, – alliliinernut ataasiakkaanut – tunniussinermut inatsit § 5 malillugu eqqartuussinermi pissutsimik atuuttumik ingerlatitseqqiisumik.

Tunniussinermut inatsimmi § 5, imm. 3-mi aalajangersakkamut atuuttumut atatillugu, qunusiarinninnikkut anguniagaqarnerit akiorniarlugit europami aalajangersakkami, inatsisissatut § 25 siunnersuutigineqarpoq, siullertut allisitamik, artikeli 1-mut, imaluunniit 2-mut innersuussinikkut, protokol-kkut allannguinnermi, maajip 15.-ni 2003-meersumi, qunusiarinninnikkut anguniagaqarneq akiorniarlugu europami aalajangersakkamut (inatsisissatut siunnersuut § 25, imm. 3, nr. 1).

Tamatumani ilaatinneqartut tassaapput, iliuutsit, sakkortuumik pinerluutitut isigineqartut, inuit inuunerannut, timikkut innarliinerit, kiffaanngissusermulluunniit sammisut, ass.: silaannakkut angallassissutinik tiguaanerit, aserorterinerillu, atorfilinnut (diplomater) il.il. pinerluutigisat sakkortuut, qimarngussinerit, sallunaveeqqutitut tigusaqarnerit il.il. inunnut ulorianaatilinnik qaartartunik, granat-nik, raketsinik il.il. atuinerit.

Europami qunusiarinninnikkut tiguaanermut aalajangersagaq, qunusiarinnillutik tiguaasut nunamiit pinerluffiusumiit qimaanikkut, pillagaasusnaanermut pinngitsuinerinut periarfissanik killiliisoq. Naalagaaffiit illua-tungeriit tunniussinermut, politikikkut pinerlunnerup pineqarneranut nalunaaruteqarnermut, inatsisitigullu ikiorserneqarnermut noqqaassutininik itigartitsisinnaanerat aalajangersakkap killilersorpai. Protokollen-mi allannguutit pingaartumik aalajangersakkat atuuffiinik annertusinermik malitseqarput.

Maannamut aalajangersagaq, Kalaallit Nunaanni sunniuteqanngilaq, taamaattumillu inatsiseqarnermi minister-imiit aalajangersakkap atuutilerfissaanik piffissamik atulersitsineqassaaq, tak. inatsisissatut siunnersuut § 53, imm. 2, 1. pkt.

Aappaatullu siunnersuutigineqarpoq, tunniussinermut inatsimmi § 5, imm. 3-mi aalajangersagaq atuuttoq siunnersuutigineqarpoq, annertusinerata innersuutigineqarneratigut, artikeli 6-mut aamma 7-mut, ilanngutassiarlu 9-mik, tak. artikeli 6 aamma 7, qunusiarinninnikkut anguniagaqarnermut pitsaaliuinermut, Europami siunnersuisooqatigiinni aalajangersagaq (inatsisissatut siunnersuut § 25, imm. 3, nr. 2).

Qunusiarinninnikkut anguniagaqarnermut pitsaaliuinermut, Europami siunnersuisooqatigiit aalajangersagaat, naalagaaffinnut illuatungerisanut qunusiarinninnikkut anguniagaqarnermi iliuutsit piareersagaasut pinerlunninngortinnerinut pisussaaffimmik malitseqarpoq. Qunusiarinninnikkut anguniagaqarnermi iliuutsinut, qunusiarinninnikkut anguniagaqarnermut sulisussarsiornermut, qunusiarinninnikkullu anguniagaqarnermi pinerluutinik ilinniartitsinermut kajumissaarineq pineqarput.

Maannamut aalajangersagaq Kalaallit Nunaannut sunniuteqanngilaq, taamaattumillu aalajangersakkamik atuutilersinnermut piffissaliussaq inatsiseqarnermi ministerimiit atulersinneqassaaq, tak. inatsisissatut siunnersuut § 53, imm. 2, 1. pkt.

Pingajuattut tunniussinermut inatsit § 3, imm. 5-mi aalajangersagaq atuuttoq siunnersuutigineqarpoq, artikeli 2-mut innersuussinikkut annertusissutaasumik, tak. artikeli 1, qunusiarinninnikkut anguniagaqarnermi qaartartumeerinerit akiorniarlugit FN-p aalajangersagaa (inatsisissatut siunnersuut § 25, imm. 3, nr. 3).

Qunusiarinninnikkut anguniagaqarnermi qaartartumeerinerit akiorniarlugit, FN-p aalajangersagaani, qunusiarinninnikkut anguniagaqarnermi iliuutsinut, qaartartunik, allanilluunniit toqussutaasinnaasunik, ass.: kemikalie-t toqunartullit, akuutissanik uumassusilinnik, atortussianillu radioaktivilinnik il.il. atuinernut, pillaanermut inatsisinik malinnittussaanermut, nunani tamalaani suleqatigiinnerup pitsanngorsarniarnera siunertarineqarpoq.

Qunusiarinninnikkut anguniagaqarnermi tiguaanermi, qaartartunik atuinerit il.il. ilungersunartuunerisigut, pillaaitsissutaasinnaasutut iliuutsitut isigineqarneri tunngavigalugit, ataatsimoorussatut inerniliinerit, naalagaaffiit peqataasut aalajangersakkami pisussaaffeqarput. Aammattaaq aalajangersagaq, pillaanermut oqartussaanermut, tunniussinermut, inatsisitigut siunnersorneqarnermut il.il. malittarisassatigut malitseqarpoq, pinerluttut annertusisamik pillagaasusaaanermut periarfissatigut, pillagaassutaasinnaasumik iliuuserisaq sumi pinerluutaanersoq, pinerlutterlu sumi angerlarsimaffeqarnersoq eqqarsaatiginagu.

Maannamut aalajangersagaq Kalaallit Nunaanni sunniuteqanngilaq, taamaattumillu aalajangersakkap atulersinneqarnissaanut piffissaq inatsiseqarnermi ministerimiit atuutilersinneqassaaq, tak. inatsisissatut siunnersuut § 53, imm. 2, 1. pkt.

Sisamaattut, tunniussinermut inatsit § 3, imm. 5-mi aalajangersagaq atuuttoq siunnersuutigineqarpoq, qunusiarinninnikkut anguniagaqarnermut akiuiniarnermut aningaasaliinermut FN-p aalajangersagaa, innersuussinermik annertusisaq atorlugu, artikeli 2, tak. artikeli 1, (inatsisissatut siunnersuut § 25, imm. 3, nr. 4).

Aalajangersagaq taanna ilaatigut, pinerluutigisap politikkikkut pinerluutigisaanera kisiat peqquutigalugu il.il., naalagaaffimmiit tunniusserusunnginnerup killilerneqarneranik malitseqarpoq. Aammattaaq, inuit inatsisitigut pisussaaffillit, pillagaanermut inatsisinik unioqqutitsinermut, pillagaasusaaanermut akisussaaffinnut malittarisassanik allannguinnikkut, aalajangersakkap pisariaqalersippaa. Tamatuma saniatigut qunusiarinnilluni anguniagaqarnermut aningaasaliinermut peqataanermut aalajangersagaq imaqarpoq, danskit eqqartuussiviannut atuuttumut naleqqiullugu ingerlateqqitaanerusoq.

Maannamut aalajangersagaq Kalaallit Nunaanni sunniuteqanngilaq, taamaattumillu inatsiseqarnermi ministerimiit aalajangersakkap atuutilersinneqarnissaanut piffissamik aalajangiineqassaaq, tak. inatsisissatut siunnersuut § 53, imm. 2, 1. pkt.

Tallimaattut tunniussinermut inatsimmi § 3, imm. 5-mi aalajangersagaq atuuttoq siunnersuutigineqarpoq, artikeli 13, tak. artikeli 2, inunnit tamanit pinngitsaalillugit tammartitanut illersuinermit FN-p aalajangersagaa (inatsisissatut siunnersuut 25, imm. 3, nr. 8) ilanngutassiamut annertusisamik innersuussutigineqarpoq.

Pinngitsaalillugit tammartitsinermut aalajangersakkap ilanngutassiaa 12, imm. 1 malillugu, pinngitsaaliinikkut tammartitsinermut pinerlunneq, politikikkut inatsisinik unioqqutitsissutitut, politikkimut atassuteqartutut unioqqutitsinermik, imaluunniit politikikkut isummersornermik peqquteqartutut isigineqassanngilaq. Taamaattumik tunniussinermut noqqaassut, pinngitsaaliinikkut tammartitsinikkut pinerlunneq tunngavigalugu, aalajangersakkap ilanngutassiaa 4 naapertorlugu, peqqutaasup aappaa, politikikkut unioqqutitsinermut, imaluunniit politikikkut unioqqutitsinermut tunngassuteqartoq pissutigalugu itigartitsissutigeqqusaanngilaq. Tamanna tunuliaqutaralugu siunnersuutigineqarpoq, tunniussinermut inatsisip § 5, imm. 3-p aalajangersagaa iliuutsinut, pinngitsaaliinikkut tammartitsinermut aalajangersakkap ilanngutassiaa 4-p ilaatinneratigut annertusisamik.

Pinngitsaaliinikkut tammartitsinermik pinerlunninngortitsinermut, pinngitsaaliinikkut tammartitsinermut aalajangersakkap piumasaqaataanut atatillugu maluginiarneqarpoq, pinerlunnermit inatsisini aalajangersakkat atuuttut malillugit, pinngitsaaliinikkut tammartitsinermut pinerluutip pinerlunninngortinneqarnera, takuneqarsinnaavoq, ilaatigut pinerlunnermi inatsisip kapitalia 11 aamma 20.

Maannamut aalajangersagaq Kalaallit Nunaanni sunniuteqanngilaq, taamaattumillu aalajangersakkap atulersinneqarnissaanut piffissaq inatsiseqarnermi ministerimiit atuutilersinneqassaaq, tak. inatsisissatut siunnersuut § 53, imm. 2, 1. pkt.

Kingullertut tunniussinermut inatsimmi § 3, imm. 5-mi aalajangersagaq atuuttoq siunnersuutigineqarpoq, artikeli 15, imm. 1, litra a-c, protokol-ip 2.-nut, martsip 26.-ni 1999-meersumut UNESCO-aalajangersagaq, maajip 14.-ni 1954-meersoq, kulturikkut nalilinnik illersuinermut, sakkulersorluni saqitsaannerni innersuussineq annertusillugu (kingorna UNESCO-aalajangersagaq protokol-ip 2.-aa) (inatsisissatut siunnersuut § 25, imm. 3, nr. 9).

UNESCO-aalajangersagaata protokol-ip 2.-nik atuutsitsilernerup, inunnit protokole-p ilanngutassiaa 15, imm. 1, litra a-c-mik unioqqutitsinermikkut pisuutitaasunik, tunniussinermut tunngavimmik, inatsisitigut nunani tamalaani atuuttussamik pilersitsinermik naalagaaffiit peqataasut piumasaqarfigineqarput, takuneqarsinnaasumi, politikkikkut inatsisinik unioqqutitsineruneranut peqqutaasoq kisiat tunngavigalugu, tunniussinerup itigartinneqarsinnaannginnera qulakkeerlugu. Unioqqutitsinerit nalunaarutigineqartut amerlasuut pineqarput, kulturikkut naleqartunut sammisut, qaffanneqartumik illersugaasunik, kiisalu annertuumik aserorterinerit, kulturikkullu nalilinnik pigiliussineq, UNESCO-aalajangersakkamik aamma protokol-ip 2.-nik illersugaasunik.

artikeli 20, imm. 1 malillugu, UNESCO-aalajangersakkap protokol-ip 2.-ni, artikeli 15, imm. 1, litra a-c-mi nalunaarutigineqartut, unioqqutitsinerni arlaannaannilluunniit tunniussineq, politikkikkut unioqqutitsinertut isigineqassanngilaq, politikkikkut unioqqutitsinernut attuumassuteqartut, imaluunniit politikkimut sammisumik isummersuutitut unioqqutitsinertut isigineqartut. Taamaattumik Unioqqutitsinernut tamakkuninnga tunngavilinnik tunniussinermut noqqaassut, arlaannaalluunniit tunngavigalugu itigartitsissutigineqassanngilaq, politikkikkut unioqqutitsinernut tunngatillugu, politikkikkulluunniit siunertamut isummersuutinik unioqqutitsineq.

Siunnersuut malitseqassaaq, tunniussineq, artikeli 15, imm. 1, litra a-c-mik unioqqutitsinermik tunngaveqartoq, UNESCO-aalajangersakkap protokol-iata 2.-ni, arlaa tunngavigalugu itigartitsissutigineqartussaannngilaq, unioqqutitsineq politikkimut tunngasumut unioqqutitsineruppat, politikkikkut unioqqutitsinermut atassuteqartumik unioqqutitsineq, imaluunniit politikkimut siunertamut isummersuinermik unioqqutitsineq.

Aammattaaq siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuut § 25, imm. 4-mut aalajangersakkamik ikkussineqarnissaanik, kingornalu artikeli 5, imaluunniit 9, tak. artikeli 5-mi ilaatinneqartoq, iliutsimut tunniussineq, qunusiarinninnikkut anguniagaqarnernut pitsaaliuinnermut Europami siunnersuisooqatigiit aalajangersagaa, politikkikkut inatsisinik unioqutitsinerit pineqarnerinik nalilernerqarpata, immikkut ittumik pisunik itigartinneqarsinnaavoq.

Qunusiarinninnikkut anguniagaqarneq pitsaaliorniarlugu, politikkikkut pinerluutigisat pillugit tunniussinermut apeqquserneqaqqaarnani pisussaaffiusutut, Europami siunnersuisooqatigiit aalajangersagaata erseqqissarneqarnissaa aalajangersakkami siunertaavoq, iliuserisaq aalajangersakkap ilanngutassiaani 5 imaluunniit 9, tak. artikeli 5-mi ilaatinneqartumi (tigusarinninnikkut qunusiarinninnermi iliuseqarnermut tamanit kajumissaarut), assigisaanillu, aalajangersakkap ilanngutassiaa 6,7 imaluunniit 9, tak. artikeli 6 aamma 7, tak. tunniussinermut inatsit § 5, imm. 3, nr. 2-mi ilaatinneqartumi.

Taamaalilluni politikkikkut unioqutitsinermut aalajangersakkap ilanngutassiaa 5 imaluunniit 9, tak. artikeli 5 pisortanit naleqquttunit tigussaasumik naliliinnermut killilernerqassannginnerinik aalajangersagaq malitseqassaaq, soorluttaaq pisut taamaattut tunngavigalugit, pisortat naleqquttut tunniussinermut itigartitsinermut killiligaassannginnerinnik.

Inatsisissatut siunnersuut, allanngortinnagu ingerlateqqinneqartoq tunniussinermut inatsit § 5 siunnersuutigineqarpoq.

Inatsisissatut siunnersuut § 25, tamatumunngalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.5.9. PISOQALINEQ

3.5.9.1. Inatsisit atuuttut

Tunniussinermut inatsit § 9 malillugu, tunniussineq pisinnaanngilaq, pillagaanermut akisussaaffik, imaluunniit pineqartup iliususaa pillugu pillagaassummik naammassinniisinnaanermut, danskit eqqartuussiviat malillugu pisoqalisimappat.

Oqaaseqaatigineqarpoq, Aalajangersagaq Kalaallit Nunaanni nikinganerisigut atuuffeqartoq, Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermi inatsit malillugu, tak. tunniussinermut inatsimmi § 23. Tamanna ilaatigut isumaqarpoq, danskit eqqartuussiviannut inatsisip innersuussai, Kalaallit eqqartuussiviannut innersuussinertut paasineqassapput, tunniussinermullu inatsimmi piumasaaqatit nassuiarneranut atatillugu, danskit eqqartuussiviata eqqarsaatigineqarneraniit, Kalaallit eqqartuussiviat eqqarsaatigineqarnerussaaq.

Aalajangersagaq pisussaaffiliivoq, oqartussaniit naleqquttuniit tunniussinerup qulakkeerneqarneranut aalajangiussinermut atatillugu, pinerlunnermut inatsit § 21 malillugu unnerluussuteqartoqarsinnaaneq.

Tunniussinermut inatsit § 9-mi, unnerluussinermut piffissarititaasoq naasimansoq naliliinermi erseqqissumik takuneqarsinnaanngilaq, nunami allami piffissarititaasumut alloriarnernut unittoortitsisut pingaartinneqassapput.

Tunniussinernut danskit suleriaasaat maannamut malinneqarallassaaq, [Kalaallit eqqartuussiviat malillugu, atuuttussatut isigineqartariaqartoq,] danskit eqqartuussiviat malillugu, naliliinermi pisoqalineq atuutilersinneqarsimansoq, nunami allami suliarineqartut, piffissarititaasunut alloriarnernut unittoornerit pingaartinneqarnersut. Tamatumunnga atatillugu, juunip 30.-ni 2011-meersoq, Ugeskrift for Retsvæsen 2011, qupperneq 2904ff, Østre Landsret-ip aalajangiinera innersuussutigineqarpoq.

3.5.9.2. Inatsiseqarnermi ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutigineqartoq

Inatsiseqarnermi ministeriamiit kissaatigineqarpoq, tunniussinermut inatsit nutaaq, Naalakkersuisuniit kissaatigineqartoq, danskini aaqqissuussap assigisaa eqqunneqarniassammat.

Danskit tunniussinermut inatsisaat § 26, pisoqalinermut tunngasoq, aaqqissuisoqarfimmiit allannguutit ingerlateqqinneqarput, danskit tunniussinermut inatsisaanni § 9-mi aalajangersagaasimasoq (Kalaallit tunniussinermut inatsisaata § 9-p assinga).

Kalaallit Nunaanni aaqqissussaq assigisaa siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuummut § 26-mut aalajangersagaq ikkunneqassasoq – aaqqissuisoqarfimmiit allanngortinneqartumik – tunniussinnermut inatsisip § 9-p ingerlateqqinneqarnera, taamaattoq Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermi pissutsit immikkut ittut nikingassutaasa kingunerisaannik naleqqussarneqarluni.

Aalajangersagaq siunnersuutigineqartoq malitseqassaaq, pinerlunnermut iliuutsimut tunniussineqarsinnaannginnermik, Kalaallit, inatsisit atuutsinneqarfiini ilaatinneqartumi, unnerluussut Kalaallit eqqartuussivianni pisinnaanngippat.

Taamaalilluni aalajangersakkakut pisortanut naleqquttunut makkuninnga pisussaaffiliineqassaaq – tunniussinnermut aalajangiussinnermut atatillugu – pinerlunnermut inatsit § 21 malillugu unnerluussinnermut piffissaliussap naasimannginnerata qulakkeerneqarnera.

Taamaalilluni aalajangersakkap oqartussaqaarfiit attuumassuteqartut pisussaaffilissavai, siullermik pinerluttulerinermi inatsimmi §§ 4-8 malillugit iliuutsimut Kalaallit Nunaanni eqqartuussusiqarsinnaanera pillugu nalilersuinissamut, aammalu kingorna pinerluttulerinermi inatsimmi § 21 malillugu inassuteqartoqannginnera pillugu nalilersuinissamut. Kalaallit Nunaanni eqqartuussusisoqarsinnaappat, piffissap sivisuup ingerlareersimanerani pineqaatissiinissamut tunngavissaqarunnaarsimasinnaanera pillugu nalilersuisoqartussaassaaq. Tamatumunnga tunngatillugu pingaartinneqassaaq, pinerluuteqartup inatsisitigut pineqaatissinneqarnissaata pisariaarunnera, pinerlussimanngitsutut uppersaataani nalunaarsorneqassaaq, tak. Folketingstidende 1953-54, tillæg A, sp. 390.

Tamatuma saniatigut – Danmark-p periusaata assinganik – pisut pingaartinneqassapput, nunani allani ingerlanneqarsimasut, pisoq malersorsinnaajumallugu, tak. pinerluttulerinermi inatsimmi § 21, imm. 5, oqaaseqatigiit 1.-mi aamma imm. 6, oqaaseqatigiit 3.-ni tunngaviit. Avannarliit avataani naalagaaffimmi, Den Europæiske Union-milu tunniussinnermik

noqqaassuteqartuniit, inatsisinik malinnittussaanermut, pillagaassumilluunniit naammassinniinnermut pinngitsuugaa, pinerlunnermut inatsit § 21 malillugu, ujarneqartumik piffissaq atorneqartoq, naliliinermi ilaassannginneranik tamanna malitseqassaaq. Tamanna isumaqarpoq, assersuutigalugu ujarneqartumiit ukiuni 5-ni naalagaaffimmi noqqaassuteqartumi, pillagaasussaanermik pinngitsuuisimappat, piffissami tassani pinerlunnernik allanik pinerlussimanngippat, pinerlunnermut inatsit § 21 malillugu, pissutsini taamaattuni unnerluussaaneqarsinnaaneq ingerlaannassaaq.

Inatsisissatut siunnersuummut § 26-mut, tassungalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.5.10. Naalagaaffiusimasumi inatsisit atortinneqarfiat

3.5.10.1. Inatsisit atuuttut

Tunniussinnermut inatsit naalagaaffiusimasumi inatsisit atortinneqarfianut aalajangersakkanik imaqanngilaq.

Qaqugukkut iliuuserisap, Kalaallit Nunaanni inatsisini atortinneqarfianni ilaatinneqarneranut nalinginnaasumik piumasaqaatini, taarsiullugu pinerlunnermut inatsimmi §§ 4-8-mi takuneqarsinnaavoq.

Pinerluttulerinermi inatsimmi § 4, imm. 1 malillugu, iliuutsit Kalaallit Nunaata inatsisaanni ilaatinneqarput, iliuutsit Kalaallit Nunaanni, Kalaallit Nunaata silaannartaani, Kalaallit Nunaata imartaani imaluunniit kalaallit angallataanni iliuuserineqarsimappata. Pinerluttulerinermi inatsimmi § 4, imm. 2 malillugu, iliuutsit aamma ilaatigut Kalaallit Nunaata inatsisaanni ilaatinneqarput, iliuutsit § 4, imm. 1-imi sumiiffiit taaneqartut avataanni iliuuserineqarsimappata, inummit Kalaallit Nunaanni najugalimmit, iliuuseq pillaaasinnaappat, inatsisit taanna atuuttoq malillugu. Pinerluttulerinermi inatsimmi § 4, imm. 3 malillugu, iliuutsit aamma ilaatigut Kalaallit Nunaata inatsisaanni ilaatinneqarput, iliuutsit Kalaallit Nunaanni sunniuteqarpata, imaluunniit nunat isumaqatigiissutaanni ilaatinneqarpata, Danmarkip eqqartuussivikkut malersuinissaanut pisussaaffiliisuni.

3.5.10.2. Inatsiseqarnermi ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutigineqartoq

Inatsiseqarnermi ministeriamiit kissaatigineqarpoq, tunniussinermut inatsit nutaaq, Naalakkersuisuniit kissaatigineqartoq, danskini aaqqissuussap assigisaa eqqunneqarniassammat.

Danskit tunniussinermut inatsisaat § 27, naalagaaffiusimasumik taaneqartartuni inatsisit atortinneqarfianut tunngasut, artikeli 4, imm. 7, litra a aamma b-mi tunngaveqarpoq, europami parnaarusseqqusinermut aalajangiussamut sinaakkutami. artikeli periarfissiivoq, naalagaaffeqatigisamiit, naalagaaffeqatigisamut allamut tunniussineq itigartitsissutigisinnaavaa, pineqartoq inatsisinik unioqqutitsippat, naalagaaffeqatigisap killeqarfiani tamakkiisumik, tamakkiisuunngitsumilluunniit pinerlussimasutut isigineqartariaqarpoq, kiisalu inatsisinik unioqqutitsinermut nunap naalagaaffiani noqqaassuteqarfiusup avataani pinerlussimappat, naalagaaffeqatigisallu noqqaavigineqartup pisut assigisaannut inatsisaasigut inatsisinik malinnittussaanermut periarfissiinngippat.

Kalaallit Nunaanni aaqqissussaq assigisaa siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuummut § 27-mut aalajangersakkamik ikkussisoqassasoq, tunniussinermut noqqaassummut itigartitsisinnaanermut periarfissiisumik, pineqartumit iliuuserisaq naalagaaffiup avataani naalagaaffimmi tunniussinermut noqqaaffiusumi pineqartumit iliuuserineqarsimappat (naalagaaffiusimasumik taaneqartartumi inatsisit atortinneqarfiat), iliuutsillu assigisaa Kalaallit Nunaata avataani iliuuserisaq, Kalaallit Nunaanni inatsisit atortinneqarfiannik ilaatinneqartussaannngitsumi, tak. pinerlunnermut inatsit §§ 4-8.

Inatsisissatut siunnersuummut § 27-mut, tassungalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.5.11. Takkutinngitsoornermut eqqartuussissutit

3.5.11.1. Inatsisit atuuttut

Tunniussinermut inatsit, aalajangiussinerit oqaatigineqarnerinut tunniussinermut malittarisassamik imaqanngilaq *in absentia* (takkutinngitsoornermut eqqartuussissutit).

3.5.11.2. Inatsiseqarnermi ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutigineqartoq

Inatsiseqarnermi ministeriamiit kissaatigineqarpoq, tunniussinnermut inatsit nutaaq, Naalakkersuisuniit kissaatigineqartoq, danskini aaqqissuussap assigisaa eqqunneqarniassammat.

Danskit tunniussinnermut inatsisaat § 28, takkutinngitsoornermut eqqartuussissutini naammassinniinnermut tunniussinnermut piumasaqaatinut tunngasut, danskit tunniussinnermut inatsisigisimasaannik § 10 g-mik tunngaveqarpoq. Aalajangersakkap naammassivai artikeli 5, imm. 1, europami parnaarusseqqusinnermut aalajangiussamut sinaakkutaq, kingornalu aalajangiussinnermut sinaakkutaq 2009/292, in absentia-mi aalajangersakkat oqaatigineqartunut, Siunnersuisooqatigiinnit atorunnaarsinneqartoq. Ilanngutassiap atuutilersippaa, tunniussinnerup naammassinneranut, parnaarussivimmut, allatulluunniit nammineersinnaajunnaarsitsinnermik pineqaatissiisummik eqqartuussissutikkut, in absentia-miit aalajangiivigineqarneratigut eqqartuussaasumut, pisortanit parnaarusseqqusinnerup qularnaveeqqusernera atuutilersinneqartoq, oqartussaasumiit tassannga pissuteqartumik, naalagaaffeqatigisami inissiffiusumi, eqqartuussissutaasullu isumaqatigiinniutiginneranut ilaaneramik, pineqartumut suliap qaqinneqarneranut periarfissinneqarnera qulakkeerniarlugu naammattutut nalilerneqarpat.

Kalaallit Nunaanni aaqqissussaq assigisaa siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuummut § 28-p aalajangersakkamut ikkunneqarnissaa, Avannarliit, Den Europæiske Union-ip avataani naalagaaffimmut tunniussinnermut immikkut piumasaqaatinik atuutilersitsisumik, parnaarussaannermik pillagaassummik naammassinniineq siunertaralugu, imaluunniit nammineersinnaajunnaarsitsinnermut pineqaatitsiisummik, eqqartuussivimmi eqqartuussaassutigisamik, pineqartup peqataannginnerani pisimasumik (takkutinnitsoornermut eqqartuussissut).

Siunnersuutigineqarpoq, EU-naalagaaffeqatigiinnut tunniussinermut atuuttussamik, piumasagaatit taakkununga atuuttusaañeri siunnersuutigineqarpoq, takkutinngitsoornermut eqqartuussisummik pillagaassummik naammassinniineq siunertaralugu, tak. inatsisissatut siunnersuut § 16, imm. 1.

Inatsisissatut siunnersuut § 28, kiisalu tassunga oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.5.12. Inatsisinik unioqqutitsinernut allanut, tunniussinermilu ingerlatitseqqinermut inatsisinik malinnittussaaneq

3.5.12.1. Inatsisit atuuttut

Tunniussinermut inatsit § 10-mi piumasagaatit arlallit pinngitsuugassaangitsut, Nunat pingajuinut tunniussinermut atatillugu atulersitaasussat nalunaarutigineqarput.

Tunniussinermut inatsit § 10, nr. 1 malillugu, tunniussineq piumasagaatitigut makkunatigut taamaallaat pissaaq, tunniussaq tunniussineq sioqqullugu inatsisinik unioqqutitsinermut akisussaaffilerneqassanngilaq, imaluunniit Nunat pingajuannut, inatsisinik unioqqutitsinikkut pinerluutigisamut allamut, tunniussineq sioqqullugu pinerluutigisamut, pineqartumit tunniussinermut peqqutaasumut naleqqiullugu pinerluutigisamut piumasagaatit malillugit akisussaaffilerneqassanngilaq, nunalluunniit pingajuinut tunniuneqassanngilaq (malittarisassaq immikkut ittoq). Aalajangersakkap piareersarneqarnerani takuneqarsinnaavoq, aaqqissuussaq atuuttoq malillugu, Avannarliit, Den Europæiske Union-llu avataani naalagaaffinnut tunniussinermut, tunniunneqartoq nammineerluni malittarisassamik immikkut ittumik atuinermut taamaatitsisinnaanngilaq, tak. Folketingstidende 1966-67, 2. samling, tillæg A, spalte 2550.

Tunniussinermut inatsit § 10, nr. 1, litra a-c malillugu, tunniussineq sioqqullugu inatsisitigut unioqqutitsinikkut pinerluutinut pillagaasusnaanermut, pillagaanerup naammassineqarneranut, tunniussinermilluunniit ingerlatitseqqiinermut inerteqqut atuuppoq, inatsiseqarnermili ministerimiit tamatumunnga akuersissut § 20 20 (litra a) nalunaarutigineqarpat, tamanna pissanngilaq, naak pineqartoq ulluni 45-ni akornutissartaqanngitsumik nuna tunniussivigisaa qimassinnaagaluarlugu,

taamaalorsimangippat (litra b), pineqartulluunniit nuna pineqartoq qimaqqareerlugu, piumassutsiminik uterfigeqqippagu (litra c).

Tamatumunnga piumasaqaatinik, Inatsiseqarnermi ministerimiit, malittarisassamik immikkuullarissumik saneqqutsinermut akuersissummik nalunaaruteqartoqarsinnaaneq, tak. tunniussinermut inatsit § 10, nr. 1, litra a, inatsimmi § 20-mi takuneqarsinnaavoq. Aalajangersagaq taanna malillugu, noqqaassuteqartoqareernerani, inummut tunniussamut pillagaasussaanermut, pillagaassumilluunniit naammassinniinermut, tunniussineq sioqqullugu pineqartumiit pillagaassutaasinnaasumik iliuutsimut, pineqartumiit tunniussinermut peqqutaasumut naleqqiullugu, nunap pingajuanut tunniussinermi ingerlatitseqqiinermut, inatsiseqarnermi ministerimiit qinnutigineqarneratigut akuerineqarsinnaavoq, tak. tunniussinermut inatsit § 20, imm. 1. tamatumunnga atatillugu pkt. 3.6.1. innersuussutigineqarpoq.

Tunniussinermut inatsit § 10, nr. 2-mi takuneqarsinnaavoq, tunniunneqartoq immikkut eqqartuussaaniikkut, inatsiseqarnermi ministerimiit akuerineqaaqaartinnagu, pillagaasussaaaneq tunniunneqarsinnaanngilaq.

1957-aalajangersakkamik atortussanngortitsinikkut, Kalaallit Nunaanni aammattaaq sunniuteqartumik, tunniuneqartumut immikkut eqqartuussivikkut pillagaasussaanermik tunniussineqassannginnersoq, danskiniit tunniussinermut piumasaqaatinngortinneqassanersog nangaassutigineqarpoq.

Aalajangersakkamut piareersaammi takuneqarsinnaavoq, immikkut eqqartuussivinnik appaaneq, ataatsimullu katinneqarnerinik, kiisalu eqqartuussivimmi pillagaasussaanermut malittarisassat atuuttut, pillagaanerup ingerlanneqarneraniit isiginnittaatsit eqqarsarnartoqarnerinik ersersitsinngitsumik tulluartuutinneqarpoq, tunniussinermut inatsit § 10, nr. 2-mi, piumasaqaataanik saneqqutsisinnaaneq, tak. Folketingstidende 1966-67, 2. samling, tillæg A, spalte 2550.

Aammattaaq tunniussinermut inatsimmut § 10, nr. 3-mut oqaatigineqassaaq, tunniussinerup piumasaqaataannartigut pisinnaannginnera, pineqartumit iliuutsimut, toqumik pillaneq

naammassineqassanngimmat. Aalajangersagaq taanna, 1957-aalajangersakkami artikeli 11-miinneratut isigineqassaaq, 1957-aalajangersakkami artikeli 11-tut isigineqassaaq, kingornalu inatsisinik unioqqutitsinermut tunniussineq, naalagaaffimmi inatsisaat malillugit, tunniussinermik noqqaassuteqarsimasut, toqumik pillagaasinnaapput, toqumut pillaaammut eqqartuussisut periarfissaliissuteqanngitsut naalagaaffimmiit itigartitsineqarsinnaapput, nalinginnaasumilluunniit toqumut pillagaanermut naammassinniingitsumut, naalagaaffimmit tassannga tunniussinermut noqqaassuteqartumiit, paasiniaanermik taamaattumik saqqummiussaqaanngippata, illuatungerisamiit naammattutut isigineqartumik, toqumik pillaanerup naammassineqannginneranut, tak. Folketingstidende 1966-67, 2. samling, tillæg A, spalte 2550.

artikeli 1-mik Europami Inuit pisinnaatitaaffiitut aalajangersakkap 6.-at malillugu, toqumut pillaaarneq atorunnaarsinneqassaaq, aamma kinaluunniit pillaaammut, toqunneqarnermulluunniit taamaattumut eqqartuussaassanngilaq. Europami Inuit pisinnaatitaaffiitut eqqartuussiviup suleriaasaa, naalagaaffiusimasutut atuuffeqarnera tapiliunneqarsimavoq. Tamanna isumaqarpoq, naalagaaffik Nunat assigiinngitsut aalajangersagaanut isumaqatigiissusiorsimasoq, aalajangersakkamut saqitsaannermik iliuuseqassaaq, nunamut inummut pineqartumut eqqartuunneqarfiusinnaasumut tunniussiguni, toqumillu pillagaanermut naammassinniinnermut, pineqartumit toqumut eqqartuussaaffiusinnaasumik, pillagaanerullu naammassineqarsinnaaneranik eqqartuussissuteqarsinnaasumik.

Tamanna atuuppoq, pillagaasussaanermut, pillaaammilluunniit naammassinniinnermut tunniussineq pineqartillugu. Pineqartoq toqumut pillaaammut eqqartuussaannginnermut, imaluunniit naammassinniinginnermut, naalagaaffimmiit noqqaassuteqartumiit naammattunik qularnaveeqqutitik tigusaqaruni, aalajangersagaq malillugu, naalagaaffik Nunat assigiinngitsut aalajangersagaanut isumaqatigiissusiorsimasoq akisussaaffimmut pisussaajunnaarsitaassaaq.

3.5.12.2. Inatsiseqarnermi ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutigineqartoq

Inatsiseqarnermi ministeriamiit kissaatigineqarpoq, tunniussinermut inatsit nutaaq, Naalakkersuisuniit kissaatigineqartoq, danskini aaqqissuussap assigisaa eqqunneqarniassammat.

Danskit tunniussinermut inatsisaat § 29, tunniussinermut piumasaqaatinut attuumassuteqartoq, annertuumik danskit tunniussinermut inatsisigisimasaannik § 10-mik (aalajangiussinermut oqartussaassuseqarnerup allannguutaatigut, Kalaallit Nunaanni tunniussinermut inatsisip § 10-p assigisaa) -nik ingerlatitseqqiineruvoq.

Kalaallit Nunaanni aaqqissussaq assigisaa siunnersuutigineqarpoq.

Ilaatigut, aalajangiussinermut oqartussaassuseqarnerup nuunneranik, naalagaaffinni Avannarliit, Den Europæiske Union-ip avataani naalagaaffinnut tunniussinermut suliani, inatsiseqarnermi ministerimiit eqqartuussivinnut, inatsisissatut siunnersuut siunnersuutigineqarpoq.

Inatsisissatut siunnersuummi § 29, nr. 1-mi, tunniussinermut inatsit § 10, nr. 1 siunnersuutigineqarpoq, allannguutaasigut ingerlatitseqqiinnikkut, malittarisassamik immikkut ittumik pinngitsuuinermut akuersissummik oqartussaassuseqarnerup nalunaarutigineqarneratigut, siunissami aggersumi eqqartuussivinniinnaq pisalersussamut, aallarnissamullu piffissarititaasoq nr. 1, ltra b, ulluniit 45-niit, ullunut 30-nut sivikillisinneqartumik.

Aammattaaq siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuut § 29, nr. 2-mi aalajangersakkamik ikkussineqarneq, kingornalu tunniunneqartoq eqqartuussivik akuersinngippat, immikkut eqqartuussivitsigut inatsisinik malinnittusnaanermut pisussaaffilerneqaqqusaanngilaq. Aalajangersagaq tunniussinermut inatsimmik § 10, nr. 2-mik ingerlatitseqqiineruvoq, siunissami aggersumi eqqartuussiviit kisimik nalunaaruteqarsinnaanermut oqartussaassuseqarneq allannguutigaa.

Tunniussinermut inatsit § 10, nr. 3-mi aalajangersagaq, toqumik pillaanermut piumasaqaatit naammassineqaqqusaannginnerinut, inatsisissatut siunnersuutip § 29, nr. 3-p allanngortinnagu ingerlateqqinneqarnissaa siunnersuutigineqarpoq.

Inatsisissatut siunnersuummut § 29-mut, tassungalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.6. Kalaallit Nunaanniit tunniussinermut suliat suliarineqarneri

3.6.1. Parnaarusseqqusinermut, tunniussinermullu noqqaassutit imarisaannut piumasaqaatit

3.6.1.1. Inatsisit atuuttut

Tunniussinermut inatsit § 11 malillugu, Nunat pingajuanut tunniussineq noqqaassuteqarnerinnakkut pisinnaavoq, pillagaassutaasinnaasumik iliuuserisamut piffissamik, sumiiffimmillu paasissutissanik imaqartumik, taassumangga iliuuserineqartoq, pillaanermullu aalajangersakkat atorsinnaasut. Noqqaassutaasoq peqatigitillugu, tigusarinninnermut, parnaarussinermut, eqqartuussissutaasumilluunniit, noqqaassuteqarnermut tunngaviusoq pappialanngorlugu nassiunneqaassaaq, tak. imm. 2.

Aalajangersakkap piareersarnerani takuneqarsinnaavoq, saniatigut noqqaassummi pineqartup inuiaassusaanik, Kalaallit Nunaanni sumiiffianik, kiisalu pineqartup kinaassusaanut paasissutissat aalajangersakkamut pisariaqartuusunik, paasissutissanik imaqartariaqarput. Pisariaqanngitsutulli paasineqarpoq, tunniussinermut inatsit, tamatumunnga aalajangersakkap erseqqissuutinnissai, tak. Folketingstidende 1966-67, 2. samling, tillæg A, spalte 2551.

Avannarlerni tunniussinermut inatsit § 8 malillugu, imarisaanut piumasaqaatit assigisaanik atuupput.

3.6.1.2. Inatsiseqarnermi ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutigineqartoq

Inatsiseqarnermi ministeriamiit kissaatigineqarpoq, tunniussinermut inatsit nutaaq, Naalakkersuisuniit kissaatigineqartoq, danskini aaqqissuussap assigisaa eqqunneqarniassammat.

Danskit tunniussinermut inatsisaat § 30, parnaarusseqqusinernut, tunniussinissanullu noqqaassuteqarnermut piumasaqaatinut tunngasunik imaqartoq, avannarlerni tunniussinermut aalajangersakkamik, artikeli 7-mik europamilu parnaarusseqqusinermut

aalajangiussinermut sinaakkutamut ilanngutassiamik 8-mik tunngaveqarpoq. Avannarlerni, europamilu nunani, tunniussinermullu noqqaassutini piumasaqaatinik artikelit imaqarput.

Kalaallit Nunaanni aaqqissussaq assigisaa siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu, inatsisissatut siunnersuummut 30-mut aalajangersakkamik ikkussisoqarnissaa siunnersuutigineqarpoq, avannarlerni, europamilu parnaarusseqqusinermut, tunniussinermullu noqqaassutitut piumasaqaatinik atulersitsisumik.

Inatsisissatut siunnersuummi § 30, imm. 1-mi siunnersuutigineqarpoq, taamaalilluni tunniussinissamik noqqaassut, tassunga ilaatillugit nunani avannarlerni aamma europami tigusarinninnissamut inassutit, tigusarinninnissamut aamma tunniussinissamut tunngavissaqarsinnaajumalluni, ujaarineqartup kinaassusaanik inuiaassusaanik, pinerlunnerullu nalaani piffissaq aamma sumiiffik pillugit, pinerluutigisap suussusaanik, pillaaarnermi inatsisitigut aalajangersakkat atuuffinik, kiisalu tigusarinninnermi, parnaarussinermiluunniit, eqqartuussisoqarsimanermulluunniit aalajangiussisoqarsimanera pillugu paasissutissanik imaqaasaapput.

Tulliatut inatsisissatut siunnersuut § 30, imm. 2 siunnersuutigineqarpoq, taamaalilluni tunniussinissamik noqqaassut, tassunga ilaatillugit nunani avannarlerni aamma europami tigusarinninnissamut inassutit, inatsisinik malinnittussaaneq siunertaralugu atulersitaasut aamma paasissutissanik imaqassasut, naalagaaffimmi tassani tunniussinermut kissaatigineqartumi, inatsisit malillugit, pineqartumit iliuutsimut kingunerisaanik qanoq pillaaasoqassanersoq.

Tamatuma saniatigut inatsisissatut siunnersuut § 30, imm. 3 siunnersuutigineqarpoq, taamaalilluni tunniussinissamik noqqaassut, tassunga ilaatillugit nunani avannarlerni aamma europami tigusarinninnissamut inassutit, pillagaassummik naammassinniinermut tunniussinermut siunertaqartumik atuutilersinneqartumik, aammattaaq eqqartuunneqartumut pillaaassummik, allaluunniit inatsisinik malinnittusnaanermut paasissutissanik imaqassasut.

Europami parnaarusseqqusinermut immersugassaq aalajangiussamut sinaakkutaaq ilanngussatut ilaavoq »europami parnaarusseqqusineq«. Immersugassaq eqqortumik immersorneqarpat, parnaarusseqqusinermut piumasaqaatit imm. 1-3-miittut naammassineqarsimassapput.

Avannarlernut tunniussinermut aalajangersagaq, ilanngussap assigisaa immersugassaq ilaavoq, »avannarlerni parnaarusseqqusineq«. Immersugassaq eqqortumik immersorneqarpat, parnaarusseqqusinermut piumasaqaatit imm. 1-3-miittut naammassineqarsimassapput.

Avannarliit, Den Europæiske Union-ip avataani naalagaaffinniit tunniussinermut noqqaassutitut sapinngisamik tunngatillugu, naalagaaffimmiit noqqaasumiit nassiunneqartut paasissutissat allaganngorlugit takuneqarsinnaasariaqarput. artikeli 12, tunniussinermut 1957-aalajangersagaq malillugu, tigusarinninnermut, parnaarussinermulluunniit, eqqartuussissummulluunniit qinnuteqaammut aalajangiussinermut tunngaviusup allaganngorlugu anillatsitaq noqqaassummut ilanngunneqassaaq.

Inatsisissatut siunnersuummut § 30-mut, tassungalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.6.2. Qitiusutut pisortat

3.6.2.1. Inatsisit atuuttut

Tunniussinermut inatsit, avannarlernilu tunniussinermut inatsit, europami parnaarusseqqusinermut, tunniussinermullu qinnuteqaatinik tigusaqarnermut, qitiusutut pisortanik toqqaassuteqarnermik aalajangersakkanik imaqaanngilaq.

3.6.2.2. Inatsiseqarnermi ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutigineqartoq

Inatsiseqarnermi ministeriamiit kissaatigineqarpoq, tunniussinermut inatsit nutaaq, Naalakkersuisuniit kissaatigineqartoq, danskini aaqqissuussap assigisaa eqqunneqarniassammat.

Danskit tunniussinermut inatsisaat § 31, qitiusutut oqartussaasumik toqqaanermut tunngasoq,

artikeli 7, imm. 1 aamma 2-mi europami parnaarusseqqusinermut aalajangiussinermut sinaakkutamik tunngaveqarpoq. artikeli 7, imm. 1-mi naalagaaffeqatigisaq sunaluunniit qitiusutut oqartussaasumik toqqaasinnaasoq, inatsisit system-iatigut aalajangiussaappat, inatsisitigut oqartussaassuseqarnernut illersuinermut qitiusutut oqartussanik arlalinnik malitseqarpoq. Aammattaaq artikeli 7, imm. 2, naalagaaffeqatigisap inatsisitigut system-ia peqqutigalugu pisariaqalissappat, aqutsisoqarfianut nassiussinikkut tunniunneqarsinnaavoq, europamilu parnaarusseqqusinermut tigusaqarneq, kiisalu tamatumunnga atatillugu pisortatigoortumik, qitiusutut oqartussaqaqfimminnut/nut allaffigeqatigiinnikkut pisussaananeramik malitseqarpoq.

Kalaallit Nunaanni aaqqissussaq assigisaa siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuummut § 31-mut aalajangersagaq ikkunneqassasoq, kingornalu inatsiseqarnermi minister-i qitiusutut pisortamik toqqaassaaq, naalagaaffinniit Den Europæiske Union-imi ilaasortaasuniit aamma naalagaaffinniit Nunat Avannarliit aamma Den Europæiske Union-p avataaniittuniit tunniussinissaamut noqqaassummik tiguisissamik.

Ullumikkut tunniussinermut noqqaassutit nassiunneqartarput, Nunat pingajuaniit, Inatsiseqarnermi ministerie-mut, nunap pisortaqaqfianiit noqqaavigineqartumiit toqqaannartumik, imaluunniit Naalagaaffiup politiivi, Kalaallit Nunaatalu Politiivi aqqutigalugit.

Kingorna Inatsiseqarnermi ministerie-miit, suliamik, naliliinermut aallarniineqassaaq, tunniussineq tunngaviliussaareersoq pillugu itigartitsissutigineqassanersoq isumaliuutigineqassaaq.

Tunniussineq tunngaviusoq pillugu itigartinneqanngippat, Inatsiseqarnermi ministerie-miit, Kalaallit Nunaata Politiivinut tusarniaaneq nassiunneqassaaq, parnaarusseqqusinermut, imaluunniit tunniussinermut noqqaassummut ilanngussaq ilanngullugu.

Inatsisissatut siunnersuutikkut aaqqissuussinermik nutaamik pilersitsinissaq siunnersuutigineqarpoq, tassani siunertaalluni justitsministerip – Danmarkip iliuusaata

assinganik – Naalagaaffiup Unnerluussusisua qitiusumik oqartussa qarfittut toqqassagaa, naalagaaffinniit Den Europæiske Union-imi ilaasortaasuniit aamma naalagaaffinniit Nunat Avannarliit aamma Den Europæiske Union-p avataaniittuniit tunniussinissaamut sulianik suliarinninnermi.

Malitsigisaanik siunertaqarluartutut isikkoqassagalarpat, Naalagaaffiup unnerluussisusaatitaanut taarsiullugu, qitiusutut pisortatut, pisortanik allanik toqqaaneqarpat, inatsiseqarnermi ministerimiit inatsimmik allannguinaqanngitsumik, toqqaaneqarneq allanngortissinnaasussaavaa.

Sapinngisamik nunanut avannarlernut atatillugu siunnersuutigineqarpoq, Kalaallit Nunaanni tigusarinnereermermi, avannarlerni parnaarusseqqusineq, unnerluussisusaatitaasumiit nunami avannarlerni pineqartumi, Kalaallit Nunaata Politiivinut toqqaannartumik nassiunneqassaaq.

Tunniussinermut suliat sapinngisamik siusissumik naammattumik paasissutissiissutigineqarnissai siunertaralugu siunnersuutigineqarportaaq inatsisissatut siunnersuummi § 31, 2. pkt. aalajangiunneqartoq, nunami noqqaaviusumiit qitiusutut pisortamiit pasissutissanik ilanngussanik pissarsisiniartoqarsinnaavoq.

Eqqartuussiviit aamma, naalagaaffimmiit allamiit tunniussinermut noqqaassutip suliarineqarneranut atatillugu, paasissutissanut ilassutinik piniarsinnaatitaassapput, tak. inatsisissatut siunnersuut § 35, imm. 5.

Naalagaaffeqatigisamiit noqqaassuteqartumiit, paasissutissanut ilassutinik, eqqartuussivimmut taamaallaat apuunneqartunut, noqqaassuteqarnermut oqartussaassuseqarneq, suliat eqqartuussivimmut apuunneqareernerisa kingorna, naammattumik paasissutissiissutigineqarneri ilimanaateqarsinnaavoq, tamanna suliamut kinguarsaataasinnaasoq, aammalu piffissap sivitsorneqarsinnaanera, pineqartorlu tigummigallagaasussaasoq, eqqartuussivimmiit aalajangiinissap tungaanut.

Unnerluussisussaataasumiit assigisaanik, nunamit avannarlermiit paasissutissanut ilassutissat noqqaassutigisinnaanerinut pisinnaatitaassaaq, suliani avannarlerni parnaarusseqqusinermut tunngasuni.

Inatsisissatut siunnersuummut § 31-mut, tassungalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.6.3. Politiit misissuinerat

3.6.3.1. Inatsisit atuuttut

Tunniussinermut noqqaassut, tunniussinermut inatsit § 12 malillugu, tunniussivigisassatut qinnuteqarfigisamut, politiinut nassiunneqassaaq, noqqaassutip, paasissutissartaalu ilaasut tunngavigalugit, inatsiseqarnermi ministerimiit tunniussineq itigartitsissutigineqartussaasutut isigineqanngippat.

Aalajangersakkap piareersarneqarnerani takuneqarsinnaavoq, noqqaassutigisamik itigartitsineqarsinnaanngitsoq, tunniussinermut noqqaassummiippat, tunniussinermut piumasaqaatit naammassineqarsimanngippata, ass.: inatsisinik unioqqutitsineq danskit eqqartuussiviat malillugu, ukioq ataaseq parnaarussivimmiissinnaanermik kinguneqarsinnaannginnera. Assigisaanik atuuppoq, tunniussinermut noqqaassummi arlallit peqqutigalugit, Inatsiseqarnermi ministerie-miit akuersarneqarsinnaannginnera, tak. Folketingstidende 1966-67, 2. samling, tillæg A, spalte 2551.

Pisuni allani noqqaassut politiinut nassiunneqassaaq, tulluuttutut uninngateqqaarneqaratik, tunniussinerup naammassineqarsinnaaneranut piumasaqaatinut pisariaqartunut misissuineq aallartinneqassaaq. Politiit misissuinerat, eqqartuussisarnermut inatsisini malittarisassat malillugit ingerlassaaq. Aalajangersakkap piareersarnerani takuneqarsinnaavoq, eqqartuussisarnermut inatsisit malittarisassaannut aalajangersagaq innersuussaaq, pisussaataitaanngitsumik nammineersinnaajunnaarsitaanermut taarsiissuteqarnermut malittarisassat aamma ilaapput, tak. Folketingstidende 1966-67. samling, tillæg A, spalte 2551.

Suliani inatsisinik unioqqutitsinermut tunngassuteqartut assigisai, Kalaallit Nunaanni malersugaasunut eqqartuussivimmi atorneqarsinnaasutut iluaqutaasut, eqqartuussisarnermi inatsisit kapitaliani 68,69, 71 aamma 72-mi pineqartut, annertoqataanik atorneqarsinnaapput, tak. tunniussinermut inatsit § 13. Tunniussinermut sulianut atatillugu, pingaartumik tigusaqarnermut, tigummigallagassanngortinneqarnermullu aalajangersakkat, tunniussinermut suliap suliarineqarneranut pineqartup najuunneratigut ingerlaannarneranik qulakkeerinninneq siunertaralugu atorneqartut. Aalajangersakkap piareersarneqarnerani takuneqarsinnaavoq, tak. Folketingstidende 1966-67, 2. samling, tillæg A, spalte 2551-2552, tunniussinermut tunngaviusoq, tunniussinermut suliap killiffianiilereersoq, eqqartuussivimmi misiliineqarallarnermiittutut iluseqassaaq, pissutigalugu ass.: parnaarussineq atorsinnaangilaq, peqqutaatinneqartumut, tunniussinermut piumasaqaatit pigineqanngitsutut eqqartuussivimmiit isigineqarpat. Taamaattorli takuneqarsinnaavoq, tamakkiisumik misileeqqinneq, aatsaat naatsorsuutigineqassaaq, politiinit misissuineq naammassereerpat piumasarineqarsinnaanera (aamma Inatsiseqarnermut ministerie-p tunniussinermut aalajangiussinerat). Peqatigisanik maluginiarneqarpoq, saneqqutsinermik tamatuma malitseqannginnera, nunami allami eqqartuussissutaasoq, imaluunniit tigusaqarnermut, parnaarussinermulluunniit aalajangiussineq, pisuussuteqarnermut apeqqummut misiliineqanngitsumik peqqutissarsineqartariaqarpoq, eqqartuussisummut, aalajangiussamulluunniit naammattunik uppernarsaatinut tunngavissat amigaatigineqarpata, immikkut pisut pissutigineqartutut isigineqanngippata, tak. tunniussinermut inatsit § 3, imm. 4.

Maluginiarneqarpoq, qulaani aalajangersakkat taaneqartut, Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermi inatsisit malillugit, nikinganerisigut Kalaallit Nunaanni atuuffeqartut, tak. tunniussinermut inatsit § 23. tamanna isumaqarpoq, ilaatigut, inatsisip danskit eqqartuussiviannut innersuussai, Kalaallit eqqartuussiviannut innersuussatut paasineqassapput, aamma tunniussinermut inatsisit piumasaqaataasa nassuiaataannut atatillugu, danskit eqqartuussiviannut naleqqiullugu, Kalaallit eqqartuussiviat eqqarsaatigineqarnerusaaq.

3.6.3.2. Inatsiseqarnermi ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutigineqartoq

Inatsiseqarnermi ministeriamiit kissaatigineqarpoq, tunniussinermut inatsit nutaaq, Naalakkersuisuniit kissaatigineqartoq, danskini aaqqissuussap assigisaa eqqunneqarniassammat.

Danskit tunniussinermut inatsisaat § 32, politiit misissuinerinut tunngasoq il. il., avannarlerni tunniussinermut aalajangersagaq aamma europami parnaarusseqqusinermut ilanngutassiami 12-mi aalajangiussinermut sinaakkutami, artikeli 10-mik tunngaveqarpoq. artikelit inunnik, europami, avannarlernilu parnaarusseqqusisinnaatitaanermut, tigusaqarsinnaatitaanermut, tigummigallagaqarsinnaatitaanermullu tunngassuteqarput, kiisalu – avannarlerni tunniussinermut aalajangersagaq tunngassuteqarpoq – tunniussinermut piumasaqaatit naammassineqarsimanersut, politiiniit misissugassaq aallartinneqartussamut.

Kalaallit Nunaanni aaqqissusaaq assigisaa siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuummut § 32, imm. 1-mut aalajangersakkamik ikkussineqassasoq, avannarlerni parnaarusseqqusinermut, europami parnaarusseqqusinermut atuutilersitsisoq, tunniussinermut noqqaassut ilanngullugu, Kalaallit Nunaata Politiivinut nassiunneqassaaq. Tamatuma kingorna politiit misissuineq aallartissavaat, tunniussinermut piumasaqaatinik naammassinniinermut pingaaruteqartut, taamaattoq tak. inatsisissatut siunnersuummi imm. 4.

Aammattaaq siunnersuutigineqarpoq, sapinngisamik politiit misissuinerinut atatillugu, eqqartuussisarnermi inatsit kapitali 32, unnerluussaq, taassumalu illersortaa, kapitali 34, misissuinerinermut, killisiuinernullu aalajangersakkat nalinginnaasut, assigisaanik atuuffeqarput, tak. inatsisissatut siunnersuut § 34.

Maluginiarneqarpoq aalajangersakkap, inatsisissatut siunnersuut § 31-mut atassuteqartutut isigineqarnera, Naalagaaffiup eqqartuussisuserisua europami parnaarusseqqusinermut, tunniussinermullu noqqaassutininik tigusisuusussatut naatsorsuutigineqartoq, naalagaaffinniit, Avannarliit, Den Europæiske Union-ip avataani naalagaaffinniit kingornalu Kalaallit Nunaata

Politiivinit suliaq nassiunneqassaaq (siunnersuutigineqartoq imm. 4 malillugu, tak. ataani tamatumunnga tunngasoq, malillugu politiinit nassiussineqarneq pinngitsoorpat).

Aammattaaq inatsisissatut siunnersuutip § 32, imm. 2-mik, aaqqissuussisoqarfimmiit allannguuteqartunik, tunniussinermut inatsimmi § 13-mi aalajangersakkat atuuttut ingerlateqqinneqarneri aalajangersakkamik ikkussineqarnissaanik, siunnersuutigineqarput.

Inatsisissatut siunnersuut § 32, imm. 2 siunnersuutigineqarpoq, paasiniaanerup

Inatsisissatut siunnersuut § 32, imm. 2 siunnersuutigineqarpoq, misissuinerup siuarsarneqarneranut, tunniussinerullu qulakkeerneranut, eqqartuussivimmi atugassat atorneqarsinnaapput, eqqartuussisarnermi inatsimmi, kapitali 35-mi pineqartut, tigusaqarnermut, tigummigallarneqarnermullu, kapitali 36-mi nalunaaruteqarnermut isertuussinikkut tigusaqarnermut, alapernaarsuinermut, timikkut tigusaqarnermut, misissueqqissaarnermullu, kiisalu kapitali 37, paasiniaanerullu nalaani pinngitsaalinikkut tigusaqarnermut, suliat annertoqataannik, inatsisinik unioqqutitsinerit assigisaannik, Kalaallit Nunaanni malersorneqartunik, tak. imm. 3 aamma 33.

Aalajangersagaq Kalaallit Nunaanniit nunamut allamut tunniussinermut suliani tamani atorneqarsinnaavoq.

Aammattaaq siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuummut § 32, imm. 3-mut aalajangersakkamik ikkussisoqarnissaa, suliani europami, avannarlernilu parnaarusseqqusinernut tunngasuni, qajassuartumik tigusaqarnermut, tigummigallagaanermullu qulakkeerinninnermik. Eqqartuussisarnermi inatsisini, tigusaqarnermut, tigummigallagaanerullu malittarisassaanik aalajangersagaq saneqqussineruvoq.

Naggataatigut siunnersuutigineqarpoq, siunnersuutigineqartumut § 32, imm. 4-mut aalajangersakkamik ikkussisoqarnissaa, politiinit misissuinerataqanngitsumik, eqqartuussivimmut suliamik apuussinermik atulersitsisumik, tak. inatsisissatut siunnersuut § 35, avannarlerni parnaarusseqqusinermut, europami parnaarusseqqusinermut,

tunniussinermulluunniit noqqaassummi, paasissutissat tunngaviisigut unnerluussisussaataasumiit tunniussinerup itigartinneqartariaqartutut isigineqarpat.

Aalajangersagaq siunnersuutigineqartoq tunniussinermut inatsimmut § 12, 1. pkt., 1-mut tunngatillugu allannguuteqarpoq, noqqaassutigisamut paasissutissat tunngavigalugit, inatsiseqarnermut ministerimiit tunniussinermut itigartitsinerup akuerineqarneranut tunngasoq.

Tunniussinermut aalajangiussinermut oqartussaassuseqarnikkut, takuneqarsinnaasumi, tunniussineq itigartitsissutigineqassaaq, siunissami aggersumi eqqartuussivinnut nuunneqarneratigut, siunissami aggersumi tunniussinermut itigartitsissuteqarnermut, inatsiseqarnermi ministerimiit aalajangiussineq aalajangerneqarsinnaajunnaassaaq.

Avannarlerni parnaarusseqqusinermut, europami parnaarusseqqusinermut, tunniussinermulluunniit noqqaassutitut paasissutissanut tunngaviusut, unnerluussisussaataasumiit paasissutissatigut tunniussineq itigartitsissutigineqartussaasutut isigineqarpat, siunissami aggersumi, tunniussinermut apeqqusiineq eqqartuussivimmut apuunneqartassaaq, tunngaviusut pioreersut tunngavigalugit, politiinullu misissuineramik aallartitsineqarneranut noqqaassutigineqanngitsumik. Unnerluussisussaataasup naliliinera eqqartuussivimmiit isumaqatigineqanngippat, politiiniit misissuineqarnerup aallartinneqarnissaanik aalajangiunneqarsinnaavoq, eqqartuussivimmiit tunniussinermut aalajangiineqannginnerani.

Naalagaaffinni, Avannarliit, aamma Den Europæiske Union-p avataaniit europami parnaarusseqqusinermut, tunniussinermullu noqqaassutitut sulianut tunngasut, tunniussinermut itigartitsissutitut tunngasut inissinneqarneritut Naalagaaffiup eqqartuussisuserisuaniit suliarineqartussaapput, kingornalu suliap aalajangiivigineqarnissaanut eqqartuussivimmut apuunneqarneranut Kalaallit Nunaata Politiivini unnerluussisussaataasumiit noqqaassutigineqarlutik.

Avannarlerni parnaarusseqqusinermut tunngasut, tunniussinermut itigartitsissut, suliallu eqqartuussivimmut apuunneqarnissaanik inissiineqarnerit Kalaallit Nunaata Politiivini unnerluussisussaataasumiit suliarineqartussaapput.

Inatsisissatut siunnersuummut § 32-mut, tassungalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.6.4. Inunnik assiliinermut, inussallu ipaannik naqitsinermut politiit periarfissaa

3.6.4.1. Inatsisit atuuttut

Tunniussinermut inatsit § 12, 2. pkt.-mi, politiit misissuineramik aallartitsisusnaanerat takuneqarsinnaavoq, tunniussinermut piumasaqaatit naammassineqarsimanerinnut aalajangiussinermut pisariaqartumik.

Aamma tunniussinermut inatsimmi § 13-mi takuneqarsinnaavoq, eqqartuussivimmi iluaqutissatut atugassat, eqqartuussisarnermut inatsimmi kapitali 68-mi pineqartut (arsaarinninneq), 69 (misissueqqissaarneq), 71 (tigusarinninneq) aamma 72 (parnaarussineq) tunniusserup qulakkeernissaanut, Kalaallit Nunaanni malersugaasunut, suliani suussutsit assinginik inatsisikkut unioqqutitsinernut misissuinerup siuarsarneranut atorneqarsinnaasuni.

Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermi inatsisit tak. tunniussinermut inatsit § 23, malillugu nikinganerisigut, aalajangersagaq Kalaallit Nunaannut atuuffeqassaaq. Ilaatigut tamanna isumaqarpoq, danskit eqqartuussiviannut inatsisip innersuussai, Kalaallit eqqartuussiviannut innersuussinertut paasineqassaaq, tunniussinermut inatsisit piumasaqaataannut nassuiaammut atatillugu, qallunaat eqqartuussivianniit, Kalaallit eqqartuussiviat eqqarsaatigineqarnerussasoq.

Inummik assiliineq, inussallu ipaannik naqitsinikkut tigusaqarneq, nalunaarummik isertuussinermi, alaatsinaagaqarnermi, timikkut tigusaqarnermi, misissueqqissaarnermi, politiiniit unnerluussamut allanilu misissueqqissaarnerit, politiinit periarfissaasut eqqartuussisarnermi inatsimmi kapitali 36-mi naleqqussagaapput.

Eqqartuussisarnermi inatsimmi § 402, imm. 2-mi takuneqarsinnaavoq, kingorna inuttarsiineq siunertaralugu iliuuserineqarsinnaapput, inussat ipaannik naqitsinikkut tigusaqarneq,

inummik assiliineq, pineqartoq ilungersunartumik inatsisinik unioqqutitsinermut pasineqarneranut naapertuuttumik peqquteqarsinnaappata. »ilungersunartumik inatsisinik unioqqutitsineq« (pinerlunnermut piumasaqaat) apeqqutaavoq, suliami tigussaasumik pineqaatissiineqartussaannersoq, iliuusereriikkamut kingunerititamut ilisarnaat malillugu, sakkortunerusumik akiliisitaaneq, tak. Folketingstidende 2007-08, Tillæg A (2. samling), s. 1341.

Tamatuma saniatigut, pinerluuteqarsimasunut isumaginnittoqarfiup suliffeqarfiini, assiliinermut, inussat ipaanik naqitsinikkut tigusaqarnermut, aalajangersakkami nr. 1160-mi § 2-mi, decembarip 7.-ni 2009-meersumi, (assilisat- inussallu ipaannik naqitsinermut nalunaarut), parnaarussatut, suliffeqarfimmiit parnaarussivimmi inissinneqarnermut eqqartuussaassutigisaminnik ingerlatsisut assiinik peqarnissaq qulakkeerneqassaaq.

Inummik tunniussinermut Kalaallit Nunaat pisussaaffiusutut inissinneqarnermik pisoqarsinnaavoq, pineqartumilli assiliinermut, inussallu ipaannik naqitsinermut piumasaqaatit, inuttarsiinermut atortut qulakkeerneqarneri siunertaapput, pineqartumiit naammassinniineq pinngitsoorneqaralarpat.

Tamanna peqquteqarpoq, inuk tunniussaaqqusaasoq tigummigallagaangippat, ass.: peqqutigalugu, taamatut pisoqarnermi tigummigallagaaneq, qanoq iliornissamut piareersaatinut annikinnerusunut naleqqiullugu naammattutut tigussaasumik nalilerneqassapput, tak. eqqartuussisarnermi inatsit § 361, kiisalu pineqartoq parnaarussivimmut parnaarussaaneq sioqqullugu qimaasimappat, ass.: eqqartuussivimmiit/mut angallanneqarnermut atatillugu.

3.6.4.2. Inatsiseqarnermi ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutigineqartoq

Inatsiseqarnermi ministeriamiit kissaatigineqarpoq, tunniussinermut inatsit nutaaq, Naalakkersuisuniit kissaatigineqartoq, danskini aaqqissuussap assigisaa eqqunneqarniassammat.

Danskit tunniussinermut inatsisaat § 33, politiit assiliisinnaanernut, inussallu ipaannik naqitsinikkut tigusaqarnermut periarfissaannut tunngasoq, inatsisit pingaarnersaanniit nutaamiit pinngorpoq (inatsit nr. 117, 11. februar 2020-meersoq). Aalajangersakkap siunertaraa, politiit assiliisinnaanernut, inussallu ipaannik naqitsinermut tiguserit qulakkeerneqarnera siunertarineqarpoq, pineqartup tunniussineq siunertaralugu tigusarineqareernerani, kinaassutsimut uppersaataatit pigineqareernissai siunertaralugu.

Kalaallit Nunaanni aqqissussaq assigisaa siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu, inatsisissatut siunnersuummut § 33-mut aalajangersakkamik ikkussineqarnissaa siunnersuutigineqarpoq, politiiniit inunnit tamanit, tunniussaasussanik assiliisinnaanernut, inussallu ipaannik naqitsinikkut tigusaqarsinnaanernut periarfissiivoq, kingorna kinaassutsimut uppersaataatissatut siunertarineqartumik, eqqartuussisarnermi inatsisitigut, pasilliinermut- pinerlunnernilu piumasaqaatinik naammassinniingikkaluarnikkut.

Inatsisissatut siunnersuummi § 33, imm. 1-mi, siunnersuutigineqarpoq, politiit tunniussaasussatut pineqartumit assiliisinnaanerat, inussallu ipaannik naqitsinikkut pisinnaanerit, kingorna kinaassutsimut uppersaataasussaaneri siunertaralugu.

Aammattaaq inatsisissatut siunnersuut § 33, imm. 2, siunnersuutigineqarpoq, inatsiseqarnermi minister-miit, imm. 1 malillugu, assiliinermut, inussallu ipaannik naqitsinikkut tiguserimut malittarisassanik atulersitsisoqarsinaanera, takuneqarsinnaasumi, toqqortaatigineqarnerinut, aserorterneqarnerinullu.

Inatsisissatut siunnersuummut § 33-mut, tassungalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.6.5. Illersortimik ivertitsineq il.il.

3.6.5.1. Inatsisit atuuttut

Tunniussinermut inatsit § 14, imm. 1-mi takuneqarsinnaavoq, inatsit § 12 malillugu, misissuinerit aallartinneqarpata, tunniussatut qinnutigineqartumut illersortimik ivertitsineqassaaq, pineqartumiit nammineerluni illersortissaminik nassaannigippat.

Aammattaaq illersortimik ivertitsinermut, toqqaanermullu, eqqartuussisarnermut inatsisit kapitaliani 66-mi malittarisassat piupput.

Aammattaaq, tunniussinermut inatsit § 14, imm. 2 malillugu, illersortimut ivertitamut, allanullu suliamut aningaasartuutitut, pisortaniit akilernerqartussaapput, eqqartuussivimmiit pisuni immikkuullarissuni aalajangerneqanngippat, tunniunneqartussatut qinnuteqarfigisamiit akilernerqarnissaanik.

Aalajangersagaq Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermi inatsit malillugu nikinganerisigut Kalaallit Nunaanni atuuffeqarpoq, tak. tunniussinermut inatsit § 23. Tamanna isumaqarpoq, ilaatigut, danskit eqqartuussiviannut inatsisit innersuussutit, Kalaallit eqqartuussiviannut innersuussinertut paasineqassapput, tunniussinermut inatsisip piumasaqaatit nassuiaatigineqarnerini, danskit eqqartuussiviannut naleqqiullugu, Kalaallit eqqartuussiviat eqqarsaatigineqarnerussaaq.

3.6.5.2. Inatsiseqarnermi ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutigineqartoq

Inatsiseqarnermi ministeriamiit kissaatigineqarpoq, tunniussinermut inatsit nutaaq, Naalakkersuisuniit kissaatigineqartoq, danskini aaqqissuussap assigisaa eqqunneqarniassammat.

Danskit tunniussinermut inatsisaat § 34, illersuisumik ivertitsinermut tunngasoq, danskit tunniussinermut inatsisaat § 14 aaqqissuussisoqarfimmiit allannguutitigut ingerlateqqinneqarpoq (Kalaallit tunniussinermut inatsisaata § 14-p assinga).

Kalaallit Nunaanni aaqqissussaq assigisaa siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuummut § 34, imm. 1-mut aalajangersakkamik ikkussineqarnissaanik, eqqartuussisarnermut inatsimmut kapitali 32-mut, illersuisumik ivertitsineqannginneranik, toqqaaneqannginneranilluunnit innersuutigineqarnera allannguutaalluni, pissutigalugu kapitali, inatsisissatut siunnersuut § 32, imm. 1-mi taaneqareermat.

Aammattaaq siunnersuutigineqarpoq, aalajangersakkamik ikkussineqassasoq, inatsisissatut siunnersuutigineqartutut § 34, imm. 2-mik, aaqqissuisoqarfimmiit allannguutaa ilanngunneratigut, tunniussinermut inatsisip § 14, imm. 2-mik ingerlatitseqqiinikkut.

Inatsisissatut siunnersuummut § 34-mut, tassungalu oqaaseqaatit kiisalu 3.6.9.1.1. innersuussutigineqarput.

3.6.6. Aalajangiussamut alajangiinermut oqartussaassuseqarneq

3.6.6.1. Inatsisit atuuttut

3.6.6.1.1. Nunat pingajuannut tunniussineq

Tunniussinermut inatsit § 12 malillugu, politiit misissuinerat naammassippat, inatsiseqarnermut ministerimut, suliamut aalajangiinermut aalajangiussinermut, tunniussinermut apeqquteqaammik saqqummiussineqassaaq, tak. tunniussinermut inatsit § 15, imm. 1. Inatsiseqarnermi ministerimiit tunniussinermut aalajangiineqarpat, peqatigisaanik pineqartumut tunniussinermut aalajangiussaq nalunaarutigineqassaaq, peqatigisaanik tunniussinermut inatsit § 16 malillugu, eqqartuussivimmi misiliineqarsinnaanermut paasitinneqassaaq, aammalu tamatumunnga noqqaassuteqarnermut piffissarititaasumik, tak. tunniussinermut inatsit § 15, imm. 2.

Eqqartuussivimmut misiliisinnaanermut, tunniussinermut inatsimmi § 16-mi atuutsitaavoq. Aalajangersagaq imm. 1 taanna malillugu, inatsiseqarnermi ministerimiit aalajangiussaq malillugu tunniunneqartussamut peqqusineqassaaq, tunniussinermut aalajangiussinernup inatsisinik malinninnermut apeqqut politiiniit eqqartuussivimmut apuunneqassaaq.

Aalajangersagaq imm. 2 malillugu, eqqartuussivimmi misiliinermut noqqaassut, pineqartumut tunniussinermut aalajangiussap nalunaarutigineqarsimanera, ullut pingasut qaangiutsinnagit saqqummiunneqassaaq. Immikkut pisoqanngippat, inatsiseqarnermi ministerimiit akuerineqarsinnaavoq, eqqartuussivimmut aalajangiussap apuunneqarnera, naak eqqartuussivimmi misiliinermut noqqaassut aatsaat piffissaliussap kingorna saqqummiunneqaraluartoq.

Aalajangersakkap piareersarneqarnerani takuneqarsinnaavoq, suleriaaseq peqqutigalugu pisinnaatitaaneq taamaattoq inatsiseqarnermut ministerimut apuunneqartoq, pingaartumik siunertarineqarpoq, eqqartuussivimmi misiliinermut noqqaassut aatsaat tunniussinerup aallartinneqarnera sioqqutilaarlugu saqqummiunneqartussaana, tak. Folketingstidende 1966-67, 2. samling, tillæg A, spalte 2552-2553.

Eqqartuussiviup inerniliinermut aalajangiussaa, piffissarititaasumi, ullut pingasut iluini, tak. imm. 3, nunap eqqartuussivianut naammagittaalliutigineqarsinnaanera.

Tunniussinermut aalajangiussaq eqqartuussivimmut apuunneqarpat, tunniussineq pisinnaangilaq, aalajangiussaq eqqartuussisup aalajangiineratigut, inatsisit malillugit aalajangiineqartinnagu, tak. tunniussinermut inatsit § 17, imm. 1, 2. pkt.

Maluginiarneqarpoq, aalajangersakkat Kalaallit Nunaannut nikinganerisigut atuuffeqartut, Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermi inatsit malillugu, tak. tunniussinermut inatsit § 23. tamanna ilaatigut isumaqarpoq, danskit eqqartuussiviannut inatsisit innersuussai, Kalaallit eqqartuussiviannut innersuussatut isigineqassapput, tunniussinermut inatsisit piumasqaataannut nassuiaatinut atatillugu, qallunaat eqqartuussiviannut naleqqiullugu, Kalaallit eqqartuussiviat eqqarsaatigineqarnerussaaq.

3.6.6.1.2. Nunanut avannarlernut tunniussineq

Nunani avannarlerni tunniussinermut inatsit § 8, imm. 1, nunami tassani politiiniit, unnerluussisussaataasumiilluunniit, sumut tunniussivigerusutaq tunniunneqassanersoq saqqummiunneqarsinnaavoq.

Tunniunneqarnermik peqquneqartumut, pillaaataassutaasinnaasumik iliuutsimut peqqusineq, piffissamik, sumiiffimmillu paasissutissanik imaqassaaq, suussusaa, pillaanermut aalajangersakkat atugassat, inuiaassusaa, peqquneqartullu tunniussassap sumiiffigisinnaasaa, kiisalu paasissutissat allat, pineqartup kinaassusaanik pisariaqartumik aalajangiisusunik, tak. avannarlerni tunniussinermut inatsit § 8, imm. 2.

Avannarlerni tunniussinnermut inatsit § 8, imm. 3 malillugu, pillagaasusnaanermut tunniussinnermut kissaatigineqarpat, eqqartuussinnermi pinngitsumik, tunniussinnermut akuersissut nalunaarutigineqarpat, imaluunniit tunniussaanermik peqquneqarnermut peqqutaasunut nassuerutigineqarnera tunngavigalugu, eqqartuussivimmit aalajangiineqassaaq, pillagaassutaasinnaasumik pinerlunnermut pasilliutaasoq, eqqartuussivimmiit peqqutissaqarluartutut isigineqartumik. Arlalinnut peqqutitut tunniussineqarsinnaavoq, naak, nassuernerinnaagaluartoq, imaluunniit pisut ilaannai pineqarnerinnut eqqartuussivimmiit aalajangiivigineqartumik, arlallit pillugit tunniussineqarsinnaavoq.

Tunniussinnermut piumasarineqartoq tiguneqareerpat, tak. avannarlerni tunniussinnermut inatsit § 9 ingerlaannartumik politiiniit misissuineq pisariaqartoq aallartinneqassaaq. Tassannga misissuinnermut eqqartuussisarnermi inatsisip atuagaata 4.-ni aalajangersakkat sakkukillisaanerit pisariaqartut atuupput – imaappoq, misissuinnermi periutsimut malittarisassat, kiisalu peqqutissaqanngitsumik tigusaqarnermut, parnaarusinnermullu taarsiissutitut malittarisassat.

Avannarlerni tunniussinnermut inatsit § 10, imm. 1 malillugu, tunniussaaqquneqartumiit, tunniussinnermut piumasaqaatit naammassineqarnerisut, eqqartuussivimmi misiliinnermik piumasinnaavoq. Eqqartuussiviup aalajangiussaa, aalajangiussinikkut aalajangerneqassaaq.

Eqqartuussivimmi misiliisinnaatitaanermik, politiiniit pineqartoq ilisimatinneqassaaq, tak. avannarlerni tunniussinnermut inatsit § 10, imm. 2.

Avannarlerni tunniussinnermut inatsit § 11 malillugu, eqqartuussivimmi atugassat, noqqaassutigineqartumik misissuinnermut atatillugu, Kalaallit Nunaanni malersorneqartunit, inatsisinik unioqqutitsinnerni suliat suussusaasa assingitut eqqartuussisarnermi inatsisip kapitaliini 68, 69, 71 aamma 72-mi taaneqartut atorineqassapput. Aalajangiussinnermi, eqqartuussivimmi atortussat arlaat ataaseq atorineqarneranut piumasaqaatit naammassineqarneritut, avannarlerni tunniussinnermut inatsit § 8, imm. 3-t eqqartuussivimmi aalajangiinnerit taaneqartut tunngavigineqassapput, pineqartup pisuussuteqarneranut uppersaatinik misiliineqanngitsumik.

Avannarlerni tunniussinnermut inatsit § 12 malillugu, tunniussinnermut suliani, illersuisumillu toqqaanermut eqqartuussisarnermi inatsisip kapitalianut 66-mut aalajangersakkat piupput. Taamaattorli tunniussaaqquneqartumiit kissaatigineqarpat, pisortatigoortumik illersuisoq tamatigut ivertinneqartassaaq.

Tunniuteqquneqartoq, tunniussinnermut akuersinnermik eqqartuussinnermi nalunaaruteqarpat, tunniussinnermullu piumasaqaatit nangaassuteqanngitsumik naammassineqarpata, tunniussineq nalinginnaasumik politiiniit aallartinneqarsinnaavoq, tak. avannarlerni tunniussinnermut inatsit § 13, imm. 1, tunniussineq qaqugu pissanersoq inatsiseqarnermut ministerimut apeqquteqaatigineqassaaq, tak. avannarlerni tunniussinnermut inatsit § 13, imm. 2.

Tunniussinnermut aalajangersagaq isumaqatigiissutigineqarpat, tuaviortumik aallartinneqassaaq, tak. avannarlerni tunniussinnermut inatsit § 14. tunniussinnerup naammassineqarnerata qulakkeernera siunertaralugu, eqqartuussivimmi atugassat, eqqartuussisarnermi inatsisit kapitaliini 71-mi aamma 72-mi taaneqartut atorneqarsinnaapput, tunniussaaqqusamit iliuuseerisamut, danskit eqqartuussiviat malillugu, pillaatisisiaq akiliisitaanermiit qaffasinnerusumik kinguneqarsinnaasoq. Imaappoq, marloriaammik pillagaassutaasinnaasumut piumasaqaat atuuttoq. Pineqartorli, akunnerit 24-t angullugit tigusaasinnaajuaannarpoq.

Maluginiarneqarpoq, Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermut inatsisit malillugit aalajangersakkat nikinganerisigut, Kalaallit Nunaanni atuuffeqarput, tak. avannarlerni tunniussinnermut inatsit § 19, imm. 2. tamanna isumaqarpoq, ilaatigut, danskit eqqartuussiviannut innersuussat, Kalaallit eqqartuussiviannut innersuussatut paasineqassapput, avannarlernilu tunniussinnermut inatsisit piumasaqaataanni nassuiaatinut atatillugu, danskit eqqartuussiviata eqqarsaatigineqarneraniit, Kalaallit eqqartuussiviat eqqarsaatigineqarnerussaaq.

3.6.6.2. Inatsiseqarnermi ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutigineqartoq

Inatsiseqarnermi ministeriamiit kissaatigineqarpoq, tunniussinermut inatsit nutaaq, Naalakkersuisuniit kissaatigineqartoq, danskini aaqqissuussap assigisaa eqqunneqarniassammat.

Danskit tunniussinermut inatsisaat § 35, imm. 1, tunniussinermut sulianut oqartussaassuseqarnermut tunngasut, europami parnaarusseqqusinermut, EU-milu eqqartuussiviup nassuiarneqarneranut, tamatumunnga naalagaaffeqatigiinni suliat C-508/18 aamma C-82/19 PPU kiisalu suliani C-509/18-ni kiisalu artikeli 15-mi, aalajangiussinermut sinaakkuttami artikeli 6-mik tunngaveqarpoq. Europami parnaarusseqqusinermut peqquteqartumik tunniussinermut suliat suliarineqarnerinut aalajangersakkat tunngassuteqarput.

Kalaallit Nunaannut aaqqissuussap assigisaa siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu, inatsisissatut siunnersuut § 35, imm. 1-tut ittumik, aalajangersakkamik ikkussineqarnissaa siunnersuutigineqarpoq, kingorna tunniussinermut aalajangiussaq, tamatumunngalu piumasaaqatit, unnerluussisussaataasumiit noqqaassutigineqareernerisigut eqqartuussivimmiit aalajangiivigineqassapput.

Tunniussinermut apeqqusiinermut, siunissami aggersumi eqqartuussivimmiit aalajangiineqartalerneranik aalajangersagaq malitseqassaaq.

Oqaasertaatigut »unnerluussisussaataasumiit noqqaassummi« naqissuserneqarpoq, eqqartuussivimmut tunniussinermut apeqqut unnerluussisussaataasumiit apuunneqassasoq.

Politiit misissuinerat tunuliaqutaralugu, siunissami aggersumi, Avannarliit avataannut naalagaaffinnut tunniussinermut suliani, Naalagaaffiup eqqartuussisuserisuanut tunniussinermut apeqqummut aalajangiussaq, Kalaallit Nunaata Politiivini unnerluussisussaataasumiit nassiunneqartussaavoq. Kingornalu naalagaaffiup eqqartuussisuserisuniit aalajangiussineq isummerfigineqassaaq, kingornalu suliaq unnerluussisussaataasumut utertinneqarluni, taassumannga suliaq eqqartuussivimmut apuunneqarluni, eqqartuussinermut aalajangiussinermut noqqaassutitut.

Avannarlerni parnaarusseqqusinermut sulianut tunngasut, aalajangiussinermullu suliat eqqartuussivimmut apuunneqarneranut Kalaallit Nunaata Politiivini unnerluussisussaataasumiit aalajangiussineqarneq suliarineqassaaq, eqqartuussineqarnissamut aalajangiussinermut noqqaassutigineqartumik.

Tunniussinermut piumasaqaatinik aalajangiussinermut, eqqartuussivimmiit aalajangiivigineqassaaq, tamannalu pissutigalugu, isummiunneqartoq tulluarpat tamatumunnga immikkoortumik imaqassaaq. Inatsisissatut siunnersuummi §§ 8, 10-12, 17-mi aamma 29-mi piumasaqaatinut pinngitsuugassaannngitsunut tunngassaaq, kiisalu inatsisissatut siunnersuummi § 7, imm. 1-mi piumasaqaatitaqanngitsunut piumasaqaatit.

Inatsisissatut siunnersuummut § 35-mut, tassungalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.6.7. Kalaallit Nunaanniit tunniussinermut suliat, eqqartuussivimmiit suliarineqarneri

3.6.7.1. Inatsisit atuuttut

Eqqartuussivimmi misiliisinnaatitaaneq, tunniussinermut inatsimmi § 16-mi atuutsinneqarpoq. Aalajangersakkap imm. 1-ia malillugu, inatsiseqarnermi ministerimiit aalajangiussineqarneratigut tunniussineqarnissaaq, naalakkiinissaaq, tunniussinermut aalajangiussap unioqqutitsinerunnginneranik politiiniit eqqartuussivimmut apeqquteqaat tunniunneqassaaq.

Aalajangersakkap imm. 2-a malillugu, eqqartuussivimmi misiliinermut noqqaassut, tunniussinermut aalajangiussaq pineqartumut nalunaarutigineqarneraniit, ullut pingasut qaangiutsinnagit saqqummiunneqassaaq. Immikkut pisunik pisoqarpat, aalajangiussap eqqartuussivimmut apuunneqarnera inatsiseqarnermi ministerimiit akuerineqarsinnaavoq, naak, eqqartuussivimmi misiliineq aatsaat piffissarititaasoq naareersoq saqqummiunneqaraluartoq.

Aalajangersakkap piareersarneqarnerani takuneqarsinnaavoq, ajornaatsuunissaa pillugu, pingaartumik pisinnaatitaanerup taassuma inatsiseqarnermi ministerimut taamaatinneqarnera siunertarineqarpat, tunniussinerup aallartinneqarnera sioqqullugu, eqqartuussivimmik

misiliineermut noqqaassuteqarneq aatsaat saqqummiunneqarpat, tak. Folketingstidende 1966-67, 2. samling, tillæg A, spalte 2552-2553.

Eqqartuussineqarnerani eqqartuussivimmi aalajangiussinermi inerniliussat, piffissaliussaq ullut pingasut qaangiutsinnagit, nunap eqqartuussivianut naammagittaalliutigineqarsinnaapput, tak. imm. 3.

Tunniussinermut aalajangiussaq eqqartuussivimmut apuunneqarpat, eqqartuussisup aalajangiineratigut aalajangiussisoqaqqaartinnagu tunniussineq pisinnaanngilaq, tak. tunniussinermut inatsit § 17, imm. 1, 2 pkt.

Maluginiarneqarpoq, Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermi inatsit malillugu aalajangersakkat nikinganerisigut, qulaani taaneqartut Kalaallit Nunaanni atuuffeqarneri, tak. tunniussinermut inatsit § 23. tamanna ilaatigut isumaqarpoq, danskit eqqartuussivianut inatsisip innersuussinerisigut, Kalaallit eqqartuussiviannut innersuussinertut paasineqassaaq, tunniussinermullu inatsisit nassuiarnerinut piumasaqaatinut tunngatillugu, danskit eqqartuussivianniit, Kalaallit eqqartuussiviat eqqarsaatigineqarnerussaaq.

3.6.7.2. Inatsiseqarnermi ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutigineqartoq

Inatsiseqarnermi ministeriamiit kissaatigineqarpoq, tunniussinermut inatsit nutaaq, Naalakkersuisuniit kissaatigineqartoq, danskini aaqqissuussap assigisaa eqqunneqarniassammat.

Danskit eqqartuussinermut inatsisaat § 35, imm. 2-6, tunniussinermut suliat suliarineqarnerinut tunngasut, europami parnaarusseqqusinermut, aamma EU-mi eqqartuussiviup tamatumunnga nassuiaatai, suliani C-508/18 aamma C-82/19 PPU kiisalu suliani C-509/18 kiisalu artikel 15-ni aalajangiussinermut sinaakkuttami artikeli 6-mik tunngaveqarput. Aalajangersakkat, europami parnaarusseqqusinermut tunngaveqartumik tunniussinermut suliat suliarineqarnerinut tunngassuteqarput.

Kalaallit Nunaannut aaqqissuussap assigisaa siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu, inatsisissatut siunnersuut § 35, imm. 2, 1. pkt.-tut ittoq aalajangersagaq ikkunneqassasoq, kingornalu Kalaallit Nunaanniit tunniussinermut suliat, eqqartuussivimmi suliarineqartarnissai, pineqartup najugaqarfigisaani, imaluunniit sumiiffigisaani.

Tulliatut siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuut § 35, imm. 2, 2. pkt.-tut ittumik aalajangersakkamik ikkussisoqarnissaa, taakkunani illersuutit atorneqarsinnaannginnerinik atulersitsisuussaaq, peqqutigalugu pineqartoq Kalaallit Nunaanni najugaqanngippat, Kalaallit nunaanniinngippalluunniit, pineqartup tigusaaffiani suliaq suliarineqarsinnaavoq.

Tamatuma saniatigut siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuut § 35, imm. 2, 3. pkt.-mut aalajangersagaq ikkunneqassasoq, kingornalu, eqqartuussivimmiit, Kalaallit Nunaata eqqartuussivianut sulianik innersuussinermut, eqqartuussisarnermi inatsit § 56 assigisaanik atuuffeqassaaq, tak. inatsisissatut siunnersuut § 35, imm. 2, 3. pkt.

Aalajangersagaq siunnersuutigineqartoq malitseqassaaq, eqqartuussivimmiit suliat suliarineqarnerinik Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivimmut innersuussisinnaanngussaaq, sulianik ajornakusoortunik, inatsisitigullu apeqqusigassanut sulianik immikkut peqartillugu, imaluunniit suussusai tunngaviisigut apeqqutaatillugit.

Tunniussinermut eqqartuussinermi pineqartoq takkutinngitsoornerani pisunut, siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuut § 35, imm. 3-mut aalajangersakkamik ikkussisoqarnissaanik, kingorna pineqartup peqataannginnerani, suliap suliarineqarsinnaanerani, eqqartuussivimmiit pineqartup peqataannginnera pisariaqartinneqanngitsillugu, pineqartoq inatsisit malillugit aggersarneqarsimappat, aggersaassumilu allaqqappat, nalunaappaarnani takkutinngitsoornerup inatsisitigut akuerisaasumik atorunnaarnera kinguneqarsinnaavoq, eqqartuussivimmiit aalajangiussinikkut.

Taamaalilluni pineqartup najuunnissaa pisariaqarunnaassaaq, taassuma peqataannginnerani, suliap suliarineqarneranut, pineqartumit akuersissuteqarpat.

Assersuutitut taaneqarsinnaavoq, pineqartup najuunnerata aallaaviunissaa pisariaqanngilaq, tunniussineq pillugu pineqartoq politiiniit killisiorneqarsimappat, imaluunniit tamanna pillugu politiinut oqaaseqarumanngippat, killisiorneqarnermilu nalunaarutiliatut suliap suliarineqarnera eqqartuussivimmi isumaqatigiissutigineqassaaq.

Aaqqissuussaq atorlugu naammassinniineqarsimanersoq, tunniussinermut aalajangiussineqannginnerani, pineqartup tusaaneqarnermut periarfissaqartinneqarneranut, Inatsiseqarnermi ministerimiit nalilerneqassaaq.

Pineqartoq eqqartuussinerup nalaani advokatimit imaluunniit illersuisumit akuerisamit inatsisilerinermi kandidatitut misilitsinnermi angusisimasumit illersorneqassaaq, eqqartuussiviullu aalajangiussaanut atatillugu, sapinngisamik naammagittaalliorsinnaatitaassaaq.

Aammattaaq siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuutituulli § 35, imm. 4-tut, aalajangersakkamik ikkussisoqarnissaanik, kingornalu eqqartuussinertaqanngitsumik, eqqartuussivimmiit suliat suliarineqarsinnaapput, unnerluussisussaataasumiit tunniussinerup itigartinneqarnera taamaatillugu, tunniussineq itigartitsissutigalugu, imaluunniit tunniussaasussamut tunniussinermut akuersissummik nalunaarutigineqareersumik, tak. inatsisissatut siunnersuut § 36.

Aammattaaq siunnersuutigineqarpoq, inatsisinik malinnittusnaanermut, imaluunniit pineqaatitssiisummik naammassinniinermut akuersissut, assigisaanik noqqaassutit suliarineqarnerinut atuunnissaa siunnersuutigineqarpoq, tak. inatsisissatut siunnersuut § 41.

Politiinit misissorneqanngitsumik, tunniussinermut itigartitsissummik unitsitsineqarneranik, eqqartuussivimmut suliaq apuunneqarpat, tak. inatsisissatut siunnersuut § 32, imm. 4, pineqartumut illersortimik ivertitsineqartussaassanngilaq. Politiit misissuinerinnut atatillugu, pineqartumut illersortimik ivertitsisoqareersimappat, tak. inatsisissatut siunnersuut § 34, suliap eqqartuussivimmut apuunneqarneranik, illersortimut aalajangiussap assileqqinneratigut paasititsissutigineqassaaq.

Suliaq pillugu, eqqartuussineqarneq tunngavissaqanngilaq, tunniussinerup itigartinneqarnera unnerluussisussaataasumiit taamaatinneqarpat, suliap suliarineqarneranut eqqartuussineqarnerup pisariaqannginneranik, qaqutigunnaq pisartumik eqqartuussivik aalajangiussinngippat, tak. inatsisissatut siunnersuut § 35, imm.4, 1. pkt. tunniussinerup itigiartitsinerup unnerluussisussaataasumiit itigartitsissutigineqarnerata malinneqarneranut taarsiullugu, pineqartup tunniunneqarnissaanik aalajangiinnermut inerniliussamik eqqartuussineq pisariaqalissaaq. Eqqartuussivimmiit inerniliussamik aalajangiisoqannginnerani naatsorsutigineqassaaq, politiit misissueqqissaarnissaannik noqqaassuteqarnermik.

Pineqartup tunniunneqartussaananeranut akuersissutit, naak, tunniussinerup itigartitsissummik unnerluussisussaataasumiit taamaatitsineqaraluartoq, eqqartuussisoqarneranut peqqutaasinnaangillat, tunniussinerup piumasaqaatit naammassineqareersimammata. Tamanna pillugu, tunniussineq pisinnaanngilaq, pinngitsuugassaannngitsumik itigartitsissut peqqutaasoq anguneqarsimappat, tak. inatsisissatut siunnersuut §§ 2-3, §§ 5-6 aamma §§ 23-26, tunniussinerup pineqartumiit akuerineqaraluartoq.

Suliat suliarineqarnera siunertaralugu, assigisaanik eqqartuussineq pisariaqartinneqassanngilaq, tunniunneqarnissamut eqqartuussaasumiit tunniussinerup akuersissut nalunaarutigineqarsimappat, tak. inatsisissatut siunnersuut § 36. aalajagnersagaq malillugu, tunniussinerup akuersissut, tunniunneqarnerup eqqartuussaasumiit eqqartuussaananerup nalaani akuersissut nalunaarutigineqarsinnaavoq. Inuk eqqartuussivimmut sassartinneqartoq, parnaarussaaneq, tunniussaananerluunniit tunuliaqutaralugu tigummigallagaanermut noqqaassutigineqartoq, eqqartuussinerullu nalaani, tunniussaananermut akuersissut nalunaarutigineqartoq, taamaakkaluartoq aallaavittut paasissutissanik pissarsiornermut piffissaliisoqassaaq, kingornalu eqqartuussivimmiit tunniussinerup aalajangiisoqannginnerani, qaqutikkut inatsisit tunngaviusut naapertorlugit killisiuinerup tunniussinerup tunngatillugu aalajangiussineqarsinnaaneq ajornera peqqutigalugu. Inatsisit tunngaviusut naapertorlugit killisiuinerup tunniussinissamik aalajangiinnerup piumasaqaataavoq, nunamiit noqqaassuteqartumiit tunniussinissamut noqqaassuteqarnissaa, piffissami matumani qaqutigunnaq pisartussaaq.

Aalajangersagaq siunnersuutigineqartoq § 35, imm. 4, 2. pkt. naapertorlugu, assigisaanik eqqartuussineqanngitsumik inatsisinik malinnittusnaanermut, pineqaatissiissutinilluunniit naammassinniinermut noqqaassutit eqqartuussivimmiit suliarineqarsinnaapput, tak. inatsisissatut siunnersuut § 41.

Illersuisussatut ivertinneqartoq, tak. inatsisissatut siunnersuut § 41, imm. 1, 3. pkt. tak. § 34, naatsorsuutigineqassaaq, noqqaassutip assileqqinneqarneranik nassiussineqassasoq, eqqartuussivimmullu allaganngorlugu oqaaseqaatinik tunniussisinaanermik periarfissinneqarluni.

Tamatuma saniatigut siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuutitut § 35, imm. 5-tut ittumik, aalajangersakkamut ikkussisoqassasoq, kingorna piffissaliussap iluani pisussamik, eqqartuussivimmiit paasissutissanut ilassutinik pisariaqartunik tigusaqarnermut noqqaassuteqartoqassaaq, tunniussinermut aalajangiussamut inerniliinermut, paasussutissat eqqartuussivimmiit naammanngitsutut isigineqarpata.

Paasissutissanut ilassutinik pissarsinermut eqqartuussivimmiit unnerlussisussaataasumut noqqaassutigineqarnissai naatsorsuutigineqassaaq. Avannarliit avataanniittunut nunanut tunniussinermut suliani, pisortatut qitusoqarfiuvoq (Nunap eqqartuussisuserisua), naalagaaffimmut noqqaaffiusumut allaffigeqatigiinnikkut pisumik, Kalaallilu Nunaanni politiivini unnerluussisussaataasumiit pissaaq, avannarlerni Nunat pineqartillugit.

Qanoq iliornikkut paasissutissanut ilassutissat pissarsiarneqarsinnaanerinit Eqqartuussiviup aalajangiussinera maalaarutigineqarsinnaavoq, tak. eqqartuussisarnermi inatsit § 566, imm. 1.

Naggataatigut siunnersuutigineqarpoq, eqqartuussiviup inerniliussaanik aalajangiussinermut aalajangiisoq, inatsisissatut siunnersuutip § 35, imm. 6-p assinganik, aalajangersakkamik ikkussineqarnissaanik. Ilanngullugu siunnersuutigineqarpoq Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivimmut maalaaruteqarnerup, ulluni pingasuni piffissaliussap pinsinaanera, aamma eqqartuussisarnermi inatsit § 542 assigisaanik atuunnissaanik, imm. 2, 2. pkt.-li, assigisaanik piffissaliussap ulluni 3-ni piunissaanik. Anisitaasussamiit

maalaaruteqarsinnaanermut atuuppoq, unnerluussisussaataasumiillu maalaaruteqarnermut aamma atuulluni.

Eqqartuussisarnermi inatsit § 542-t innersuussineq, piffissaliussamut qaangiutereersumut maalaaruteqarnek allartinneqarpat, eqqartussisuuneqarfimmiit akuerineqarsinnaaneranik kinguneqassaaq, illua-tungerisap maalaaruteqartoq ilimanartoqartippagu, pineqartumiit piffissaliussap qaangiutereernerani aatsaat ilisimannilernerani, aalajangiussap tapersorsorneqarnerani, imaluunniit piffissaliussamut qaangiuttoorneq pineqartup naatsorsuutigineqarsinnaannginneranik peqquteqarnera.

Sulieqqitassanngortitsineq ullut 3-t qaangiutsinnagit tunniunneqassaaq, sulieqqitassanngortitsisup sulieqqitassanngortitsinermut tunngavimmik paasisaqarneraniit imaluunniit piffissarititaasumik qaangiuttoorneq peqqutaasoq piujunnaarsimappat.

Tunniussineq pisinnaanaviannngilaq, eqqartuussivimmiit tamatuminnaga aalajangiineqartinnagu, tak. inatsisissatut siunnersuut § 38, imm. 1. Eqqartuussisarnermi inatsit § 574-mi aalajangersakkani, aalajangiussinermut atorsinnaapput. Oqaasiinnakkut isumaqatigiinniarnaq qaqtuguinnaq atorsinnaavoq.

Inatsisissatut siunnersuummut § 35-mut, tassungalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.6.8. Tunniussinermut akuersissut

3.6.8.1. Inatsisit atuuttut

Nunat pingajuinut tunniussinermut akuersinermut, tunniussinermut inatsimmi malittarisassanik imaqqanngilaq.

Avannarlarni tunniussinermut inatsit § 13, imm. 1 malillugu, tunniussineq nalinginnaasumik politiiniit aallartinneqassaaq, tunniussaaqqusaasoq eqqartuussivimmi tunniussinermut akuersissummik nalunaaruteqarpat, qularutissaqanngitsumillu tunniussinermut piumasagaatit naammassineqarsimappata. Aammattaaq tunniussineq qanoq iliornikkut pissanersoq,

inatsiseqarnermut ministerimut apeqqutigineqassaaq, tak. avannarlerni tunniussinermut inatsit § 13, imm. 2.

3.6.8.2. Inatsiseqarnermi ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutigineqartoq

Inatsiseqarnermi ministeriamiit kissaatigineqarpoq, tunniussinermut inatsit nutaaq, Naalakkersuisuniit kissaatigineqartoq, danskini aaqqissuussap assigisaa eqqunneqarniassammat.

Danskita tunniussinermut inatsisaat § 36, tunniussinermut akuersissuteqarnermut tunngasoq, artikeli 11, 23 aamma 24-mik tunngaveqarpoq, europami parnaarusseqqusinermut aalajangiussamut sinaakkuttami, avannarlerni tunniussinermut aalajangersakkami, ilanngutassiamilu 13, 27 aamma 28-mi. artikelit europami parnaarusseqqusinermut, avannarlerniluunniit parnaarusseqqusinermut tunniussaannermut periarfissaq tunngavigalugu atuutilersippaat.

Eqqartuussaannermi tunniussinermut akuersissummik nalunaaruteqarsinnaannermut, tunniussinermullu peqqutaasunut pinerluutunut pillagaassutaasinnaasunut allanut, tunniussamik ingerlatitseqqiinnermut akisussaaffiligaannermut, tunniussaannermut peqqutaasunut, tunniussaaneq sioqqullugu pinerluutunut, europami parnaarusseqqusineq, imaluunniit avannarlerni parnaarusseqqusineq peqqutigalugu tunniussaannermik naalakkerneqartumut, artikelit periarfissaqalernermit aalajangiussineruvoq.

Kalaallit Nunaannut aaqqissuussap assigisaa siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu, inatsisissatut siunnersuummi § 36-mut aalajangersakkamik ikkussinissaq siunnersuutigineqarpoq, inatsisinik unioqqutitsinernut allanut, tunniussineq sioqqullugu pinerluutaasunut, pineqartup tunniussaamera sioqqullugu, tunniussaananut peqqutaasunut, inatsisinik malinnittussaannermit akuersissuteqarnermut malittarisassaartigut aalajangiussisunik.

Tamanna malitseqassaaq, eqqartuussinermi tunniussaasussatut peqquneqartoq, tunniussinermut pineqartumut akuersissuteqarsinnaavoq, inatsisinik malinnittussaanermut aamma tunniussinermut ingerlatitseqqiinermut, inatsisinik unioqqutitsinernut allanut, pineqartumit tunniussaasussamit sioqqullugu inatsisinik unioqqutitsinikkut pinerluutitut. Aammattaaq malitseqassaaq, eqqartuussivimmiit pineqartoq akuersissutit atuunnerinik ilitersuunneqartussaaneranik. Aammattaaq eqqartuussiviup pineqartoq inatsisinik unioqqutitsinernut allanut, taassuma inatsisinik unioqqutitsinerup pinera sioqqullugu iliuersineqarsimasunut, pineqartumik tunniunneqaataasussanut, malersuinissamut aamma ingerlateqqinneqarnissamut akuersinersoq aperissavaa.

Tamatumunnga atatillugu maluginiarneqarpoq, tunniussinermut piumasaqaatit nalinginnaasut aamma naammassineqarnissai. Tamanna peqqutigalugu, tunniussineq pisinnaangilaq, pinngitsoorneqartussaangitsumik itigartitsinermut peqquteqarpata, tak. inatsisissatut siunnersuut §§ 2-3, §§ 5-6 aamma §§ 23-26, naak pineqartoq tunniussinermut akuersissuteqaraluartoq.

Akuersissut tunuliaqutaritillugu, tunniussinermut inerniliineq aalajangiunneqarsinnaanngippat, tunniussinermulli piumasaqaatit naammassineqarneri tunuliaqutaallutik, pineqartumut tunniussinermut akuersissutip uterteqquneqarneratigut, suliaq qaqeqqinneqannginneranik malitseqassaaq. Akerlianilli pineqartumiit inatsisinik unioqqutitsinernut allanut, inatsisinik malinnittussaanermut, tunniussinermullu ingerlatitseqqinneqarnermut akuersissut, pineqartumiit tunniussinermut peqqutaasumut, Kalaallit Nunaanniit tunniunneqannginnerani, naalagaaffik noqqaavigineqartoq tamatuminnga ilisimatinneqassaaq.

Inatsisissatut siunnersuummut § 36-mut, tassungalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.6.9. Eqqartuussiviup inerniliinissaanut piffissaliussaq

3.6.9.1. Inatsisit atuuttut

Tunniussinermut inatsit, avannarlernilu tunniussinermut inatsit, Inatsiseqarnermi ministerimiit inerniliinermut piffissaliisummik imaqartinneqanngillat.

3.6.9.2. Inatsiseqarnermi ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutigineqartoq

Inatsiseqarnermi ministeriamiit kissaatigineqarpoq, tunniussinermut inatsit nutaaq, Naalakkersuisuniit kissaatigineqartoq, danskini aaqqissuussap assigisaa eqqunneqarniassammat.

Danskiit tunniussinermut inatsisaat § 37, eqqartuussiviup inerniliussiinerinut piffissaliissutitut tunngasut, avannarlerni tunniussinermut aalajangersakkami artikeli 14-mi, aamma europami parnaarusseqqusinermut aalajangiussinermut sinaakkuttami, artikeli 17-mi tunngaveqarpoq. artikelit avannarlerni, europamiluunniit parnaarusseqqusinermut tunniussinermut peqqutaasut suliat suliarineqarnerinut piffissaliissutit, artikeli aalajangersarneqarput.

Kalaallit Nunaannut aaqqissuussap assigisaa siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu, inatsisissatut siunnersuummut § 37-mut, eqqartuussivimmiit tunniussinermut suliat suliarineqarnerinnut piffissaliissutitut aalajangersakkamik ikkussisoqarnissaa siunnersuutigineqarpoq.

inatsisissatut siunnersuut § 37, imm. 1-tut siunnersuutigineqassaaq, inatsisissatut siunnersuut § 35 malillugu, eqqartuussiviup inerniliinera sapinngisamik tuaviortumik oqaatigineqassaaq, sapinngisamillu tunniunneqartussamiit, tunniussinermut akuersissutip nalunaarutigineqareerneraniit ullut 3-t qaangiutsinnagit, nunani avannarlerniittuni suliani, ullullu 10-t qaangiutsinnagit, tunniussaasussamiit, tunniussinermut akuersissutip nalunaarutigereersimaneranik, Den Europæiske Union-mi naalagaaffeqatigiinnut, tunniussinermut suliani.

Aammattaaq siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuummi § 37, imm. 2-mi, pisunik allanik, nunamut avannarlerni tunniussinermut, Kalaallit Nunaanni eqqartuussiviup inerniliussa, pineqartup tigusaaneraniit, sapinngisamik ullut 30-t nallertinnagit taamaatinneqassasoq, Kalaallit Nunaanni nunamut avannarlerni tunniussinermut suliani,

imaluunniit Kalaallit Nunaanni, pineqartup tigusaaneraniit ullut 60-t qaangiutsinnagit, Den Europæiske Union-mi naalagaaffeqatigiinnut Kalaallit Nunaanni tunniussinermut suliani.

Naalagaaffinnut Avannarliit avataaniittunut, aamma naalagaaffinnut Den Europæiske Union-ip avataaniittunut tunniussinermut suliat pineqartillugit, suliassap sukkasuumik suliarineqarneratigut, tunniussinermut suliat tamakkua aamma ilaatigut tunniussassatut kissaatigineqartumik qulakkeerinninnermut sunniteqaqataassapput, Kalaallit Nunaanni suliap suliarineqarnerani, pisariaqanngitsumik sivisuumik tigummigallagaannginnikkut.

Inatsisissatut siunnersuut § 37, imm. 1, 1. § 35 malillugu, eqqartuussiviup inerniliussereernerani, sapinngisamik pilertortumik taamaatitsinermut aalajangersaasumik, siunissami aggersumi aamma Avannarliit, Den Europæiske Union-llu avataaniittuni naalagaaffinnut tunniussinermut suliani.

Naalagaaffinnulli taakkununga tunniussinermut nunanut avannarlernut, aamma EU-naalagaaffeqatigiinnut tunniussinermut asseqqissaavanik piffissaliussiinermut aalajangersagaqanngilaq. Tamanna peqquteqarpoq, tamakkunani pisuni, suliamut inerniliussiinermut atugassanik, paasissutissanut tapertanik pissarsinissamut pisariaqartitsineq ilimagineqarsinnaammat, inerniliinermut sinaakkutaq malillugu ingerlatseriaaseq eqaatsoq malillugu, europami parnaarusseqqusinermut, avannarlerniluunniit tunniussinermut aalajangersagaq inerniliussamut sinaakkutaq malillugu, parnaarusseqqusinermiinnissaanik naatsorsuutigineqarneratigut, paasissutissat tamaasa ilanngullugit.

Inatsisissatut siunnersuummut § 37-mut, tassungalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.6.10. Tunniussinerup naammassineqarneranut piffissaliussaq

3.6.10.1. Inatsisit atuuttut

3.6.10.1.1. Nunat pingajuinut tunniussineq

Tunniussinermut aalajangiussaq eqqartuussivimmut apuunneqanngippat, tunniussinerup naammassineqarnera, sapinngisamik tuaviuunneqassaaq, tak. tunniussinermut inatsit § 17,

imm. 2. Pineqartumiit eqqartuussivimmi misiliineq taamaatinneqanngippat, eqqartuussivimmi tunniussinermut inerniliussaq inatsiseqarnermut ministerip eqqartuussivimmut inerniliussaata apuunneqarneranut, tunniussinermut inatsit § 16, imm. 2 malillugu atuuttoq, ullut 3-t piffissaliussaasut qaangiuppata tunniussineq pisinnaanngilaq, tak. tunniussinermut inatsit § 17, imm. 1, 1. pkt.

Tunniussinerup naammassineqarnera qulakkeerniarlugu, pineqartoq tunniussinermut inatsit § 17, imm. 3 naapertorlugu, tunniussinermut inatsisini malittarisassat malillugit, tigusarineqarsinnaallunilu, tigummigallagaasinnaavoq. Tigummigallaanerli atorunnaarsinneqassaaq, tunniussinermut aalajangiussaq naammassineqarsinnaasimappat, tunniussinermut aalajangiussaq ullut 30-t qaangiutinnginnerini tunniunneqartumik tunniussineqarsimappat. Tamanna atorneqassaaq, pineqartumiit eqqartuussivimmi misiliineq piumanngippagu, eqqartuussivimmi misiliinermut noqqaassummut ulluni 3-ni piffissarititaasoq qaangiussimappat, imaluunniit tunniussinermut eqqartuussivimmiit naggataarutaasumik oqaatigineqareersimappat. Immikkut pisuni eqqartuussivimmiit tigummigallagaanermut piffissarititaasoq sivitsorneqarsinnaavoq.

Maluginiarneqarpoq, aalajangersakkat Kalaallit Nunaanni nikinganerisigut atuuffeqarneri, Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermi inatsisit malillugit, tak. tunniussinermut inatsit § 23. tamanna isumaqarpoq, ilaatigut danskit eqqartuussiviannut innersuussutit, Kalaallit eqqartuussiviannut innersuussutitut paasineqarnissaannik, aammalu tunniussinermut inatsisini piumasaqaatit nassuiaatitai, danskit eqqartuussivianniit, Kalaallit eqqartuussiviat eqqarsaatigineqarnerussasoq.

3.6.10.1.2. Nunanut avannarlernut tunniussineq

Tunniussinermut aalajangersakkat aalajangerneqareerpata, sapinngisamik tuaviortumik aallarnisarneqassapput, tak. avannarlerni tunniussinermut inatsit § 14, 1. pkt.

Tunniussinerup naammassineqarneranik qulakkeerinninneq siunertaralugu, eqqartuussisarnermi inatsisit kapitaliini 71-mi 72-milu, eqqartuussivimmi iluaqutissatut atorneqartuni pineqartuni, tunniussaanissamik piumaffigisamiit iliuutsit assigippagit, danskit

eqqartuussiviat malillugu, akiliisitaanermiit qaffasinnerusumik pillaanermik kinguneqartitsisoqarsinnaavoq. Pineqartorli akunnerit 24-t angullugit tigusarineqarsinnaajuaannassaaq, tak. avannarlerni tunniussinermut inatsit § 14,2 aamma 3. pkt.

Maluginiarneqarpoq, aalajangersakkap Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermi inatsit malillugu, Kalaallit Nunaannut, nikinganerisigut atuuffeqarnera, tak. avannarlerni tunniussinermut inatsit § 19, imm. 2. Tamanna ilaatigut isumaqarpoq, inatsisip danskit eqqartuussiviannut innersuussai, Kalaallit eqqartuussiviannut innersuussinertut paasineqassapput, avannarlernilu tunniussinermut inatsisit piumasaqaataasa nassuiarneqarnerinut atatillugu, danskit eqqartuussivianniit, Kalaallit eqqartuussiviat eqqarsaatigineqarnerussaaq.

3.6.10.2. Inatsiseqarnermi ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutigineqartoq

Inatsiseqarnermi ministeriamiit kissaatigineqarpoq, tunniussinermut inatsit nutaaq, Naalakkersuisuniit kissaatigineqartoq, danskini aaqqissuussap assigisaa eqqunneqarniassammat.

Danskit tunniussinermut inatsisaat § 38, tunniussinerup naammassineqarneranut piffissaliussamut tunngasoq, avannarlerni tunniussinermut aalajangersakkami, europamilu parnaarusseqqusinermut inerniliinermut sinaakkuttami, artikeli 23-mik tunngaveqarpoq. artikelini tunniussinermik naammassinniinermut piffissaliussat aalajangersarneqarput.

Kalaallit Nunaannut aaqqissuussap assigisaa siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu, tunniussinermut inatsimmut § 38-mut aalajangersakkamik, Avannarlernut, Den Europæiske Union-mi naalagaaffeqartigiinnut, Avannarliillu avataaniittunut naalagaaffinnut, aamma Den Europæiske Union-mut aalajangersakkamik immikkut piffissaliussanut aalajangiussisumik ikkussisoqarnissaa siunnersuutigineqarpoq.

Aalajangersagaq siunnersuutigineqartoq eqqartuussivimmiit naggataarutaasumik tamatumunnga aalajangiussaani, sapinngisamik tuaviortumik tunniussinerup naammassineqartussaananerani, sapinngisamillu piffissarititaasunik makkunani malitseqassaaq:

- 1) Nunanut avannarlernut tunniussinermut suliat ullut 5-t.
- 2) Den Europæiske Union-mi naalagaaffeqatigiinnut tunniussinermut suliani, ullut 10-t.
- 3) Avannarliit avataanni, aamma Den Europæiske Union-p avataaniittunut naalagaaffinnut tunniussinermut suliani, ullut 30-t.

Tunniussinernut piffissaliussani sapinngisamik naammassineqartussani, eqqartuussiviup naggataarutaasumik tunniussinermut piffissamiit aalajangiussaasumiit tamatigit naatsorsorneqartarnissaa naatsorsuutigineqarpoq. Tamanna pissaaq, maalaarummut piffissaliussaq qaangiutereersoq, imaluunniit maalaarummut suliap naammassineqareernerani maalaaruteqartoqarpat.

Inatsisissatut siunnersuummut § 38-mut, tassungalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.6.11. Ikiuniarnerit eqqarsaatigineqarneri

3.6.11.1. Inatsisit atuuttut

Atortussanngortitsitsinermut 1957-aalajangersakkamut atatillugu, Kalaallit Nunaanni atuuffeqarneratigit iluaqutaasimasoq, tunniussinermi pingaartumik pineqartup ukiui peqqissusaa, ukiuilu eqqarsaatigalugit inuttut atugai eqqarsaatigalugit, tunniussinerup itigartinneqarsinnaanera, Danmarkimi nangaassuteqarnikkut pisartoq, pineqartumut atukkatigit ilungersunartunik malitseqarsinnaananerani isigineqartariaqarpoq. Tamanna tunniussinermut inatsimmi § 7-mi eqqaaneqarpoq, kingunerisaanik tunniussinerup itigartinneqartariaqarnerani, tunniussineq inuup atugaanut naleqqutinnigippat, tak. Folketingstidende 1966-67, 2. samling, tillæg A, spalte 2548.

Aalajangersakkamut oqaaseqaatit imaapput, aalajangersagaq pineqartup ukiuinik, peqqissusaanik, immikkut eqqaaneqartumi »inuup atugaanut tunngasut allat«, pingaartumik

pineqartup inuttut inissisimanerata isiginiarneqarneranik. Taamaammat pingaaruteqassaaq, pineqartoq Kalaallit Nunaanni ilaqutaqarnerseq, qanoq sivilisutigisumik maaniissimanersseq, namminersortutullu suliffeqarfiuteqarnerseq, aalajangersimasumilluunniit suliffeqarnerseq.

Inatsisinik unioqqutitsisunik tunniussinermut inatsimmut siunnersuutip oqaaseqaataani, tak. Folketingstidende 1966-67, 2. samling, tillæg B, spalte 1490, tassani allaqqavoq, ataatsimiisitaliamit suliarineqarneranut atatillugu oqaluuserineqarpoq, tunniussinermut qinnuteqartuniit, tunniussinermut aalajangersagaq naammaginartumik isumannaatsuunersseq oqaluuserineqarnerani, eqqaaneqarput, danskit paasinnittaasaat malillugu, naakkittaatumik pillagaanertut ilimagineqarsinnaanera, imaluunniit inatsisit unioqqutinneranut kukkusumik inissiinertut. Tamatumunnga atatillugu, ataatsimiitsitalianut inatsiseqarnermut ministerimiit erseqqissarneqarpoq, ikiuiniarneq eqqarsaatigalugu, inuup atugaaniinnera, tunniussinerup naapertuutinnginneranut § 7 -p killeqartitsinnginnera, tak. aalajangersakkami oqaaseq »pingaartumik«.

Avannarlerni tunniussinermut inatsit, aalajangersakkanik taama ittunik imaqqanngilaq.

3.6.11.2. Inatsiseqarnermi ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutigineqartoq

Inatsiseqarnermi ministeriamiit kissaatigineqarpoq, tunniussinermut inatsit nutaaq, Naalakkersuisuniit kissaatigineqartoq, danskini aaqqissuussap assigisaa eqqunneqarniassammat.

Danskit tunniussinermut inatsisaat § 39, ikiuiniarnermut peqquteqartunik tunniussinerup kinguartikkallarneranut, europami parnaarusseqqusinermut, inerniliinermut sinaakkutami avannarlerni tunniussinermut aalajangersagaq aamma artikeli 23, imm. 4, artikeli 19, imm. 5-nik tunngaveqarpoq. artikelit malillugit, tunniussineq kinguartinneqassaaq, immikkut peqquteqarpat, pingaartumik pineqartup ukiui, peqqissusaa, inuttullu atugai allat pillugit, tunniussinerup ikiuiniarnermut naapertuutinngitsutut isigineqartariaqarnera pillugu.

Kalaallit Nunaannut aaqqissuussap assigisaa siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu siunnersuutigineqarpoq, inatsisissami siunnersuummut § 39-mut, aalajangersagaq ikkunneqassasoq, ikiuinniarnarit oqimaatsut peqqutigalugit, tunniussinermik eqqartuussivimmiit kinguartitsigallarsinnaaneq pillugu.

Taamaalilluni inatsisissatut siunnersuutigineqartoq § 39, imm. 1-tut sunnersuutigineqarpoq, ikiuiniarnernut oqimaatsunut tunngaveqartunik tunniussinerup kinguartikkallarsinnaaneranut eqqartuussivimmiit qaqutigoortumik aalajangiussisinnaaneq, ass.: pineqartup inuuneranut, peqqissusaanulluunniit oqimaalutaanerit peqqutigalugit isigineqarnerisigut, pineqartup inuuneranut, peqqissusaanulluunniit ulorianartorsiornermut ersarissuusoq. Peqqutaasut taamaattut piujunnaarpata, tunniussineq naammassineqassaaq.

Maluginiarneqarpoq, aalajangersagaq taamaallaat, pisuni, Kalaallit Nunaata, nunani tamalaani pisussaaffiit tunniussineq naapertuutinngippat, atukkani taamaattuni tunniussineqarsinnaanngimmat, tak. inatsisissatut siunnersuut § 6.

Aammattaaq inatsisissatut siunnersuut § 7 innersuussutigineqarpoq, kinguneqassaarlu, inummik tunniussinermi, danskisut innuttaassusilimmik, imaluunniit Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqartumik, inatsisinik malinnittussaanermut piumasaqaatinik piumaffigineqarsinnaasoq, pineqartup Kalaallit Nunaannut ingerlateqqinneqarneranut, parnaarussivimmut inissinneqarnermut eqqartuussaaniikkut, nammineersinnaajunnaarsitsinermilluunniit pineqaatissinneqarnermut siunertaqartumik, assigisaanik danskisut innuttaassusilimmik Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqartumik, parnaarussinikkut pillaaummik imaluunniit pineqaatissiissummik eqquutsitsineq itigartitsissutigineqarsinnaavoq, taarsiullugu Kalaallit Nunaanni pineqaatissiissut naammassineqassappat.

Pisut tamakkua saniatigut makkunanga pisoqarpat, tunniussinerup naammassineqarnerata nalaani, oqimaatsutut isigineqarallartariaqartunut ikiuiniarnermut peqquteqartunut, inatsisissatut siunnersuut § 6-mi ilaatinneqartoq, ass.: tunniussinermi ujarneqartup inuuneranut, peqqissutsimullu ulorianaateqarsinnaaneramik kinguneqartitsisinnaaneq ersarippat, tunniussineq kinguartikkallartariaqarpoq, peqqutaasut peqqutaajunnaarnissaasa tungaanut, tak. inatsisissatut siunnersuut § 39.

Aammattaaq inatsisissatut siunnersuut § 39, imm. 2 siunnersuutigineqarpoq, tunniussaannermik peqquneqartoq, Kalaallit Nunaanni inatsisinik malinnittussatut, imaluunniit pineqartumiit Kalaallit Nunaanni pineqaatissiisummik naammassinniisussatut pineqarpat, tunniussinerup unitsikkallarneranik, eqqartuussivimmiit aalajangiunneqarsinnaanera.

Tunniussinermut piumasaqaatit naammassineqarsimappata, inulli taanna tunniuteqquneqartoq, Kalaallit Nunaanni inatsisinik malinnittussaataaassaaq, pineqartumik tunniussigallarnek siunertaqarluarsorineqanngippat.

Tunniussinermut piumasaqaatit naammassineqarsimappata, inuullu tunniussaaqquneqartup Kalaallit Nunaanni parnaarussivimmut inissinneqarnermut eqqartuussissut naammassiniarsarippagu, tunniussineq kinguartinneqarsinnaavoq, pineqartumik tunniussigallarnek siunertaqarluarsorineqanngippat.

Suliani makkunani aallaaviusut, pineqartumit Kalaallit Nunaanni inissinneqarnermut eqqartuussaasummik naammassinniisumik, pineqartoq tunniunneqarallassaaq. Pisunili, inummut ilungersunartumik ulorianaatilimmik pinerlunnermut, assigisaanulluunniit, pineqartoq eqqartuussaasimappat, pineqartoq tunniussiviugallartumiit qimaaniarsarisinnaaneranik nalilerneqarpat, taarsiullugu tunniussineq pineqartup iperagaanissaa utaqqinagu tigussaanermut naliliinermiissaaq.

Pineqartup nuunneqarneranut inatsisitigut tunngavia, Kalaallit Nunaanni eqqartuussissutigineqartumik pineqaatissiisummik naammassinniinerup ingerlanneranut, nunami allami pippat, tunniussineq kinguartinneqarsinnaavoq, tak. inatsisissatut siunnersuut § 39, imm. 2, tamatumunnga inerniliineqarnissaata tungaanut.

Nunamiit anisitsinermut eqqartuussaaneq pinngitsoorniarlugu, nunami allami pineqaatissiisummik naammassinniinerup ingerlatiinnarneqarneranut piumasaqaatinik naammassinniisumik, tunniussigallarnerup kingorna, Kalaallit nunaanut utertitsinermik tamanna siunertaqarpoq.

Nuna noqqaassuteqartoq tassaappat, inuup nuutsinneqarfissaa, taava tunniussineq naammassineqarsinnaavoq, tamanna sioqqullugu nuutsitsinermut inerniliusseqqaarnani,

tamatumunnga aalajangersakkat naapertorlugit. Taamatut pisuni tunniussineq suliarineqarsinnaasussaavoq, pineqartup tunniussaagallarnerani.

Inatsisissatut siunnersuummut § 39-mut, tassungalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.6.12. Pisattanik tunniussineq

3.6.12.1. Inatsisit atuuttut

Tunniussinermut inatsit § 18 malitseqarpoq, tunniussinermut aalajangiussinermut atatillugu, pisattat arsaarinnissutaasimasut, imaluunniit suliap ingerlanerani tigummineqartut, inuup pingajuaniit tunniussinermut noqqaassuteqartut oqartussaasuinut tunniunneqarnerinut pisinnaatitaasunut, tunniunneqarnerinnut inatsiseqarnermi ministerimiit aalajangerneqarsinnaavoq.

Avannarlerni tunniussinermut inatsisini § 15-mi assigisaanik allaqqavoq, tunniussinermut aalajangiussinermut atatillugu, aalajangerneqarsinnaanera, pisattat arsaarinnissutigineqarsimasut, sulialluunniit ingerlanneqarnerani tigummineqartut, inuup pingajuanut tunniusseqqusisut oqartussaasuinut pisinnaatitaanerisigut tunniunneqassasut.

3.6.12.2. Inatsiseqarnermi ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq

Inatsiseqarnermi ministeriamiit kissaatigineqarpoq, tunniussinermut inatsit nutaaq, Naalakkersuisuniit kissaatigineqartoq, danskini aaqqissuussap assigisaa eqqunneqarniassammat.

Danskit tunniussinermut inatsisaat § 40, pisattanik arsaarinnissutigineqartunik tunniussinermut tunngasoq, europami parnaarusseqqusinermut, inerniliinermut sinaakkuttami, artikeli 25-mi avannarlerni-aalajangersakkamik, ilanngutassiamillu 29-mik tunngaveqarpoq. artikeleni aalajangersarneqarpoq, naalagaaffik noqqaassuteqartoq naalagaaffiup pisinnaataaffia malillugu, pisattanik arsaarinnissinnaanermut, tunniussinermullu pisinnaatitaaffeqartoq, uppersaartit atugassatut piumasarineqartunik,

imaluunniit ujarneqartumiit inatsisinik unioqqutitsissutaaneersunik inernerinik pigineqartunik.

Kalaallit Nunaannut aaqqissussap assigisaa siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu, inatsisissatut siunnersuummut § 40-mut aalajangersakkamik ikkussineqarnissaa siunnersuutigineqarpoq, tunniussinnermut inatsimmut § 18-mut pisattanik arsaarinnissutaasunik tunniussinnermut aalajangiussinnermut siunissami oqartussaassuseqarnerup eqqartuussivimmut inissinneqarneranik aaqqissuisoqarfimmiit allannguutit ingerlateqqinnerisigut. Imaappoq, inatsiseqarnermut ministerimiit inerniliinnermut aalajangiussineq pisarunnaassaaq, killormuanilli eqqartuussivimmi pisalernissaanik.

Aammattaaq pisattanik pineqartunik tunniussinnermut malittarisassaq pinngitsuugassaajunnaassaaq, tunniussinnerlu ilutigalugu, pisattanik pineqartunik tunniussinnermut naalagaaffik noqqaassuteqartoq aalajangiisuussaaq, pisattanik pineqartunik tunniussinnermut, naalagaaffik noqqaassuteqartuunersoq, inatsisinillu unioqqutitsissutaasumut pisattat uppersaattit, imaluunniit unioqqutitsissummut atassuteqarnersut apeqqutaatinneqassapput.

Pisattanik tunniussinnermi inummut pineqartumut tunniussinnermik aalajangiussisoqarsimanera naatsorsuutigineqassaaq. Killormuanik tunniussinnermut aalajangiussaq tamakkiisumik naammassineqarsinnaanngikkaluarpalluunniit pisattat tunniunneqartussaapput, peqqutigalugu, pineqartoq kingunerisaanik toqukkut qimagussimammat, imaluunniit qimaasimammat.

Pisataq naalagaaffimmut allamut tunniunneqartussaq, aalajangersagaq siunnersuutigineqartoq naapertorlugu, tigummigallagaasinnaavoq, imaluunniit pisattat kingusinnerusukkut utertinneqarnissai piunasaqaatigalugu tunniunneqarluni. Pisattanik pisinnaatitaasoq inuit pingajuat, naalagaaffeqatigisamut allamut tunniunneqartussanut pisattanut pisinnaataaffiit malillugit paarineqassapput.

Inatsisissatut siunnersuummut § 40-mut, tassungalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.6.13. Malittarisassaq immikkut sananeqartoq

3.6.13.1. Pisinnaatitaaneq atuuttoq

Tunniussinermut inatsit § 20, imm. 1 malillugu, tunniussinermut inatsimmi, pinerluutigisamut allamut pillagaassutaasinnaasumut, pineqartumit tunniussinermut peqqutaasumik, tunniussineq sioqqullugu pinerluutigisamut pillagaassusaatitaanermt, imaluunniit pillagaassummik naammassinniinnermt, imaluunniit nunap pingajuanut tunniussinermik ingerlatitseqqiinnermt malittarisassat malillugit, inummik tunniussamik inatsiseqarnermt ministerimiit noqqaassuteqarneq akuerineqarsinnaavoq.

Inatsiseqarnermi ministerimiit taamaallaat akuerineqarsinnaavoq, tunniussinermut inatsit malillugu, pineqartumit iliuuserisat pillugu tunniussineq pisinnaappat. Tunniussinermut inatsimmi § 10-mi aalajangerakkat assigisai piusut atorneqarsinnaapput, tak. § 20, imm. 2.

Kisiannili akuersissut nalunaarutigineqarsinnaavoq, pineqartup tunniunneqarnerani Finlandimut, Islandimut, Norgemut, Sverigemulluunniit ingerlatitseqqiinnermt, tunniussinermut malittarisassaq malillugu, iliuuserisat nunani taakkunani, nunamit maanngaaniit tunniussineq peqquteqarpat, tak. tunniussinermut inatsit § 20, imm. 3.

Avannarliit avataanni naalagaaffimmiit malittarisassamik immikkut ittumik saneqqutsinikkut noqqaassummut akuersissut, tunniussinermut inatsimmi § 11, imm. 1, tak. qulaani pkt. 3.6.1.1-mi oqaatigineqartuni, paasissutissanik imaqassaaq, pineqartoq inatsisitigut ajornanngitsuuneranik peqquneqarnersoq, soorlu eqqartuussivikkut misiliinnermt akuersissummik, tak. tunniussinermut inatsit § 20, imm. 4.

Pineqartumiit eqqartuussivimmi misiliinnermik piumasaqarpat, akuersissut aatsaat nalunaarutigineqassaaq, taassuma inatsisitigut ajornanngitsuunera naggataarutaasumik eqqartuussissut aalajangiunneqareerpat.

Kalaallit Nunaata Politiivini unnerluussisussaataasuniit eqqartuussivimmut apeqqut apuunneqassaaq, tunniunneqartup tunniunneqarneq sioqqullugu sumiiffiani, tak. tunniussinnermt inatsit § 20, imm. 5.

Maluginiarneqarpoq, aalajangersakkat qulaani taaneqartut, Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermi inatsit malillugu, Kalaallit Nunaanni nikinganerisigut atuuffeqartut, tak. tunniussinermut inatsit 23. Tamanna ilaatigut isumaqarpoq, danskit eqqartuussiviannut inatsisip innersuussai, Kalaallit eqqartuussiviannut innersuussatut paasineqarnissai, tunniussinermullu inatsisit piumasaqaataasa nassuiarnerinut atatillugu, danskit eqqartuussiviannut naleqqiullugu, Kalaallit eqqartuussiviat eqqarsaatigineqarnerussaaq.

3.6.13.2. Inatsiseqarnermi ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasog

Inatsiseqarnermi ministeriamiit kissaatigineqarpoq, tunniussinermut inatsit nutaaq, Naalakkersuisuniit kissaatigineqartoq, danskini aaqqissuussap assigisaa eqqunneqarniassammat.

Danskit tunniussinermut inatsisaat § 41, immikkut malittarisassamik taaneqartumut tunngasoq, danskit tunniussinermut inatsisigisimasaat § 20, imm. 1-3 (Kalaallit tunniussinermut inatsisaata § 20, imm. 1-3-p assinga)-ni ataasiinnarmik allannguutaatigut ingerlatitseqqiisoq.

Danskit tunniussinermut inatsisaat § 42, paasissutissanut piumasarineqartunut tunngasoq § 41 malillugu, danskit tunniussinermut inatsisaat § 20, imm. 4 (Kalaallit tunniussinermut inatsisaata § 20, imm. 4-p assinga) aaqqissuussisoqarfimmiit allannguutaanik ingerlateqqiinikkut.

Kalaallit Nunaannut aaqqissuussap assigisaa siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu, inatsisissatut siunnersuummut § 41-mut aalajangersakkamik ikkussineqarnissaa siunnersuutigineqarpoq, eqqartuussiviup inummik tunniussereermermi akuerisinnaagaa, pineqartup akisussaatinneqannginnissaa, imaluunniit Nunat pingajuanut tunniussinerup ingerlateqqinneqannginnissaanut (imatut paasillugu, nunamut allamut tunniussineq, nunamut tunniussiviusimasumuunngitsoq) tunniussaaneq sioqqullugu, allamik pinerluuteqarnermut, pineqartumit tunniussaassutaasumut naleqqiullugu malittarisassanik imaqartinneqartoq.

Taamaalilluni inatsisissatut siunnersuummi § 41, imm. 1, 1. pkt.-mi siunnersuutigineqarpoq, inuk tunniunneqartoq, inatsisinik malinnittussaanermik piumaffigineqartoq, pineqaatissiisummilluunniit naammassinniisussaanermut, pineqartumiit tunniussaanermut peqqutaasumut tunniussineq sioqqullugu allamik pinerluut pillugu nunap pingajuanut tunniussinermi ingerlateqqinneqartoq, noqqaassuteqarnikkut akuerineqarsinnaavoq – eqqartuussivimmiit, inatsiseqarnermi ministeriunngitsumiit.

Aammattaaq siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuummi imm. 1, 2. aamma 3. pkt., unnerluussisussaataasumiit eqqartuussivimmut oqartussaasoqarfimmut siullermut, tunniussinermut aalajangiussineqarfiusumut apeqqut apuunneqartoq, inatsisissatullu siunnersuut § 34 illersuisussatut iverititsinermut assigisaanik atuuffia piuvoq.

Aalajangersagaq § 41, imm. 1 siunnersuutigineqartoq, tunniussinermut inatsimmik § 20, imm. 1-mik ingerlatitseqqiineruvoq, inatsiseqarnermi ministerimiit inerniliinermut aalajangiussinermut oqartussaassutsip eqqartuussivinnut nuussinerup allannguutaasigut.

Eqqartuussineqanngitsumik, noqqaassut eqqartuussivimmiit suliarineqarsinnaavoq, tak. inatsisissatut siunnersuut § 35, imm. 3. Naatsorsuutigineqassaaq, noqqaassutip assileqqinneranik illersuisoq nassinneqassasoq, eqqartuussivimmullu oqaaseqaatiminik allakkatigut periarfissinneqassaaq.

Aalajangersagaq § 41, imm. 2-mi siunnersuutigineqartoq, tunniussinermut inatsit § 20, imm. 2 aaqqissuisoqarfimmiit allannguutit ingerlateqqinneqarput, tunniussinermut inatsisip § 10 - p (inatsisissatut siunnersuut § 29)-mi nalunaarutigineqarnera, assigisaanik atuuffeqartoq atorfissaqanngitsutut mininneqarpoq. Aalajangersakkap kingunerisaanik, immikkut tungavinnik saneqqussinermut taamaallaat nalunaarutigineqassaaq, pineqartup iliuusaa pillugu tunniussineqarpat, inatsisissatut siunnersuutip aalajangersagaa malillugu pisinnaassagaluarmat.

Inatsisissatut siunnersuut § 41, imm. 3, tunniussinermut inatsit § 20, imm. 3 aaqqissuussisoqarfimmiit allannguutitigut ingerlateqqinneqarpoq.

Inatsisissatut siunnersuut § 42 tunniussinermut inatsit § 20, imm. 4 aaqqissuussisoqarfimmiit allannguutitigut ingerlateqqinneqarpoq.

Inatsisissatut siunnersuummut §§ 41-mut, aamma 42-mut taakkununngalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.6.14. Nunanut tunniussineq 1957-aalajangersakkamut protokol-mut tapiutit 3.-tut atuutilersoq

3.6.14.1. Inatsisit atuuttut

1957-aalajangersakkamut protokolimut tapiutit pingajuat imaqarpoq, ingerlatseriaaseq ajornanngitsoq malillugu, tunniussinermut naleqqussaanneranut periarfissaq immikkut ilisarnaasigaq.

1957-aalajangersakkamut protokolimut tapiutit pingajuat suli Danmarkimi atulersinneqanngilaq, protokol-imullu tapiut Kalaallit Nunaanni aamma sunniuteqanngilaq.

2.1.1.-mut protokolip tapiutaata 3.-nut nassuiaat innersuussutigineqarpoq.

3.6.14.2. Inatsiseqarnermi ministerie-p isumaliuusersuutai, aaqqissuussarlu siunnersuutaasoq

Inatsiseqarnermi ministeriamiit kissaatigineqarpoq, tunniussinermut inatsit nutaaq, Naalakkersuisuniit kissaatigineqartoq, danskini aaqqissuussap assigisaa eqqunneqarniassammat.

Danskit tunniussinermut inatsisaat § 44, danskit tunniussinermut inatsisigisimasaannik § 21 c-mik (Kalaallit Nunaanni piusup assignngisaa)-nut tnngasoq, 1957-aalajangersakkamut protokol-mut tapiliussat 3.-atut atulersitaasoq, Nunat pingajuinut tunniussinermut tunngasoq.

Tunniussinermut europami aalajangersakkamut, protokol-mut ilassutit pingajuat atulersitaasoq, protokol-imut tapiutinut malittarisassat nunanut tunniussinermut atuussimaneri aalajangersakkami takuneqarsinnaasimapput, tunniussinermut malittarisassat

allat Danmarkip, nunallu pineqartut akunnerinni, protokol-mut ilassutitut malittarisassanut naleqqiullugit siammasinnerunngippata.

Kalaallit Nunaannut aaqqissussap assigisaa siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu, nunanut tunniussinermut malittarisassanik imaqartunik, europami aalajangersakkamut protokol-inut tapiutaasut pingajuannik nunani atuutsitsisuni, inatsisissatut siunnersuummut § 43-mut aalajangersakkamik ikkussisoqarnissaa siunnersuutigineqarpoq.

Taamatuttaaq siunnersuutigineqarpoq, europami tunniussinermut aalajangersakkamut protokolimi tapiliussat pingajuannik nunani atuutsitsisuni tunniussinermi, protokol-mut tapiliussanut malittarisassat atuupput, Kalaallit Nunaata, nunallu pineqartup akunnerinni, tunniussinermut malittarisassat allat malillugit, protokolimut tapiliussanut malittarisassat siammasinnerusut malillugit tunniussineq akuerineqanngippat.

Protokol-mut tapiutitik atuutsitsisunut, Avannarliit aamma Den Eropæiske Union-p avataanniittunut naalagaaffinnut tunniussinermi, protokolimut tapiliussat pingajuinut malittarisassani, inatsisissatut siunnersuutip kapitaliata 2-ni malittarisassat saniatigut atuutsinneqarnerinnut, aalajangersagaq siunnersuutigineqartoq malitseqassaaq.

Tamatuma saniatigut, protokolimut tapiliussat pingajuannut malittarisassat – tunniussinermut aalajangersakkanut malittarisassat assigalugit – noqqaassutitut tunngatillugu, Kalaallit Nunaanniit, naalagaaffinnut allanut, protokolimut tapiliussami ingerlatseriaaseq ajornanngitsoq malillugu tunniussinermut, protokolimut tapiliussamut atortussanngortitsisinnaasunut toqqaannartumik atorneqarsinnaanera piuvoq.

Saniatigullu aalajangersagaq siunnersuutigineqartoq malitseqassaaq, protokolimut tapiliussat pingajuannut malittarisassaannartigut atuuffeqarput, Kalaallit Nunaata, nunallu pineqartup akunnerinni tunniussinermut malittarisassat allat atorneri annertusisaanerupput.

Protokolimut tapiliussamut aalajangersakkat assigisaanik atuuffeqarnera inatsisip allaqqanerani assigisaanik atuuffeqassaaq.

Inatsisissatut siunnersuummut § 43-mut, tassungalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.7. Kalaallit Nunaannut tunniussineq

3.7.1. Inatsisit atuuttut

Inummi Kalaallit Nunaannut nuussinissaq noqqaassuteqarneq pillugu apeqqut Kalaallit Nunaata inatsisaanni immikkut aalajangersarneqanngilaq.

Taamaalillutik tunniussineq pillugu inatsimmi aamma nunat avannarliit tunniussineq pillugu inatsisaanni suut piumasaqaatit ataanni inuup eqqartuussivikkut malersorneqarnissaa imaluunniit pineqaatissinneqarnerata eqquutsinneqarnissaat siunertaralugu, Kalaallit Nunaannut tunniunneqarsinnaanera pillugu apeqqut aalajangersarneqanngilaq. Aamma Kalaallit Nunaannut tunniussinermut suliarinneriaatsit tunniussineq pillugu inatsimmi aalajngersarneqanngillat, tassunga ilaatillugit tunniussinissamut noqqaalluni allagaqaatinut piumasaqaatit.

Kalaallit Nunaannut tunniussinermut piumasaqaatinut aamma suliarinneriaatsinut nunat tamalaat inatsisitigut tunngavii apeqqutaassapput, Danmarkip nunallu pineqartup akornanni tunniussinissaq pillugu kiisalu nunami tunniussinissamik qinnuteqartumi naammassinninnermut inatsit pillugu apeqqutinik aalajangersaasut.

3.7.2. Justitsministeriap isummersuutai aamma aqqissuussineq siunnersuutigineqartoq

Justitsministeriap kissaatigaa Naalakkersuisut tunniussineq pillugu inatsimmik nutaamik kissaateqarnerat piviusunngortissallugu, taamaattumillu aqqissuusinnermik danskit inatsisaannut assingusumik ilanngussilluni.

Danskit tunniussineq pillugu inatsisaanni kapitali 7, Danmarkimut tunniussineq pillugu sulianik ingerlatsinnermut attuumassuteqartoq, pingaarnertut inatsimmit nutaamit aallaaveqarpoq, aammalu nunat avannarliit tunniussineq pillugu isumaqatigiissutaanni piumasaqaatinik aamma suliarinneriaatsinik kiisalu europami tigusarinninnissamut inassut pillugu sinaakkutitut aalajangersakkami artikeli 2-mik aamma 8 imm. 2-mik tunngaveqarluni.

Kalaallit Nunaanni taamaqataanikaqqissuussineq siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu Justitsministeriap Kalaallit Nunaannut tunniussinermut tunngatillugu kapitalimik nutaamik ilanngussinissaq pisariaqartutut isigigaa, Kalaallit Nunaannut tunniussinissamut noqqaassutitut piumasaqaatinik aalajangersaasumik, tassunga ilaatillugit sulianik taakkuninnga suliarinninnermut malittarisassat.

3.7.3. Eqqartuussivikkut malersuinissamut tunniussinissamut noqqaassutitut suliaqarneq

3.7.3.1. Inatsisit atuuttut

Kalaallit nunaaneersumik pinerluttulerinnermut suliap suliarineqarneranut, misissuinnermut atatillugu, pasineqartoq unnerluussaasoq, imaluunniit tunniunneqartoq nunammi allamiittuq, Kalaallit nunaanullu nammineq piumassutsiminik tikikkusunnginnera pisinnaasarpog. Taamaattumik pineqartup nammineersinnaajunnaarsitaanissaanut, Kalaallit nunaanullu tunniunneqarnissaanut, nunani assigiinngitsuni ujarneqarnissaa siunertaralugu pisariaqartinneqarsinnaavoq.

Nunami allamiittumik pineqartumik, nammineersinnaajunnaarsitsinnermik peqquteqartumik eqqartuussisutitut inerniliineq siunertaralugu, tigummigallagassanngortitsinnermut piumasaqaatit naammassineqarnerinik aalajangiussineq, unnerluussisusussaatitaasumiit eqqartuussivimmut noqqaassutitigineqarsinnaavoq.

Eqqartuussivimmi eqqartuussisarnermi inatsisini malittarisassat nalinginnaasut malillugit tigummigallagaanermut noqqaassut suliarineqassaaq, unnerluussap peqataannginnerani, tak. eqqartuussisarnermi inatsit § 362, illuatungaanilu pingaartumik imm. 2 aamma 3. eqqartuussisarnermi inatsit § 362, imm. 2 malillugu, unnerluussap nunami maaniinnerani, aallaaviusutut eqqartuussivimmi unnerluussissutaasumik killisiorneqartussaasoq, aalajangiussisoqannginneranilu oqaaseqarsinnaatitaanermi. Illuatungerisaanik suliaq suliarineqassaaq, unnerluussap peqataannginnerani, unnerluussaasoq nunami maaniinngippat. Malugeqquneqarpoq, unnerluussaq nunamut maanga tikiunneqareernerani, nalunaaquttap akunnerit 24-nngortinnagit unnerluussaq eqqartuussivimmut sassartinneqassasoq, tak. eqqartuussisarnermi inatsit § 362, imm. 3.

Tigummigallagassanngortitsinermut eqqartuussiviup aalajangiussinnginnerani, unnerluussaasup illersortaa oqaaseqarsinnaanermik periarfissinneqassaaq, tak. eqqartuussisarnermi inatsit § 362, imm. 3. illersuisussaq unnerluussap nammineq toqqagarippagu, imaluunniit eqqartuussinermi illersuisoq toqqagaasoq nunami maaniinngippat, unnerluussamut illersuisumik ivertitsisoqassaaq, tak. eqqartuussisarnermi inatsisip kapitalia 32.

Tigummigallagassanngortitsinermut aalajangiussaq, eqqartuussisarnermi inatsisip nalinginnaasumik malittarisassai malillugit aalajangiunneqassaaq. Eqqartuussivimmiit unnerluussap tigummigallarneqarsinnaaneranut, eqqartuussisarnermi inatsimmi § 359-mi piumasagaatit naammassineqarsimassapput. Tigummigallagassanngortitsinermut piffissarititaasumik atuutilersitsisoqassanngilaq, tak. eqqartuussisarnermi inatsit § 264, imm. 1, 1. pkt., kisianni oqaatigineqareersutut, unnerluussap nunamut maanga tikiunneqareerneraniit, akunnerit 24-nngortinnagit unnerluussaq eqqartuussivimmut sassartinneqassaaq.

3.7.3.2. Inatsiseqarnermi minister-ip isumaliuusersuutai, aaqqissussarlu siunnersuutaasoq

Inatsiseqarnermi ministeriamiit kissaatigineqarpoq, tunniussinermut inatsit nutaaq Naalakkersuisut kissaataat, danskit aalajangersagaata assinga eqqunneqassasoq.

Danskit eqqartuussisarnermi inatsisaat § 45, inatsisinik malinnittussaanermut, europami parnaarusseqqusinermut atuutilersitsinermut tunngasoq, pingaarnertut inatsimmit nutaamiit kingoqqisuuvoq. Danmarkimi inatsisinik malinnittussaanermut, europami parnaarusseqqusinermut sulianik ingerlatseriaatsimut aalajangersagaq atuutilersitsisuuvoq.

Aaqqissuussap assinga, Kalaallit Nunaannut siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu, inatsisissamut siunnersuummut § 44-mut aalajangersakkamik ikkussisoqarnissaa siunnersuutigineqarpoq, Kalaallit Nunaanni nammineersinnaajunnaarsitsineq, aammalu inatsisinik malinnittusaaaneq siunertaralugu, nunani tamalaani inummik ujaasinerup kissaatigineqarneratigut aalajangiussinermut, unnerluussisussaataasumiit, unnerluussap tigummigallagaanissaa noqqaassutigineqassaaq,

tak. eqqartuussisarnermi inatsisip kapitalia 35. Tamatuma kingorna unnerluussisussaataasut parnaarussinissamut aalajangiineq tunngavigalugu tunniussinissamut noqqaassummik suliaqassapput.

Eqqartuussiviup tiggummigallagassannortitsinermut piumasaqaatit eqquutsinneqarsimanersut misissortussaassavaa, aammalu kingorna unnerluussisussaataasut tunniussinissamut noqqaassummik suliaqarnerannut tunngaviliisussamik.

Tunniussinissamut noqqaassut suliarineqarsinnaassaaq pisunut, kalaallit inatsisaat malillugu parnaarussivimmi inissinneqarnissamut imaluunniit allatut kiffaanngissusiagaalluni pineqaatissinneqarluni eqqartuunneqaataasinnaasunik sivikinnerpaamik ukiumik 1-imik sivilissusilimmik. Europami parnaarusseqqusinermut atuutilersitsinermut piumasaqaatip taassuma assigaa, tak. europami parnaarusseqqusinermut inerniliussinermut sinaakkatami artikeli 2, imm. 1.

Tunniussinissamut noqqaassut ujaarineqartup kinaassusaa aamma inuiaassusaa pillugit paasissutissanik aamma imaqaassaaq, tunniussinissamut noqqaasuteqarnerseq, allanngortinneqarsinnaanngitsumik aalajangiussineqarsimanersooq, inatsisinik unioqqutitsinerup suussusaa, eqqartuussivikkoortuniillu nassuiaatit, inatsisinik unioqqutitsineq sumi pisimanersooq, takuneqarsinnaasumi, pinerani piffissaq, sumiiffik, tamatumunngalu ujarneqartup peqataanerata annertussusaalu, pillagaassutip sinaakkutaa assigisaalu, pineqartumiit inatsisinik unioqqutitsinermut aalajangiussat, immaqalu unioqqutitsissummut kingunerititat allat, tamakkuninnga paasissutissanik parnaarusseqqusinerup imaqarnera aammattaaq eqqartuussivimmiit nakkutigineqassaaq. Europami parnaarusseqqusinermut takuneqarsinnaasumi, paasissutissat assigivai, tak. europami parnaarusseqqusinermut inerniliussamut sinaakkuttami artikeli 8, imm. 1.

Tamatumunnga atatillugu, pinerluttulerinermut inatsit, pillagaanermut sinaakkuttanik, pisoqalinernulluunniit malittarisassanik, pillagaanermut sinaakkuttanut atassuteqartunik imaqaannginnera maluginiarneqarpoq.

Taamaattumik eqqartuussiviup unnerluussisussaataasut tigummigallagassanngortitsinissamut noqqaassutaa tunuliaqutaralugu, inatsisinik unioqqutitsineq pineqartoq misissussavaa assersuutigalugu pinerluttulerinermi inatsimmi aalajangersakkami ilaatinneqarnerseq, nalinginnaasumik parnaarussivimmut sivikinnerpaamik ukiumi 1-imi inissinneqarnissamik eqqartuussutaasinnaasunut.

Tamatumunnga tunngatillugu, inatsisinik unioqqutitsinermut, assigisaanulluunniit, pinerluuteqartumut parnaarussivimmut inissinneqarnermik, imaluunniit sivikinnerpaamik ukiumi 1-imi sivilissusilimmik kiffaanngissusiagaanermut pineqaatissinneqarnermik, eqqartuussisutaasoq eqqartuusseriaatsimut assersuutit naliliinermiissinnaasussaapput.

Pinerluummut pineqarqartup Kalaallit Nunaanni sorlermik pineqaatissinneqarluni eqqartuunneqarsinnaanera pillugu nalilersuisoqartussaassanngilaq, taamaallaalli aalajangersakkamut pineqartumut tunngatillugu Kalaallit Nunaanni eqqartuussinermi periuseqartoqarnerseq nalilersorneqassalluni, tamatumalu kingorna Kalaallit Nunaanni pineqaatissiilluni eqqartuussisoqarsimalluni, aalajnagersakkami piffissatigut piumasaqaammik naammassinnittumik.

Unnerluussalluunniit sumiinnera ilimagineqaraluarpat, aalajangersakkap atuunnera maluginiarneqarpoq. Taamaalluni tigummigallagassanngortitsinissaq unnerluussisussaataasumiit noqqaassutigineqarsinnaasussaavoq, tunniussinissamut noqqaassummik suliaqarnissaq siunertaralugu – noqqaassummullu piumasaqaatit naammassineqarsimappata, eqqartuussivimmiit akuerineqassaaq – unnerluussarlunniit EU-mi naalagaaffeqatigiinniikkaluarpat, imaluunniit EU-p avataani naalagaaffimmiikkaluarpat.

§ 44-mut, tassungalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.7.4. Pineqaatissiinerup eqquutsinneqarnissaanut tunniussinissamut noqqaassummik suliaqarneq

3.7.4.1. Inatsisit atuuttut

Immikkut tigummigallagassanngortitsinermut aalajangiussineqanngitsumik, naggataarutaasumik akiliisitsiniarnermut eqqartuussissut pineqarpat, naalagaaffiup eqqartuussisuserisuaniiit tunniussinissamut noqqaassut naammassineqarsinnaavoq.

Eqqartuussissutigineqartup oqaatigineqarnerani, pineqartup najuutinnginneranik, najuunneraniluunniit, malitsigisaanilluunniit eqqartuussissutip oqaatigineqarneranik tusarlerneqareerneranik, kiisalu pineqartumiit suliamut tunngasumut inatsisinik malinnittussaanermik pinngitsuuisimappat, tigummigallagaanermiit qimaasimappat, imaluunniit aniguisimappat tamanna pissaaq.

Pineqartop aniguinermut aggersagaanermut takkutinngitsoorpat, pineqartup aggersagaaneranik peqqusinermut uppersaateqassaaq.

3.7.4.2. Inatsiseqarnermi ministerie-miit isumaliuusersuutit, aaqqissuussarlu siunnersuutigineqartop

Tunniussinermut inatsit nutaaq, Naalakkersuisuniit kissaatigineqartop, Inatsiseqarnermi ministerie-miit akuerineqarnissaa kissaatigineqarpoq, danskit aaqqissuussaata assinga eqqunneqarniassammat.

Danskit tunniussinermut inatsisaat § 46, pillaaammik naammassinniinermut, europami parnaarusseqqusinermut aalajangiussinermut tunngasoq, pingaarnertut inatsimmiit kingoqqisuuvoq. Danmarkimi inatsisinik malinnittussaanermut tunniussinermut suliani, europami parnaarusseqqusinermut aalajangersakkami atuutilersinneqarpoq.

Aqqissuussap assigisaa, Kalaallit Nunaannut siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu inatsisissatut siunnersuummut § 45-mut aalajangersakkamik ikkussineqarnissaa siunnersuutigineqarpoq, tamatuma kingorna Kalaallit Nunaata Politiivini unnerluussisussaataasut inummik nunani tamalaani ujaarinnissinnaallutik, Kalaallit Nunaanni parnaarussivimmi inissinneqarnissamut pineqaatissiinerup eqquutsinneqarnissaa siunertaralugu tunniussiniarlutik. Tamanna pissaaq unnerluussisussaataasut inaarutaasumik

eqqartuussineq allanngortinneqarsinnaanngitsiq tunuliaqutaralugu tunniussinissamut noqqaassummik suliaqarnerisigut.

Pineqartumiit naammassinniinerup pinngitsoorneqarneranut, nunami allami pineqartumiit nammineersinnaajunnaarsitsinerup pisinnaanera, eqqartuussissutaasoq tunuliaqutaralugu pissaaq. Nunami allami pineqartumiit nammineersinnaajunnaarsitaanermut aammattaaq pineqartoq pillaaammik aniguinikkut, Kalaallit nunaanut tunniunneqareerneraniit, pineqartumut piffissaq eqqartuussissutigineqartoq ilanngaatigineqassaaq.

Parnaarussaannermik pillaatip assigisaanik, sivikinnerpaamik qaammatini 4-ni sivilusussilimmik, parnaarussivimmut inissinneqarnermik eqqartuussissut, tunniussinissamik noqqaassut suliarineqarsinnaassaaq. Europami parnaarusseqqusinermut inerniliinermut sinaakkutami, artikeli 2-mi piimasaqaatit tamatuma assigivaa.

Tamatumunnga atasumik maluginiarneqarpoq, pinerluttulerinermi inatsit pillaaassutit sinaakkutaannik, malittarisassalluunniit pisoqalinerinik, pillaaassutit sinaakkutaanut atassuteqarneranik imaqanngilaq.

Aalajangiussaq atuutissaaq eqqartuussap sumiissimasinnaanera apeqqutaatinnagu. Taamaalillutik unnerluussisussaataasut tunniussinissamik noqqaassummik suliaqartussaassapput eqqartuunneqartup EU-miissinnaanera, imaluunniit EU-p avataani naalagaaffimmiissinnaanera apeqqutaatinnagu.

§ 45-mut, tassungalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.7.5. Noqqaassutip siunertaa

3.7.5.1. Inatsisit atuuttut

Kalaallit Nunaannut tunniussinermut sulianik suliaqarnermut aalajangersimasumik periuseqanngilaq.

Taamaattorli, pinerluuteqartup ujarneqarnissaanik pisariaqartitsisoqartillugu, suliamullu tigussaasumik siunertat, Nunap eqqartuussisuserisua *in absentia*-mut aalajangiussineq

ilimagineqarsinnaangilaq, tunniussinissamut noqqaassutip suliarineqarnissaa siunertaralugu, pineqartup nunani tamalaani ujarneqarnissaa akuerineqarsinnaasussaavoq. Atuuttussaatinneqassaaq, eqqartuussaasoq tigummigallagaanermiit qimaasimappat, aniguisimappalluunniit.

Pisuni taamaattuni Naalagaaffiup Unnerluussisussaataasuaaniit – suliamut tunngasunut, pineqartumullu paasissutissat, Kalaallit Nunaata Politiivineersut tunuliaqutaralugit – naliliineqassaaq, *in absentia*-kkut tigummigallagassanngortitsinermut piumasaqaatit naammassineqartutut isigineqassapput, pineqartullu Kalaallit Nunaanniit qimaasimanerata ilimagineqarneranut tunngasut naliliivigineqassapput. Naliliinermut tunngatillugu, assigisaanik atuuttutut isigineqassaaq, eqqartuussaasoq qimaasimasoq, Kalaallit Nunaannut qimaasimasutut isigineqartariaqarpoq.

Ujaasinerup aallartikkasuarnissaanik, tigummigallagassanngortitsineqanngitsumillu, Naalagaaffiup Unnerluussisussaataasuaaniit akuerineqarpat, Schengen-informationssystemet-*kkut* Nunap politiivinut ujaasinermik pilersitsineq noqqaassutigineqassaaq].

3.7.5.2. Inatsiseqarnermut ministerie-miit isumaliuusersuutit, aalajangersagarlu siunnersuutigineqartoq

Tunniussinermut inatsit nutaaq, Naalakkersuisuniit kissaatigineqartoq, Inatsiseqarnermi ministerie-miit akuerineqarnissaa kissaatigineqarpoq, danskit aaqqissuussaata assinga eqqunneqarniassammat.

Danskit tunniussinermut inatsisaat § 48, (*perriculum in mora*) siunertaralugu noqqaassummik maangaannartitsinermut tunngasoq, pingaarnertut inatsimmit nutaamit aallaaveqarpoq. Aalajangersakkami aalajangiussineqarpoq, pineqartup nunani tamalaani ujarneqarnissaanut, Naalagaaffiup Unnerluussisussaataasuaaniit aalajangerneqarsinnaasumik, eqqartuussaassutip naatsorsorneqarneraanik ilimagineqarsinnaasumik, noqqaassutip siunertaanik maangaannartitsineqanngippat.

Kalaallit Nunaannut aaqqissuussap assinga siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu, inatsisissatut siunnersuummut § 46-mut, aalajangersakkamik tigummigallagassanngortitsinissamut noqqaassutigineqartup, tak. § 44, siunertaata maangaannartinneqannginneranut aalajangiussisumik, ikkussisoqarnissaa siunnersuutigineqarpoq, eqqartuussivimmiit aalajangiussap naatsorsorneqartussaananut, nunani tamalaani pineqartup ujarneqarneranut Naalagaaffiup Unnerluussisussaataasuanit aalajangerneqarsinnaavoq. Inatsisissatut siunnersuut § 44 malillugu noqqaassut sukkanerpaaq atorlugu, ujaasinerup aallartinneqarneraniit akunnerit 48-nngortinnagit, eqqartuussivimmut nalunaarut tunniunneqassaaq.

Ass.: meeqqamik qimarngussinermik, imaluunniit pinerluuteqartumiit ilungersunartumik pinerluuteqareermermi qimaasumut atatillugu, ingerlatseriaatsip taassuma atorneqarnera qaqutigoortuussaaq.

in absentia-mut, tigummigallagassanngortitsinermut aalajangiussinermut noqqaassuteqarnermut pisinnaatitaaneq, unnerluussisussaataasumiit sukkanerpaaq atorlugu pisinnaasussaavoq, tunniussinissamut noqqaassutip suliarineqarnissaa siunertaralugu tak. inatsisissatut siunnersuummi § 44. Ujaasinerup aallartinneqarneraniit akunnerit 48-t sioqqullugit, noqqaassut kingusinnerpaamik eqqartuussivimmut tunniunneqassaaq. Tunniussinissamut noqqaassutip suliarineqarnissaa siunertaralugu atuutilersitsinermut noqqaassut, eqqartuussivimmiit akuerineqanngippat, pilertortumik ujaasineq uterteqquneqarsinnaasussaavoq.

Schengen-informationssystemet-kut nalunaarutiginninnikkut, ujaasineq aallartinneqassaaq. Schengen-informationssystemet-kut nalunaarutiginninnerup pingaaruteqarnera imaappoq, inuk pineqartoq tigusarineqartussaammat. Pineqartumik tunniussinermi, naalagaaffeqatigiinnut, pineqartumik tigusaaffiusumi, tunniussinissamut noqqaassut suli nassiunneqarsinnaasussaavoq.

§ 46-mut, tassungalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

3.7.6. *Nunat avannarlermiut parnaarusseqqussutaannik suliaqarneq aamma tunniussisoqarnissaanik qinnuteqaatit*

3.7.6.1. Inatsisit atuuttut

Nunani avannarlerni tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsit nunani avannarlerni parnaarusseqqussutit aamma tunniussisoqarnissaanik qinnuteqaatit suliarineqarnissaannut malittarisassaqaanngilaq.

3.7.6.2. Justitsministeriaqarfiup isumaliutersuutai aamma aaqqissuussaaneq siunnersuutigineqartoq

Justitsministeriaqarfiup, Naalakkersuisut tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmik nutaamik kissaateqarnerat akuersaarusuppaa, taamaalillunilu danskit aaqqissuussaanerannut assingusumik nutaamik atuutsilersitsisoqassaaq.

Danskit tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsisaanni § 50, nunani avannerlermiut parnaarusseqqussutaannik aamma tunniussisoqarnissaanik qinnuteqaatinik suliaqarnermut tunngasoq, inatsimmit pingaarnermit nutaameersuuvoq. Aalajangersakkap nunani avannarlerni parnaarusseqqussutitik aamma tunniussisoqarnissaanik qinnuteqarneq pillugit suliaqarnermut aamma atulersitsinermut malittarisassanik aalajangersaavoq.

Kalaallit Nunaanni assingusumik aaqqissuussaaneq siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuummi § 47-mi aalajangersagaq ilanngunneqassasoq, nunani avannarlerni parnaarusseqqussutitik aamma tunniussisoqarnissaanik qinnuteqarneq pillugit suliaqarnermut aamma atulersitsinermut malittarisassanik aalajangersaasoq.

Parnaarusseqqussutitut aamma tunniussisoqarnissaanik qinnuteqarnermi assigiinnik periaaseqarnissaq anguniarlugu siunnersuutigineqarpoq, Kalaallit Nunaata Politiivini unnerluussisussaataitasut suliani tamani, inuup nunani tamalaani ujaarineqarnissaa kissaataappat, eqqartuussivik qinnuigissagaat tunniussinissamut noqqaassummik suliaqarnissamik, suliaqarnissamut piumasaqaatit pigineqareerpata. Nunat Avannarliit avataanni naalagaaffimmut noqqaasuteqarnissap suliarineqarnissaa pisariaqartinneqassappat, unnerluussisussaataitasut taanna suliarissavaat, tamatumalu

kingorna naalagaaffimmut pineqartumut qitiusumik oqartussaasup (Naalagaaffiup advokatiata) nassiutissavaa.

Tunniussinissamut noqqaassummik suliaqarnissamik pisariaqartitsisoqarpat, ass. nunani tamalaani parnaarusseqqussutip atulersinnissaanut piumasaqaatit piviusunngortinneqarsimanngippata, taava nunani avannarlerni parnaarusseqqussut unnerluussisussaataasunit atulersinneqassaaq. Najuutinngitsup tigummigallarneqarnissaa pillugu aalajangiisoqarsimassaaq imaluunniit inaarutaasumik, eqqartuussut pinngitsaaliinikkut naammassineqarsimassaaq, nunani avannarlerni parnaarusseqqussut atulersinneqartinnagu. Finlandimut aamma Sverigemut nunani avannarlerni parnaarusseqqussutip atulersinneqarnissaa pisariaqartinneqassanngilaq, tunniussinissamut noqqaassummik suliaqartoqarsimappat.

Aammattaaq § 47-mut aamma tassunga nassuiaatit innersuussutigineqassapput.

3.7.7. Tunniussinissamut noqqaassummik utertitsineq

3.7.7.1. Inatsisit atuuttut

Kalaallit Nunaannut tunniussinissaaq pillugu sulianik suliarininnermut aalajangersimasumik suliarinneriaaseqanngilaq.

Taamaattoq naatsorsuutigineqassaaq, Naalagaaffiup Unnerluussisussaataasua - Danmarkimisut - tunniussinissamut noqqaassummik utertitsisinnaanissaa.

3.7.7.2. Justitsministeriap isummersuutai aamma aaqqussuussineq siunnersuutigineqartoq

Justitsministeriap kissaatigaa Naalakkersuisut nutaamik tunniussineq pillugu inatsisitaarnissamik kissaataat eqquutsissallugu, taamaalilluni danskit aaqqissuussinerannut assingusumik eqquussisoqarluni.

Danskit tunniussineq pillugu inatsisitaanni § 49, tigusarinninnissamut inassummik utertitsinissamut attuumassuteqartoq, pingaartnertut inatsimmit nutaamit aallaaveqarpoq. Aalajangersakkap siunertaraa isumannaassallugu, tigusarinninnissamut inassutip

atulersinneqarsimasup sukkasuumik aamma sulinertaqanngitsumik utertinneqarsinnaanera, atulersinneqarsimaneranut tunngaviusoq piuneerussimappat.

Kalaallit Nunaanni assingusumik aaqqissuussineq siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu tunniussineq pillugu inatsimmi § 48-mi aalajangersakkamik nutaamik ilanngussinissaq siunnersuutigineqarpoq, tamatuma kingorna tunniussinissamut noqqaassut Kalaallit Nunaata Politiivini unnerluussisussaataasuniit utertinneqarsinnaalluni. Aalajangersakkap siunnersuutigineqartup malitsigissavaa, tunniussinissamut noqqaassutip Kalaallit Nunaata Politiivini unnerluussisussaataasuniit utertinneqarsinnaanera.

Aalajangersakkatigut siunertaavoq isumannaassallugu, tunniussinissamut noqqaassutip sukkasuumik aamma sulinertaqanngitsumik utertinneqarsinnaanera, atulersinneqarsimaneranut tunngaviusoq piuneerussimappat, assersuutigalugu suliap inuttaa nnamineerluni uterpat, imaluunniit paasinarsisoq, pineqartoq Kalaallit Nunaanniittoq aammalu aallarsimanngitsoq.

Aammattaaq § 48-mut aamma tassunga nassuiaatit innersuussutigineqassapput.

3.7.8. Allamik pillagassanngortitsinissaq pillugu akuersissummik qinnuteqarneq

3.7.8.1. Inatsisit atuuttut

Tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsit aamma nunani avannarlerni tunniussisinnatitaaneq pillugu inatsit inuup inatsisinik unioqqutitsineri allat, tunniussineq sioqqullugu pinerluutaasimasut pillugit eqqartuussisulersuussisitsisinnaanngillat, inatsisinik unioqqutitsineq tunniussinermut pissutaasoq tunngavigalugu kisiat eqqartuussisulersuunneqarsinnaammat.

3.7.8.2. Justitsministeriaqarfiup isumaliutersuutai aamma aaqqissuussaaneq siunnersuutigineqartoq

Justitsministeriaqarfiup, Naalakkersuisut tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmik nutaamik kissaateqarnerat akuersaarussuppa, taamaalillunilu danskit aaqqissuussaannerannut assingusumik nutaamik atuutsilersitsisoqassaaq.

Danskit tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsisaanni § 51, suli allanik pillagassanngortitsinissaq pillugu akuersaarneqarnissamik qinnuteqarnermut tunngasoq, europamiut parnaarusseqqussutaa pillugu EU-p inatsisaani politeeqarnikkut aamma pinerluutit suliarineqartarnerannut artikelimik 27, imm. 3 aamma 4-mik tunngaveqarpoq. Artikel 27, imm. 3, litra g kingunerivaa, tak. artikel, inuk, tunniunneqarsimasoq, pineqartoq tunniunneqannginnermini allanik inatsisinik unioqqutitsisimanera pissutigalugu pillagassanngortinneqarsinnaanngitsoq, pillagassanngorlugu eqqartuunneqarsinnaanngitsoq imaluunniit allatut tunniussinnginnermi tigummigallarneqarsinnaanngitsoq, inatsisinik unioqqutitsineq tunniussinermut pissutaasoq tunngavigalugu kisiat pillagassanngortinneqarsinnaammat, taamaallaalli taamaattoqarsinnaasoq, inatsiseqartitsinikkut oqartussaasoq qinnuteqartoq, pineqartumik tunniussisimasoq, aalajangersakkami imm. 4 malillugu tamatumunnga akuersissuteqarpat. Tamatuma nangitsigisaatut artikel 27, imm. 4-mi akuersaarneqarnissamik qinnuteqarneq inatsiseqartitsinikkut oqartussaasumut qinnuteqartumut tunniunneqassaaq, artikel 8, imm. 1-imi pineqartut paasissutissat ilanngullugit, (inatsisinik unioqqutitsinerup pissusaa aamma inatsiseqartitsinikkut allaaserinninneq il.il.) aamma naalagaaffiup ilaasortap qinnuteqartup pisortatigut oqaasii atorlugit nutserneqarnerannik imaluunniit pisortatigut oqaasiinik oqaasertalinnik ilallugu.

Kalaallit Nunaanni assingusumik aaqqissuussaaneq siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuummut § 49, imm. 1-itut aalajangersagaq ilangunneqassasoq, taassuma naqissusissavaa, inuup inatsisinik unioqqutitsineri allat, tunniussineq sioqqullugu pinerluutaasimasut, maanna tunniussissutaasunit allaanerusut, pillugit nunap tunniussisimasup inuk Kalaallit Nunaannut tunniunneqarsimasoq Kalaallit Nunaata eqqartuussisulersuussinnaagaa

akuersissuteqarnissamut qinnuteqarnera, naalagaaffiup unnerluussisuanit atulersinneqarsinnaasoq, taamaattorli tak. imm. 2 aamma 3.

Aammattaaq aalajangersakkami imm. 2-mi siunnersuutigineqarpoq, nuna avannarlernut nunamut allamut qinnuteqarnek taamaattoq Kalaallit Nunaata Politiivini unnerluussisussaataasunit atulersinneqartassasoq.

Naggataagut aalajangersakkap imm. 3-ani, Nunat Avannarliit aamma EU-p avataaniittunut naalagaaffinnut qinnuteqarnek imm. 1-imi taaneqartutut Naalagaaffiup advokatianit atulersinneqartassasoq.

Aammattaaq § 49-imut aamma tassunga oqaaseqaatit innersuussutigineqassapput.

3.7.9. Utaqqiisaagallrtumik Kalaallit Nunaannut tunniussineq

3.7.9.1. Inatsisit atuuttut

Tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsit aamma Nunani avannarlerni tunniussisinnatitaaneq pillugu inatsit unioqqutitsisimasut, Kalaallit Nunaannut eqqartuussisulersuussinissaq siunertaralugu sivikitsuinnarmik tunniunneqarsimasut utertinneqarnissaat pillugu erseqqissumik malittarisassaqaanngilaq.

3.7.9.2. Justitsministeriaqarfiup isumaliutersuutai aamma aaqqissuussaaneq siunnersuutigineqartoq

Justitsministeriaqarfiup, Naalakkersuisut tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmik nutaamik kissaateqarnerat akuersaarussupaa, taamaalillunilu danskit aaqqissuussaananut assingusumik nutaamik atuutsilersitsisoqassaaq.

Danskit tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsisaanni § 52, sivikitsuinnarmik tunniussisarnek pillugu samminnittoq, nunani avannarlerni tunniussisinnaatitaaneq pillugu isumaqatigiisummi artikel 20, imm. 1, europamiut parnaarusseqqussutaa pillugu EU-p inatsisaani politeeqarnikkut aamma pinerluutit suliarineqartarnerannut artikel 18 aamma 24-nik kiisalu 1957-imi isumaqatigiisummit artikel 19, imm. 2-mik tunngaveqarpoq.

Aalajangersakkat pillagassanngortitsinissaq siunertaralugu sivikitsuinnarmik tunniussinissamut piumasaqaatinut tunngapput, matumani kingorna utertitsinissamut piumasaqaammut tunngasut ilanngullugit.

Kalaallit Nunaanni assingusumik aaqqissuussaaneq siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuutip § 50-imi aalajangersagaq ilanngunneqassasoq, inunnik, Kalaallit Nunaannut eqqartuussisulersuussinissaq siunertaralugu sivikitsuinnarmik tunniunneqarsimasunik, utertitsinissamik periarfissaqalersitsisoq – aamma tassunga atatillugu tigummigallagaanissamik periarfissaqalersitsisoq.

Aalajangersakkap siunnersuutigineqartup kingunerissavaa Kalaallit Nunaata – inuiaat pillugit inatsiseqartitsinermut tunngasutigut pisussaaffini malillugit – inatsisinik unioqqutitsisimasunik, Kalaallit Nunaanni eqqartuussisulersuussinissaq siunertaralugu sivikitsuinnarmik tunniunneqarsimasunik utertitsinissaminut periarfissaqalernera.

Aalajangersakkap siunnersuutigineqartup aammattaaq kingunerissavaa, inuit, eqqartuussisulersuussinissaq siunertaralugu sivikitsuinnarmik Kalaallit Nunaannut tunniunneqarsimasut, Kalaallit Nunaanni najugaqarnerminni tigummigallarneqarsinnaaneratt, tigummigallagaanissamut piumasaqaatit piviusunngortinneqarsimanngikkaluarpataluunniit.

Aalajangersakkap siunnersuutigineqartup aammattaaq kingunerissavaa, inuup, Kalaallit Nunaannut eqqartuussisulersuussinissaq siunertaralugu sivikitsuinnarmik tunniunneqarsimasumut atatillugu naalagaaffimmut qinnuteqartumut isumaqatigiissusiortoqarsimappat, pineqartoq Kalaallit Nunaanni najugaqarnermini namminersorsinnaanermik piiiaffigisaasariaqannginnera, kisianni taarsiullugu ass. pineqartup passianik imaluunniit assingusumik arsaarinnittoqarnissaq naammassasoq, taava minnerusumik akuliunnissamut isumaqatigiissutaasimasup atorineqarnissaa naammassaaq, aatsaalli tamanna pisinnaavoq pineqartoq eqqartuussiveqarneq pillugu inatsimmi kapitali 35-mi malittarisassat malillugit tigummigallarneqarnissaanut tunngavissaqanngippat.

Aammattaaq § 50-imut aamma tassunga oqaaseqaatit innersuussutigineqassapput.

3.8. Inuit ujaarineqartut aamma inunnik nunamit nuna alla aqqusaarlugu nunamut allamukaassineq

3.8.1. Inuit ujaarineqartut

3.8.1.1. Inatsisit atuuttut

Tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 19, imm. 1 malillugu, pissutsit apeqqutaatillugit tigusarinnittoqarallarsinnaavoq, tigummigallagassanngortitsisoqarallarluni, timimik misissuiffiginnittoqarluni, uppersaatsissanik ujaasisoqarluni aamma arsaarinnittoqarsinnaalluni, inuk pineqartoq naalagaaffimmi allami oqartussaasunit pillarneqaataasussamik iliuuseqarsimanini, tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsit malillugu tunniussinissamik tunngavilersuutaasinnaasoq pissutigalugu unnerluutigisaasimasutut, unnerluutigisassanngortinneqarsimasutut imaluunniit eqqartuunneqarsimasutut ujaarineqarpat.

Pineqaatissiissutit taaneqartut utaqqiisaagallartumk aallaavittut atorunnaarsinneqassapput, tunniussisoqarnissaa pillugu qinnuteqarneq tiguaanerup kingusinnerpaamik ullut 30-t kingorna tiguneqarsimanngippat, tak. tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi s § 19, imm. 2.

Aalajangersakkamik suliarinneqqaarnermi allassimavoq, suliarinninnermut apeqqummut annertuumik isumaqartumik tunngasuusoq, tassa inuup tunniunneqarnissaanik qinnuteqaat, nunami allami politiinit oqartussaasunit ujaarinninneq tunngavigalugu Kalaallit Nunaanni parnaarussaareeraangat tamatigut aatsaat pissarsiarineqartarmat. Pisuni taamaattuni parnaarussineq manna tikillugu eqqartuussiveqarneq pillugu inatsisip parnaarussaannissamut malittarisassaata assinganik inatsisikkut tunngaveqarluni pisarsimavoq, tak. Folketingstidende 1966-67, 2. samling, tillæg A, spalte 2553.

Maluginiarneqarpoq, aalajangersagaq Kalaallit Nunaannut atuummat, Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsisaanni pissutsit immikkut ittut pisariaqartitsinerat malillugu allannguutitalerlugu, tak. tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 23. Tamanna ilaatigut

isumaqarpoq, inatsisip danskit inatsisaannut innersuussinerit aamma Kalaallit inatsisaannut innersuussinertut paasineqassasut, aamma tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsisip piumasqaataanik isumasiuilluni nassuiaanermut atatillugu Kalaallit inatsisaat isiginiarneqassasut danskit inatsisaat isiginiarnagit.

3.8.1.2. Justitsministeriaqarfiup isumaliutersuutai aamma aaqqissuussaaneq siunnersuutigineqartoq

Justitsministeriaqarfiup, Naalakkersuisut tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmik nutaamik kissaateqarnerat akuersaarussuppa, taamaalillunilu danskit aaqqissuussaananut assingusumik nutaamik atuutsilersitsisoqassaaq.

Danskit tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsisaanni § 53, utaqqiisaagallartumik tunniussinnermut, tigummigallaanermut il.il. kiisalu inunnik ujaarineqartunik assiliineq pillugu aamma pussuup ipaanik tigusinnermut tunngasoq, danskit tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsisaanni § 19-imi siusinnerusukkut aalajangersakkami oqaasertaatigut allannguutitalerlugu ingerlatitseqqiivoq (Kalaallit Nunaanni tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 19-imut assingusoq).

Kalaallit Nunaanni assingusumik aaqqissuussaaneq siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuummi § 51-imi aalajangersagaq ilanngunneqassasoq, tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 19-imi aalajangersakkamik atuuttumik allassimasunik aaqqissuinnerlalerlugu ingerlatitseqqiisoq, aamma allannguutitaliullugu inatsisissatut siunnersuummi § 33 assingusumik atorineqassasoq innersuussutitalerlugu, tamatumalu kingorneratut politiit kingusinnerusukkut kinaassusersiisarnissaq siunertaralugu inunnik tamanik assiliisinnalerlutillu pussuup ipaanik tigusisinnalersinneqassallutik, eqqartuussiveqarneq pillugu inatsisip pasilliisoqarsimanermut aamma pinnerluttoqarsimanissaanik piumasqaatit piviusunngortinneqarsimanngikkaluarpataluunniit.

Aalajangersagaq ima isigineqassaaq, inuup tunniunneqarnissaanik qinnuteqaat, nunami allami politiinit oqartussaasunit ujaarinninneq tunngavigalugu Kalaallit Nunaanni parnaarussaareeraangat tamatigut aatsaat pissarsiarineqartarmat.

Aammattaaq § 51-imut aamma tassunga oqaaseqaatit innersuussutigineqassapput.

3.8.2. Inunnik nunamit nuna alla aqqusaarlugu nunamut angallassineq

3.8.2.1. Inatsisit atuuttut

Tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 21, imm. 1 malillugu, justitsministerip inuk, naalagaaffimmit allamit allamut tunniunneqartussaq, naalagaaffik aqqutigalugu angallanneqarnissaa akuersaarsinnaavaa (nunamit nuna alla aqqusaarlugu nunamut angallassineq).

Taamaattorli taama akuersissut taamaallaat tunniunneqarsinnaavoq, tak. tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 21, imm. 1, inatsimmi § 2 aalajangersakkat (danskinik naalagaaffimmi innuttaasunik pillagassanngortitsiniarluni tunniussineq) imaluunniit §§ 4-6-it (sakkutooqarnermi inatsisinik unioqqutitsineq, politikikkut inatsisinik unioqqutitsineq, malersuisoqarnissaanik imaluunniit naalliutsitsisoqarnissaanik il.il. navianaateqartoqartillugu tunniussinissamut inerteqquteqarneq) iliuuserineqarsimasoq pillugu nunamit massuminnga tunniussinissamut akornutaassanngippata.

Finlandimut, Islandimut, Norgemut imaluunniit Sverigemut tunniussisoqarpat, taamaattoq akuersissut nalunaarutigineqarsinnaavoq, nunani avannarlerni tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 2-mi aalajangersakkat (danskinik naalagaaffimmi innuttaasunik pillagassanngortitsiniarluni tunniussineq) imaluunniit nunanut taakkununga tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 4 (sakkutooqarnikkut inatsisinik unioqqutitsineq) pineqartumik maanngaanniit tunniussinissamut akornutaassanngippata, tak. tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsit s § 21, imm. 2.

Maluginiarneqarpoq, qulaani aalajangersagaq pineqartoq Kalaallit Nunaannut atuummat, Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmi pissutsit immikkut ittut

pisariaqartitsinerat malillugu allannguutitalerlugu, tak. tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 23. Tamanna ilaatigut isumaqarpoq, inatsisip danskit inatsisaannut innersuussinerit aamma Kalaallit inatsisaannut innersuussinertut paasineqassasut, aamma tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsisip piumasaqaataanik isumasiuilluni nassuiaanermut atatillugu Kalaallit inatsisaat isiginiarneqassasut danskit inatsisaat isiginiarnagit.

3.8.2.2. Justitsministeriaqarfiup isumaliutersuutai aamma aaqqissuussaaneq siunnersuutigineqartoq

Justitsministeriaqarfiup, Naalakkersuisut tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmik nutaamik kissaateqarnerat akuersaarussuppa, taamaalillunilu danskit aaqqissuussaananut assingusumik nutaamik atuutsilersitsisoqassaaq.

Danskit tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsisaanni § 54, nunamit nuna alla aqqusaarlugu nunamut angallassinermut tunngasoq, siusinnerusukkut danskit siusinnerusukkut tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsisaanni § 21 pingaarnarpaatillugu aalajangersakkamik atuuttumik ingerlatitseqqiivoq (Kalaallit Nunaanni tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 21-mut assingusoq).

Kalaallit Nunaanni assingusumik aaqqissuussaaneq siunnersuutigineqarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu siunnersuutigineqarpoq tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 52-mi aalajangersagaq ilanngunneqassasoq, tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsisaanni § 21 pingaarnerusukkut aalajangersakkamik atuuttumik ingerlatitseqqiisoq.

Taamaattorli imm. 1-imi siunnersuutigineqarpoq, naalagaaffiup advokatiata – aamma justitsministeriunngitsup – inuk, naalagaaffimmit allamit naalagaaffimmut allamut tunniunneqartoq, naalagaaffikkoortinneqarsinnaasoq akuerisinnaagaa, §§ 6, 18, 19, 24 imaluunniit 25-mi aalajangersakkat, maanngaanniit nunamit iliuuserisimasaq pineqartoq pillugu tunniunneqarnissaanut akornutaassanngippata.

Taamaalilluni maluginiarneqassaaq, siunnersuutigineqartumi § 52, imm. 1 malillugu aalajangiisinnaatitaanermut piginnaatitaaneq, justitsministerimit naalagaaffiup advokatianut tunniunneqassasoq.

Siunnersuutigineqartumi § 52-ip ilaani allani taamaallaat allassimasunik aaqqissuisoqassaaq, tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi nutaami ataqatigiimmik aaqqissuussisimanerup kinguneratut. Aalajangersakkat innersuussutigineqartut, tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi atuuttumi pingaarnerusukkut aalajangersakkat assingusut ingerlateqqippaat.

Aammattaaq § 52-imut aamma tassunga oqaaseqaatit innersuussutigineqassapput.

3.9. Allnnguutit allat

Siunnersuummi § 57 Danmarkimut aamma Danmarkimiit tunniussineq pillugu inatsimmi (tunniussineq pillug inatsit) nr. 117, 11. februar 2020-meersumi, allanngortinneqartumi tunniussineq pillugu inatsisip allanngortinneqarnissaanut inatsimmi nr. 1356, 29. november 2023-meersumi, allannguutissatut siunnersuutininik ataasiakkaanik imaqarpoq.

3.9.1. Inatsisit atuuttut

Naalagaaffeqatigiit iluanni inunnik pillaatissartalimmik suliami/pinerluttulerinermi suliami pasisanik imaluunniit unnerluutigineqarsimasunik nuussineq, eqqartuussisarnermi atuuttumi tunniussineq pillugu inatsit malillugu tunniussinertut isigineqanngilaq.

Pillaatissartalimmik suliani/pinerluttulerinermi suliani, nunat avannarliit aamma danskit politeeqarfiisa akornanni nuussinissaq apeqqutaatillugu, taarsiullugu apeqqutininik interprovinsielle-nik arlalinnik pilertoqarsinnaavoq, tassunga ilaatillugit ilaatigut eqqartuussisinnaaneq, piginnaatitaaneq aamma inatsinik toqqaaneq.

Pissutsit immikkut ittut, atuuttut, tassunga ilaatillugit ilaatigut nunat ungasissusii aamma tamanna atuuttoq Danmarkip, Kalaallit Nunaata aammalu Savalimmiut immikkut tamarmik eqqartuussisarnermik inatsiseqarneri aammalu pillaasarnermi inatsiseqarneri/pinerluttulerinermi inatsiseqarneri, tamakkiisumik pissutsinik assigiimmik pinerlunninngortitsinngitsut, malitsigisinnaagaat, inuk nuunneqartussatut qinnutigineqartoq

pisut ilaanni tigummigallagassanngorlugu
parnaarunneqarsinnaanera/tigummigallagassannortinneqarsinnaanera nuussinerup
naammassineqarnissaa siunertarlugu.

Apeqquṭit taakku suliani politeeqarfiit attuumassuteqartut suleqatigiinnerisigut
aaqqinneqarsinnaapput.

3.9.2. Justitsministeriap isummersuutai aamma aaqqissuussineq siunnersuutigineqartog

Justitsministeriap kissaatigaa erseqqissassallugu, inunnik pillaatissartalimmik suliami/pinerluttulerinermi suliami pasisanik imaluunniit unnerluutigineqarsimasunik nuussineq, naalagaaffeqatigiit iluini, Kalaallit Nunaata imaluunniit danskit tunniussineq pillugu inatsisaanni tunniussinertut isigineqannginnera.

Siunnersuutigineqarpoq, danskit tunniussineq pillugu inatsisaanni § 1-imi, nutaamik imm. 3-mik ilanngussinissaq, aalajangersaasumik, tunniussineq pillugu inatsisip Danmarkip, Kalaallit Nunaata aammalu Savalimmiut akornanni nuussinernut atuutinninneranik.

Justitsministeriap kissaatigaa, tunniussineq pillugu inatsimmi § 3-mi aamma § 4-mi oqaaseqatigiiliornerit erseqqissassallugit, taamaalilluni tamatuma kingorna paatsuungassutaaqqunagu, massakkut oqaaseqatigiiliornermi »nunami maani« naalagaaffeqatigiit tamakkerlugit pineqarneri, tassami allannguutissatigut siunnersuutigineqartukkut aalajangersakkani naalagaaffiup immikkoortui allat taaneqarmata.

Oqaaseqaatigineqarpoq, Savalimmiut tunniussineq pillugu inatsisaat Savalimmiut naalakkersuisuinit tiguneqarnikuusoq. Taamaattumik taamaaqataanik Savalimmiut tunniussineq pillugu inatsisaannik erseqqissaanerit naalakkersuisuniit suliarineqartussaassapput.

Kalaallit Nunaata tunniussineq pillugu inatsisaat pineqartillugu, aamma inatsisissatut siunnersuummi oqaaseqaatinut nalinginnaasuni immikkoortoq 3-mut innersuussisoqarpoq.

3. Pisortanut aningaasaqarnikkut aamma atortuulersitsinermut sunniutissat

Pisortanut aningaasatigut aamma atortuulersitsinermut sunniuteqassanngitsoq nalilerneqarpoq.

4. Inuussutissarsiortunut il.il. aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu sunniutissat

Inatsisissatut siunnersuut inuussutissarsiortunut il.il. aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu sunniuteqassanngitsoq nalilerneqarpoq.

5. Innuttaasunut allaffissornikkut sunniutissat

Inatsisissatut siunnersuut innuttaasunut allaffissornikkut sunniuteqassanngitsoq nalilerneqarpoq.

6. Silap pissusaanut sunniutissat

Inatsisissatut siunnersuut silap pissusaanut sunniuteqassanngitsoq nalilerneqarpoq.

7. Avatangiisinut pinngortitamullu sunniutissat

Inatsisissatut siunnersuut avatangiisinut, pinngortitamullu sunniuteqassanngitsoq nalilerneqarpoq.

8. EU-mi inatsiseqartitsinermut atassut

Inatsisissatut siunnersuut EU pillugu inatsiseqartitsinikkut tunngasunik imaqanngilaq.

9. Oqartussat aamma kattuffiit il.il. tusarniaavigineqarsimasut

Inatsisissatut siunnersuummut missingiut piffissami ulloq...-mit ullormut ... (ulluni ..-ni) oqartussanut aamma kattuffinnut il.il. tuliuttunut tusarniaassutigalugu nassiunneqarsimavoq:

...

11. Skiima eqqikkaaffik		
	Sunniutit pitsaasut/aningaasartuutit	Sunniutit pitsaanngippata/aningaasartuutit

	minnerusut (angertoqarpat annertussuseq ilannguguk/naameertoqarpat, allaguk »Soqanngilaq«)	allissuteqassappata (angertoqarpat annertussuseq ilannguguk/naameertoqarpat, allaguk »Soqanngilaq«)
Naalagaaffimmut, kommuninut aamma nunap immikkoortuinut aningaasaqarnikkut sunniutissat	Soqanngilaq	Soqanngilaq.
Naalagaaffimmut, kommuninut aamma nunap immikkoortuinut atortuulersitsinermut sunniutissat	Soqanngilaq	Soqanngilaq
Inuussutissarsiornermi il.il. aningaasaqarnikkut sunniutissat	Soqanngilaq	Soqanngilaq
Inuussutissarsiornermi il.il. allaffissornikkut sunniutissat	Soqanngilaq	Soqanngilaq
Innuttaasunut allaffissornikkut sunniutissat	Soqanngilaq	Soqanngilaq

inatsisinik unioqqutitsisimasunik tunniussisarneq pillugu inatsimmi nr. 249, 9. juni 1967-meersumi, peqqussutikkut nr. 668, 8. juni 2016-imeersukkut kingullermik allanngortinneqartumi, malittarisassat malillugit suliarineqassapput.

Inatsit Kalaallit Nunaannut atuuppoq nikinganeqarluni, Kalaallit Nunaannut eqqartuussisarnermik inatsisip kingunerisaanik, tak. tunniussisarneq pillugu inatsimmi § 23. Tamanna ilaatigut isumaqarpoq, inatsimmi danskit inatsisaannut innersuussinertut paasineqarnissaat Kalaallit inatsisaannut innersuussinertut, aammalu tunniussisarneq pillugu inatsisip piumasaqaatai pillugit nassuiaanermut atatillugu danskit inatsisaat pinnagit Kalaallit inatsisaasa eqqarsaatigineqarnissaat.

Tunniussisarneq pillugu inatsit, tunniussinermut piumasaqaatit pillugit malittarisassanik (kapitali 2), tunniussinissamik sulianik suliarinninneq pillugu malittarisassanik (kapitali 3), kiisalu ilaatigut, tigesarinnikkallarneq, parnaarussineq, ingerlateqqinneqarluni tunniunneqarneq, aalajangiinissamut piginnaatitsissummik inissiineq, maalaaruteqarsinnaaneq, transit il. il. (kapitali 4) pillugit aalajangersakkanik imaqarluni.

Taamaattorli tunniussisarneq pillugu inatsit, Kalaallit Nunaannut tunniussinissamut noqqaassutitut piumasaqaatitut tunngasut pillugit malittarisassanik imaluunniit suliat taamaattut suliarineqartarneri pillugit malittarisassanik imaqaanngilaq. Tamakkununnga malittarisassat noqqaassuteqarnermut attuumassuteqartut Nunat tamalaat inatsisaanni nassaarineqassapput.

Siunnersuutigineqartup imm. 1-ip naqissuserpaa, inuit Kalaallit Nunaanni imaluunniit nunami allami pinerlussimaneq pissutigalugu pasineqarsimasut, unnerluutigineqarsimasut imaluunniit eqqartuussaasimasut, inatsit manna malillugu Kalaallit Nunaanninngaanniit imaluunniit Kalaallit Nunaannut tunniunneqarsinnaasut.

Imm. 1-ikkut inatsisip atuuffii annertusineqarput taamaalilluni aaqqissuussinermut atuuttumut sanilliussinermi aamma Kalaallit Nunaannut tunniussinissamik noqqaassutit ilaatinneqalerlutik.

Aamma oqaaseqaatigineqarpoq, Kalaallit Nunaannut tunniussinissamik noqqaassutitut tunngatillugu siunnersuut siunnersuutigineqartumut kapitali 7-imut ataqatigiissuteqartoq.

Tunniussisarneq pillugu inatsimmi § 1, imm. 2-mi aalajangersakkap atuuttup kingunerivaa, Danmarkimiit Finlandimut, Islandimut, Norgemut aamma Sverigemut tunniussinerit inatsimmi ilaatinneqannginnerat.

Imm. 2-mi siunnersuutigineqarpoq, Kalaallit Nunaata aamma naalagaaffiup EU-mut ilaasortap akornanni tunniussinernut tunngatillugu inatsimmi kapitali 4-mut Kalaallit Nunaata, Finlandip aamma Sverigep akornanni tunniussinerit ilaatinneqannginnissaat.

Siunnersuutikkut inatsisitigut inissisimaneq atuuttoq ingerlateqqinneqarpoq, tassani atuuffiit ilaanni nunani avannarlernut tunniussisinnaaneq siammasinnerulluni, Nunat Avannarliit avataanniittunut nunanut tunniussisinnaanermut sanilliullugu.

Imm. 3-mi siunnersuutigineqarpoq, inatsit Kalaallit Nunaata, Savalimmiut aamma Danmarkip akornanni nuussinernut atuutissanngitsoq.

Siunnersuutikkut inatsisitigut inissisimaneq atuuttoq ingerlateqqinneqarpoq, tassani naalagaaffiup iluani inunnik suliami pillaatissartalimmi/pinerlussimanermi pasineqarsimasunik imaluunniit unnerluunneqarsimasunik nuussinerit, tunniussisarneq pillugu inatsit malillugu tunniussinertut isigineqaratik.

Tamatuma saniatigut inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaatini nalinginnaasuni immikkoortoq 3.1 innersuussutigineqarpoq.

§ 2-mut

Tunniussisarneq pillugu inatsit, pineqartup ukiukippallaarluni pinerlussimasutut pillagaasinnaanngikkaangat, tunniussisoqarsinnaannginnera pillugu malittarisassamik erseqqissumik imaqaanngilaq, tak. pinerluttulerinermi inatsimmi § 16.

Siunnersuutigineqartup § 2-p aalajangersarpaa, tunniussisoqarsinnaanngitsoq, pineqartoq, pinerlunnerup nalaani, ukiukippallaarluni pinerlussimasutut pillagaasinnaanngikkaangat, tak. pinerluttulerinermermi inatsimmi § 16.

Aalajangersakkap siunnersuutigineqartup malitsigivaa, Kalaallit Nunaanniit nunanut allanut tunniussinermut piumasaqaatitut nalinginnaasutut atuutissasoq, pineqartup ukiukippallaarani pinerlussimasutut pillagaasinnaanissaa, tak. pinerluttulerinermermi inatsimmi § 16.

Tamatuma saniatigut inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaatini nalinginnaasuni immikkoortoq 3.2.1 innersuussutigineqarpoq.

§ 3-mut

Tunniussisarneq pillugu inatsimmi § 8, oqaaseqatigiit 1. malillugu, tunniussisoqarsinnaanngilaq, taanna pineqartoq tunniunneqartussatut noqqaassutigineqartoq, Kalaallit Nunaanni iliuutsimut pineqartumut pillaatissartalimmut eqqartuussaasimappat imaluunniit pinngitsuutinneqarsimappat. Aamma § 8, oqaaseqatigiit 2.-ta kingunerivaa, pineqartumut unnerluussineq atorunnaarsinneqarsimappat, taamaallaat tunniussisoqarsinnaavoq, eqqartuussisarnermik inatsimmi unnerluussinermik atorunnaarsitsineq pillugu aalajangersakkap allanngortinneqarnissaanut malittarisassat eqquutsinneqarsimappata.

Aalajangersagaq inatsisitigut isumannaatsuunermik qularnaveeqquusiinermik pingaarutilimmik ersersitsivoq, pisumut ataatsimut marloriarluni eqqartuunneqarsinnaannginnissamut (»ne bis in idem« pillugu tunngavik).

Siunnersuutigineqartup § 3, imm. 1-ip aalajangersarpaa, tunniussisoqarsinnaassanngitsoq, taanna tunniunneqartussatut noqqaassutigineqartoq, Kalaallit Nunaanni, Savalimmiuni, Danmarkimi, nunami avannarlermiittumi imaluunniit naalagaaffimmi Den Europæiske Unionimut ilaasortaasumi, eqqartuunneqarsimappat imaluunniit pinngitsuutinneqarsimappat iliuutsimut assinganut pillarneqaataasinnaasumut.

Tunniussisarneq pillugu inatsimmi § 8, oqaaseqatigiit 1.-mut, inunnik iliuuseq pineqartoq pillugu »Kalaallit Nunaanni« eqqartuussasimasunik imaluunniit pinngitsuutinneqarsimasunik taamaallaat ilaatitsisumut, tunngatillugu siunnersuut annertusaarneruvoq. Aalajangersakkap aamma erseqqissarpaa, tunniussisoqarsinnaassanngitsoq, taanna tunniunneqartussatut noqqaassutigineqartoq, Savalimmiuni aamma Danmarkimi eqqartuunneqarsimappat imaluunniit pinngitsuutinneqarsimappat iliuutsimut assinganut pillarneqaataasinnaasumut.

Taamaalilluni inuup tunniunneqarnissanut periarfissaqarunnaassaaq, pineqartoq Savalimmiuni, Danmarkimi, nunami avannarlermiittumi imaluunniit naalagaaffimmi Den Europæiske Unionimut ilaasortaasumi eqqartuussaasimappat iliuutsimut assinganut pillarneqaataasinnaasumut.

Siunnersuutigineqartup imm. 2-p aalajangersarpaa, taamaaqataa atuutissasoq, pineqartoq, tunniunneqartussatut noqqaassutigineqartoq, Kalaallit Nunaanni, Savalimmiuni, Danmarkimi, iliuutsimut pillagassaajunnaartinneqarsimappat.

Siunnersuutip erseqqissarpaa, pinerlulluni iliuuseq pillugu tunniussisoqarsinnaassanngitsoq, taanna tunniunneqartussatut noqqaassutigineqartoq, Kalaallit Nunaanni, Savalimmiuni aamma Danmarkimi iliuutsimut pillagassaajunnaartinneqarsimappat. Taamaalilluni tunniussisoqarsinnaassanngilaq, taanna tunniunneqartussatut noqqaassutigineqartoq, Kalaallit Nunaanni, Savalimmiuni aamma Danmarkimi iliuutsimut pillagassaajunnaartinneqarsimappat.

Pillagassaajunnaarsitsinerup nalunaarutigineqarnissanut piginnaatitsineq pineqartillugu oqaaseqaatigineqarpoq, tunngaviusumik inatsimmi § 24, oqaaseqatigiit 1.-p kingunerigaa, kunngi pillagassaajunnaartitsisinnaasoq. Justitsministerip inassuteqarneratigut pillagassaajunnaarsitsineq kunngimit aalajangerneqassaaq, imaassimanngippat ullut 40-t tikillugit parnaarussivimmi inissinneqarnissamik eqqartuussutip isumakkeerneqarnera eqqartorneqartoq imaluunniit kiffaanngissusiagaalluni pineqaatissiisummi naammassineqarsimanngitsumi pisuussuteqarani tigummigallagassanngortinneqarsimanerup sivikillinissaanik qinnuteqarneq eqqartorneqartoq taarsiissuteqarnissamut taarsiullugu. Pisuni taamaattuni kunngip aalajangiinerisigut arlariitsigut Danmarks Fængslerip

pillagassaaajunnaartitsineq pillugu aalajangiisinnaanermut piginnaatinneqartarput. Pillagassaaajunnaartitsinissamik itigartitsinerit saqqummiussinertaqanngitsumik kunngimut nalunaarutigineqartarput.

Assinga Savalimmiuni aamma Danmarkimi atuuppoq.

Siunnersuutigineqartup imm. 3-p aalajangersarpaa, tunniussinissaq aamma itigartitsissutigineqarsinnaasoq, taanna tunniunneqartussatut noqqaassutigineqartoq, nunami Nunat Avannarliit aamma Den Europæiske Unionip avataaniittumi iliuutsimut eqqartuunneqarsimappat imaluunniit pinngitsuutinneqarsimappat.

Taamaalilluni tunniussinissaq itigartitsissutigineqarsinnaassaaq, taanna tunniunneqartussatut noqqaassutigineqartoq, nunami Nunat Avannarliit aamma Den Europæiske Unionip avataaniittumi iliuutsimut eqqartuunneqarsimappat imaluunniit pinngitsuutinneqarsimappat (imatut paasillugu nuna sunaluunniit Nunat Avannarliit aamma Den Europæiske Unionip avataaniittoq).

Pisuni taamaattuni tunniussisoqarnissaa imaluunniit tunniussisoqannginnissaa pillugu nalilersuineq apeqqutaassaaq. Assersuutigalugu tunniussisoqarsinnaassaaq, pineqartoq naalagaaffimmi Nunat Avannarliit aamma Den Europæiske Unionip avataaniittumi iliuutsimut pineqartumut siusinnerusukkut pinngitsuutinneqarsimappat, kisiannili eqqartuussummut tunngavigisaq amigarsimalluni.

Siunnersuutigineqartup imm. 3-p aalajangersarpaa, imm. 1 aamma 3 malillugit nunami eqqartuussiviusumi inatsisit malillugit eqqartuussutip eqquutsinneqarsimanera, eqquutsinneqalernera imaluunniit eqquutsinneqarsinnaajunnaarnera, tunniussinissamik itigartitsissummut apeqqutaassasoq.

Oqartussa qarfiit attuumassuteqartut namminersorlutik nunami allami pisumut eqqartuussisoqarsimasinnaanera pillugu erseqqinnerusumik misissuinissaq aallartinnaviannngilaat. Taamaalillutik itigartitsinissamut tunngaviit qulaani taaneqartut taamaallaat attuumassuteqalissapput, oqartussa qarfiit attuumassuteqartut nunami allami eqqartuussutaasimasinnaasoq pillugu paasissutissaateqarpata.

Paasissutissiissutigineqarsimappat, taanna, tunniussinissamik noqqaassummut attuumassuteqartoq, nunami allami pisup assinga pillugu eqqartuussaareersimasinnaanera imaluunniit pinngitsuutinneqareersimasinnaanera, taava tamanna erseqqinnerusumik misissorneqartussaassaaq. Tamatuma kingorna paasissutissat naammangitsunik takutitsippata, aammalu paasissutissat pisariaqartinneqartut aqqutissiuunneqarsinnaanngippata, tunniussinissamik noqqaassut nalinginnaasuusumik akuerineqartussaassaaq, inatsimmi piumasaqaatit eqquutsinneqarsimappata.

Tamatuma saniatigut inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaatini nalinginnaasuni immikkoortoq 3.2.2 innersuussutigineqarpoq.

§ 4-mut

Tunniussisarneq pillugu inatsimmi § 8, oqaaseqatigiit 1. malillugu, tunniussisoqarsinnaassanngilaq, taanna tunniunneqartussatut noqqaassutigineqartoq, Kalaallit Nunaanni iliuuseq pineqartoq pillugu eqqartuunneqarsimappat imaluunniit pinngitsuutinneqarsimappat. Aamma § 8, oqaaseqatigiit 2.-ta kingunerivaa, pineqartumut unnerluussineq atorunnaarsinneqarsimappat, taamaallaat tunniussisoqarsinnaavoq, eqqartuussisarnermik inatsimmi unnerluussinermik atorunnaarsitsineq pillugu aalajangersakkap allanngortinneqarnissaanut malittarisassat eqquutsinneqarsimappata.

Aalajangersagaq inatsisitigut isumannaatsuunermik qularnaveeqquusiinermik pingaarutilimmik ersersitsivoq, pisumut ataatsimut marloriarluni eqqartuunneqarsinnaannginnissamut («ne bis in idem» pillugu tunngavik). Siunnersuutigineqartup imm. 1-ip aalajangersarpaa, Kalaallit Nunaanni, Savalimmiuni imaluunniit Danmarkimi pineqartumut unnerluussineq utertinneqarsimappat taava taamaallaat tunniussineq pisinnaasoq, unnerluussinermik utertitsilluni aalajangiinermi eqqartuussisarnermik inatsimmi allanngortitsinissamut piumasaqaatit eqquutsinneqarsimappata. Aamma utertitsinissaq itigartinneqarsinnaavoq, unnerluutiginninneq utertinneqarsimappat aammalu unnerluutiginninnermik utertitsilluni aalajangiinerup allanngortinneqarnissaanut piumasaqaatit eqquutsinneqarsimanngippata.

Aalajangersakkap tunniussisarneq pillugu inatsimmi § 8, oqaaseqatigiit 4. ingerlateqqippaa, allannguutigalugu, pineqartumut unnerluussineq utertinneqarsimappat, siunissami tunniussineq taamaallaat pisinnaasoq, unnerluutiginninnermik utertitsilluni aalajangiinerup allanngortinneqarnissaanut eqqartuussisarnermik inatsisip piumasagaatai eqquutsinneqarsimappata.

Aammattaaq aalajangersakkap erseqqissarpaa, pisumi pineqartumut Savalimmiuni imaluunniit Danmarkimi unnerluussineq utertinneqarsimatillugu tunniussisoqarsinnaassasoq, savalimmiormiut imaluunniit danskit eqqartuussisarnermik inatsisaat naapertorlugit unnerluussutip utertinneqarnissaanut aalajangiinerup allanngortinneqarnissaanut piumasagaatit eqquutsinneqarsimappata.

Siunnersuutigineqartup imm. 2-p aalajangersarpaa, eqqartuussivikkut malersorneqarnissaq pillugu tunniussinissaq itigartinneqarsinnaasoq, Kalaallit Nunaanni, Savalimmiuni aamma Danmarkimi iliuuseq pineqartoq pillugu pineqartumik eqqartuussivikkut malersuineq aallartinneqarsimappat, tunniussinissamik noqqaassuteqarfiusoq, aammalu eqqartuussivikkut malersorneqaataasoq, iliuutsip qanoq issusaa, pineqartup Kalaallit Nunaannut atassuteqarnera aammalu pissutsit allat tunngavigalugit, Kalaallit Nunaanni, Savalimmiuni imaluunniit Danmarkimi naammassineqartussaassasoq.

Tunniussisarneq pillugu inatsimmi § 8-mi aalajangersagaq atuuttoq malillugu taassuma aalajangersakkap tunniussinissap itigartinneqarsinnaanera annertusitippaa, pineqartumik iliuuseq pineqartoq, tunniussinissamik noqqaassummut tunngaviusoq, pillugu eqqartuussivikkut malersuineq aallartinneqarsimappat, aammalu eqqartuussivikkut malersorneqaataasoq, iliuutsip qanoq issusaa, pineqartup Kalaallit Nunaannut atassuteqarnera aammalu pissutsit allat tunngavigalugit, Kalaallit Nunaanni, Savalimmiuni imaluunniit Danmarkimi naammassineqartussaassasoq.

Taamaalilluni eqqartuussivikkut malersorneqarnissaq pillugu tunniussinissaq itigartinneqarsinnaassaaq, Kalaallit Nunaanni, Savalimmiuni aamma Danmarkimi iliuuseq pineqartoq pillugu pineqartumik eqqartuussivikkut malersuineq aallartinneqarsimappat, tunniussinissamik noqqaassuteqarfiusoq, aammalu eqqartuussivikkut malersorneqaataasoq,

iliuutsip qanoq issusaa, pineqartup Kalaallit Nunaannut atassuteqarnera aammalu pissutsit allat tunngavigalugit, Kalaallit Nunaanni, Savalimmiuni imaluunniit Danmarkimi naammassineqartussaassasoq.

Tamatuma saniatigut inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaatini nalinginnaasuni immikkoortoq 3.2.2 innersuussutigineqarpoq.

§ 5-imut

Qaagukkut pinerlulluni iliuuseq Kalaallit Nunaannut inatsisini ilaatinneqarneranut piumasagaatit nalinginnaasut, pinerluttulerinermi inatsimmi § 4-miit § 8-mut allaqqapput.

Pinerluttulerinermi inatsimmi § 4, imm. 1 malillugu, iliuutsit Kalaallit Nunaata inatsisaanni ilaatinneqarput, iliuutsit Kalaallit Nunaanni, Kalaallit Nunaata silaannartaani, Kalaallit Nunaata imartaani imaluunniit kalaallit angallataanni iliuuserineqarsimappata. Pinerluttulerinermi inatsimmi § 4, imm. 2 malillugu, iliuutsit aamma ilaatigut Kalaallit Nunaata inatsisaanni ilaatinneqarput, iliuutsit § 4, imm. 1-imi sumiiffiit taaneqartut avataanni iliuuserineqarsimappata, inummit Kalaallit Nunaanni najugalimmit, iliuuseq pillaaasinnaappat, inatsisit taanna atuuttoq malillugu. Pinerluttulerinermi inatsimmi § 4, imm. 3 malillugu, iliuutsit aamma ilaatigut Kalaallit Nunaata inatsisaanni ilaatinneqarput, iliuutsit Kalaallit Nunaanni sunniuteqarpata, imaluunniit nunat isumaqatigiissutaanni ilaatinneqarpata, Danmarkip eqqartuussivikkut malersuinissaanut pisussaaaffiliisuni.

Siunnersuutigineqartup § 5-ip aalajangersarpaa, tunniussisoqarsinnaassanngitsoq, iliuuseq pineqartoq tamakkiisumik imaluunniit ilaannakortumik Kalaallit Nunaanni iliuuserineqarsimappat, aammalu iliuuseq Kalaallit inatsisaat malillugit pinerlunnerunngippat.

Pineqarpoq itigartitsinermut tunngavik piumasagaataanngitsoq. Taamaalilluni aalajangersakkap tunniussinissap itigartinneqarnissaa periarfissaatissinnaavaa, iliuuseq pineqartoq tamakkiisumik imaluunniit ilaannakortumik Kalaallit Nunaanni iliuuserineqarsimappat, aammalu iliuuseq Kalaallit inatsisaat malillugit pinerlunnerunngippat.

Tamatuma saniatigut inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaatini nalinginnaasuni immikkoortoq 3.2.3 innersuussutigineqarpoq.

§ 6-imut

Tunniussisarneq pillugu inatsimmi § 6-ip tunniussinissap nalinginnaasup inerteqqutaanera aalajangersarpaa, pineqartup naggueqarnera tunngavigalugu imaluunniit politikkikkut paasinnittaasia tunngavigalugu malersugaasinnaaneranut ulorianaateqarpat.

Den Europæiske Menneskerettighedskonventioni pillugu inatsisip Kalaallit Nunaannut atuutilersinneqarnissaanut peqqussutikkut nr. 814, 18. september 2001-meersukkut, Kalaallit Nunaat inuit pisinnaatitaaffii tunngaviusut illersornissaannut pisussaaffilerneqarpoq. Tamanna ilaatigut kinguneqarpoq, Kalaallit Nunaata inatsisaata Den Europæiske Menneskerettighedskonventionimik malinninnissaat.

§ 6, imm. 1-imi aalajangersagaq siunnersuutigineqartoq, tunniussisarneq pillugu inatsimmi § 6 ingerlateqqippaa aaqqissuinikkut allannguutit ilanngullugit. Inatsisissatut siunnersuutikkut aalajangersagaq, tunniussinissamut piumasaqaatinut nalinginnaasunut tunngassuteqartumi kapitali 2-mi inissinneqassaaq aammalu tunniussinissaq pillugu suliani tamani atuutissalluni.

§ 6, imm. 2-mi aalajangersakkap siunnersuutigineqartup, inatsisit atuuttut naapertorlugit erseqqissarpaa, tunniussisoqarsinnaanngitsoq, pineqartup tunniussinerup kingorna naalliutsinneqarnissaanut imaluunniit allatut inuppalaanngitsumik pineqarnissaanut imaluunniit nikassarneqarnissaanut imaluunniit pillarneqarnissaanut ulorianaateqarpat. Aalajangersagaq Den Europæiske Menneskerettighedskonventionimi artikeli 3-mut assinguvoq.

Justitsministeriap aamma siunnersuutigivaa, inatsisissatut siunnersuummi § 6, imm. 3-mi ilanngussinissaq, tunniussinissaq Kalaallit Nunaata Nunat tamalaat akornanni pisussaaffiit akerliussappat tunniussisoqarsinnaannginnera pillugu aalajangersakkamik.

Aalajangersakkami ilaatigut ilaatinneqarpoq, naapertuilluartumik eqqartuunneqarnissamut pisinnaatitaaffeqarneq pillugu Den Europæiske Menneskerettighedskonventionimi artikeli 6,

kisianni Kalaallit Nunaata Nunat tamalaat akornanni ataatsimoorussamik pisussaaffii ilaatillugit oqaasertalersorneqarpoq.

Inatsisissatut siunnersuutikkut siunertaanngillat, tamatumunnga tunngatillugu inatsisitigut inissisimanernik allannguinnissat.

Tamatuma saniatigut inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaatini nalinginnaasuni immikkoortoq 3.2.4 innersuussutigineqarpoq.

§ 7-imut

Tunniussisarneq pillugu inatsimmi § 2 malillugu danskisut innuttaassuseqartut, pillaatissartalimmik malersorneqarnissamut imaluunniit pillarneqaatissamik eqquutsitsinissamut tunniunneqarsinnaanngillat.

Oqaaseqaatigineqarpoq, aalajangersagaq qulaani taaneqartoq Kalaallit Nunaannut atuummat nikinganeqarluni, Kalaallit Nunaannut eqqartuussisarnermik inatsisip kingunerisaanik, tak. tunniussisarneq pillugu inatsimmi § 23. Tamanna ilaatigut isumaqarpoq, inatsimmi danskit inatsisaannut innersuussinerit Kalaallit inatsisaannut innersuussinertut paasineqarnissaat.

Tamatuma akerlianik, Nunat Avannarliit tunniussisarneq pillugu inatsisaanni § 2-p kingunerivaa, danskisut innuttaassusilik pillaatissartalimmik malersorneqarnissamut imaluunniit pillarneqaatissamik eqquutsitsinissamut nunamut avannarlermiittumut allamut tunniunneqarsinnaasoq, iliuuserisimasaq pillarneqaataasinnaasoq sioqqullugu pineqartoq ukiuni kingullerni 2-ni nunami tassani najugaqarsimappat, tunniussivissatut kissaatigineqartumi, imaluunniit iliuuseq imaluunniit iliuuseq assingusoq danskisat inatsisaat malillugit ukiuni 4-ni parnaarusnaanermiit qaffasinnerusumik pillarneqarnermik kinguneqarsinnaappat.

Oqaaseqaatigineqarpoq, aalajangersagaq qulaani taaneqartoq Kalaallit Nunaannut atuummat nikinganeqarluni, Kalaallit Nunaannut eqqartuussisarnermik inatsisip kingunerisaanik, tak. Nunat Avannarliit tunniussisarneq pillugu inatsisaanni § 19, imm. 2. Tamanna ilaatigut isumaqarpoq, Nunat Avannarliit tunniussisarneq pillugu inatsisaanni danskisat inatsisaannut

innersuussinerit Kalaallit inatsisaannut innersuussinertut paasineqarnissaat, aammalu Nunat Avannarliit tunniussisarneq pillugu inatsisaanni piumasaqaatinik nassuiaanermut atatillugu danskit inatsisaat pinnagit Kalaallit inatsisaasa eqqarsaatigineqarnissat.

Siunnersuutigineqartup imm. 1-ip aalajangersarpaa, nunami allami eqqartuussivikkut malersorneqarnissaq pillugu inummik tunniussinermi, danskisut innuttaassusilimmik, pineqartup Kalaallit Nunaannut nuunneqarnissaanik parnaarussaanikkut pillarneqaataasinnaasup, Kalaallit inatsisaat malillugit parnaarussivimmi inissiilluni eqqartuussinerup imaluunniit allatut kiffaanngissusiiaalluni pineqaatissiinerup assinga, eqquutsinneqarnissaa siunertaralugu atugassarititaasutigut piumasaqaateqartoqarsinnaavoq.

Siunnersuutigineqartup imm. 2-p aalajangersarpaa, inummik, danskisut innuttaassusilimmik imaluunniit Kalaallit Nunaanni najugalimmik pillarneqaatissap eqquutsinneqarnissaanut tunniussinissaq itigartinneqarsinnaasoq, pineqaatissiissut taarsiullugu Kalaallit Nunaanni eqquutsinneqarpat.

Tamatuma saniatigut inatsisissatut siunnersuummi § 18-imut aamma § 21-mut oqaaseqaatit innersuussutigineqarpoq.

Aalajangersakkap siunnersuutigineqartup malitsigissavaa, periarfissanngussasoq, danskisut innuttaassusillip imaluunniit inuk ataatsikkut danskisut aamma nunami allamiutut innuttaassusilik, naalagaaffimmut Nunat Avannarliit avataaniittumut tunniunneqarnissaa, annertuumik pinerluuteqarsimasutut, imaluunniit pineqartoq killilimmik Kalaallit Nunaanut attuumassuteqarpat, eqqartuussivikkut malersorneqarnissaanut imaluunniit pineqaatissinneqarnerata eqquutsinneqarnissaanut, pineqartoq pasineqarsimappat, unnerluunneqarsimappat imaluunniit eqqartuunneqarsimappat.

Danskisut innuttaassusilinnik il. il. tunniussinissap itigartinneqarsinnaaneranut imaluunniit utertitsinissamik piumasaqaateqarfiusinnaaneranut apeqqummut apeqqutaassapput pisuni ataasiakkaani nalilersuinerit. Pisoq eqqarsaatigineqarsinnaavoq, inuk naalagaaffimmi allami annertoorujussuarmik inatsisinik unioqqutitsisimasoq, taamaattumillu tassunga naalagaaffimmut mianerinninnerup malitsigigaa, pineqartoq eqqartuussivikkut

malersorneqartariaqartoq aammalu naalagaaffimmi tassani pineqaatissiissutaasinnaasoq kiffaanngissusiiagaaneq eqquutsinneqarluni.

Tamatumani nalilersuinermi ilaatigut pingaartinneqarsinnaavoq pinerlunnerup iliuuserineqarsimasup ajussusia aammalu pineqartup naalagaaffimmut inatsisinik unioqqutitsiffiusumut attuumassuteqarnera. Assersuutigalugu nalinginnaasuusumik tunngavissaqassanngilaq danskisut innuttaassusilimmik il. il. eqqartuussivikkut malersorneqarnissamut tunniussinissaq piumasaqaatinngortissallugu, pineqartumillu utertitsilluni parnaarussivimmi inissinneqarnissamik eqqartuussutaasinnaasup eqquutsinneqarnissaa siunertaralugu, pineqartoq annertoorujussuarmik inatsisinik unioqqutitsisimanera pillugu eqqartuunneqarsimappat, tassunga ilaatillugit peqqarniisaarniarluni iliuuseqarnerit. Assersuut alla tassaasinnaavoq, pineqartoq tassunga naalagaaffimmut inatsisinik unioqqutitsiffiusimasumut qanittumik attuumassuteqarnera.

Assigisaa atuussinnaavoq tunniussinissap itigartinneqarnissaanut nalunaaruteqartoqarnissaa pillugu nalilersuinermi, kiffaanngissusiiiaalluni pineqaatissiinerup taarsiullugu Kalaallit Nunaanni eqquutsinneqarnissaa siunertaralugu.

Aamma oqaaseqaatigineqarpoq, Kalaallit inatsisaat malillugit Kalaallit Nunaanni parnaarussivimmi inissinneqarnissamik eqqartuussutip imaluunniit imm. 1-imi aamma 2-mi taaneqartut kiffaanngissusiiiaalluni pineqaatissiinerup allap assigisaanik parnaarusaanissamik pillaanissaq pillugu aalajangiineq Kalaallit Nunaanni eqquutsinneqarsinnaanissaa aammalu kingusinnerusukkut eqquutsitsinerup naammassineqarnerani pillarneqaatit il. il. eqquutsinneqarnissaat pillugu Finlandimik, Islandimik aamma Sverigemik suleqateqarneq pillugu inatsit, kingusinnerusukkut allannguutit ilanngullugit atuutissaaq, nunanut avannarlernut tunniussinissamik suliat pineqartillugit.

Europami eqqartuussinernik pillaatissartalinnik eqquutsitsineq pillugu inatsit nr. 522, 23. december 1970-imeersoq, Kalaallit Nunaannut atuutilersinneqartoq peqqussutikkut nr. 391, 5. september 1980-imeersukkut, naalagaaffinnut Den Europæiske Unionimut ilaasortaasunut inummik tunniussinissaq pillugu suliat pineqartillugit atuutissaaq.

Oqaaseqaatigineqarpoq, Kalaallit Nunaannut tunngatillugu massakkuugallartoq Kalaallit Nunaanniit naalagaaffinnut Nunat avannarliit aamma Den Europæiske Unionip avataaniittunut inummik tunniussinermut atatillugu utertitsineq pineqartillugu inatsisini imaluunniit peqqussutini malittarisassaqaqnginnera. Justitsministeria naliliivoq, suliassaqaqfimmi inatsisitigut tunngavissamik aalajangiisoqarsimatinnagu, naalagaaffinnut Nunat avannarliit aamma Den Europæiske Unionip avataaniittunut inummik tunniussinissaq pillugu suliat pillaatissanik il. il. nunat tamalaani eqquutsitsineq pillugu inatsimmi tunngaviit malillugit suliarineqarsinnaassapput, tak. inatsimmut nalunaarut nr. 740, 18. juli 2005-imeersoq, allanngortinneqartoq inatsimmi nr. 428, 1. maj 2013-imeersumi § 2-kkut aamma natsimmi nr. 377, 27. april 2016-imeersumi § 2-kkut. Aammattaaq oqaaseqaatigineqarpoq, Justitsministeriap pillaatissanik il. il. nunat tamalaani eqquutsitsineq pillugu inatsit piaartumik peqqussutikkut Kalaallit Nunaannut atuutilersissagaa.

Styrelsen for Danmarks Fængslerip, imaluunniit tassannga tamatumunnga piginnaatitaasup, eqqartuussutiniq eqquutitsineq pillugu suliat suliarissavai, nunani avannarlerni aalajangerneqarsimasut, tak. pillarneqaatit il. il. eqquutsinneqarnissaat pillugu Finlandimik, Islandimik, Norgemik aamma Sverigemik suleqateqarneq pillugu kaajallaasitaq nr. 220, 16. december 1963-imeersoq, naalagaaffiullu unnerluussisuata [siunissami] eqqartuussutiniq eqquutitsineq pillugu suliat, Nunat Avannarliit avataanni aalajangerneqarsimasut suliarissallugit.

Tamatuma saniatigut inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaatini nalinginnaasuni immikkoortoq 3.2.5 innersuussutigineqarpoq.

§ 8-mut

Tunniussisarneq pillugu inatsit Kalaallit Nunaanni eqqartuussivikkut malersorneqarnissap naammassineqarnissaa imaluunniit pillarneqaatissap eqquutsinneqarnissaa siunertaralugu tunniussinissap kinguartinneqarnissaa pillugu aalajangersakkamik imaqanngilaq. Aamma inatsit pisuni taamaattuni utaqqiisaagallartumik tunniussinissaq pillugu aalajangersakkamik imaqanngilaq.

Siunnersuutigineqartup imm. 1-ip aalajangersarpaa, inuk Kalaallit Nunaanni parnaarussivimmi inissinneqartussatut eqqartuussaq, tunniussinissamut piumasaaqatit eqquutsinneqarsimappata, utaqqiisaagallartumik Kalaallit Nunaanniit tunniunneqarsinnaasoq nunami noqqaassuteqartumi eqqartuussivikkut malersorneqarnissaa siunertaralugu, piumasaaqatigalugit 1) pineqartup Kalaallit Nunaannut utertinneqarnissaa, eqqartuussivikkut malersuineq naammassippat, aamma 2) tunniussinerup nalaani pineqartup kiffaanngissusiiagaasimanissaa.

Aalajangersagaq eqqarsaatigineqarpoq sapinggisamik annertuumik atorneqarnissaa, taamaattorli pisoqarsinnaassaaq, tunniussinissaq kinguartinneqartariaqarluni pineqartup iperagaanissaata tungaanut. Assersuutigalugu pisuniissinnaavoq, pineqartoq eqqartuunneqarsimalluni annertuumik pinerlussimasutut inunnut navianaatilimmik imaluunniit assigisaanik, aammalu immikkut navianaatitut nalilerneqarluni, tunniussinermut utaqqiisaagallartumut atatillugu qimaaratarsinnaanera. Inatsisinik eqquutsitsineq eqqarsaatigalugu qimaasoqarsinnaaneranut navianaatip nalilersorluarneqarnissaa pisariaqartinneqassaaq.

Pineqartumut Kalaallit Nunaanni eqqartuussummik pineqaatissiissummik nunami allami eqquutsitsineq attackumallugu nuunneqarnissaanut inatsisitigut tunngavik piuppat, tunniussinissaq kinguartinneqartussaassaaq, tak. inatsisissatut siunnersuummi § 39, imm. 2, tamanna pillugu aalajangiisoqarnissaata tungaanut. Tamatumani siunertaavoq, anisitassatut eqqartuussap, nunami allami pineqaatissiissutip nangittumik eqquutsinnissaanut piumasaaqatinik naammassinnittup, utaqqiisaagallartumik tunniussinerup kingorna Kalaallit Nunaannut utertinneqarnissaa pinngitsoortinniarlugu.

Taamaattorli nuna noqqaassuteqartoq aamma taannaappat, inuup nuunneqarfissaa, tamatumunnga aalajangersakkat naapertorlugit tunniussisoqarsinnaassaaq, siusinnerusukkut nuussinissaq pillugu aalajangiisoqarsimanngikkaluartoq. Pisuni taamaattuni nuussinissaq pillugu suliaq suliarineqarsinnaassaaq, pineqartup utaqqiisaagallartumik tunniunneqarsimanerata nalaani.

Oqaaseqaatigineqarpoq, pillarneqaatit il. il. eqquutsinneqarnissaat pillugu Finlandimik, Islandimik, Norgemik aamma Sverigemik suleqateqarneq pillugu kaajallaasitami § 13-ip kingunerigaa, Finlandimi, Islandimi, Norgemi aamma Sverigemi eqquutsitsinissaq pillugu noqqaassummik saqqummiussisoqarnissaa pillugu politiit aalajangiissasut, kiffaanngissusiagaalluni pillarneqarnermik Kalaallit Nunaanni eqqartuussummut, imaassimanngippat eqquutsitsineq aallartinneqarsimasoq, tassami pisuni taamaattuni noqqaassutaasinnaasoq Styrelsen for Danmarks Fængslerimit imaluunniit tassannga tamatumunnga piginnaatinneqartumit saqqummiunneqartussaammat.

Piffissami tunniussinissamut noqqaassummik, tassunga ilaatillugu nunap avannarlerniittumit aamma europamit tigusarinninnissamut inassut, Kalaallit Nunaata tigusinerani ujaarineqartoq parnaarussivimmi inissinneqartussatut eqqartuussaasimappat, naatsorsuutigineqartumik pineqartup iperagaanissaanik kinguneqartussaannngitsumik, tunniussinissaq pillugu aalajangiinissaq sioqqullugu, unnerluussisussaataasut nunamut noqqaassuteqartumut saaffiginnissapput. Nuna noqqaassuteqartoq pineqartup parnaarussivimmi inissinneqarsimanera pillugu ilisimatinneqassaaq, aammalu noqqaassuteqarfigineqassalluni utaqqiisaagallartumik tunniussinissamik kissaateqarsinnaanini pillugu paasissutissiinissamik. Aamma nunamut noqqaassuteqartumut utaqqiisaagallartumik tunniussinissamut piumasaqaatit paasissutissiissutigineqassapput.

Utaqqiisaagallartumik tunniussinissaq pillugu aalajangiineq sapinngisamik tunniussinissaq pillugu aalajangiinermut ilagitinneqassasoq piumasaqaatigineqarpoq. Taamaattoq utaqqiisaagallartumik tunniussineq taamaallaat naammassineqarsinnaavoq, nunap noqqaassuteqartup utaqqiisaagallartumik tunniussinissamut piumasaqaatit allakkatigut akuerisimappagit.

Siunnersuutigineqartup imm. 2-p aalajangersarpaa, pineqartoq Kalaallit Nunaanniit anisitassatut eqqartuunneqarsimappat aammalu utaqqiisaagallartumik tunniussinerup nalaani iperagaanissamut piumasaqaatit eqquutsissinnaassappagit, utertinneqarnissamik atugassarititamut apeqqutaassaaq, tak. imm. 1, nr. 1, tamanna sioqqullugu iperagaanissaq pillugu Kalaallit Nunaanni aalajangiisoqarsimannginnissaa. Aammattaaq pisariaqartitsineq

naapertorlugu, pineqartup nunamut tikeqqusaannginnissaa pillugu nunap noqqaassuteqartup peqataanissaanut atugassarititaq aalajangersarneqassaaq.

[Utaqqiisaagallartumik tunniussineq angalanermut imaluunniit angalatitaanermut sanillersuunneqarsinnaanngimmat, tak. nunani allamiut pillugit inatsisip Kalaallit Nunaannut atuutilersinneqarnissaanut peqqussummi nr. 150, 23. februar 2001-imeersumi § 32, imm. 1, piunasaqaatigineqarpoq nunamut tikeqqusaannginnerup nalunaarutigineqarnissaata aallartinneqarnissaa, pineqartup utaqqiisaagallartumik tunniunneqarsimanerata nalaani, piffissami tassani pineqartup Kalaallit Nunaanniiginnarsimagaluarsinnaanerani.

Siunnersuutigineqartup imm. 3-p aalajangersarpaa, nunami noqqaassuteqartuusumi kiffaanngissusiiagaaneq ilanngaatigineqassasoq tassannga kiffaanngissusiiagaalluni pineqaatissinneqarnermiit, pineqartup Kalaallit Nunaanni eqqartuunneqaatigisimasaaniit.

Taamaattumik taanna kiffaanngissusiiagaalluni pineqaatissinneqarneq nangittumik tunniussinerup nalaani eqquutsinneqartussatut isigineqarpoq.

Nuna noqqaassuteqartoq ilisimatinneqassaaq, utaqqiisaagallartumik tunniussinerup nalaani kiffaanngissusiiagaaneq Kalaallit Nunaanni eqqartuunneqarsimanerminngaanniit ilanngaatigineqassasoq, nunap pineqartup aalajangersinnaagaa kiffaanngissusiiagaaneq aamma ilanngaatigineqassanersoq pineqartumut pineqaatissiissutitut eqqartuussutaasinnaasumiit.

Siunnersuutigineqartup imm. 4-p aalajangersarpaa, inuk Kalaallit Nunaanni eqqartuussivikkut malersorneqartussaq, tunniunneqarnissaanullu piunasaqaatit eqquutsinneqarlutik, immikkut aalajangiinikkut utaqqiisaagallartumik Kalaallit Nunaanniit tunniunneqarnissaa, nunami noqqaassuteqartumi eqqartuussivikkut malersorneqarnissaa siunertaralugu.

Taanna, tunniunneqartussatut piunasaqaatigineqartoq, Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermi arlalinnik suliaqarfiuppat, tunngaviusumik pineqartup eqqartuussivikkut malersorneqarnera naammassisimatinnagu tunniunneqassanngilaq. Taamaattorli pisoq eqqarsaatigineqarsinnaavoq, utaqqiisaagallartumik tunniussineq Kalaallit Nunaanni

eqqartuussivikkut malersuinnermut aalajangiisuunaviarani. Assersuutigalugu pisumi, naatsorsuutigineqarluni eqqartuussivikkut malersorneqarnerup kinguaattoornissaa pissutsit oqartussat qanoq iliuuseqarfigisinnaanngisaat pissutigalugit. Eqqartuussivikkut malersuinissami inuup tunniunneqarnissaa utaqqineqarpat, eqqartuussivikkut malersuinissamut pingaaruteqartoq, assersuutigalugu unnerluussaaqataasoq, imaluunniit takunnissimasoq piffissami sivisunerusumi eqqartuussivimmiinnissamut napparsimavallaarsimappat, isummersuutigineqarsinnaavoq pineqartumik utaqqiisaagallartumik tunniussinissaq naammassineqarsinnaassanersoq.

Nuna noqqaassuteqartoq utaqqiisaagallartumik tunniussinissamut atugassarititat pillugit isumaqatigiissuteqarfigineqarsinnaavoq. Taanna, tunniunneqartussatut piunasaqaatigineqartoq, pinnerluttulerinnermi suliaq ingerlasoq pissutigalugu Kalaallit Nunaanni tigummigallagassanngortinneqarsimappat, pineqartup eqqartuussivikkut malersorneqarnera naammassineqarpat Kalaallit Nunaannut utertinneqarnissaa aammalu tunniussinnerup nalaani kiffaanngissusiagaanissaa pillugit atugassarititanik aalajangersaasoqartussaassaaq.

Pineqartorli tunniussinissaq sioqqullugu tigummigallagassanngortinneqarsimannngippat, imaluunniit tunniussinissamik suliaq taamaallaat tigummigallagassanngortitsinnermut attuumassuteqarpat, eqqartuussivikkut malersorneqarnerup naammassineraluni pineqartup Kalaallit Nunaannut utersinnaanerata isumannaarneqarnissaanut atugassarititanik aalajangersaasoqarsinnaassaaq.

Tamatuma saniatigut inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaatini nalinginnaasuni immikkoortoq 3.2.6 innersuussutigineqarpoq.

§ 9-mut

Nunat avannarlernut tunniussisinnaneq ullumikkut Nunani avannarlerni tunniussisinnatitaanermut inatsit malittarisassaliunneqarsimavoq (lov nr. 27 af 3. februar 1960 om udlevering af lovovertrædere til Finland, Island, Norge aamma Sverige).

Nunani avannarlerni tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 1 malillugu Finlandimi, Islandimi, Norgemi imaluunniit Sverigemi pillagaassutaasinnaasumik iliuuseqarsimanini pissutigalugu inuk unnerluutigisaasoq, unnerluutigisassanngortinneqarsimasoq imaluunniit eqqartuussaasimasoq, aamma Kalaallit Nunaanni najugaqartoq, Danmarkimit Nunat Avannarliit sinneranut tunniunneqarsinnaavoq.

Nunani Avannarlerni tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsit »-sinnaavoq-pillugu-aaqqissuussaannermik« tunngaveqarpoq. Kalaallit Nunaat taamaalilluni pisuni suniluunniit nunanit avannarlernit tunniussisoqarnissaanik sukkulluunniit pisussaataannngilaq Nunat Avannarliit allat ilaannit tunniussinissamik piumasaqaammik akuersaassalluni, kisianni ataatsimoorussamik nunani avannarlerni inatsisiliornermut tunngaviuvoq, piumasaqaatit taamaattut, inatsimmut piumasaqaatit piviusunngortinneqarsimappata, akuersaarneqartarnerat, suliami immikkut pissutsit pisuni ataasiakkaani taama pisoqarnissaanik akerliuffiunngippata.

Inatsisit atuuttut erseqqinnerusumik nassuiarneqarnerannut pillugu innersuussutigineqarpoq immikkoortoq 3.3.1.1 inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatit nalinginnaasut.

Siunnersuutigineqartup imm. 1-ip taamaalilluni aalajangersarpaa, inatsisinik unioqqutitsimaneq pillugu Finlandimi, Islandimi, Norgemi imaluunniit Sverigemi eqqartuussisulersuussinissaq siunertaralugu, pinerluttumik nunami tunniussinissamik piumasaqaateqarsimasumi inatsisiliorneq malillugu, pineqartoq eqqartuussummi parnaarusaanissamik eqqartuunneqarsinnaasoq imaluunniit allamik namminersorsinnaanermik piiiaffigisaanermik pineqaatissinneqarsinnaaneq Nunat avannarlermiunit parnaarusseqqussut tunngavigalugu pisinnaavoq.

Taamaattumik piumasaqaateqartoqassanngilaq, inatsisinik unioqqutitsineq aammattaaq Kalaallit Nunaanni inatsisinik unioqqutitsinerussasoq, soorlu aamma piumasaqaateqartoqassanngitsoq parnaarusaanissamik eqqartuussissutigisaq qanoq sivistutigissanersoq, Kalaallit inatsisaat malillugu parnaarussisoqarnissaanik eqqartuussinermut assingusumik.

Siunnersuutigineqartup imm. 2-p aalajangersarpaa, Finlandimi, Islandimi, Norgemi imaluunniit Sverigemi eqqartuussummik naammassinnitsitsinissaq siunertaralugu tunniussineq Nunat avannarlermiunit parnaarusseqqussutaat tunngavigalugu pisinnaasoq, pineqartoq, eqqartuussummi parnaarussaannissamik eqqartuunneqarsimappat Kalaallit inatsisaat malillugu parnaarussisoqarnissaanik eqqartuussinermut assingusumik imaluunniit allamik namminersorsinnaanermik piiiaaffigisaanermik pineqaatissinneqarsimappat.

Taamaattumik piumasaqaateqartoqarsinnaanngilaq, inatsisinik unioqqutitsineq aammattaaq Kalaallit Nunaanni inatsisinik unioqqutitsinerussasoq, soorlu aamma eqqartuussummi qanoq sivistutisumik parnaarussaannissamik, Kalaallit inatsisaat malillugu pineqartup eqqartuunneqaatigisimasaa.

Naggataagut siunnersuutigineqartup imm. 3-p kinguneraa, pinerluutaasimasut arlallit pillugit eqqartuussisulersuussinissaq imaluunniit eqqartuussummik naammassinnitsitsinissaq siunertaralugu tunniussineq pisinnaasoq, imm. 1-imi aamma 2-mi piumasaqaataasut taamaallaat pissutsit ilaannut ataasiinnarmut piviusunngortinneqarsimagaluarpataluunniit.

Taamaalilluni pinerluuteqarsimanerit, nunami qinnuiginnittumi taamaallaat akiliisitsinissamik kinguneqarsinnaasut pillugit eqqartuussisulersuussinissamut imaluunniit pineqaatissiissutip naammassinissaannut tunniussisoqarsinnaassaaq, ataasiinnarmilluunniit pinerluuteqartoqarsimappat eqqartuussummi parnaarussaannissamik eqqartuunneqarfiusinnaasumik, Kalaallit inatsisaat malillugu parnaarussisoqarnissaanik eqqartuussinermut assingusumik imaluunniit allamik namminersorsinnaanermik piiiaaffigisaanermik pineqaatissinneqarsinnaasumik.

Kalaallit inatsisaat malillugu eqqartuussissutip assinganik pineqartumik parnaarussisoqarnissaanik eqqartuussissutaasinnaasumik imaluunniit allamik namminersorsinnaanermik piiiaaffigisaanermik pineqaatissiinermik.

Aammattaaq immikkoortoq 3.3.1-mut inatsisissatut siunnersuutip nassuiaataani nalinginnaasuni innersuussisoqarpoq.

§ 10-mut

Nunat Avannarliit tunniussineq pillugu inatsisaanni § 6 pinngitsoorani atugassarititaasut ilaannik taasaqarpoq, tunniussinermut atatillugu aalajangersaaffigineqartussanik. Aalajangersakkami pineqarpoq immikkut malittarisassatut taaneqartartoq (tassa pineqartup tunniunneqaatigisimasaata saniatigut inatsisinik unioqqutitsinernut allanut pillaatissartalimmik malersorneqarnissaanut, eqqartuunneqarnissaanut aammalu tigummigallagassanngortinneqarnissaanut inerteqqut).

Aalajangersagaq nr. 1 malillugu tunniunneqarsimasoq, tunniussineq sioqqullugu pillagaassutaasinnaasumik iliuuseqarsimanerinek pineqartup Kalaallit Nunaanni eqqartuunneqarfigisimasaanik imaluunniit pinngitsuutinneqarfigisimasai pillugit pineqartoq akisussaatinneqassanngilaq. Aalajangersagaq nr. 2-miittoq malillugutunniunneqarsimasoq justitsministeri akuersiteqqaarnagu Nunat pingajuannut tunniunneqarsinnaanngilaq tunniussineq sioqqullugu pillagaassutaasinnaasumik iliuuseqarsimappat.

Nunani avannarlerni tunniussinermut inatsisip § 6, imm. 2-p malitsigisaatut, tunniussinermut aammattaaq atugassarititaasut nalequttutut nalilernerqartut atassuserneqarsinnaapput.

Justitsministerip § 6-mi malittarisassanik sanioqqutitsisoqarsinnaaneramik akuersissummik nalunaaruteqarsinnaaneranut piunasaqaatit erseqqinnerusut Nunani Avannarlerni tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 17-imi allassimapput, kingornatigullu justitsministeri taamaallaat akuersissuteqarsinnaavoq, iliuuserineqarsimasoq pineqartoq pillugu nunamut tunngasumut tunniussisoqarsimasinnaalluni, tak. Nunani avannarlerni Tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 17, imm. 2. Tunniunneqartup eqqartuussiviup akuersissutaata misiliivigineqarnissaa piunasaqaatigisinnaavaa, tak. Nunani avannarlerni Tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 10. Nunani Avannarlerni tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 6 malillugu tunniussisoqarnissaanik qinnuiginninneq iliuutsip pineqaatissiissutaasinnaasup pinerani piffissaq sumiiffillu, qanoq issusaa amma pillasarnermi aalajangersakkat atorneqarsinnaasut pillugit paasissutissanik imaqassaaq, kiisalu pineqartup eqqartuussivinni akuersissutaasimasinnaasumik pineqartup inatsisinik eqqortitsisuuneq piunasarisimaneraa pillugu paasissutissanik imaqassalluni, tak. Nunani avannarlerni Tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 17, imm. 3.

Siunnersuutigineqartup imm. 1-ip aalajangersarpaa, tunniussineq imaattunik atugassarititanik tunngaveqarluni pissasoq, tunniunneqarsimasup tunniunneqannginnermini inatsisinik unioqqutitsilluni pinerluutigisimasai allat, maanna tunniussissutaasunit allaanerusut, pillugit akisussaatinneqassanngitsoq, imaattoqarpat 1) inatsimmik unioqqutitsineq pineqartoq pillugu inatsisissatut siunnersuummi § 2, § 3, imm. 1, tak. imm. 4, imaluunniit inatsisissatut siunnersuummi § 3, imm. 2 malillugu tunniussineq ingerlanneqarsimasinnaanngippat, imaluunniit 2) inatsisinik unioqqutitsineq pineqartoq pillugu tunniussinissaq inatsisissatut siunnersuutip § 4, imm. 1, imaluunniit § 5 malillugit itigartinneqarsimasinnaagaluarpat, aamma pineqartup inatsisinik unioqqutitsinermut akisussaatinneqarsinnaaneraniq eqqartuussivik akuersisummik nalunaaruteqassanngitsoq, tak. inatsisissatut siunnersuutip § 41, imm. 3.

Taamaalilluni nunap qinnuiginnittup, pineqartoq tunniunneqarsimasoq tunniunneqarsimasup tunniunneqannginnermini inatsisinik unioqqutitsilluni pinerluutigisimasai allat, maanna tunniussissutaasunit allaanerusut, pillugit akisussaatinneqassanngitsoq, pineqartoq pinerluuteqarnermi pillaatissinneqarsinnaanermut ukiuisa ammut killingata ataaniinnerat pissutigalugu , tak. pinerluttulerinermi inatsimmi § 16, inatsimmik unioqqutitsisimaneq pissutigalugu tuniussineq ingerlanneqarsimasinnaanngikkaluarpat.

Assingusumik atuutissaaq pineqartoq Kalaallit Nunaanni, Savalimmiuni, Danmarkimi, nunani avannarlerni Nunat ilaanni imaluunniit EU-minaalagaaffimmi ilaasortami, eqqartuunneqarsimappat imaluunniit iliuuserisimasap assinga pillugu pinngitsuutinneqarsimappat, aamma eqqartuussut naammassillugu piviusunngortinneqarsimappat, naammassineqangajalerpat imaluunniit nunami eqqartuussiffiusumi inatsit malillugu naammassineqarsinnaajunnaarpat.

Taamaalilluni nunap qinnuiginnittup, tunniunneqarsimasup tunniunneqannginnermini inatsisinik unioqqutitsilluni pinerluutigisimasai allat, maanna tunniussissutaasunit allaanerusut, pillugit pineqartoq akisussaatissinnaanngilaa, inatsisinik unioqqutitsilluni pinerluutigisimasaq pillugu tunniussineq pisimasinnaanngikkaluarpat, pineqartoq Kalaallit

Nunaanni, Savalimmiuni imaluunniit Danmarkimi iliuuserisaq pillugu pillagassaaJunnaarsinneqarsimanera pissutigalugu.

Aammattaaq nuna qinnuiginnittup eqqartuussivik akuersissuteqartinnagu pineqartoq tunniunneqannginnermini inatsisinik unioqqutitsilluni pinerluutigisimasai allat, maanna tunniussissutaasunit allaanerusut, pillugit pineqartoq akisussaatisinnaanngilaa, inatsisinik unioqqutitsinermut pineqartoq pillugu tunniussineq itigartinneqarsimasinnaagaluarpat, pineqartumik unnerluutiginninnerup taamaatinneqarsimanera imaluunniit Kalaallit Nunaanni, Savalimmiuni imaluunniit Danmarkimi pineqaatissiissut taamaatinneqarsimappat, aamma eqqartuussiveqarneq pillugu inatsisip allanngortitsinissamut allanngortitsinissamut piunasaqaatai piviusunngortinneqarsimanngippata.

Iliuuserisimasaq pineqartoq tamarmi imaluunniit ilaannaa Kalaallit Nunaanni iliuuserineqarsimappat, aamma iliuuserisimasaq Kalaallit inatsisaat malillugu unioqqutitsinerunngippat, taava nunap qinnuiginnittup aammattaaq pineqartup tunniunneqarsimasup tunniunneqannginnermini inatsisinik unioqqutitsilluni pinerluutigisimasai allat, maanna tunniussissutaasunit allaanerusut, pillugit pineqartoq akisussaatisinnaanngilaa, inatsisinik unioqqutitsineq pillugu tunniussineq itigartinneqarsimasinnaagaluarpat, aamma eqqartuussiviup pineqartoq inatsisinik unioqqutitsinermut akisussaatinneqarsinnaasoq pillugu akuersisummik nalunaaruteqanngippat.

Siunnersuutigineqartup imm. 2-p aalajangersarpaa, tunniunneqarsimasoq taamaattoq massa imm. 1-qaraluartoq tunniunneqannginnermini inatsisinik unioqqutitsilluni pinerluutigisimasai allat, maanna tunniussissutaasunit allaanerusut, pillugit pineqartoq akisussaatinneqarsinnaasoq, imaattoqarpat 1) pineqartoq, nunamut avannarlernut nunamut, tunniussiffiusimasumut, tunniussinissamik akuersissuteqarnermut atatillugu tunniunneqannginnermini inatsisinik unioqqutitsilluni pinerluutigisimasai allat, maanna tunniussissutaasunit allaanerusut, pillugit pineqartoq akisussaatinneqarsinnaalluni akuersisumminik nalunaaruteqarsimappat, tak. inatsisissatut siunnersuummi § 36, imaluunniit pineqartoq tamatumunnga nunani avannarlerni tunniussiffiusimasumi

eqqartuussisoqarnissaanik akuersissuteqarluni nalunaarsimappat, imaluunniit 2) pineqartoq nunamik tunniunneqarfigisaminik qimatsinissaminik periarfissallip, inaarutaasumik aniguisitaanermi kingorna ulluni 30-ni taamaalorsimanngippat imaluunniit nuna qimareerlugu tassunga uteqqissimappat.

Pineqartoq taamaalilluni tunniunneqannginnermini inatsisinik unioqqutitsilluni pinerluutigisimasai allat, maanna tunniussissutaasunit allaanerusut, pillugit akisussaatinneqarsinnaassaaq pinerluffiup piffissaani pineqartoq qasinilluunniit ukioqarsimagaluarpat aamma marloriaammik eqqartuussisulersuussinissamut aarlerinaateqarsimagaluarpat, pineqartoq nunami qinnuiginnittumik eqqartuussinissamut akuersissuteqarluni nalunaaruteqarsimanera pissutigalugu.

Assingusoq atuutissaaq, pineqartup nuna qinnuiginnittoq inaarutaasumik aniguisitaarenermi kingorna qimassimanngippagu, imaluunniit nuna qimareerlugu tassunga uteqqissimappat.

Aammattaaq inatsisissatut siunnersuutip nassuiaataani nalinginnaasuni immikkoortoq 3.3.2-mut innersuussisoqarpoq.

§ 11-mut

Nunani Avannarlerni tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsit Islandimut tunniussinissaq pillugu immikkut malittarisassaqanngilaq.

Siunnersuutigineqartup § 11-p aalajangersarpaa, tunniussineq imaattunik atugassarititanik tunngaveqarluni pissasoq, pineqartoq tunniunneqannginnermini inatsisinik unioqqutitsilluni pinerluutigisimasai allat, maanna tunniussissutaasunit allaanerusut, pillugit Islandimut tunniuteqqinneqarsinnaanngitsoq, tassunga tunniussineq nunani avannarlerni nunami malittarisassat malillugit itigartinneqarsimassagaluarpat.

Nuna qinnuiginnittoq taamaalilluni ujaarineqartumik Islandimut ingerlartitseqqiilluni tunniussisinnanngilaq pineqartoq Finlandimi, Norgemi imaluunniit Sverigemi naalagaaffimmi innuttaappat aamma nunap nuna angerlarsimaffiup nuna tamakkerlugu

inatsisiliornerata nammineq innuttamik Islandimut tunniussinissaq pisinnaatinngippagu, ujaarineqartoq inatsisinik unioqqutitsilluni iliuuseqarsimanini sioqqullugu ukiuni 2-ni Islandimi najugaqarsimanera eqqaassanngikkaanni, imaluunniit iliuuserineqarsimasoq imaluunniit assingusumik iliuuseqarsimasoq nunap qinnuiginnittup inatsisiliornera malillugu parnaarussaansamik eqqartuunneqarnermik kinguneqarsinnaappat Kalaallit inatsisaat malillugu ukiuni 4-ni parnaarussisoqarnissaanik eqqartuussinermut assingusumik.

parnaarussaannermik kinguneqarsinnaappat Kalaallit inatsisaat malillugu ukiuni 4-ni parnaarussisoqarnissaanik eqqartuussinermut assingusumik imaluunniit allamik namminersorsinnaannermik piiiaffigisaannermik pineqaatissinneqaatissiissutaasinnaappat.

Nuna qinnuiginnittoq taamaalilluni ujaarineqartoq Islandimut ingerlatitseqqiilluni tunniussinnaanngilaa pineqartoq Finlandimi, Norgemi imaluunniit Sverigemi naalagaaffimmi innuttaappat aamma nunap nuna tamakkerlugu inatsisiliornerata nammineq innuttamik, iliuuserisimasaq politikikkut inatsimmik unioqqutitsinerusoq pillugu Islandimut tunniussinissaq pisinnaatinngippagu.

Assingusumik nuna qinnuiginnittoq nuna allamiunik Islandimut ingerlatitseqqiilluni tunniussinissamut akornuserneqassaaq, nunap qinnuiginnittup nuna tamakkerlugu inatsisiliornerata iliuuserisimasaq, politikikkut inatsisinik unioqqutitsinerusoq pillugu tunniussinissaq pisinnaatinngippagu, assingusumik iliuuserisimasaq nunami qinnuiginnittumi inatsisinik unioqqutitsisimanertut isigineqarnera eqqaassanngikkaani.

Aammattaaq inatsisissatut siunnersuutip nassuiaataani nalinginnaasuni immikkoortoq 3.3.3-mut innersuussisoqarpoq.

§ 12-imut

Nunat Avannarliit tunniussineq pillugu inatsisaanni § 6 pinngitsoorani atugassarititaasut ilaannik taasaqarpoq, tunniussinermut atatillugu aalajangersaaffigineqartussanik. Aalajangersakkami pineqarpoq immikkut malittarisassatut taaneqartartoq (tassa pineqartup tunniunneqaatigisimasaata saniatigut inatsisinik unioqqutitsinernut allanut

pillaatissartalimmik malersorneqarnissaanut, eqqartuunneqarnissaanut aammalu tigummigallagassanngortinneqarnissaanut inerteqqut).

Nr. 1-imi aalajangersagaq malillugu, tunniussinnginneq sioqqullugu pillagaassutaasinnaasunik iliuuseqarsimanerit pillugit Kalaallit Nunaanni eqqartuunneqarsimaffii imaluunniit pinngitsuutinneqarsimaffii pillugit tunniunneqarsimasoq akisussaatinneqassanngilaq. Nr. 2-mi aalajangersagaq malillugu, justitsministeri akuersiteqqaarnagu tunniunneqarsimasoq tunniussineq sioqqullugu pillagaassutaasinnaasumik iliuuseqarsimanerit pillugit ingerlateqqillugu tunniunneqarsinnaanngilaq.

Nunani avannarlerni tunniussinermut inatsisip § 6, imm. 2-p malitsigisaatut, tunniussinermut aammattaaq atugassarititaasut naleqquttutut nalilernerqartut atassuserneqarsinnaapput.

Justitsministeri § 6-imi malittarisassanik sanioqqutsitsisinnaanermut akuersissummik nalunaaruteqarnissaanut piumasaqaatit erseqqinnerusut, nunani avannarlerni Tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 17-imi allassimapput, kingornatigullu justitsministeri taamaallaat akuersissuteqarsinnaavoq, iliuuserisimasaq pissutigalugu pineqartumik tunniussineq nunamut pineqartumut pisinnaasimasinnaappat, tak. nunani avannarlerni Tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 17, imm. 2. Tunniunneqartup eqqartuussiviup akuersissutaata misiliivigineqarnissaa piumasaqaatigisinnaavaa, tak. Nunani avannarlerni Tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi §10. Nunani Avannarlerni tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 6 malillugu tunniussisoqarnissaanik qinnuiginninneq iliuutsip pineqaatissiissutaasinnaasup pinerani piffissaq sumiiffillu, qanoq issusaa aamma pillaasarnermi aalajangersakkat atorneqarsinnaasut pillugit paasissutissanik imaqassaaq, kiisalu pineqartup eqqartuussivinni akuersissutaasimasinnaasumik pineqartup inatsisinik eqqortitsisuuneq piumasarisimaneraa pillugu paasissutissanik imaqassalluni, tak. Nunani avannarlerni Tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 17, imm. 3.

Siunnersuutigineqartup § 12-ip aalajangersarpaa, tunniussineq imaattunik atugassarititanik tunngaveqarluni pissasoq, tunniunneqartoq EU-mut naalagaaffimmut ilaasortamut imaluunniit Nunat Avannarliit avataanni naalagaaffimmut aamma EU-mut inatsimmik

unioqqutitsisimanerit allat pillugit tunniussinnginneq sioqqullugu pillagaassutaasinnaasunik iliuuseqarsimanerit, maanna tunniussissutaasunit allaanerusut, pillugit ingerlatitseqqiilluni tunniussisoqassanngitsoq.

1) pineqartoq nunamut avannarlermut tunniunneqarfiusimasumut atatillugu tunniunneqarnissamut akuersissuteqarnermut atatillugu, tunniunneqarsimasoq EU-mut naalagaaffimmut ilaasortamut imaluunniit Nunat Avannarliit avataanni naalagaaffimmut aamma EU-mut inatsimmik unioqqutitsisimanerit taamaattut pillugit ingerlateqqinneqarluni tunniunneqarnissaminik akuersinerminik nalunaaruteqarsimasoq, tak. § 36, imaluunniit tamatumunnga nunani avannarlerni tunniussiffiusimasumi eqqartuussisoqarnissaanik akuersissuteqarluni nalunaarsimappat,

2) pineqartoq pineqartoq nunamik tunniunneqarfigisaminik qimatsinissaminik periarfissallip, inaarutaasumik aniguisitaanermi kingorna ulluni 30-ni taamaaliorsimanngippat imaluunniit nuna qimareerlugu tassunga uteqqissimappat, imaluunniit

3) eqqartuussiviup tamanna § 41 malillugu akuerippagu.

Nunat avannarlerni nunap qinnuiginnittup taamaalilluni pineqartoq Nunat Avannarliit avataanni naalagaaffimmut ingerlatitseqqiilluni tunniussinnaavaa, pineqartoq tamatumunnga akuersissuteqarluni nalunaarsimappat, Kalaallit Nunaanni tunniussinissaq pillugu suliamut atatillugu imaluunniit nunami qinnuiginnittumi, pineqartoq tunniunneqareerpat.

Nuna avannarlerni nuna qinnuiginnittup tamatuma saniatigut pineqartoq Nunat Avannarliit avataanni naalagaaffimmut ingerlatsitseqqiilluni tunniussinnaavaa, pineqartoq inaarutaasumik aniguisitaanermi kingorna ulluni 30-ni nunamik qimatsisimanngippat imaluunniit nuna qimareerlugu tassunga uteqqissimappat,

Naggataagut nuna avannarlermiup qinnuiginnittup pineqartoq Nunat Avannarliit avataanni naalagaaffimmut ingerlatsitseqqiilluni tunniussinnaavaa, eqqartuussiviup tamatumunnga akuersippat, tak. inatsisissatut siunnersuummi § 41.

Aammattaaq inatsisissatut siunnersuutip nassuiaataani nalinginnaasuni immikkoortoq 3.3.4-mut innersuussisoqarpoq.

§ 13-imut

Kalaallit Nunaanni tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsit EU-mi naalagaaffinnut ilaasortanut tunniussisinnaatitaanermut suliat ajornaallisarnissaat pillugu malittarisassaqaanngilaq.

EU-mut naalagaaffinnut ilaasortanut tunniussisinnaatitaanermut piunasaqaatinut tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi nalinginnaasumik aalajangersakkat apequtaasarput.

Siunnersuutigineqartumi imm. 1-imi aalajangersarneqarpoq, EU-mut naalagaaffimmut ilaasortami eqqartuussisulersuussinissaq imaluunniit eqqartuussummik naammassinnitsitsinissaq siunertaralugu tunniussineq, nunap ilaasortap, tunniussinissamik qinnuteqarsimasup inatsisai malillugit, parnaarussaansamut eqqartuussinissamut imaluunniit allamik minnerpaamik ukiuni 3-ni namminersorsinnaanermik piiiaffigisaanermik pineqaatissiissuteqarnissamik, tunniussisoqarnissaanik qinnuiginninneq tunngavigalugu pisinnaasoq, naak assingusumik iliuuseqarsimaneq Kalaallit inatsisaat malillugit inatsisinik unioqqutitsinerunngikkaluarpuunniit, iliuutsit tulliusut pillugit:

- 1) Pinerluttut kattuffianni ilaasortaapput.
- 2) Peqqarniisaarniat saassussinerat.
- 3) Inunnik niuerniarneq.
- 4) Meeqqanik kinguaassiutitigut atornerluineq aamma meeqqanik atoqatigiinnermik takutitsineq.
- 5) Aanngaajaarniutitik aamma qaratsamik tarnikkullu qanoq issusermik sunniisartunik ikiaroornartunik unioqqutitsisumik niuerneq.
- 6) Sakkunik, imassanik aamma qaartartunik unioqqutitsisumik tuniniaaneq.

- 7) Isertuussamik immikkut akiliilluni peqquserlutsitsineq.
- 8) Peqquserlunneq, matumani peqquserlunneq, De Europæiske Fællesskaber-it aningaasaqarnikkut soqutigisaannik ajoqusiisoq.
- 9) Inatsisinik unioqqutsitsilluni aningaasatigut peqquserluutinit iluanaarutininik malunnarunnaarsaaneq.
- 10) Peqquserlulluni aningaasaliorneq, matumani euromik peqquserlulluni allanngortitsineq.
- 11) Internetikkut inatsisinik unioqqutitsineq.
- 12) Avatangiisit pillugit inatsisinik unioqqutitsinerit, matumani uumasooqatigiikkuutaanik nungutaanissaminut navianartorsiortunik inatsisinik unioqqutitsilluni niuerneq aamma naasoqatigiikkuutaanik aamma orpiit immikkoortutillit nungutaanissaminut navianartorsiortunik inatsisinik unioqqutitsilluni niuerneq.
- 13) Inunnik anngiortumik eqqussineq.
- 14) Piaaraluni inoqammik toqutsineq aamma aamma sakkortuumik timimik ajoqusiineq.
- 15) Inuup timaata ilaanik aamma inuup timaata atortuineq inatsisinik unioqqutitsilluni niuerneq.
- 16) Qimarngussineq, namminersorsinnaanermik piiiaffiginninneq aamma sallunaveeqqutitut tiguaaneq.
- 17) Race tunngavigalugu immikkoortitsineq aamma allamiunik immikkoortitsineq.
- 18) Aaqqissugaasumik imaluunniit sakkulersorluni tillinniarnert.
- 19) Nuna tamakkerlugu kulturikkut kingornussanik inatsisinik unioqqutitsilluni niuerneq, matumani pisoqqanik aamma eqqumiitsulianik.
- 20) Peqquserlunneq.

21) Illersorneqarnissaq pillugu aningaasanik akiliuteqaqqusineq aamma sioorasaarilluni pilersuisitsineq.

22) Nioqqutissanik issuaaneq aamma akuerineqarani akiliinanilu sanaartorneq.

23) Pisortatigut allagaatinik peqquserlulluni allanngortitsineq aamma allagaatinik ilumuunngitsunik inatsisinik unioqqutitsilluni niuerneq.

24) Akiliutigisartakkanik peqquserlulluni allanngortitsineq.

25) Nakorsaatinik hormonilinnik aamma allanik alliartuutissanik atortussanik alliartuutaasinnaasunik inatsisinik unioqqutitsilluni niuerneq.

26) Atomip qeqqanut tunngasunik atortussanik aamma radioaktiviusunik atortussanik inatsisinik unioqqutitsilluni niuerneq.

27) Qamutiniq motoorilinnik tillitanik niuerneq.

28) Pinngitsaaliilluni atoqateqarneq.

29) Piaraaluni ikuallatsitsineq.

30) Den Internationale Straffedomstols straffemyndighed-imut ilaasunik inatsisinik unioqqutitsilluni iliuuseqarneq.

31) Umiarsuarmik imaluunniit timmisartumik tigusarinninneq.

32) Akornusiumalluni aserorterineq.

Tigusassat allattorsimaffiat pineqarpoq, tassani tunniussinermut piumasaqaatit piviusunngortinneqarsimassapput, tunniussinissamut noqqaassummi allassimappat, allattorsimaffimmi ilaasut ataaseq imaluunniit arlallit pillugit tunniussinissamik nuna qinnuiginnittoq kissaateqartoq, inatsisinik unioqqutitsineq peqatigitillugu parnaarussaarnermik imaluunniit allamik namminersorsinnaanermik piiaaffigisaanermik pineqaatissiissutaasinnaappat nunami qinnuiginnittumi minnerpaamik ukiuni 3-ni.

Inatsisinik unioqqutitsineq Kalaallit Nunaanni pinerlunninngortinneqarsimanersoq apeqqutaanngilaq.

Aalajangersagaq atorneqassaaq pisuni, nuna qinnuiginnittoq pillagassanngortitsisoqarnissaanik kissaateqarluni tunniussinissamik kissaateqarpat, aamma nuna qinnuiginnittoq eqqartuussummik naammassinnitsitsinissaq siunertaralugu tunniussinissamik kissaateqarpat.

Siunnersuutigineqartup imm. 2-p aalajangersarpaa, EU-mut naalagaaffinnut ilaasortanut iliuuserisimasanut imm. 1-imut ilaanngitsunut eqqartuussisulersuussinissaq siunertaralugu tunniussineq, tunniussisoqarnissaanik piumasaqaat tunngavigalugu pisinnaasoq, pineqartumi naalagaaffimmi ilaasortaasumi parnaarussaannissamik eqqartuussisoqarsinnaappat minnerpaamik ukiumi 1-imi aamma assingusumik iliuuseqarneq Kalaallit inatsisaat malillugu inatsisinik unioqqutitsineruppat.

Inatsisinik unioqqutitsineq, imm. 1-imi tigusassat allattorsimaffianni ilaanngitsoq pineqarpat, taava tunniussinissamut piumasaqaatit piviusunngortinneqassapput, tunniussinissamut noqqaassummi allassimappat, nuna qinnuiginnittup inatsimmik unioqqutitsineq ataaseq imaluunniit arlallit pillugit tunniussinissamik kissaateqartoq, nuna qinnuiginnittumi inatsimmik unioqqutitsineq pillugu minnerpaamik ukiumi 1-imi parnaarussaannissamut periarfissaqarpat, aamma assingusumik iliuuseqarnerit Kalaallit inatsisaat malillugu inatsisinik unioqqutitsineruppat.

Tassanga atatillugu maluginiarneqassaaq, pinerluttulerinermi inatsit pillaanermi killiliussanik imaluunniit pisoqalisoortarneq pillugu malittarisassanik, pillaanermi killiliussanut atassuteqartunik imaqanngimmat.

Inatsisinik unioqqutitsineq Kalaallit inatsisaat malillugu minnerpaamik ukiumi 1-imi namminersorsinnaanermik piiiaffigisaanermik pineqaatissiissuteqarnissamik periarfissaqartitsinersoq pillugu, apeqqutaassaaq inatsisinik unioqqutitsinerup sakkortussusaanik piviusumik nalilersuineq, matumani peqqarniisaarluni iliuuseqarnerit akiorniarlugit inuiaqatigiit soqutigisaat.

Tassunga atatillugu naliliinermut ilaasinnaassaaq, eqqartuussisarnermut periaaseqarnernut assersuutissaqarnersoq, tassani pinerluttoq inatsisinik unioqqutitsinernut assingusunut parnaarunneqartussaatur pineqaatissiisummik eqqartuunneqarsimasoq qulaani taaneqartuni sivilissusini parnaarussassanngorlugu. Aammattaaq naliliinermut ilaasinnaassaaq, eqqartuussisarnermut periaaseqarnernut assersuutissaqarnersoq, tassani pinerlussimasoq assingusumik peqqarniissusilimmik inatsisinik unioqqutitsimanermut allamut taamaattumik pineqaatissinneqarsimasoq. Pinerlunneq piviusoq pillugu qanoq ittumik pineqaatissiisoqarnissaanik naatsorsuutiginnittoqarnissaa pillugu piviusumik nalilersuisoqarsinnaanngilaq, kisianni aalajangersakkat attuumassutillit sakkortussusaat pillugu taamaallaat nalinginnaasumik nalilersuisoqarsinnaalluni.

Siunnersuutigineqartup imm. 3-p aalajangersarpaa, EU-mut naalagaaffimmut ilaasortamut iliuuserisimasat imm. 1-imi ilaanngitsut pissutigalugit eqqartuussummik naammassinnitsitsinissaq siunertaralugu tunniussineq, tunniussisoqarnissaanik piunasaqaat tunngavigalugu pisinnaasoq, pineqartoq eqqartuussummi parnaarussaannissamik eqqartuunneqarsimappat imaluunniit allamik namminersorsinnaanermik piiiaffigisaanermik minnerpaamik qaammatinik 4-nik sivilissusilimik pineqaatissinneqarsimappat, aamma assingusumik iliuuseqarneq Kalaallit inatsisaat malillugu inatsisinik unioqqutitsineruppat.

Taamaalilluni taamaallaat parnaarussassanngortitsilluni eqqartuussut piviusoq, tunniussinissamut qinnuiginninnerup akuersaarnissanut pingaaruteqassaaq.

Siunnersuutigineqartup imm. 4-p aalajangersarpaa, inatsisinik unioqqutitsisimanerit arlallit pissutigalugit eqqartuussisulersuussinissamut imaluunniit eqqartuussummik naammassinnitsitsinissaq siunertaralugu tunniussisoqarsinnaasoq, aamma imm. 1-3-mi piunasaqaatit pissutsit arlaannaannulluunniit ataatsimut piviusunngortinneqarsimagaluarpata.

Aammattaaq inatsisissatut siunnersuutip nassuiaataani nalinginnaasuni immikkoortoq 3.4.1-mut innersuussisoqarpoq.

§ 14-imut

Kalaallit Nunaanni tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsit EU-mi naalagaaffinnut ilaasortanut tunniussisinnaatitaanermut suliat ajornaallisarnissaat pillugu malittarisassaqaanngilaq.

EU-mut naalagaaffinnut ilaasortanut tunniussisinnaatitaanermut piunasaqaatinut tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi nalinginnaasumik aalajangersakkat apeqqutaasarpur, matumani tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 9, kingornatigullu tunniussisoqarsinnaanngilaq, inatsisinik unioqqutitsilluni pinerluutigisimasat pillarneqarsinnaasut inatsisitigut kingunerisanik akisussaasutut pisussaaffeqarneq imaluunniit iliuuserineqarsimasumut pineqartumut pillaanerup nammassineqarnissaa danskit inatsisaat malillugit pisoqalisooresimappat.

Siunnersuutigineqartup § 14-p aalajangersarpaa, inatsisinik unioqqutitsilluni iliuuseqarneq pillugu tunniussinissaq, Kalaallit inatsisit atortuutitaaffiannut ilaasoq, itigartinneqarsinnaasoq, Kalaallit inatsisaat malillugu pineqatissiisoqarsinnaanngippat.

Aalajangersakkap Kalaallit oqartussaasui pisussaaffilissavai – tunniussisoqarnissaanut atatillugu aalajangiinermi – pinerluttulerinermi inatsimmi § 21 malillugu pineqatissiisoqarnissaanik qulakkeerinnittoqassasoq.

Pinerluttulerineq pillugu inatsimmi § 21 malillugu pineqatissiisoqarsinnaanersoq pillugu apeqqutaassaaq, pinerluttulerinermi inatsimmi §§ 4-8 malillugit iliuuserisimasaq Kalaallit Nunaanni inatsisit atortuutitaaffiannut ilaanersoq.

Tulliatut piviusumik nalilersuisoqassaaq, piffissaq ima ingerlareertigisimanersoq, pineqatissiissutit aallartinnissaannut tunngavissaarussimanerannik naliliisoqassanersoq. Tassunga atatillugu pingaartinneqassaaq, pinerluttup pillaaarneq pillugu inatsimmik unioqqutitsisimanani inooriaasiata tikkuussissutigineraa, pineqartoq inatsisip pineqatissiissutaanik pineqatissinneqarnissaa pisariaqartinneqarunnaarsimasoq, tak. Folketingstidende 1953-54, tillæg A, sp. 390.

Tamatuma saniatigut – Danmarkimisut – pisoq atuussinnaasoq nunami allami ingerlanneqarsimasinnaasoq pingaartinneqassaaq, pisup malersorneqarsinnaanissaa siunertaralugu, tak. pinerluttulerinermi inatsimmi § 21, imm. 5, oqaaseqatigiit 1.-mi aamma

imm. 6, oqaaseqatigiit 3.-nni tunngaviit. Tamatuma kingunerissavaa, piffissaq, inuup ujaarineqartup eqqartuussisulersuussinissamik imaluunniit EU-mi naalagaaffimmi ilaasortami, tunniussisoqarnissaanik qinnuiginnissimasumi, pineqaatissiissutip naammassinissaanut sumiginnaasimaffia, pinerluttulerinermi inatsimmi § 21 malillugu naliliinermut ilaatinneqassanngitsoq. Tamanna isumaqarpoq, inuk ujaarineqartoq assersuutigalugu naalagaaffimmi qinnuiginnittumi ukiuni 5-ini eqqartuussisulersuussineqarnissamik sumiginnaasimappat aamma piffissami akunniliuttumi allanik pinerlussimanngippat, taava pissutsit pinerluttulerinermi inatsimmi § 21 malillugu sulii pineqaatissiissutaasinnaapput.

Aammattaaq inatsisissatut siunnersuutip nassuiaataani nalinginnaasuni immikkoortoq 3.4.2-mut innersuussisoqarpoq.

§ 15-imut

Tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsit naalagaaffimmut atanngitsunik inatsisit atortuutitaaffiat pillugu aalajangersakkamik imaqanngilaq.

Piumasaqaatit nalinginnaasut, qaqugukkut iliuuserisaq Kalaallit Nunaanni inatsisit atortuutitaaffiannut ilaanersoq, pinerluttulerinermi inatsimmi §§ 4-8-ni allassimavoq.

Pinerluttulerinermi inatsimmi § 4, imm. 1 malillugu, iliuutsit Kalaallit Nunaata inatsisaanni ilaatinneqarput, iliuutsit Kalaallit Nunaanni, Kalaallit Nunaata silaannartaani, Kalaallit Nunaata imartaani imaluunniit kalaallit angallataanni iliuuserineqarsimappata. Pinerluttulerinermi inatsimmi § 4, imm. 2 malillugu, iliuutsit aamma ilaatigut Kalaallit Nunaata inatsisaanni ilaatinneqarput, iliuutsit § 4, imm. 1-imi sumiiffiit taaneqartut avataanni iliuuserineqarsimappata, inummit Kalaallit Nunaanni najugalimmit, iliuuseq pillaaasinnaappat, inatsisit taanna atuuttoq malillugu. Pinerluttulerinermi inatsimmi § 4, imm. 3 malillugu, iliuutsit aamma ilaatigut Kalaallit Nunaata inatsisaanni ilaatinneqarput, iliuutsit Kalaallit Nunaanni sunniuteqarpata, imaluunniit nunat isumaqatigiissutaanni ilaatinneqarpata, Danmarkip eqqartuussivikkut malersuinissaanut pisussaaffiliisuni.

Siunnersuutigineqartup § 15-iata aalajangersarpaa, tunniussinissaq itigartinneqarsinnaasoq, iliuuserisimasaaq pineqartoq naalagaaffiup ilaasortap, tunniussinissamik qinnuteqarsimasup avataani iliuuserineqarsimappat, aamma assingusumik iliuuserisimasaaq Kalaallit Nunaata nunap ilaata avataani iliuuserineqarsimappat Kalaallit Nunaata inatsisit atortuutitaaffiannut ilaassanngilaq.

Kalaallit Nunaat pinerluttulerinermi inatsimmi §§ 4-8-mi malittarisassat malillugit pissutsit assingusut pillugit nammineq eqqartuussisulersuussisinnaanngippat, tunniussinissaq aalajangersagaq siunnersuutigineqartoq malillugu itigartinneqarsinnaavoq. Tunniussinissaq ass. itigartinneqarsinnaavoq, naalagaaffiup ilaasortap A-p Kalaallit Nunaat inummik Kalaallit Nunaanni najugaqartumik tunniussinissamik Kalaallit Nunaat qinnuigippagu, pineqartup naalagaaffimmi B-mi kinguaassiuutinik atuinikkut pinerlussimanera pillugu pineqartumut eqqartuussisulersuussineq ingerlanniarlugu, naak pineqartoq naalagaaffimmi ilaasortami A-mi innuttaanngikkaluarpalluunniit imaluunniit najugaqanngikkaluarpalluunniit (silarsuarmut tamarmut inatsisit atortuutitaaffiannik atuutsitsineq). Tunniussinissaq aammattaaq itigartinneqarsinnaavoq, naalagaaffik ilaasortaq A nammineq innuttamik tunniussinissamik qinnuiginnippat pineqartoq naalagaaffimmi B-mi iliuuserisimasaa pillugu pillagassanngortinniarlugu, aamma iliuuserisimasaaq naalagaaffimmi B-mi inatsisinik unioqqutitsinerunngippat. Tamatumunnga pissutaavoq, pinerluttulerinermi inatsimmi § 4 malillugu piumasaqaataammat, nunami allami danskimit innuttaasumit iliuuserisimasat pillugit Kalaallit Nunaat inatsisit atortuutitaaffeqarnissaaq, iliuuserisimasaaq aammattaaq nunami iliuuserisimasap ingerlanneqarfiani pillarneqaataasussaappat (marloqiusamik pillarneqaataasussanermik piumasaqaat).

Aammattaaq inatsisissatut siunnersuutip nassuiaataani nalinginnaasuni immikkoortoq 3.4.3-mut innersuussisoqarpoq

§ 16-imut

Tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsit najuutinngitsoq (agginngitsoornermut eqqartuussut) pillugu tunniussisinnaatitaaneq pillugu malittarisassamik imaqanngilaq.

Siunnersuutigineqartup imm. 1-p aalajangersarpaa, eqqartuussutip
naammassiffigineqarnissaa siunertaralugu tunniussinissaq, pineqartoq eqqartuussummi
parnaarussaannissamik eqqartuunneqarsimappat imaluunniit allamik
namminersorsinnaanermik piiiaaffigisaanermik pineqaatissinneqarsimappat,
eqqartuussinerullu nalaani najuussimanngippat, pisinnaanngitsoq, aatsaalli pisinnaasoq
tunniussisoqarnissaanik piumasaqaammi allassimappat, pineqartoq naalagaaffimmi
atuutilersitsisumi malittarisassat malillugit aamma piffissaagallartillugu

1) inuttut aggersarneqarsimappat aamma taamaalilluni eqqartuussissutigisap
aalajangiissutaasup taassumalu piffissaanik aamma sumiiffimmik
aalajangiunneqarsimasumik nalunaarfigineqarsimappat, imaluunniit eqqartuussissutigisap
aalajangiissutaasup taassumalu piffissaanik aamma sumiiffimmik
aalajangiunneqarsimasumik nalunaarfigineqarsimappat, taamaalillunilu erseqqissumik
allassimalluni, inuup piffissaq eqqartuussiviususaaq pillugu piffissaliinermik ilisimasaqartoq
aamma nalunaarfigineqarsimasooq, aalajangiisoqarsinnaasoq pineqartoq eqqartuussinerup
nalaani najuutinngikkaluarpalluunniit,

2) piffissaq eqqartuussiviususaaq pillugu piffissaliinermik ilisimasaqartoq aamma
inatsisilerituumik siunnersorteqarsimappat, pineqartumit namminermi imaluunniit
naalagaaffik atuutilersitsisumit toqqarneqarsimasumik, eqqartuussinerup nalaani imminut
illersornissamut piginnaassusiligaasimappat aamma eqqartuussinerup nalaani siunnersortimit
taassuminnga siniisoqarsimappat,

3) aalajangiineq pillugu nalunaarutiginninnermik pisimappat aamma inuk peqataanissaminut
pisinnaatitaaffeqarluni nutaamik misiliisoqarnissaanut imaluunniit
naammagittaalliornissamut pisinnaatitaaffik pillugu erseqqissumik
nalunaarfigineqarsimappat, nutaamik misiliisoqarneq imaluunniit naammagittaalliornissamut
pisinnatitaaffik suliami piviusut, matumani uppersarsaatit nutaat,
saqqummiuteqqinneqarsinnaanerannik periarfississiiinnaasut, aamma aalajangeeqqaarnerup
siulliup allanngortinneqarneranik kinguneqarsinnaasut, aamma pineqartoq
kingusinnerusukkut erseqqissumik nalunaaruteqarsimappat, pineqartup aalajangiineq pillugu

qularisaqanngitsoq, imaluunniit pineqartoq nutaamik misileeqqinnissamik
piumasaqaateqarsimanngitsoq imaluunniit piffissaliussap atuuttup iluani
naammagittaalliorsimanngippat, imaluunniit

4) naalagaaffimmut atuutilersitsisumut tunniussisoqarnissaanik aalajangiineq pillugu
erngertumik inummut nalunaarutiginninneq tunniunneqassappat aamma nr. 3-mi
taaneqartutut nutaamik misiliisoqarnissaanut imaluunniit naammagittaalliornissamut
pisinnaatitaaffik pillugu erseqqissumik nalunaarfigineqassappat, aamma nutaamik
misiliisoqarneq imaluunniit naammagittaalliornissamut qinnuiginninnissamut
piffissarititamik nalunaarfigineqarumaartoq,

Aalajangersakkani siunnersuutigineqartuni nr. 1-4-mi piumasaqaatit imminnut
atassuteqanngillat. Taamaalilluni piumasaqaatit ilaat ataasiinnarlunniit
naammassineqarsimappat naammappoq.

Taamaalilluni aallaavittut tunniussinissamut pissutsini taaneqartuni naammassaaq, EU-
naalagaaffimmi pineqartumi oqartussaasut attuumassutillit eqqartuussissutissamik
aalajangiiniarnermut aggeqqusineq pineqartumut inuttut nalunaaruteqarnissaa imaluunniit
allatigut eqqartuussissutissamik aalajangiiniarneq pillugu piffissaq aamma sumiiffik pillugu
pineqartup nalunaarfigineqarsimanissaa. Assingusumik tunniussinissamut naammassaaq,
EU-mut ilaasortami naalagaaffimmi pineqartumi oqartussaasut attuumassutillit
paasissutissiissutigippassuk, eqqartuunneqarsimasoq suliap suliareqqinneqarnissaanut
periarfissaqartoq kiisalu suliameq eqqartuussissutissamik aalajangiiniarnerup nutaap nalaani
najunnissaminut periarfissaqartoq.

Siunnersuutigineqartup imm. 2-p aalajangersarpaa, inuk, imm. 1-imi eqqartuussutip
naammassiffigineqarnissaa siunertaralugu tunniunneqarnissaa piumasaqaatigineqartoq,
pineqartoq tunniussisoqarnissaanik piumasaqaatip imaanik nalunaarfigineqaruni,
eqqartuussutip assinganik tunineqarnissaminik qinnuiginnissinnaavoq, tunniussineq
ingerlanneqartinnagu.

Siunnersuutigineqartup aalajangersakkap kingunerissavaa, siunnersuutigineqartoq imm. 1 malillugu inuk tunniunneqarnissamik piumasaqaatigineqartoq, takkutinngitsoornermut eqqartuussutip, tunniussinermut tunngaviusup, assinganik tunineqarnissaminik qinnuteqarsinnaavoq, tunniussineq ingerlanneqartinnagu. Oqartussat atulersitsisut eqqartuussummik nassinneqarnissamik qinnuiginninneq pillugu nalunaarfigineqarnermi kinguninngua erngertumik eqqartuussummik nassinneqarnissamik qinnuiginninneq Kalaallit Nunaanni oqartussanut nassiunneqassaaq, taakkulu isumagissavaat, eqqartuussut inummit pineqartumit tiguneqarnissaa.

Aammattaaq inatsisissatut siunnersuutip nassuiaataani nalinginnaasuni immikkoortoq 3.4.4-mut innersuussisoqarpoq.

§ 17-imut

Tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsit § 10-mi pinngitsoorani atugassarititaasut ilaannik allassimasoqarpoq, taakku tunniussinermut atatillugu aalajangersarneqassapput.

Tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 10, nr. 1 malillugu, tunniussineq taamaallaat pisinnaavoq piumasaqaatit imaattut tunngavigalugit, tunniunneqannginnermini inatsisinik unioqqutitsilluni pinerluutigisimasai allat, maanna tunniussissutaasunit allaanerusut, pillugit akisussaatinneqassanngitsoq iliuutsit allat pillugit tunniussinissamulli tunngaviusoq pinnagu (immikkut malittarisassatut taaneqartartoq) imaluunniit Nunat pingajuannut ingerlatitseqqiilluni tunniunneqassanngitsoq. Aalajangersakkamik suliarinneqqaarnermi allassimavoq, tunniunneqarsimasoq Nunat Avannarliit aamma EU-p avataani naalagaaffinnut tunniussinermi aaqqissuussaaneq atuuttoq malillugu allat susassa qarfiinut akuliutinnginnissamik malittarisassamik nammineq taamaatitsisinnaanngitsoq, tak. Folketingstidende 1966-67, 2. samling, tillæg A, spalte 2550.

Tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsit § 10, nr. 1, litra a-c malillugu, taamaattoorli allat susassa qarfiinut akuliutinnginnissamik malittarisassaq atuutissanngilaq, justitsministerip inatsimmi § 20 (litra a) malillugu akuerissutigippagu, pineqartoq, ulluni 45-ni nuna tunniunneqarfigisimasani akornuserneqarani qimassinnaagaluarlugu,

taamaaliorsimanngippat (litra b), imaluunniit pineqartoq nuna qimareerlugu tassunga uteqqissimappat (litra c).

Justitsministerip allat susassa qarfiinut akuliutinnginnissamik malittarisassamik sanioqqutitsisoqarsinnaasoq akuersisummik nalunaaruteqarsinnaaneranut piumasaqaatit erseqqinnerusut, tak. tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 10, nr. 1, litra a, inatsimmi § 20-mi allassimapput. Aalajangersagaq taanna malillugu justitsministerip qinnuigineqarnermi kingorna akuerisinnaavaa, inuk, tunniunneqarsimasoq, pillagassanngortinneqarsinnaasoq imaluunniit eqqartuussummik naammassinnitsitsinissaq siunertaralugu imaluunniit nuna pingajuannut ingerlatitseqqiilluni tunniunneqarsinnaasoq, tunniunneqannginnermini inatsisinik unioqqutitsilluni pinerluutigisimasai allat, maanna tunniussissutaasunit allaanerusut, pillugit. tak. tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 20, imm. 1. Tassunga atatillugu immikkoortoq 3.6.1 innersuussutigineqarpoq.

Siunnersuutigineqartoq aalajangersagaq, inuk, europamiut parnaarusseqqussutaat tunngavigalugu EU-mut naalagaaffimmut ilaasortamut tunniunneqartoq, qaqugukkut akisussaatinneqarsinnaanersoq imaluunniit nunap pingajuanut (allat susassa qarfiinut akuliutinnginnissamik malittarisassaq) tunniunneqannginnermini inatsisinik unioqqutitsilluni pinerluutigisimasai allat, maanna tunniussissutaasunit allaanerusut pillugit tunniunneqarsinnaanersoq pillugu malittarisassanik imaqarpoq.

Siunnersuutigineqartup imm. 1-p aalajangersarpaa, tunniussineq piumasaqaatit tulliusut tunngavigalugit pisinnaavoq:

1) Tunniunneqartoq, tunniunneqannginnermini inatsisinik unioqqutitsilluni pinerluutigisimasai allat, maanna tunniussissutaasunit allaanerusut pillugit, akisussaatinneqarsinnaanngilaq imaluunniit nunap pingajuanut tunniunneqarsinnaanani, aatsaalli taamaattoqarsinnaalluni,

a) eqqartuussiviup § 41 malillugu akuerippagu,

b) tunniunneqartoq, pineqartup ulluni 30-ni nuna tunniunneqarfigisimasani akornuserneqarani qimassinnaasimagaluarlugu, taamaalior simanngippat, imaluunniit

c) nuna qimareerlugu tassunga uteqqissimappat.

2) Tunniunneqarsimasoq eqqartuussivik akuersissuteqartinnagu, eqqartuussivimmik suliamik aalajangersimasumik ilisimaneqartumik ataasiinnarmik suliaqarnissaq siunertaralugu pilersinneqarsimasumit eqqartuussisulersuussiffigineqarsinnaanngilaq.

Siunnersuutigineqartup imm. 2-p aalajangersarpaa, tunniunneqarsimasoq eqqartuussivik akuersissuteqartinnagu taamaattoq tunniunneqannginnermini inatsisinik unioqqutitsilluni pinerluutigisimasai allat, maanna tunniussissutaasunit allaanerusut pillugit, akisussaatinneqarsinnaasoq, eqqartuussisulersuussinerup imaluunniit pineqaatissiisummik naammassisitsinerup kingunerinnagipagu, tunniunneqarsimasoq namminersorsinnaanermik piiiaffigisaaneqarsinnaasoq. Tunniunneqartoq aammattaaq eqqartuussivik akuersissuteqartinnagu akisussaaffilerneqarsinnaavoq, pineqartoq naalagaaffimmi ilaasortami tunniussiffigineqarsimasumi tamatumunnga akuersarluni nalunaaruteqarsimappat.

Siunnersuutigineqartup imm. 3-p aalajangersarpaa, tunniunneqarsimasoq eqqartuussivik akuersissuteqartinnagu naalagaaffimmut ilaasortamut nunap pingajuanut tunniuteqqinneqarsinnaasoq, pineqartoq naalagaaffimmut ilaasortamut, tunniussiffiusimasumut, tunniunneqarnissamik akuersissuteqarnermut atatillugu, tunniussineq, akisussaaffeerutsitaasussatut akuersaarnermik nalunaarsimavoq aamma tunniunneqaqqinnissamut naalagaaffik ilaasortap pingajuanut inatsimmik unioqqutitsisimanerit allat pillugit, tunniunneqannginnermini inatsisinik unioqqutitsilluni pinerluutigisimasai, maanna tunniussissutaasunit allaanerusut pillugit, akisussaatinneqarnissamut aamma naalagaaffimmut ilaasortamut nunap pingajuanut tunniunneqarsinnaanermik akuersarluni nalunaaruteqarsimappat, tak. § 36, immikkoortoq 2. Ingerlatitseqqiilluni tunniusseqqinneq aammattaaq pisinnaavoq eqqartuussivik akuersissuteqartinnagu, tunniunneqartoq naalagaaffik ilaasortami, tunniussiffiusimasumi,

eqqartuussinermi, ingerlatitseqqiilluni tunniunneqarnissamut akuersaarluni nalunaaruteqarsimappat.

Aammattaaq inatsisissatut siunnersuutip nassuiaataani nalinginnaasuni immikkoortoq 3.4.5-mut innersuussisoqarpoq.

§ 18-imut

Tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 2 malillugu danskit naalagaaffimmi innuttaasut, pillagassanngortinniarlugit imaluunniit eqqartuussummik naammassinnitsitsinissaq siunertaralugu tunniunneqarsinnaanngillat.

Aalajangersagaq nunani avannarlerni Tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 2-mut ataneqartillugu isigineqassaaq, kingornatigullu innuttaasumik danskimik Finlandimut, Islandimut, Norgemut aamma Sverigemut tunniussineq taamaallaat pisinnaavoq, pineqartoq ukiuni 2-ni kingullerni iliuuseq pineqaatissiissutaasinnaasoq sioqqullugu nunami tassani, tunniussiffigeqquneqartumi najugaqarsimappat, imaluunniit iliuuserisimasaq imaluunniit assingusumik iliuuserisimasaq danskit inatsisaat malillugit ukiunit 4-nit sivilunerusumik parnaarusaanermik kinguneqarsinnaappat.

Maluginiarneqarpoq, qulaani aalajangersakkat pineqartut Kalaallit Nunaannut atuummata, Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsisaanni pissutsit immikkut ittut pisariaqartitsinerat malillugu allannguutitalerlugit, tak. tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 23 aamma Nunani avannarlerni tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 19, imm. 2. Tamanna ilaatigut isumaqarpoq, inatsisip danskit inatsisaannut innersuussinerit Kalaallit inatsisaannut innersuussinertut paasineqassasoq, aamma tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsisip piumasaqaataanik isumasiuilluni nassuiaanermut atatillugu Kalaallit inatsisaat isiginiarneqassasut danskit inatsisaannut taarsiullugit.

Siunnersuutigineqartup imm. 1-p aalajangersarpaa, Nunat Avannarliit avataaneersumik naalagaaffimmik aamma EU-mik isumaqatigiissut tunngavigalugu danskit naalagaaffimmi innuttaasut pineqartumi naalagaaffimi eqqartuussisulersuuffigineqarsinnaasut.

pineqartoq inatsimmik unioqqutitsilluni iliuutsip pinngerani ukiut 2-t sioqqullugit naalagaaffimmi, tunniussiffigineqarnissamik kissaateqartumi najugaqarsimappat, minnerpaamik ukiumi 1-imi parnaarussisoqarnissaanik eqqartuussinermut assingusumik eqqartuunneqarnissamik kinguneqarsinnaappat, iliuuserisimasaq inatsimmik unioqqutitsinermut tunniusseqqusinermik piumasaqaataasoq pillugu.

parnaarussaannissamik eqqartuussinissamik kinguneqarsinnaappat iliuuserisimasaq pillugu minnerpaamik ukiumi 4-nik parnaarussisoqarnissaanik eqqartuussinermut assingusumik.

Aalajangersagaq siunnersuutigineqartoq inatsisissatut siunnersuummi § 7 eqqarsaatigalugu isigineqassaaq, pissutsit ilaanni danskip innuttaasup, imaluunniit inuup danskisut kalaallisullu innuttaassuseqartup, Nunat Avannarliit avataanni naalagaaffimmi, eqqartuussisulersuunneqarnissaanut imaluunniit pineqaatissiissutip naammassineqarnissaanut pineqartoq sakkortuumik pinerlussimasutut unnerluutigisaasimappat, unnerluutigisassanngortinneqarsimappat imaluunniit pillagaassutaasinnaasumik iliuuseqarsimanini pissutigalugu inuk unnerluutigisaasimappat, unnerluutigisassanngortinneqarsimappat imaluunniit eqqartuussaasimappat, imaluunniit pineqartoq Kalaallit Nunaannut killeqarnerusumik atassuteqarpat.

Aalajangersagaq § 18-imi siunnersuutigineqartoq malillugu eqqartuussiviit danskinik naalagaaffimmi innuttaasunik Nunat Avannarliit amma EU-p avataani naalagaaffinnut tunniunneqarnissaanut aalajangiinissamut piginnaatitaallissapput.

Aalajangersagaq siunnersuutigineqartoq malillugu danskinik naalagaaffimmi innuttaasunik Nunat Avannarliit aamma EU-p avataani naalagaaffinnut tunniussisoqarsinnaalissaaq. til Pineqaatissiisummik naammassisitsinissaq siunertaralugu aalajangersagaq siunnersuutigineqartoq malillugu pisinnaanaviannngilaq. Taarsiullugu inatsisissatut siunnersuummi § 21 innersuussutigineqarpoq.

Tassanga atatillugu maluginiarneqassaaq, pinerluttulerinermi inatsit pillaanermi killiliussanik imaluunniit pisoqalisootarneq pillugu malittarisassanik, pillaanermi killiliussanut atassuteqartunik imaqanngimmat.

Inatsisinik unioqutitsineq Kalaallit inatsisaat malillugu minnerpaamik ukiumik 1-imik parnaarussaannissamik eqqartuunneqarnermik periarfissaqartitsinersoq (imm. 1, nr. 1) imaluunniit ukiunik 4-nik qaffasinnerusunik (imm. 1, nr. 2), pillugu, inatsisinik unioqutitsinerup sakkortussusaanik piviusumik nalilersuineq, matumani peqqarniisaarluni iliuuseqarnerit akiorniarlugit inuiaqatigiit soqutigisaat apeqqutaassaaq.

Tassunga atatillugu naliliinermut ilaasinnaassaaq, eqqartuussisarnermut periaaseqarnermut assersuutissaqarnersoq, tassani pinerluttoq inatsisinik unioqutitsinernut assingusunut Kalaallit Nunaanni inatsisit malillugit parnaarunneqartussaatur eqqartuunneqarsimasoq qulaani taaneqartuni sivilissutisni parnaarussassanngorlugu.

Pinerlunneq piviusoq pillugu qanoq ittumik pineqaatissiisoqarnissaanik naatsorsuutiginnittoqarnissaa pillugu piviusumik nalilersuisoqarsinnaanngilaq, kisiannili taamaallaat aalajangersakkamut pineqartumut tunngatillugu Kalaallit Nunaanni inatsiseqarnikkut suliarinneriaaseqarnersoq nalilersorneqassaaq, tamatuma kingorna Kalaallit Nunaanni pineqaatissiilluni eqqartuussisoqarsimalluni, aalajangersakkami piffissarititaasutigut piumasaqaammik eqquutsitsisumik.

Siunnersuutigineqartup imm. 2-p aalajangersarpaa, Nunat Avannarliit aamma EU-p avataanni naalagaaffimmut atatillugu pissutsit imm. 1-imi isumaqatigiissutit taaneqartut atuutinngippata, taava eqqartuussisulersuussisoqarnissamut danskimik innuttaasumik tunniussisoqarsinnaavoq, imm. 1-imi piumasaqaatit piviusunngortinneqarsimappata, aamma inatsisinik maleruaasitsiniarnermi immikkut isiginiagassanik malitseqarpat.

Nunanut allanut tunniussisarneq pillugu atuuttut akerliatut, taakkunani illugiilluni tunniussinermut isumaqatigiissummik isumaqatigiissusiortoqarsimatillugu, taava pineqartumik Kalaallit Nunaanni eqqartuussinissap periarfissaqarnera aamma naammassineqarnissaata naleqquttuunera pillugu piviusumik nalilersuisoqassaaq akerlianik

nunami allami pineqartumik eqqartuussisulersuussinissamut tunniussisonqarnissaanut taarsiullugu.

Manna isiginiarlugu, suliaqalerumaartoq matumani peqqarniisaarniat suliaqartarnerat imaluunniit allamik sakkortuumik pinerluttarnerit pillugit, nunani allani inatsisinik unioqqutitsinerit pillugit Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermik suliami uppersaaniarneq annertuunik aamma anigorneqarsinnaanngitsunik ajornartorsiorfiusinnaasumi, takunnissimasut imaluunniit uppersaatissat Kalaallit Nunaanniitsinnagit, taava tamassuma tapersuiffigissavaa pinerlunnermik suliaqarneq aallaaviatut nunami inatsisinik unioqqutitsiffimmi ingerlanneqassaaq, imaluunniit tamanna aammattaaq uppersaanissaq isiginiarlugu naleqqunnerpaassasoq.

Aammattaaq inatsissatut siunnersuutip nassuiaataani nalinginnaasuni immikkoortoq 3.5.1-mut innersuussisoqarpoq.

§ 19-imut

Tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 3, imm. 1-mi allassimavoq, tunniussineq taamaallaat pisinnaasoq, iliuuserineqartoq, inatsisinik unioqqutitsinertut tunniusseqqusinerimik kissaatigineqartoq, danskit inatsisaat malillugu ukiumik 1-imit sivilisinerusumik parnaarussaannerimik kinguneqarsinnaasoq. danskit inatsisaat malillugu sivilinnerusumik parnaarussaannissamik kinguneqarsinnaappat, tunniussinissaq taamaallaat pisinnaavoq, tamanna pillugu naalagaaffik pineqartoq isumaqatigiinniarfigineqarsinnaappat.

Aammaattaaq tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 3, imm. 2-mi allassimavoq, pillagassanngortitsiniarluni tunniussinissaq taamaallaat pisinnaasoq, naalagaaffimmi allami aalajangiisoqarsimappat, pineqartoq, tunniunneqarnissaanik kissateqarfiusoq, iliuuserisimasaq pineqartoq pillugu tiguagaassasoq imaluunniit parnaarunneqassasoq.

Tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 23-mi allassimavoq, inatsit Kalaallit Nunaannut atuummat, Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsisaanni pissutsit immikkut ittut pisariaqartitsinerat malillugu allannguutitalerlugu. Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsisaa malillugu allaassuteqarluni. Tamanna ilaatigut isumaqarpoq, inatsisip danskit

inatsisaannut innersuussinerit Kalaallit inatsisaannut innersuussinertut paasineqassasoq, aamma tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsisip piumasaqaataanik isumasiuilluni nassuiaanermut atatillugu Kalaallit inatsisaat isiginiarneqassasut danskit inatsisaannut taarsiullugit.

Siunnersuutigineqartup imm. 19-p aalajangersarpaa, nunanik allamiunik Nunat Avannarliit aamma EU-p avataaneersumut naalagaaffimmut tunniussineq pisinnaasoq, Kalaallit inatsisaat malillugu iliuuserisimasaq pillugu minnerpaamik ukioq 1-imi parnaarussivimmut inissiisoqarnissaanik eqqartuussutaasinnaappat. Kalaallilli inatsisaat malillugu iliuuserisimasaq pillugu parnaarussivimmut piffissami sivikinnerusumi inissiisoqarnissaanik pineqaatissiisoqarnerani kinguneqarsinnaappat, tunniussineq aammattaaq pisinnaavoq, pineqartoq naalagaaffik tamanna pillugu isumaqatigiissuteqarfigineqarsimappat.

Oqariartaaseq »nuna allamiu« ima paasineqassaaq inuit, danskit naalagaaffimmi innuttaasunit allaanerusumik (taamaallaat) naalagaaffimmi innuttaasut, imaluunniit naalagaaffimmi sumiluunniit innuttaassuseqanngitsut. Inuit, danskisut aamma nuna allamiutut naalagaaffimmi innuttaasut (marloqiusamik naalagaaffimmi innuttaassuseqarneq), siunnersuutigineqartumi § 18-imi danskit naalagaaffimmi innuttaasut tunniunneqarsinnaasunut ilaapput.

Pineqaatissiisummik naammassisitsinissaq siunertaralugu tunniussineq pillugu inatsisissatut siunnersuummi § 21 innersuussutigineqarpoq.

Aammattaaq inatsisissatut siunnersuutip nassuiaataani nalinginnaasuni immikkoortoq 3.5.2-mut innersuussisoqarpoq.

§ 20-mut

Tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 3, imm. 2-mi allassimavoq, pillagassanngortinniarluni tunniussinissaq, taamaallaat pisinnaasoq, naalagaaffimmi allami aalajangiisoqarsimappat, taanna inuk, tunniunneqarnissaanik kissaatigineqartoq, iliuuserisimasaq pillugu tiguagaassasoq imaluunniit parnaarunneqassasoq.

Siunnersuutigineqartup § 20-p aalajangersarpaa, eqqartuussisulersuussinissamut tunniussineq taamaallaat pisinnaasoq, naalagaaffimmi allami aalajangiisoqarsimappat, taanna inuk, tunniunneqarnissaanik kissaatigineqartoq, iliuuserisimasaq pillugu tiguagaassasoq imaluunniit parnaarunneqassasoq.

Maluginiarneqassaaq siunnersuutigineqartumi § 20-mi aalajangersakkap tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 3, imm. 2 ingerlateqqimmagu.

Aammattaaq inatsisissatut siunnersuutip nassuiaataani nalinginnaasuni immikkoortoq 3.5.3-mut innersuussisoqarpoq.

§ 21-mut

Tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 3, imm. 3 allassimavoq, eqqartuussummik naammassisitsinissaq siunertaralugu tunniussineq, pineqartumik naalagaaffimmik isumaqatigiisummi allamik aalajangersaasoqarsimanngippat, taamaallaat pisinnaasoq minnerpaamik qaammatini 4-ni parnaarussaannissamik eqqartuussisoqarsimappat, imaluunniit eqqartuunneqarsimasoq eqqartuussut imaluunniit aalajangikkamut, eqqartuussissummi inatsimmi tungaveqarneq naapertorlugu, parnaarussivimmi inissinneqassappat tassanilu najugaqarnissaq qaammatinik 4-nik sivilissuseqarsinnaavoq.

Taamaattorli aalajangersagaq aammattaaq danskinik naalagaaffimmi innuttaasunik tunniussinermi atorqeersinnaanngilaq, tak. tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 2. Taamaattumik ullumikkut danski naalagaaffimmi innuttaasoq parnaarussaannissamik naammassisitsinissaq siunertaralugu nunap pingajuanut Kalaallit Nunaannit tunniunneqarsinnaanngilaq.

Akerlianilli innuttaasumik danskimik naalagaaffimmi innuttaasumik nunani avannarlerni nunami allami parnaarussaannissamik naammassisitsinissaq siunertaralugu tunniussisoqarnissaq pineqarpat, taamaattoq tunniussisoqarsinnaavoq, pineqartoq ukiuni 2-ni kingullerni iliuuseq pineqaatissiissutaasinnaasoq sioqqullugu nunami tassani, tunniussiffigeqquneqartumi najugaqarsimappat, imaluunniit iliuuserisimasaq imaluunniit assingusumik iliuuserisimasaq danskit inatsisaat malillugit ukiunit 4-nit sivilissunerusumik

parnaarussaannermik kinguneqarsinnaappat, tak. Nunani Avannarlerni tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 2.

Maluginiarneqarpoq, aalajangersakkat qulaaniittut Kalaallit Nunaannut atuummata, Kalaallit Nunaanni eqqartuussisannermik inatsisaanni pissutsit immikkut ittut pisariaqartitsinerat malillugu allannguutitalerlugu, tak. tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 23 aamma Nunani Avannarlerni tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 19, imm. 2. Tamanna ilaatigut isumaqarpoq, inatsisip danskit inatsisaannut innersuussinerit Kalaallit inatsisaannut innersuussinertut paasineqassasoq, aamma tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsisip piunasaqaataanik isumasiuilluni nassuiaannermut atatillugu Kalaallit inatsisaat isiginiarneqassasut danskit inatsisaannut taarsiullugit.

Siunnersuutigineqartup § 21-p aalajangersarpaa, eqqartuussummik naammassinnitsitsinissaq siunertarlugu tunniussineq, naalagaaffimmik pineqartumik isumaqatigiissuteqarnermi allamik aalajangiisoqarsimanngippat, taamaallaat pisinnaasoq, pineqartoq eqqartuussummi parnaarussaannissamik eqqartuunneqarsimappat imaluunniit allamik minnerpaamik qaammatini 4-ni namminersorsinnaannermik piiaaffigisaannermik pineqaatissiinissamut periarfissaqarpat, aamma iliuuserisimasaq assingusoq Kalaallit inatsisaat malillugit inatsisinik unioqqutitsineruppat.

Aalajangersagaq siunnersuutigineqartoq inatsisissatut siunnersuummi § 7 eqqarsaatigalugu isigineqassaaq, pissutsit ilaanni danskip innuttaasup, Nunat Avannarliit avataanni naalagaaffimmi, eqqartuussisulersuunneqarnissaanut imaluunniit pineqaatissiissutip naammassineqarnissaanut pineqartoq sakkortuumik pinerlussimasutut unnerluutigisaasimappat, unnerluutigisassanngortinneqarsimappat imaluunniit pillagaassutaasinnaasumik iliuuseqarsimanini pissutigalugu inuk unnerluutigisaasimappat, unnerluutigisassanngortinneqarsimappat imaluunniit eqqartuussaasimappat, imaluunniit pineqartoq Kalaallit Nunaannut killeqarnerusumik atassuteqarpat.

Inatsisissatut siunnersuummi § 7, imm. 2-ip malitsigisaatut, pineqaatissiisummik naammaassisitsinissaq siunertarlugu inummik, danskisut naalagaaffimmut innuttaasumik imaluunniit Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugalimmik tunniussineq,

itigartinneqarsinnaasoq, pineqaatissiissut Kalaallit Nunaanni
naammassisitinneqarsinnaappat.

Tassunga atatillugu oqaatigineqassaaq, pinerluttulerinermi inatsit pillaanermi killiliussanik imaluunniit pisoqalisootarneq pillugu malittarisassanik, pillaanermi killiliussanut atassuteqartunut imaqanngimmat.

Inatsisinik unioqqutitsineq Kalaallit inatsisaat malillugu minnerpaamik qaammatini 4-inik namminersorsinnaanermik piiiaaffigisaanermik pineqaatissiissuteqarnissamik periarfissaqartitsinersoq pillugu, apeqqutaassaaq inatsisinik unioqqutitsinerup sakkortussusaanik piviusumik nalilersuineq, matumani peqqarniisaarluni iliuuseqarnerit akiorniarlugit inuiaqatigiit soqutigisaat.

Tassunga atatillugu nalilersuinermit ilaassaaq, eqqartuussisarnermit periaaseqarnermik assersuutissaqarnersoq, pinerluttoq parnaarussassanngorlugu eqqartuussaalluni qulaani taaneqartuni sivilissusilinni inatsisinik unioqqutitsimanerit assingusut pillugit.

Pineqaatissiissut sorleq piviusumik pinerlunnermit pineqaatissiissutaassanersoq pillugu piviusumik nalilersuisoqarsinnaassanngilaq, taamaallaat aalajangersakkat attuumassutillit sakkortussusaat nalinginnaasumik nalilernerqarsinnaallutik. Aammattaaq inatsisissatut siunnersuutip nassuiaataani nalinginnaasuni immikkoortoq 3.5.4-mut innersuussisoqarpoq.

§ 22-mut

Tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsit § 3, imm. 4 malillugu, pillarneqaataasussat arlallit pillugit pillagassanngortitsiniarluni imaluunniit eqqartuussummik naammassinnitsitsinissaq siunertaralugu tunniussineq pisinnaavoq, naak imm. 1-3-mi, inatsisinik unioqqutitsinerup nalinginnaasumik qanoq issusaanut, tiguaanissamik aalajangernermut imaluunniit parnaarussinermut aamma inatsiseqartitsinikkut malitsigitinneqartoq qanoq issusaa pillugu piunasaqaatini, pissutsit ataasiinnaat piviusunngortinneqarsimagaluarpata.

Maluginiarneqarpoq, qulaani aalajangersagaq, Kalaallit Nunaannut atuummat, Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsisaanni pissutsit immikkut ittut pisariaqartitsinerat

malillugu allannguutitalerlugu, tak. tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 23. Tamanna ilaatigut isumaqarpoq, inatsisip danskit inatsisaannut innersuussinerit Kalaallit inatsisaannut innersuussinertut paasineqassasoq, aamma tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsisip piumasaqaataanik isumasiuilluni nassuiaanermut atatillugu Kalaallit inatsisaat isiginiarneqassasut danskit inatsisaannut taarsiullugit.

§ 22-mi siunnersuutigineqarpoq, pinnerluuteqarsimanerit arlallit pillugit eqqartuussisulersuussinissaq imaluunniit eqqartuussummik naammassinnitsitsinissaq siunertaralugu tunniussineq pisinnaasoq, §§ 18-21-imi piumasaqaatini ataasiinnarlunniit piviusunngortinneqarsimagaluarpat.

Namminersorsinnaanermik piiiaffigisaanermik pineqaatissiissutip sivilissusaanut piumasaqaat, inatsisissatut siunnersuummi § 18, imm. 1, nr. 2, § 19 aamma § 21-mi, kiisalu inatsisissatut siunnersuummi pineqartoq, tunniunneqarnissaanik piumasaqaatigineqartoq, iliuuserisimasani pillugu tiguserineqarnissaa imaluunniit parnaarunneqarnissaa pillugu aalajangiisoqarnissaanut inatsisissatut siunnersuummi § 20-mi piumasaqaataasoq, taamaalilluni pisiuvunngortinneqarsinnaavoq, taamaalilluni tunniussinissamut piumasaqarnermut pissutsini ataasiinnaq piviusunngortinneqarsinnaalluni.

Maluginiarneqassaaq aalajangersakkap siunnersuutigineqartup tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 3, imm. 4 ingerlateqqimmagu. Aammattaaq inatsisissatut siunnersuutip nassuiaataani nalinginnaasuni immikkoortoq 3.5.5-mut innersuussisoqarpoq.

§ 23-mut

Tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 3, imm. 5, uppersaanissamut tunngavissanik piumasaqaateqarpoq, taakkulu tunniussisoqarnissaanik piumasaqaammut tunuliaqutaassapput..

Siunnersuutigineqartup § 23-p aalajangersarpaa, suliami immikkut pissutsit pissutigalugit isumaqarfigineqartariaqartoq, iliuuserisimasaq tunniusseqqusinermut tunngaviusoq pillugu unnerluutiginninneq imaluunniit eqqartuussut, naammattunik uppersaatissanik tunngavissaqanngippat, taava iliuuserisimasaq pillugu tunniussisoqarsinnaanngilaq.

Tunniussisoqarnissaanik piumasaqarfigineqartoq, pineqartoq, oqartussaasunut attuumassutilinnut iliuuserisimasanut pisuulluni naaggaartoq pillugu pisimasoq, pissutsinit allanit akuliuffigineqanngitsumik isigalugu oqartussaasut attuumassutillit (allanik) uppersaatinik atortussanik pissarsiniarnissamut piumasqaateqarnissaannut pisinnaatissanngilai. Akerlianik pineqartoq nammineq aalajangiullugu oqaatigisani taperserniarlugu, suliami immikkut pissutsinut innersuussisinnaappat, kingornatigullu pineqartup pisuunera pillugu naleqquttumik nalornissuteqartoqalerpat, taava uppersatsissatut atortussanik pissarsiaqarnissamut piumasqaateqartoqarsinnaavoq pisuunerup ilimanarnerulersinneqarnissaanut atugassanik, atortussalli taakku pissarsiarineqanngippata, imaluunniit naammanngitsuusut isumaqarfigineqarpata, tunniussinissamut piumasqaat itigartinneqarsinnaavoq.

Maluginiarneqarpoq, siunnersuutigineqartumi aalajangersakkami tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 3, imm. 5 aalajangersakkat ingerlateqqikkai.

Maluginiarneqassaaq § 23-mi aalajangersakkap siunnersuutigineqartup tunniussisinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 3, imm. 5 ingerlateqqimmagu.

Aammattaaq inatsisissatut siunnersuutip nassuiaataani nalinginnaasuni immikkoortoq 3.5.6-mut innersuussisoqarpoq.

§ 24-imut

Nunanut allanut tunniussinermut inatsimmi § 4-mi sakkutuunut tunngassuteqartumik inatsimmik unioqqutitsineq pillugu tunniussineq pineqarpoq.

Sakkutuunut tunngassuteqartumik inatsimmik unioqqutitsinermit tunniussineq pisinnaanngitsoq, § 24-itut siunnersuutigineqartup aalajangersarpaa.

Iliuutsinut sakkutooqarnermut tunngasunik inatsisiliornerit malillugit pinerluttuliornerusunut, taamaalilluni tunniussineq pisinnaanngilaq. Sakkutuunik pillaasarnermut inatsit pillugu inatsimmut nalunaarut nr. 642, 30. september 1987-isimeersoq innersuussutigineqarpoq.

Sakkutuunut tunngasumik pinerluttuliornermut tunniussineq, innuttaasunut inatsisiliornerit malillugit pissutsinik pinerluutinngortitsisunik aammattaaq imaqartoq, taamaalilluni pineqartup sakkutuunut tunngasumik pillaasarnermik inatsit malillugu eqqartuunneqannginnissaanik piumasaqaatitalerlugu pisinnaassanngilaq.

Aalajangersagassatut siunnersuutigineqartup nunanut allanut tunniussinermut inatsimmi § 4 ingerlateqqimmagu maluginiarneqassaaq.

Aammattaaq inatsisissatut siunnersuummut nalinginnaasumik oqaaseqaatini imm. 3.5.7 innersuussutigineqarpoq.

§ 25-imut

Politikkikkut inatsimmik unioqqutitsinernut nunanut allanut tunniussinissamut inerteqquteqarnermik, nunanut allanut tunniussinermut inatsimmi § 4 imaqarpoq.

Politikkimut tunngasumik inatsimmik unioqqutitsineq pissutigalugu tunniussineq pisinnaanngitsoq, imm. 1-itut siunnersuutigineqartup aalajangersarpaa.

Inatsimmik unioqqutitsineq politikkimut tunngassuteqarnersoq, ataatsimut naliliinermik tunngaveqassaaq, taassumalu malitsigisaanik ingammik soqutigisap imaluunniit soqutigisat, unioqqutitsinermi innarlerneqartut, suussusaat kiisalu iliuuseqartup patsisaa pingaartinneqassapput.

Taassuma saniatigut iliuuseq inatsimmik unioqqutitsinermik, politikkimut tunngassuteqartutut pissuteqanngitsumik ilaqarpat, iliuuseq annerusumik politikkimut tunngassuteqartutut pissuseqanngippat, tunniussineq unioqqutitsinermut tassunga pisinnaasoq, imm. 2-tut siunnersuutigineqartup aalajangersarpaa.

Iliuuseq tulluuttuni ilaatinneqarpat, imm. 1 aamma 3 atuutissanngitsut imm. 3-tut siunnersuutigineqartup aalajangersarpaa

- 1) Pinerliiniarnerup akiorneqarnissaa pillugu europamiut isumaqatigiissutaanni artikili 1-imi imaluunniit 2-mi, Pinerliiniarnerup akiorneqarnissaa pillugu europamiut isumaqatigiissutaannut tapiliussakkut 15. maj 2003-imeersukkut allanngortinneqartoq,
- 2) Pinerliiniarnerit pitsaaliorneqarnissaat pillugit Europarådip isumaqatigiissutaanni artikili 6-imi aamma 7-imi aamma artikili 6 aamma 7 malillugit, artikili 9-mi,
- 3) Naalliutsitsiniarluni qaartartumeerinerit akiorniarlugit Naalagaaffiit Peqatiigiit isumaqatigiissutaanni artikili 1 malillugu, artikili 2-mi,
- 4) Pinerliiniarnerit aningaasalersorneqarneri akiorniarlugit Naalagaaffiit Peqatiigiit isumaqatigiissutaanni artikili 1 malillugu, artikili 2-mi,
- 5) Atomip nukinganik pinerliiniarnerit akiorniarlugit Naalagaaffiit Peqatiigiit isumaqatigiissutaanni artikili 1 malillugu, artikili 2-mi,
- 6) Atomip nukinganik atortussanut timikkut illersorneqarnissaq pillugu Det Internationale Atomenergiagenturip isumaqatigiissutaanni, Atomip nukinganik atortussanut timikkut illersorneqarnissaq pillugu Det Internationale Atomenergiagenturip isumaqatigiissutanut allanngortitsineq pillugu isumaqatigiissutikkut 8. juli 2005-imeersukkut allanngortinneqartumi artikili 7-imi,
- 7) Immakkut angallannerup isumannaatsuunissaata navianartorsiortinneqarnissaanut inatsisit unioqquutillugit iliuutsit akiorneqarnissaannut isumaqatigiissummi 10. marts 1988-imeersumi artikili 3-mi imaluunniit artikili 3 b-mi, 3 c-mi imaluunniit 3 d-mi, Immakkut angallannerup isumannaatsuunissaata navianartorsiortinneqarnissaanut inatsisit unioqquutillugit iliuutsit akiorneqarnissaannut isumaqatigiissummut tapiliussakkut 1. november 2005-imeersukkut, taama tulleriillutik, allanngortinneqartoq aamma ilanngunneqartoq, imaluunniit qillerivilianut aalajangersakkanut nunap tunngavianiittunut inatsisit unioqquutillugit iliuutsit akiorneqarnissaannut isumaqatigiissummut tapiliussami 10. marts 1988-imeersumi artikili 2-mi imaluunniit artikili 2 b-mi imaluunniit 2 c-imi, qillerivilianut aalajangersakkanut nunap tunngavianiittunut inatsisit unioqquutillugit iliuutsit akiorneqarnissaannut

isumaqatigiissummut tapiliussami, taama tulleriillutik, allanngortinneqartut aamma ilanngunneqartut.

8) Pinngitsaaliinikkut tammartitsisarnernut inuit tamarmik illersorneqarnissaat pillugit Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutaanni artikili 2 malillugu artikili 4-mi imaluunniit

9) Sakkulersorluni akerleriinnerit pitillugit kulturikkut naleqartitat illersorneqarneqarnissaat pillugit UNESCO pillugu isumaqatigiissummut, 14. maj 1954-imeersumut tapiliussap aappaanni 26. marts 1999-imeersumi artikili 15, imm. 1, litra a-miit c ilanngullugu aalajangersakkani.

Nunanut allanut tunniussinermi inatsimmi § 5, imm. 3-mi ilanngunneqannginnissaq pillugu aalajangersagaq atuuttoq, imm. 3, nr. 1-itut siunnersuutigineqartukkut, Pinerliiniarnerup akiorneqarnissaa pillugu europamiut isumaqatigiissutaanni, Pinerliiniarnerup akiorneqarnissaa pillugu europamiut isumaqatigiissutaannut tapiliussakkut 15. maj 2003-imeersukkut allanngortinneqartumi, iliuutsinik artikili 1-mi imaluunniit 2-mi ilaatinneqartunik, iluutsit ilaatinneqalernerannik annertusineqassaaq. Isumaqatigiissut massakkuugallartoq Kalaallit Nunaannut sunniuteqanngilaq, aamma taamaammat inatsisissatut siunnersuummi § 53, imm. 2-mi oqaaseqatigiit siulliit malillugit, inatsiseqarnermut ministerip aalajangersakkap atuutilernissaanut piffiaq aalajangersarpaa.

Nunanut allanut tunniussinermi inatsimmi § 5, imm. 3-mi ilanngunneqannginnissaq pillugu aalajangersagaq atuuttoq, imm. 3, nr. 2-itut siunnersuutigineqartukkut, Pinerliiniarnerit pitsaaliorneqarnissaat pillugit Europarådip isumaqatigiissutaanni artikili 6-mi aamma 7-mi aamma artikili 6 aamma 7 malillugit, artikili 9-mi iliuutsinik ilaatinneqartuniik, iluutsit ilaatinneqalernerannik annertusineqassaaq. Isumaqatigiissut massakkuugallartoq Kalaallit Nunaannut sunniuteqanngilaq, aamma taamaammat inatsisissatut siunnersuummi § 53, imm. 2-mi oqaaseqatigiit siulliit malillugit, inatsiseqarnermut ministerip aalajangersakkap atuutilernissaanut piffiaq aalajangersarpaa.

Nunanut allanut tunniussinermi inatsimmi § 5, imm. 3-mi ilanngunneqannginnissaq pillugu aalajangersagaq atuuttoq, imm. 3, nr. 3-itut siunnersuutigineqartukkut, Naalliutsitsiniarluni qaartartumeerinerit akiorniarlugit Naalagaaffiit Peqatiigiit isumaqatigiissutaanni artikili 1 malillugu, artikili 2-mi iliuutsinik ilaatinneqartuniik, iliuutsit ilaatinneqalernerannik annertusineqassaaq. Isumaqatigiissut massakkuugallartoq Kalaallit Nunaannut sunniuteqanngilaq, aamma taamaammat inatsisissatut siunnersuummi § 53, imm. 2-mi oqaaseqatigiit siulliit malillugit, inatsiseqarnermut ministerip aalajangersakkap atuutilernissaanut piffiaq aalajangersarpaa.

Nunanut allanut tunniussinermi inatsimmi § 5, imm. 3-mi ilanngunneqannginnissaq pillugu aalajangersagaq atuuttoq, imm. 3, nr. 4-itut siunnersuutigineqartukkut, Pinerliiniarnerit aningaasalersorneqarneri akiorniarlugit Naalagaaffiit Peqatiigiit isumaqatigiissutaanni artikili 1 malillugu, artikili 2-mi, iliuutsinik ilaatinneqartuniik, iliuutsit ilaatinneqalernerannik annertusineqassaaq. Isumaqatigiissut massakkuugallartoq Kalaallit Nunaannut sunniuteqanngilaq, aamma taamaammat inatsisissatut siunnersuummi § 53, imm. 2-mi oqaaseqatigiit siulliit malillugit, inatsiseqarnermut ministerip aalajangersakkap atuutilernissaanut piffissaq aalajangersarpaa.

Nunanut allanut tunniussinermi inatsimmi § 5, imm. 3-mi ilanngunneqannginnissaq pillugu aalajangersagaq atuuttoq, imm. 3, nr. 8-itut siunnersuutigineqartukkut, Pinngitsaaliinikkut tammartitsisarnernut inuit tamarmik illersorneqarnissaat pillugit isumaqatigiissummi, pinngitsaaliilluni tammartitsisarnernik pinerluuteqartarnerannik imaqartumi, artikili 2 malillugu artikili 4-mi iliuutsinik ilaatinneqartuniik, iliuutsit ilaatinneqalernerannik annertusineqassaaq. Isumaqatigiissut massakkuugallartoq Kalaallit Nunaannut sunniuteqanngilaq, aamma taamaammat inatsisissatut siunnersuummi § 53, imm. 2-mi oqaaseqatigiit siulliit malillugit, inatsiseqarnermut ministerip aalajangersakkap atuutilernissaanut piffissaq aalajangersarpaa.

Nunanut allanut tunniussinermut inatsimmi § 5, imm. 3-mi ilanngunneqannginnissaq pillugu aalajangersagaq atuuttoq, imm. 3, nr. 9-itut siunnersuutigineqartukkut, Sakkulersorluni akerleriinnerit pitillugit kulturikkut naleqartitat illersorneqarneqarnissaat pillugit UNESCO

pillugu isumaqatigiissummut tapiliussap aappaanni 26. marts 1999-imeersumi artikili 15, imm. 1, litra a-miit c ilanngullugu aalajangersakkani iliuutsinik ilaatinneqartuniik, iliuutsit ilaatinneqalernerannik annertusineqassaaq. Isumaqatigiissut massakkuugallartoq Kalaallit Nunaannut sunniuteqanngilaq, aamma taamaammat inatsisissatut siunnersuummi § 53, imm. 2-mi oqaaseqatigiit siulliit malillugit, inatsiseqarnermut ministerip aalajangersakkap atuutilernissaanut piffissaq aalajangersarpaa.

Pinerliiniarnerit pitsaaliorneqarnissaat pillugit Europarådip isumaqatigiissutaani artikili 1-imik imaluunniit 2-mik, Pinerliiniarnerit pitsaaliorneqarnissaat pillugit Europarådip isumaqatigiissutaani artikili 6-imi aamma 7-imi aamma artikili 6, 7 aamma 9, unioqqutitsinermik, Pinerliiniarnerit aningaasalersorneqarneri akiorniarlugit Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutaanni artikili 1 malillugu, artikili 2, Naalliutsitsiniarluni qaartartumeerinerit akiorniarlugit Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutaanni artikili 1 malillugu, artikili 2, Pinngitsaaliinikkut tammartitsisarnernut inuit tamarmik illersorneqarnissaat pillugit Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutaanni artikili 4 imaluunniit Sakkulersorluni akerleriinnerit pitillugit kulturikkut naleqartitat illersorneqarneqarnissaat pillugit UNESCO pillugu isumaqatigiissummut tapiliussap aappaanni 26. marts 1999-imeersumi artikili 15, imm. 1, litra a-miit c ilanngullugu aalajangersakkat malillugit tunniussinissaq, inatsisip unioqqutinneqarnerata politikkikkut inatsimmik unioqqutitsinermut tunngassuteqarneranik, politikkikkut inatsimmik unioqqutitsinermut atasumik inatsimmik unioqqutitsisoqarneranik imaluunniit politikkikkut patsisinit isummersorneqarneq tunngavigalugu inatsimmik unioqqutitsisoqarneranik pissuteqartumik itigartitsisoqarsinnaanavianngitsoq, siunnersuutit kingunerissavaat.

Politikkimut tunngasumik inatsimmik unioqqutitsineq pineqartoq nalilerneqarpat, Pinerliiniarnerup akiorneqarnissaa pillugu europamiut isumaqatigiissutaanni artikili 5 malillugu iliuutsinut artikili 5-imi imaluunniit artikili 9-mi ilaatinneqartunut pisuni immikkut ittuni, tunniussineq itigartinneqarsinnaasoq, imm. 4-tut siunnersuutigineqartup aalajangersarpaa.

Taamaalilluni politikkimut tunngasumik inatsimmik unioqqutitsineq pineqartoq nalilerneqarpat, tamanut pinerliiniarnissamik kajumissaarineranut imaluunniit taamaaliornermut peqataanermut tunniussinissaq itigartitsissutigineqarsinnaavoq.

Aalajangersagassatut siunnersuutip, aallaaserisap oqaasertaanik aaqqiilluni aallanguinerit aamma ilanngussinerit arfinillit ilanngullugit, nunanut allanut tunniussinermut inatsimmi § 5 ingerlateqqimmagu, maluginiarneqassaaq.

Aammattaaq inatsisissatut siunnersuummut nalinginnaasumik oqaaseqaatini imm. 3.5.8 innersuussutigineqarpoq.

§ 26-imut

Pillaatissinneqarnissamut akisussaaffiup pisoqalisoorinnaaneramik nunanut allanut tunniussinermut inatsimmi § 9 imaqarpoq.

Nunani avannarlerni tunniussinermut inatsimmi § 19, imm. 2 malillugu, aalajangersagaq, Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsip malitsigisaanik nikingassuteqarluni, aalajangersagaq Kalaallit Nunaannut atuuppoq. Inatsimmi qallunaat inatsisaannut innersuussineq Kalaallit inatsisaannut innersuussinertut paasineqarnissaa, aamma tassunga atatillugu, nunani avannarlerni tunniussinermut inatsisip piumasaqaataanik isumasiuinerimi qallunaat inatsisaasa eqqarsaatigineqarnissaannut taarsiullugu Kalaallit inatsisaat eqqarsaatigineqassasut, tamatuma ilaatigut kinguneraa.

Kalaallit inatsisaat malillugit unnerluussineq pisinnaanngippat, iliuutsimik pinerluttuliornerusumik, Kalaallit inatsisitigut oqartussaaffiini ilaatinneqartumik, pissuteqarluni tunniussineq pisinnaanngitsoq, § 26-itut siunnersuutigineqartup aalajangersarpaa.

Pinerluttulerinerimi inatsimmi § 21 malillugu unnerluussineq pisinnaanersoq, iliuuseq pinerluttulerinerimi inatsimmi §§ 4-miit 8 ilanngullugu aalajangersakkat malillugit Kalaallit inatsisitigut oqartussaaffiini ilaatinneqarneris, siullerpaamik apeqqutaatinneqassaaq,

aammalu kingorna pinerluttulerinermi inatsimmi § 21 malillugu inassuteqartoqannginnera pillugu nalilersuineqassalluni.

Taamaalilluni Kalaallit Nunaat eqqartuussisinnaatitaappat pineqaatissiinerit aallartinneqarnissaannut pissutissaaruttutut nalilernerqartumik, piffissaq ima sivisutigisumik ingerlasimanersoq pillugu, piviusumik naliliineq suliarineqartussaassaaq. Folketingstidende 1953-54, ilanngussaq A, sp. 390 malillugu inatsimmit pineqaatissiissutininik pineqaatissinneqarnissaata pisariaqartinneqarunnaarnera, iliuuseqartup pinerluttuliornani inuuneqarsimanerata paasinarsisinneraa, tassunga atatillugu pingaartinneqartussaassaaq.

Tamatuma saniatigut – Danmarkimisut – taamaattoqassappat piffissaliussap unitsinneqarneranik alloriaatit, nunani allani suliarineqartut, pingaartinneqartussaassapput, pisup malersorneqarsinnaanissaa siunertaralugu, tak. pinerluttulerinermi inatsimmi § 21, imm. 5, oqaaseqatigiit 1.-mi aamma imm. 6, oqaaseqatigiit 3.-nni tunngaviit. Nunat Avannarliit aamma Den Europæiske Unionip avataanni naalagaaffimmi, tunniussinissamik noqqaassuteqartumi, ujaarineqartup eqqartuussisutigoortitsinermik avaqqutsisimanerani piffissaq, pinerluttulerinermi inatsimmi § 21 malillugu naliliinermi ilaatinneqassanngitsoq, tamatuma kingunerissavaa. Inuk ujaarineqartoq assersuutigalugu naalagaaffimmi noqqaassuteqartumi ukiuni 5-ni eqqartuussisutigoortitsinermik avaqqutsisimanaerani aamma piffissami pisut akornanniittumi pinerluuteqaqqissimanngippat, pissutsit pinerluttulerinermi inatsimmi § 21 malillugu suli unnerluussissutaasinnaanerat tamatuma kinguneraa.

Aammattaaq inatsisissatut siunnersuummut nalinginnaasumik oqaaseqaatini imm. 3.5.9 innersuussutigineqarpoq.

§ 27-imut

Naalagaaffiup nammineq nunataata avataani inatsisilerinermut tunngasumik naalagaaffiup oqartussaasutut suliaqarsinnaanera pillugu, nunanut allanut tunniussinermut inatsit aalajangersakkamik imaqaanngilaq.

Iliuutsip Kalaallit Nunaata inatsisitigut oqartussaaffiini ilaatinneqarnissaanut nalinginnaasumik piumasaaqatit, tassunga taarsiullugu pinerluttulerinermini inatsimmi §§ 4-miit 8 ilanngullugu aalajangersakkani takuneqarsinnaapput.

Pinerluttulerinermini inatsimmi § 4, imm. 1 malillugu, iliuutsit Kalaallit Nunaata inatsisaanni ilaatinneqarput, iliuutsit Kalaallit Nunaanni, Kalaallit Nunaata silaannartaani, Kalaallit Nunaata imartaani imaluunniit kalaallit angallataanni iliuuserineqarsimappata. Pinerluttulerinermini inatsimmi § 4, imm. 2 malillugu, iliuutsit aamma ilaatigut Kalaallit Nunaata inatsisaanni ilaatinneqarput, iliuutsit § 4, imm. 1-imi sumiiffiit taaneqartut avataanni iliuuserineqarsimappata, inummit Kalaallit Nunaanni najugalimmit, iliuuseq pillaaasinnaappat, inatsisit taanna atuuttoq malillugu. Pinerluttulerinermini inatsimmi § 4, imm. 3 malillugu, iliuutsit aamma ilaatigut Kalaallit Nunaata inatsisaanni ilaatinneqarput, iliuutsit Kalaallit Nunaanni sunniuteqarpata, imaluunniit nunat isumaqatigiissutaanni ilaatinneqarpata, Danmarkip eqqartuussivikkut malersuinissaanut pisussaaffiliisuni.

Iliuuseq pineqartoq naalagaaffiup, tunniussinissamik noqqaassuteqartup, avataani suliarineqarsimappat, aamma iliuutsip assinga Kalaallit Nunaata avataani suliarineqartoq, Kalaallit Nunaanni inatsisitigut oqartussaaffimmit ilaatinneqartussaanngippat, tunniussineq itigartitsissutigineqarsinnaavoq, § 27-itut siunnersuutigineqartup aalajangersarpaa.

Pinerluttulerinermini inatsimmi §§ 4-miit 8 ilanngullugu aalajangersakkat malillugit Kalaallit Nunaat nammineq pisup assingani eqqartuussisutigoortitsisinnaassanngippat, aalajangersagassatut siunnersuutigineqartoq malillugu tunniussineq itigartinneqarsinnaasussaassaaq. Assersuutigalugu naalagaaffimmi B-mi, naak pineqartoq naalagaaffimmi ilaasortaasumi A-mi naalagaaffimmi innuttaanngikkaluartoq imaluunniit najugaqanngikkaluartoq (tamanut assigiissumik inatsisitigut oqartussaaffeqarnermik taaneqartartup atorneqarnera) kinguaassiuutitigut pinerluttuliornermut pineqartoq eqqartuussisutigoortikkumallugu, naalagaaffiup ilaasortaasup A-p Kalaallit Nunaata inummik Kalaallit Nunaanni najugaqartumik tunniussinissaa noqqaassutigippagu, taamaalilluni tunniussinissaq itigartitsissutigineqarsinnaassaaq. Taamatuttaaq iliuutsimut naalagaaffimmi B-mi iliuuserineqarsimasumut, aamma iliuuseq naalagaaffimmi B-mi

pinerluutinngortinneqarsimanngippat, eqqartuussisutigoortitsinissaq siunertaralugu, naalagaaffiup ilaasortaasup A-p nammineq naalagaaffimmini innuttap tunniunneqarnissaa noqqaassutigippagu, tunniussineq itigartitsissutigineqarsinnaassaaq. Iliuutsip nunami iliuuserineqarfiani iliuutsip aamma pillaatissiissutaasinnaanera (marloriaammik pillaatississoqarsinnaanera pillugu piumasaqaat), iliuutsinut qallunaatut naalagaaffimmi innuttaassuseqartumit iluuserineqartunut, Kalaallit Nunaat inatsisitigut oqartussaaffeqarnera, pinerluttulerinermi inatsimmi § 4 malillugu piumasaqaataanera, tassunga pissutaavoq.

Aammattaaq inatsisissatut siunnersuummut nalinginnaasumik oqaaseqaatini imm. 3.5.10 innersuussutigineqarpoq.

§ 28-imut

Aalajangiinerit in absentia atorlugu eqqartuussisutigineqartut (takkutinngitsoornermi eqqartuussutit) tunngavigalugit tunniussinissaq pillugu, nunanut allanut tunniussinermut inatsit malittarisassamik imaqanngilaq.

Eqqartuussutip, pineqartup eqqartuussinerup nalaani najuussimannginnerani, eqqartuussutigineqartup malitsigisaanik, pineqartoq imaluunniit pineqaatissiinerup nammineersinnaajunnaarsitsisup assinganik pineqartoq parnaarussivimmi parnaarunneqartussatut eqqartuunneqarluni, pineqartoq naalagaaffimmi atuutilersitsisumi malittarisassanut naapertuuttumik aamma piffissaq eqqorlugu tulluuttunik iliuuseqarfigineqarsimanngippat, tunniussinissaq pisinnaanngitsoq, § 28-itut siunnersuutigineqartup aalajangersarpaa

1) inuttut aggeqquneqarsimanera aamma taamaalilluni eqqartuussinissap, aalajangiinermut pissutaasup, piffissaa aalajangerneqarsimasoq aamma sumiffissaa pillugit nalunaarfigineqarsimanera, imaluunniit allakkut piffissaq aalajangerneqarsimasoq aamma eqqartuussinissap, aalajangiinermut tunngaviusup sumiinnissa pisortatigoortumik ima nalunaarutigineqarsimalluni, inuup eqqartuussinissap aallaartinnissaanik ilisimasaqarnera aamma naak pineqartoq eqqartuussinerup nalaani najuutinngikkaluartoq

aalajangiisoqarsinnaanera pillugit nalunarfigineqarsimanera, erseqqissumik takuneqarsinnaallutik,

2) eqqartuussinissaq aallartinneqartussaq pillugu ilisimasaqartoq aamma inatsisilerinermut tunngasumik siunnersortimik, pineqartumit namminermut imaluunniit naalagaaffimmit atuutilersitsisumit toqqarneqartumik tunineqarsimasoq, eqqartuussinernerup nalaani imminnut illersornissaminut pisinnaatitaasoq aamma piviusumik eqqartuussinernerup nalaani siunnersortimit taassuminnga sinnerneqartoq,

3) aalajangiineq pillugu nalunaaruteqarfigineqarsimasoq aamma nutaamik misiliinissaq imaluunniit naammagittaalliuuteqarsinnaanermut pisinnaatitaaffik pillugu nalunaarfigineqarsimasoq, taakkunani inuk peqataanissaminut pisinnaatitaasoq, aamma suliami piviusut, matumani uppersarsaatit nutaat saqqummiunneqaqqissinnaanerat ilanngullugu, aamma aallaqqaataani aalajangiinerup allanngortinneqarneranik kinguneqarsinnaaneranik periarfissaqartoq, aamma pineqartup tamatuma kingorna aalajangiineq pineqartup qularutiginiarnagu erseqqissumik oqaatigisimagaa, imaluunniit piffissaliussap atuuttup iluani nutaamik misiliinissaq imaluunniit naammagittaalliuuteqarnissaq pillugu pineqartoq noqqaassuteqarsimanngitsoq, imaluunniit

4) naalagaaffimmut atulersitsisumut tunniunneqarnerup kingunitsianngua aalajangiinermik nalunaaruteqarfigineqassasoq aamma nr. 3-tut taaneqartutut nutaamik misiliinissamut imaluunniit naammagittaalliuuteqarnissamut pisinaatitaaffik pillugu erseqqissumik nalunaaruteqarfigineqassasoq aamma nutaamik misiliinissamut imaluunniit naammagittaalliuuteqarnissamut piffissaliussaq pillugu nalunaaruteqarfigineqassasoq.

Nr. 1-imiit 4 ilanngullugu aalajangersagaattut siunnersuutigineqartumi piumasaqaatit tamarmik ataatsikkut eqqortinneqartariaqanngillat. Taamaalilluni piumasaqaatip ataatsip naammassineqarsimanera naammassaaq.

Nunat Avannarliit aamma Den Europæiske Union avataannut naalagaaffinnut tunniussinissaq pillugu suliani, tunniussinissamut itigartitsinermut tunngavigisaq taamaalilluni siunissami aamma atuutissaaq.

Aammattaaq inatsisissatut siunnersuummut nalinginnaasumik oqaaseqaatini imm. 3.5.11 innersuussutigineqarpoq.

§ 29-imut

Nunanut pingajuusunut tunniussinermut atatillugu piumasaqaatit unioqqutinneqartussaangitsut ilaasa aalajangersarneqarnerat, nunanut allanut tunniussinermut inatsimmi § 10-mi taaneqarput.

Nunanut allanut tunniussinermut inatsimmi § 10, nr. 1 malillugu, tunniunneqartoq inatsimmik unioqqutitsinermut, tunniussineq sioqqullugu unioqqutitsinerusimasumit, pineqartup tunniunneqarneranut tunngaviusumit allaanerusumut, tunniunneqartup akisussaatinneqannginnissaa imaluunniit nunamut pingajuusumut ingerlateqqillugu tunniunneqannginnissaa (inuup tunniunneqarsimasup tunniussinermi tunngaviusumit iliuutsinut allaanerusunut eqqartuussisutigoortinneqannginnissaa imaluunniit pillaatissinneqannginnissaa pillugu malittarisassaq) piumasaqaatigalugu, nunamut allanut tunniussinermut inatsimmi § 10, nr. 1 malillugu, tunniussineq taamaallaat pisinnaavoq. Aaqquissuussineq atuuttoq malillugu, Folketingstidende 1966-67, 2. katersat, ilanngussaq A, spalte 2550 malillugu, naalagaaffinnut Nunat Avannarliit aamma Den Europæiske Union avataaniittunut tunniussinermi tunniunneqartup nammineerluni inuup tunniunneqarsimasup tunniussinermi tunngaviusumit iliuutsinut allaanerusunut eqqartuussisutigoortinneqannginnissaa imaluunniit pillaatissinneqannginnissaa pillugu malittarisassamik taamaatitsisinnaangitsoq, aalajangersakkamut piareersaataasumik suliani takuneqarsinnaavoq.

Pineqartoq, nunamik taassuminnga, tunniunneqarfimminit, akornuserneqarnani ulluni 45-ini qimatsisinnaasimanerminik pinngitsoortitsisimaneera (litra b) imaluunniit pineqartup nuna pineqartoq qimareerlugu nammineq kajumissutsini malillugu utersimaneera (litra c) apeqqutaatinnagu, inatsiseqarnermut ministeri tassunga akuersisummik nalunaaruteqarpat, pillaatissinneqarnissaa pillugu eqqartuussisutigoortitsinissamut, pillaatissinneqarnerup maannassineqarnissaanut imaluunniit inatsisinik unioqqutitsinernut allanut, tunniussineq sioqqullugu unioqqutitsinerusimasunut, nunanut allanut tunniussinermut inatsimmi § 10, nr.

1, litra a-miit c ilanngullugu aalajangersakkat malillugit, tunniussinermi ingerlatitseqqinnissamut inerteqquteqarneq taamaattoq atuutissanngilaq.

Nunanut allanut tunniussisarnermut inatsimmi § 10, nr. 1, litra a malillugu, inatsiseqarnermut ministerip inuup tunniunneqarsimasup tunniussinermi tunngaviusumit iliuutsinut allaanerusunut eqqartuussisutigoortinneqannginnissaa imaluunniit pillaatissinneqannginnissaa pillugu malittarisassamik avaqqutsinissamut akuersissummik nalunaaruteqarsinnaaneranut piumasaqaatit erseqqinnerusut, inatsimmi § 20-imi takuneqarsinnaapput. Aalajangersagaq taanna malillugu, inuup tunniunneqarsimasup, tunniunneqarneq sioqqullugu pillaatissiissutaasinnaasumik iliuutsimut, pineqartup nunanut allanut tunniussinermut inatsimmi § 20, imm. 1 malillugu tunniunneqarneranut pissutaasumit allaanerusoq pissutigalugu pillaatissiinissamik eqqartuunneqarnissaa imaluunniit pillaatisiaminik naammassinninnissaa imaluunniit nunamut pingajuusumut tunniullugu ingerlateqqinneqarnissaa, malittarisassaq taanna malillugu inatsiseqarnermut ministerip noqqaassuteqarnerup kingorna aalajangersinnaavaa. Tunniussineq piumasaqaatit tulliuuttut piumasaqaatigalugit pissasoq, § 29-itut siunnersuutigineqartup aalajangersarpaa:

1) pineqartup tunniunneqaatigisaanit allaanerusumit, tunniussineq sioqqullugu pinerluutigineqarsimasumut, nunamut pingajuusumut ingerlateqqillugu tunniunneqartoq akisussaatinneqassanngilaq imaluunniit nunamut pingajuusumut ingerlateqqillugu tunniunneqassanngilaq, tulliuuttut pisimanngippata

a) § 41 malillugu eqqartuussivik akuersissuteqarsimappat,

b) pineqartup, nunamik taassuminnga tunniunneqarfimminit, akornuserneqarnani ulluni 30-
ini qimatsisinnaasimanerminik pinngitsoortitsisimanera apeqqutaatinnagu, imaluunniit

c) nuna qimareerlugu nammineq kajumissutsini malillugu pineqartup utersimanera.

2) Eqqartuussivik akuersissuteqarteqqaarnagu tunniunneqartoq immikkut ittumik eqqartuussivimmi eqqartuussisutigoortinneqassanngilaq.

3) Iliuuseq pineqartoq toqumik pillagaanermik naammassineqassanngilaq.

Taamaallilluni inuup tunniunneqarsimasup tunniussinermi tunngaviusumit iliuutsinut allaanerusunut eqqartuussisutigoortinneqannginnissaa imaluunniit pillaatissinneqannginnissaa pillugu malittarisassaq pillugu aamma immikkut ittumik eqqartuussiviit pillugit, nunanut allanut tunniussinermut inatsimmi malittarisassat avaqqunneqarsinnaanerat pillugit, aaqqissuussineq siunnersuutigineqartoq malillugu taamaallaat eqqartuussiviit nalunaaruteqarsinnaapput.

Tunniussinissaq pillugu aalajangiinernik aalajangiisinnaanermut piginnaasaqarnerup inatsiseqarnermut ministerimit eqqartuussivinnut nuunneqarnissaa minillugu, § 29-itut siunnersuutigineqartup nunanut allanut tunniussinermut inatsimmi § 10 ingerlateqqimmagu maluginiarneqassaaq.

Aammattaaq inatsisissatut siunnersuummut nalinginnaasumik oqaaseqaatini imm. 3.5.12 innersuussutigineqarpoq.

§ 30-imut

Iliuutsip pillaatissiinniissutaasup iliuuserineqarnerani piffissaq aamma sumiiffik, taassuma qanoq issusaa aamma pillaanissamut aalajangersakkat atorneqarsinnaasut pillugit paasissutissanik imaqartoq noqqaassut malillugu, nunanut allanut tunniussinermut inatsimmi § 11 malillugu taamaallaat tunniussineq pisinnaavoq. Noqqaassuteqarnerup peqatigisaanik tigusarinninnissaq imaluunniit parnaarussaannissaq pillugu imaluunniit imm. 2 malillugu eqqartuussut, noqqaassummut tunngavigineqartoq pillugu aalajangiinermut takussutissiaq, noqqaassut peqatigalugu nassiunneqassaaq.

Nunat Avannarliit nunanut allanut tunniussinissamut inatsisaanni § 8 malillugu tunniussinissamik piumasaqaateqarnerni imarineqartussatut piumasaqaatit assingi atuupput.

Kisianni nunanit avannarlernit imaluunniit europamit parnaaruseqqussutip imassaanut immikkut ittumik piumasaqaatinik nunanut allanut tunniussinermut inatsit imaqaanngilaq.

Inatsisit atuuttut erseqqinnersumik nassuiaataannut inatsisissatut siunnersuummi immikkoortoq 3.6.1.1-imut oqaaseqaatinut nalinginnaasunut innersuussisoqarpoq.

Nunani avannarlernit parnaaruseqqussissutip, tunniussinissamik noqqaassut, tassunga ilaatillugu nunani avannarlerni aamma europami tigusarinninnissamut inassut, tigusarinninnissamut aamma tunniussinissamut tunngaviliissinnassagunik, ujarneqartup kinaassusaa aamma inuiaassusaa, pinerluttuliornermik iliuutsip qanga iliuuserineqarsimanera sumilu pisimanera, taassuma qanoq issusaa aamma pillaatissartalinnut inatsiseqartitsinermit aalajangersakkat atorneqarsinnaasut pillugit paasissutissanik imaqassasoq kiisalu tigusarinnittoqarnissaa imaluunniit parnaarussisoqarnissaa pillugu aalajangiisoqarsimanersoq, imaluunniit eqqartuussut eqqartuussutigineqarsimanersoq pillugit paasissutissanik imaqassasoq, imm. 1-itut siunnersuutigineqartup aalajangersarpaa.

Nunani avannarlernit parnaaruseqqussissutip, tunniussinissamik noqqaassut, tassunga ilaatillugu nunani avannarlerni aamma europami tigusarinninnissamut inassut, eqqartuussisutigoortitsinissaq siunertaralugu tunniussinissamut atulersinneqartoq, aammattaaq naalagaaffimmi tassani tunniussiffiusussatut kissaatigineqartumi, inatsisiliornernerit malillugit pillaatissiissut sorleq iliuutsip pineqartup kingunerisinnaanera pillugu paasissutissanik imaqassasoq, imm. 2-tut siunnersuutigineqartup aalajangersarpaa.

Nunani avannarlernit parnaaruseqqussissutip, tunniussinissamik noqqaassut, tassunga ilaatillugu nunani avannarlerni aamma europami tigusarinninnissamut inassut, pillaatissinneqarnerup naammassineqarnissaa siunertaralugu atulersinneqartoq, aammattaaq pillaatissiissut imaluunniit inatsisitigut kinguneqartitsineq alla eqqartuussutigineqartoq pillugu paasissutissanik imaqassasoq, imm. 3-tut siunnersuutigineqartup aalajangersarpaa.

Europamit parnaarusseqqussut pillugu killiliussamik aalajangiinermut ilanngussatut immersugassaq, »europamiut parnaarusseqqussutaat«-nnik taaneqartoq ilanngunneqarpoq. Immersugassaq eqqortumik immersorneqarpat, parnaarusseqqussutip imm. 1-miit 3 ilanngullugu aalajangersakkani piumasaqaatit naammassissavai.

Assigisaanik nunanit avannarlernit paarnarusseqqussissummi ilanngussatut immersugassaq, »nunanit avannarlernit parnaarusseqqussutaat«-nnik taaneqartoq ilanngunneqarpoq. Immersugassaq eqqortumik immersorneqarpat, parnaarusseqqussutip imm. 1-miit 3 ilanngullugu aalajangersakkani piumasaqaatit naammassissavai.

Nunat Avannarliit aamma Den Europæiske Unionip avataanit tunniussinissamik noqqaassutit pineqartillugit, naalagaaffiup noqqaassuteqartup allakkatigut nassiusaani paasissutissat takuneqarsinnaassapput. Tigusarinninnissaq imaluunniit parnaarusaanissaq pillugu aalajangiinnermut imaluunniit eqqartuussummut, noqqaassuteqarnermut tunngaviusumut, takussutissiaq noqqaassummut ilaatinneqassasoq, nunanut allanut tunniussinissaq pillugu isumaqatigiisummi 1957-imimmersumi artikili 12-ip malitsigaa.

Aammattaaq inatsisissatut siunnersuummut nalinginnaasumik oqaaseqaatini imm. 3.6.1 innersuussutigineqarpoq.

§ 31-imut

Oqartussaasup qitiusup, europamit parnaarusseqqussisummik aamma tunniussinissamik noqqaassutitik tiguisussap toqqarneqarnissaa pillugu, nunanut allanut tunniussinermut inatsit aamma nunani avannarlerni nunanut allanut tunniussinissamut inatsit aalajangersakkamik imaqaangillat.

Ullumikkut nunanit pingajuusunit tunniussinissamik noqqaassutit, nunap noqqaassuteqartup oqartussaasuinit toqqaannartumik imaluunniit Rigspolitiit aamma Kalaallit Nunaanni Politiit aqqutigalugit, Inatsiseqarnermut ministereqarfimmut nassiunneqartarput.

Tamatuma kingorna suliap aallaqqaataassumik naliliiffigineqarneqarnera aamma tunniussineq tunngaviit pigineqartut tunngavigalugit itigartinneqassanersoq pillugu isumaliutiginninnerit, Inatsiseqarnermut ministereqarfiup sularisarpai.

Tunniussinissaq paasissutissat pigineqartut tunngavigalugit itigartitsissutigineqaangippat, parnaarusseqqussut imaluunniit tunniussinissamik noqqaassut ilanngussaliullugu, Inatsiseqarnermut ministereqarfik Kalaallit Nunaanni Politiinnut tusarniummik nassiussissaaq.

Oqartussaasoq qitiusoq, naalagaaffinnit Den Europæiske Unionimut ilaasortaasuniit aama naalagaaffinniit Nunat Avannarliit aamma Den Europæiske Unionip avataaniittunit tunniussinissamik noqqaassutitik tiguisussaq, inatsiseqarnermut ministerip

toqqarneqassagaa, § 31-itut siunnersuutigineqartup aalajangersarpaa. Tamanna pisariaqartinneqarpat, oqartussaasup qitiusup, nunami noqqaassuteqartumi oqartussaasumit atulersitsisumit, paasissutissat ilassutaasut pissarsiarissavai.

Siunertaavoq - Danmarkimisut -, justitsminiaterip Den Europæiske Unionimi naalagaaffinnut ilaasortaasunut aamma naalagaaffinnut Nunat Avannarliit aamma Den Europæiske Unionip avataaniittunut tunniussinissaq pillugu sulianik suliarinninnermi Rigsadvokati qitiusumik oqartussatut toqqassagaa.

Rigsadvokatimut taarsiullugu, oqartussaasup allap qitiusumik oqartussatut toqqarneqarnissaa naleqqunnerpaajusoq, tulliusumik takuneqarsinnaalerpat, inatsiseqarnermut ministerip inatsimmik allanngortitsinngikkaluarluni toqqaaneq suliarisinnaassavaa.

Nunat Avannarliit pineqartillugit, Kalaallit Nunaanni tigesarinninnerup kingorna, nunami avannarlermi pineqartumi unnerluussisussaataasumit nunanit avannarlernit parnaarusseqqussutip Kalaallit Nunaanni Politiinut toqqaannartumik nassiunneqarnissaa siunnersuutigineqarpoq. Tamanna aamma Finlandimut Sverigimullu, aamma EU-mi naalagaaffittut ilaasortaasunut, tunniussinissaq pillugu suliani atuutissaaq.

Oqartussaasup qitiusup inatsisilerinnermut tunngasumik piginnaasaqarlutik oqartussaasunut ikiuussinnaanera, kiisalu europamit parnaarusseqqussutit suliatut nukinginnartutut suliarineqartussaannerat aamma naammassineqartussaannerat eqqarsaatigalugit, oqartussaasup qitiusup, nunami noqqaassuteqartumi oqartussaasumit atulersitsisumit, paasissutissat ilassutaasut pissarsiarisinnaagaai, oqaaseqatigiit aappaanni siunnersuutigineqarpoq.

Inatsisissatut siunnersuummi § 35, imm. 4 malillugu, eqqartuussiviit aammattaaq paasissutissat ilassutaasut pillugit noqqaassuteqarsinnaatitaapput.

Aammattaaq inatsisissatut siunnersuummut nalinginnaasumik oqaaseqaatini imm. 3.6.2 innersuussutigineqarpoq.

§ 32-imut

Noqqaassut aamma paasissutissat tassunga ilaasut tunngavigereerlugit, tunniussinissaq itigartitsissutigineqartariaqartoq, inatsiseqarnermut ministeri isumaqanngippat, nunanut allanut tunniussinermut inatsimmi § 12 malillugu tunniussinissaq pillugu noqqaassut, sumiiffimmut, tunniunniarneqartup najugaqarfia politiinut nassiunneqassaaq. Tamatuma kingorna kinguarsaratik misissuineq, tunniussinissamut piumasagaatit naammassineqarsimaneri pillugit aalajangiinissamut pisariaqartinneqartoq, politiit aallartissavaat. Misissuinermit tassunga eqqartuussisarnermik inatsimmi atuakkat sisamaanni aalajangersakkat, pisariaqartinneqartumik oqilisaanernik ilallugit, atuupput.

nunanit Avannarlernit paarnaarusseqqusissut, tunniussinissamik noqqaassut, tassunga ilaatillugu nunani avannarlerni aamma europami tigusarinninnissamut inassut, Kalaallit Nunaanni Politiinut nassiunneqassasoq, imm. 1-itut siunnersuutigineqartup aalajangersarpaa. Tamatuma kingorna kinguarsaqqaatik misissuineq taanna, tunniussinissamut piumasagaatinik naammassinninnerup aalajangiiffigineqarnissaanut pisariaqartinneqartoq, politiit aallartissavaat, taamaattoq imm. 4 takuuk. Misissuinermit tassunga pissutissalimmik pasisaq aamma taassuma illersuisua pillugit eqqartuussisarnermik inatsimmi kapitali 32, pinerluttoqarsimaneranik paasiniaaneq aamma killisiuinerit pillugit aalajangersakkat pillugit kapitali 34 taamatuttaaq atuupput, taamaattoq inatsisissatut siunnersuummi § 34 takuuk.

nunanit Avannarlernit paarnaarusseqqusissut, tunniussinissamik noqqaassut, tassunga ilaatillugu nunani avannarlerni aamma europami tigusarinninnissamut inassut, Kalaallit Nunaanni Politiinut nassiunneqartussaasariaqarnera, aalajangersagassatut siunnersuutigineqartup kinguneraa. Inatsisissatut siunnersuummi § 31-mut taaneqartutut, Rigsadvokati tassaavoq naalagaaffinniit Den Europæiske Unionimut ilaasortaasuniit aamma naalagaaffinnit Nunat Avannarliit aamma Den Europæiske Unionip avataaniittunit tunniussinissamik noqqaassutiniq tigusisussatut nunanit allanit aamma tamatuma kingorna (tamanna pillugu ataaniittut malillugit imm. 4-tut siunnersuutigineqartoq malillugu, politiinut nassiussineq pinngitsoortinneqanngippat) suliamik Kalaallit Nunaanni Politiinut nassiussisussatut naatsorsuutigineqartoq.

Politiit misissuinerat pineqartillugu, pissutissalimmik pasisaq aamma taassuma illersuisua pillugit eqqartuussisarnermik inatsimmi kapitali 32, pinerluttoqarsimaneranik paasiniaaneq aamma killisiuinerit pillugit aalajangersakkat pillugit kapitali 34 taamatuttaaq atuupput, taamaattoq illersuisut ivertinneqartarnerat pillugu inatsisissatut siunnersuummi § 34 takuuk.

Misissuineq siuarsarniarlugu aamma tunniussinissaq qulakkeerniarlugu, inatsisilerinermut tunngasumik aqcutit, tigugarinninneq aamma tigummigallagassanngortitsinerit pillugit eqqartuussisarnermik inatsimmi kapitali 35-imi taaneqartut, timikkut akuliuffiginnittarneq aamma uppersaatsissanik ujarlertarneq pillugit kapitali 36, kiisalu paasiniaanerup nalaani pinngitsaaliissutaasartut allat, inatsisinik unioqqutitsinerit, Kalaallit Nunaanni malersorneqartartut, assigisaat pillugit suliani taamatut annertussuseqartumik atorineqassasut, imm. 2-tut siunnersuutigineqartup aalajangersarpaa, taamaattoq imm. 3 aamma inatsisissatut siunnersuummi § 33 takukkit.

Eqqartuussisarnermik inatsimmi pasitsaassinissamik- aamma pillaatissiinissamut killiliussanut piumasaqaatit naammassineqanngikkaluartut, inuit tamarmik, tunniunneqartussatut piumasaqaatigineqartut, kingusinnerusukku kinaassusersineqarnissaat siunertarlugu, pussuisa ipaannik assiliinissamik immiussinissamillu politiit periarfissaqartinneqassasut, inatsisissatut siunnersuummi § 33-imi imaritinneqarpoq. Kalaallit Nunaannut nunanut allanut tunniussinissaq pillugu suliani tamani aalajangersagaq atuuppoq.

Nunanut Avannarlernut imaluunniit Den Europæiske Unionimi naalagaaffinnut ilaasortaasunut tunniussinermi inatsisilerinermut tunngasumik aqcutit, tigugarinninneq aamma tigummigallagassanngortitsinerit pillugit eqqartuussisarnermik inatsimmi kapitali 35-imi taaneqartut, inatsimmut unioqqutitsinerimut paarnaarussequsissummut atulersinneqartumut, tunniussinissamut noqqaassut kapitali 3-mi imaluunniit 4-mi malittarisassat malillugit tunniussinissamik kinguneqarsinnaappat, taamaattoq atorineqassasoq, imm. 3-tut siunnersuutigineqartup aalajangersarpaa.

Nunanit Avannarlernit aamma Den Europæiske Unionimit tunniussinissamut noqqaassutitut tunngasuni suliani qajassuarnerusumik tigugarinninnissaq aamma

tigummigallagassanngortitsinissaq, aalajangersagassatut siunnersuutigineqartup taamaalilluni kingunerissavaa.

Tunniussinissamut noqqaassut Den Europæiske Unionimi naalagaaffinnut ilaasortaasunut tunniussisarneq pillugu inatsisissatut siunnersuummi § 13-ip malitsigisaanik iliuutsimut tunniussinermik kinguneqarsinnaappat, parnaarusseqqussut tunngassuteqarpat, eqqartuussisarnermi inatsimmi § 359-imi pinerluttuliorsimanermik piumasaqaat malillugu, suliani inatsisinik unioqqutitsinernut assigisaannut, Kalaallit Nunaanni malersorneqartartunut, tigummigallagaanerop pisinnaanaviannginnera innersuussutigalugu, tigummigallaaneq itigartitsissutigineqarsinnaavianngilaq. Iliuuseq inatsisissatut siunnersuummi § 13, imm. 1 malillugu, tunniussinissamik kinguneqarsinnaasuussasoq pineqartillugu, aamma eqqartuussisarnermik inatsimmi § 359-imi piumasaqaatit allat naammassineqarsimappata, assigisaanik suliani, iliuutsimut, Kalaallit Nunaanni pinerluttuliorninngortinneqanngitsumut tunngassuteqartumut tigummigallaaneq pisinnaasussaavoq.

Pineqartup naleqquttumik pissutissaqarani pissutsimut pinerluttuliornerusumut, pisortanit unnerluuussutigineqarsinnaasumut, pasineqarnera apeqqutaatinnagu, pineqartup najuukkallarnissaata qulakkeerneqarnissaanut tigusarinninneq pisariaqartutut isigineqarpat, assigisaanik inuk, tunniunneqarnissamik piumasaqaateqarfigineqartoq, politiit tigusarisinnaasussaavaat.

§ 35 malillugu, tunniussinissamik noqqaassummi, tassunga ilaatillugu nunani avannarlerni aamma europami tigusarinninnissamut inassut, paasissutissat tunngavigalugit unnerluussisussaataasut tunniussinissap itigartitsissutigisariaqarnera takusinnaalereerpasuk, politiit erseqqinnerusumik misissueqqaartinngit suliaq eqqartuussivimmut saqqummiunneqassasoq, imm. 4-tut siunnersuutigineqartup aalajangersarpaa.

Tunniussinissaq pillugu aalajangiisinnaanermut piginnaatitaaneq eqqarsaatigalugu, matumani tunniussinerup itigartitsissutigineqarnissaa ilanngullugu, siunissami tamatuma eqqartuussivinnut nuunneqarnissaa pillugu, inatsiseqarnermut ministeri siunissami

tunniussinissap itigartitsissutigineqarnissaa pillugu aalajangiinermik aalajangiisinnaanaviannngilaq.

Nunanit avannarlernit parnaarusseqqussummi, tunniussinissamik noqqaassummi, tassunga ilaatillugu nunani avannarlerni aamma europami tigusarinninnissamut inassut, paasissutissat tunngavigalugit unnerluussisussaataasut tunniussinissap itigartitsissutigisariaqarnera takusinnaalereerpassuk, tunniussinissaq pillugu apeqqut tunngaviit pigineqareersut tunngavigalugit, aamma taamaalilluni politiit erseqqinnerusumik misissuinissaannik noqqaassuteqarfiginagit, eqqartuussivimmut saqqummiunneqartussaassaaq. Unnerluussisussaataasut naliliinerannik eqqartuussivik isumaqataanngippat, eqqartuussiviup tunniussinissaq pillugu aalajangiinermik aalajangiinissaa sioqqullugu, politiit erseqqinnerusumik misissuinissaasa aallartinneqarnissaa taassuma aalajangersinnaassavaa.

Naalagaaffinniit Den Europæiske Unionimut ilaasortaasuniit aamma naalagaaffinnit Nunat Avannarliit aamma Den Europæiske Unionip avataaniittunit tunniussinissamik noqqaassutitut tunngatillugu suliani, siunissami tunniussinissap itigartitsissutigineqarnissaa pillugu innersuussummik Rigsadvokati suliaqartussaavoq, tamatumalu kingorna Kalaallit Nunaata Politiivini unnerluussisussaataasut suliap eqqartuussivimmut aalajangiiffigisassanngorlugu saqqummiunneqarnissaa noqqaassutigisussaassavaat.

Nunanit Avannarlernit tunniussinissamut noqqaassutitut tunngatillugu suliani, siunissami Kalaallit Nunaata Politiivini unnerluussisussaataasut tunniussinissap itigartitsissutigineqarnissaa pillugu innersuussummik suliaqartussaassapput aamma suliaq eqqartuussivimmut saqqummiuttussaassallugu.

Politiit erseqqinnerusumik misissuiteqqaarnagit tunniussinissap itigartitsissutigineqarnissaa pillugu innersuussilluni suliaq eqqartuussivimmut saqqummiunneqarpat, tunniunneqartussatut qinnutigineqartumut illersuisumik ivertitsisoqartussaassanngilaq.

Suliat suliarineqarnerat, taakkunani unnerluussisussaataasut tunniussinissap itigartitsissutigineqarsinnaanatik innersuussisimallutik, inatsisissatut siunnersuummi § 35, imm. 3 malillugu eqqartuusseqqaarani suliarineqarsinnaapput.

Tunniussinissamik suliap suliarineqarnissaannut piumasaqaatit atorunnaarpata, assersuutigalugu inuup tunniunneqartussatut qinnutigineqartup, Danmarki qimappagu, suliaq unnerluussisussaataasuni naammassineqartussaassaaq. Tamanna pisariaqarpat, eqqartuussivik illersuisorlu tamanna pillugu ilisimatinneqassapput.

Aammattaaq inatsisissatut siunnersuummut nalinginnaasumik oqaaseqaatini imm. 3.6.3 innersuussutigineqarpoq.

§ 33-imut

Misissuineq, tunniussinissamut piumasaqaatit naammassineqarsimanerat pillugit aalajangiinissamut pisariaqartinneqartoq, politiit kinguarsaratik aallartissagaat, nunanut allanut tunniussinermut inatsimmi § 12-imi oqaaseqatigiit aappaanni takuneqarsinnaavoq.

Inatsisilerinermut tunngasumik aqqugit, eqqartuussisarnermik inatsimmi kapitali 68-imi taaneqartut (arsaarinninneq), 69 (uppernarsaatinik ujaasineq), 71 (tigusarinninneq) aamma 74 (parnaarussineq), misissuinerup siuarsarneqarnissaanut aamma inatsisinik unioqqutitsinerit assigisaat pillugit suliani, Kalaallit Nunaanni malersorneqartartut annertoqataanik tunniussinissaq qulakkeerniarlugu, atorneqarsinnaasut, nunanut allanut tunniussinermut inatsimmi § 13-imi aammattaaq takuneqarsinnaavoq.

Nunanut allanut tunniussinermut inatsimmi § 23 malillugu, Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsisip malitsigisaanik nikingassutitaqarlutik, aalajangersakkat Kalaallit Nunaannut atuupput. Inatsimmi qallunaat inatsisaannut innersuussinerit Kalaallit Nunaanni inatsisinut innersuussinertut paasineqassasut, aamma nunanut allanut tunniussinermut inatsisip isumasiorneqarneranut atatillugu, qallunaat inatsisaat eqqarsaatiginagit Kalaallit Nunaanni inatsisit eqqarsaatigineqassasut, tamatuma ilaatigut kinguneraa.

Inuit assilineqarneri aamma pussuit ipaasa tiguneqarneri, inuup nakkutigineqarani inummut allamut nalunaaruteqarsinnaatitaanerata akuliuffigineqarnera, nakkutiginninneq, timikkut akuliunneq aamma uppersarsaatiniq ujaasineq, pissutissalimmik pasisamut allanullu, pinerluttoqarsimaneranik paasiniaanermit ilaatillugu, politiit timikkut akuliunnissaat periarfissiisut, pillugit eqqartuussisarnermik inatsimmi kapitali 36-imi malittarisassiuunneqarput.

Pineqartoq naleqquttumik pissutissaqarluni ingasattumik inatsimmik unioqqutitsinermut pasineqarpat, kingusinnerusukkat kinaassusersiinnissaq siunertaralugu, pussuit ipaasa tiguneqarneri aamma inuup assilineqarnera aammattaaq suliarineqarsinnaasut, eqqartuussisarnermik inatsimmi § 402, imm. 2-mi takuneqarsinnaavoq. »Ingasattumik inatsimmik unioqqutitsineq« (pinerluttuliortoqarsimaneranik piumasaqaat) pineqarnersoq pillugu, Folketingstidende 2007-08 (katersaat aappaat), qup. 1219 malillugu iliuusereriikkanut kinguneritittakkat sakkortusiartortinneqarnerat malillugu akiliisitsissummit sukannernerusok, suliami piviusumi pineqaatissiinnissaq naatsorsuutigineqassanersoq apeqqutaassaaq.

Tamatuma saniatigut inissinneqarsimasut, inissiisarfimmi inissinneqartussatut eqqartuunneqarnissamik utaqquisut, assiiniq assingulluinnartunik pigisaqarnissaq sullissiviup qulakkiissagaa, Pinerluuteqarsimasunik Isumaginnittoqarfiup paaqqinniffiini assiliisarneq pussunnillu ipaasiuisarneq pillugu nalunaarummi nr. 1160-imi, 7. december 2009-imeersumi (assiliisarnermik pussunnillu ipaasiuisarnermik nalunaarummi) § 2-p malitsigaa.

Taamaalilluni pisut pisinnaapput, tassani Kalaallit Nunaat inummik tunniussinissamik pisussaaffeqarluni, kisianni pineqartoq qimaassagaluarpat, kinaassusersiinnissamut atortut qulakkeerniarlugit pineqartup assilineqarnissaanut aamma pussuit ipaasa tiguneqarnissaannut piumasaqaatit naammassineqarsimanatik.

Pisut pisinnaapput, taakkunani inuup, tunniunneqarnissamik piumasaqaatigineqartup, tigummigallagassanngortinneqannginnera, assersuutigalugu eqqartuussisarnermik inatsimmi § 361 malillugu pisumi piviusumi tassani qanoq iliornissamut piareersaanerni tigummigallagaanermi akuliunnerit annikkinnerusut naammattutut nalilerneqarnerat, kiisalu

pisuni, taakkunani inissiisarfimmi inissinneqarnissaq sioqqullugu pineqartup qimaasimanera, assersuutigalugu eqqartuussivimmut imaluunniit eqqartuussivimmit ingerlassinnermut atatillugu, tassunga pissutaavoq.

Kingusinnerusukkut kinaassusersiinissaq siunertaralugu, inunnik, tunniunneqarnissamik piumasaqaateqarfigineqartunik politiit assiliisinnaasut aamma pussuit ipaannik immiussisinnaanerat, imm. 1-itut siunnersuutigineqartup aalajangersarpaa.

Taamaalilluni tunniunneqarnissamik piumasaqaateqarfiusut kingusinnerusukkut kinaassusersinissaat siunertaralugu, eqqartuussisarnermik inatsimmi pasitsaassinissamut-aamma pinerluttuliortoqarsimaneranik piumasaqaatit eqqortinngikkaluarlugit, politiit inuit tamaasa assilinissaannik aamma pussuisa ipaasa tiguneqarnissaannik periarfissaqalissapput.

§ 434, imm. 2-imi pinerluttuliortoqarsimaneranik piumasaqaat naammassineqarsimappat, asseq imm. 1-imi aalajangersagassatut siunnersuutigineqartoq malillugu tiguneqartoq, eqqartuussisarnermik inatsimmi § 434 malillugu tamanut saqqummiunneqarsinnaasussaavoq.

Imm. 1 malillugu assiliisarneq aamma pussuit ipaasa tiguneqarnissaasa naammassineqarnissaat pillugit inatsiseqarnermut ministeri aalajangersakkanik aalajangersaasinnaasoq, imm. 2-tut siunnersuutigineqartup aalajangersarpaa. Aammattaaq toqqorsinissaq aamma aserorterinissaq pillugit malittarisassanik aalajangersaasoqarsinnaavoq.

§ 33, imm. 1 tunngavigalugu assit pussuillu ipaat tiguneqartut, ajornanngippat politiit nalunaarsuisarfiini toqqorneqassasut, tassani assit pussuillu ipaat, eqqartuussisarnermik inatsimmi malittarisassat atuuttut malillugit tiguneqartut, massakkut toqqoqqaneqarlutik.

Assit pussuillu ipaat, inatsisissatut siunnersuummi § 33, imm. 1 malillugu tiguneqartut, suliarineqarnerat, matumani toqqorneqarnerat, ingerlateqqinneqarnerat, nunguterneqarnerat il.il., aallaaviatigut malittarisassat aamma allaffissornikkut sulisaatsit il.il., assit aamma pussuit ipaat pillugit eqqartuussisarnermik inatsimmi aalajangersakkat malillugit tiguneqartut, atortussat assigisaannut aalajangersarneqartut malillugit pisinnaasussaapput.

Assinik aamma pussuit ipaannik, inatsisissatut siunnersuummi § 33, imm. 1 malillugu tiguneqarsimasunik toqqorsinissamut, ingerlatitseqqinnissamut, nungutiterinissamut il.il. malittarisassanik erseqqinnerusunik aalajangersaanermi, taamaammat malittarisassat, eqqartuussisarnermik inatsimmi malittarisassat malillugit tiguneqartunut, atortussanut assigisaannut aammattaaq aalajangersarneqartunut, aallaavigineqassapput.

Aammattaaq inatsisissatut siunnersuummut nalinginnaasumik oqaaseqaatini imm. 3.6.4 innersuussutigineqarpoq.

§ 34-imut

Inatsimmi § 12 malillugu misissuinernik aallartitsisoqartillugu, pineqartoq nammineq illersuisussaminik toqqaanngippat, inummut, nassiunneqartussatut qinnutigineqartumut, illersuisumik ivertitsisoqassasoq, nunanut allanut tunniussinermut inatsimmi § 14, imm. 1-imi takuneqarsinnaavoq. Illersuisumik ivertitsisarneq aamma toqqaasarneq pillugit eqqartuussisarnermik inatsimmi kapitali 66-imi malittarisassat taamatuttaaq atuupput.

Eqqartuussiviup pisuni immikkut ittuni aningaasartuutit tunniunneqartussatut qinnutigineqartup akilissagai, aalajanginngippagu, illersuisumut ivertinneqartumut aamma suliamut aningaasartuutinut allanut aningaasartuutit pisortanit akilerneqassasut, nunanut allanut tunniussinermut inatsimmi § 14, imm. 2-p aammattaaq malitsigaa.

Nunanut allanut tunniussinermut inatsimmi § 23 malillugu, Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsisip malitsigisaanik nikingassutitaqarluni, aalajangersagaq Kalaallit Nunaannut atuuppoq. Inatsimmi qallunaat inatsisaannut innersuussinerit Kalaallit Nunaanni inatsisinut innersuussinertut paasineqassasut, aamma nunat avannarliit tunniussinermut inatsisaasa nassuiarneqarnerinut atatillugu, aamma Nunat Avannarliit nunanut allanut tunniussinermut inatsisaata piumasaqaataasa isumasiorneqarnissaanut atatillugu, qallunaat inatsissaat eqqarsaatiginagit Kalaallit Nunaanni inatsisit eqqarsaatigineqassasut, aamma tamatuma ilaatigut kinguneraa.

Inatsimmi § 32, imm. 1 malillugu misissuinernik aallartitsisoqartillugu, pineqartoq nammineq illersuisussaminik toqqaanngippat, inummut, nassiunneqartussatut qinnutigineqartumut, illersuisumik ivertitsisoqassasoq, imm. 1-itut siunnersuutigineqartup aalajangersarpaa.

Inatsisissatut siunnersuummi § 32, imm. 1 malillugu politiit misissuinermik aallartitsisinnagit, inuk tunniunneqartussatut qinnutigineqartoq tigusaasimappat aamma inatsit tunngaviusoq naapertorlugu killisiorneqarnissamut saqqummiunneqarsimappat, eqqartuussisarnermik inatsimi § 321, imm. 1, nr. 1 malillugu inatsit tunngaviusoq naapertorlugu killisiuinnermut ataatillugu pineqartumut illersuisumik ivertitsisoqartussaassaaq.

Eqqartuussisarnermik inatsimmi kapitali 32-mut innersuussinerup minneqarnera allannguutigalugu, tassami kapitali taanna nunanut allanut tunniussinnermut inatsimmi § 32, imm. 1-imi taaneqareermat, imm. 1-itut siunnersuutigineqartup nunanut allanut tunniussinnermut inatsimmi § 14, imm. 1 ingerlateqqippaa.

Illersuisumut ivertinneqartumut il.il. aamma suliamut aningaasartuutitut allanut aningaasartuutit pisortanit akilerneqassasut, imm. 2-tut siunnersuutigineqartup aalajangersarpaa. Taamaattoq pissutsit immikkut ittut atuutsillugit, suliami aningaasartuutit tamaasa imaluunniit tamakkernagit inummit tunniunneqartussatut qinnutigineqartumit akilerneqarnissaat eqqartuussiviup aalajangersinnaavaa.

Allaaserisap oqaasertaanik aaqqiilluni, nunanut allanut tunniussinissamut inatsimmi § 14, imm. 2, imm. 2-tut siunnersuutigineqartup ingerlateqqippaa.

Aammattaaq inatsisissatut siunnersuummut nalinginnaasumik oqaaseqaatini imm. 3.6.5 innersuussutigineqarpoq.

§ 35-imut

Tunniussinissaq pillugu suliani ullumikkut inatsiseqarnermut ministeri tassaavoq aalajangiinernik aalajangiisussaq. Aalajangiineq inatsisinut naapertuussuseqarnersoq pillugu

apeqqut politiit eqqartuussivimmut saqqummiutissagaat, pineqartup pisuni tamani piumasagaatigisinnaavaa.

Inatsisissatut siunnersuummut nalinginnaasumik oqaaseqaatini ilaatigut imm. 3.6.6-imi taaneqareersutut tunniussinissamik aalajangiinissamut piginnaasaqarnerup siunissami eqqartuussivinnut nuunneqarnissaa siunnersuutigineqarpoq. Tunniussinissamut noqqaassut tunngavigalugu tunniussineq pisinnaanersoq pillugu, taamaallaat eqqartuussiviit aalajangiisinnaanerat, tamatuma kingunerissavaa. Pisuni, taakkunani pineqartoq tunniunneqarnissaminut akerliulluni, aamma pisuni pineqartup tunniunneqarnissamut akuersissuteqarnerminik nalunaaruteqarsimalluni, aalajangersagaq atuuppoq.

Unnerluussisussaataitaasut noqqaassuteqarnerisa kingorna, tunniussinissaq aamma taamaaliornissamut piumasagaateqartoqassappat piumasagaataasinnaasut pillugit aalajangiineq, eqqartuussivimmit aalajangerneqassasoq, imm. 1-itut siunnersuutigineqartup aalajangersarpaa.

Tunniussinissaq pillugu apeqqutini, siunissami inatsiseqarnermut ministeri aalajangiinani, aalajangiisussat tassaassasut eqqartuussiviit, imm. 1-imi aalajangersagassatut siunnersuutigineqartup kingunerissavaa.

Unnerluussisussaataitaasut tassaasut tunniussinissamik apeqqut pillugu eqqartuussivimmut saqqummiussisussat, oqariartaatsikkut »unnerluussisussaataitaasut noqqaassuteqarnerat malillugu« aalajangersarneqarpoq.

Naalagaaffinnut Nunat Avannarliit avataaniittunut tunniussinissaq pillugu suliani, politiit misissuineri tunngavigalugit tunniussinissaq pillugu apeqqut pillugu innersuussummik Rigsadvokatimut Kalaallit Nunaata Politiivini unnerluussisussaataitaasut nassiussisussaassapput.

Tamatuma kingorna aalajangiinissamut innersuussut Rigsadvokatiop suliarisussaassava, taava suliaq Kalaallit Nunaanni Politiinut utertillugu nassiunneqassaaq, taakkulu suliaq eqqartuussinissap piffissalernerneqarnissaanik noqqaassuteqarlutik suliaq eqqartuussivimmut saqqummiutissavaat.

Nunanit avannarlernit tunniussinissamik noqqaassutit pillugit suliani Kalaallit Nunaata Politiivini unnerluussisussaataasut aalajangiinissaq pillugu innersuussummik suliaqartussaassapput aamma suliaq eqqartuussinissap piffissalernerqarnissaa pillugu noqqaassutitalerlugu eqqartuussivimmut saqqummiutissallugu.

Tunniussinissamut piumasaqaateqassappat piumasaqaataasinnaasut pillugit eqqartuussivik aammattaaq aalajangiinermik aalajangiisussaassaaq, aamma tamanna naleqquttuuppat, innersuussut tamanna pillugu innersuussummik imaqartussaassalluni. Inatsisissatut siunnersuummi §§ 8-mi, 10-miit 12 ilanngullugu aalajangersakkani, 17-imi aamma 29-imi piumasaqaatit pinngitsuugassanngitsut kiisalu inatsisissatut siunnersuummi § 7, imm. 1-imi piumasaqaatit nammineq qinigassat uani pineqassapput.

Najukkami eqqartuussivimmi, pineqartup najugaqarfiani imaluunniit sumiiffiani, suliaq suliarineqassasoq, imm. 2-tut siunnersuutigineqartup aalajangersarpaa. Eqqartuussisoqarfiit suliap suliarineqarfissaasa arlaannaalluunniit atorineqarsinnaanngippat, suliaq pineqartup tigusaaffiani suliarineqarsinnaavoq. Nunatsinni Eqqartuussivimmut innersuussisarneq pillugu eqqartuussisarnermik inatsimmi § 56 taamatuttaaq atuuppoq.

Pineqartoq inatsisinut naapertuuttumik aggersarneqarsimappat, aamma takkutinngitsoorneq inatsisinut naapertuuttumik agginngitsoorneq nalunaarutigineqarsimannginnerata, eqqartuussiviup aalajangiinermik aalajangiisinnaanerani kinguneqarsinnaanera, aggersaanermi takuneqarsinnaappat, suliaq pineqartoq peqanngitsillugu suliarineqassasoq, imm. 3-tut siunnersuutigineqartup aalajangersarpaa.

Pineqartoq suliap taanna najuutsinnagu suliarineqarnissaa akuersissutigisimappagu, pineqartup najuunnissaa pisariaqassanngilaq.

Pineqartoq tunniussinissaq pillugu politiinit killisiorneqarsimappat imaluunniit tamanna pillugu politiinut oqaaseqarnissaniminik naaggaarsimappat, aamma killisiuineramik nalunaarusiaq eqqartuussiviup suliamik suliarinninnerani ilaapput, pineqartup najuunnissaa assersuutigalugu aallaaviatigut aamma pisariaqarnaviannngilaq.

Aalajangersakkami imm. 6 malillugu, pineqartoq eqqartuussinerup nalaani illersuisumit sinniisoqartussaassaaq, aamma eqqartuussiviup aalajangiinera pineqartillugu aalajangeqqitassanngortitsinissamut periarfissaqassaaq.

Tunniussinissaq itigartinneqassasoq unnerluussisussaataasut innersuussuteqartillugit, imaluunniit inatsisissatut siunnersuummi § 36 malillugu inuk tunniunneqartussatut piumasarineqartoq, tunniussinissaq akueriniarlugu nalunaaruteqarsimappat, eqqartuussiviup eqqartuussinertaqanngitsumik suliat suliarsinnaagai, imm. 4-mi oqaaseqatigiittut siullertut siunnersuutigineqartup aalajangersarpaa.

Inatsisissatut siunnersuummi § 32, imm. 4 malillugu politiit erseqqinnerusumik misissuiteqqaarnagit tunniussinissap itigartitsissutigineqarnissaa pillugu innersuusutitalimmik suliaq eqqartuussivimmut saqqummiunneqarpat, pineqartumut illersuisumik ivertitsisoqartussaassanngilaq. Inatsisissatut siunnersuummi § 34 malillugu, politiit erseqqinnerusumik misissuinerannut atatillugu pineqartumut illersuisoq ivertinneqareersimappat, suliap eqqartuussivimmut saqqummiunneqarsimanera pillugu innersuussinerup assilillugu sanneqarneratigut illersuisoq ilisimatinneqartussaassaaq.

Qaqutigorluinnaq pisumik, eqqartuussineq suliap suliarineqarnissaanut pisariaqartinneqartoq, eqqartuussivik aalajangiinngippat, unnerluussisussaataasut tunniussinissap itigartinneqarnissaa innersuussutigippassuk, suliaq pillugu eqqartuussisoqarnissaanut tunngavissaqarnaviannngilaq. Unnerluussisuussatitaasut tunniunneqarnissap itigartitsissutigineqarnissaa pillugu innersuussinerata malinneqarnissaanut taarsiullugu eqqartuussivik pineqartoq tunniunneqassasoq aalajangiippat, eqqartuussinerup ingerlanneqarnissaa pisariaqartinneqartussaavoq. Eqqartuussivik aalajangiinermik aalajangiitinnani, erseqqinnerusumik misissuinissamik politiit aallartitseqqullugit noqqaavigissagai naatsorsuutigineqarpoq.

Tunniunneqarnissamut pineqartoq akuersissuteqassappat, naak unnerluussisussaataasut tunniussinissap itigartitsissutigineqarnissaanik innersuussuteqaraluartut, tamanna immini eqqartuussinerup ingerlanneqarnissaanut tunngavilersuutaassanngilaq, tassami tunniussinissamut piumasaqaatit naammassineqarsimasussaapput. Taamaammat

inatsisissatut siunnersuummi §§ 2, 3, 5, 6 aamma 23-miit 26 ilanngullugu aalajangersakkat malillugit pinngitsuugassaannngitsumik itigartitsinissamut pissutissaqarpat, tunniussineq pisinnaassanngilaq.

Inuk tunniunneqarnissamut qinnutigineqartoq, eqqartuussinermi tunniussinissamut akuersissuteqarnerminik nalunaaruteqarsinnaasoq, inatsisissatut siunnersuummi § 36-ip malitsigaa. Pisumi tassani inuk parnaaruseqqussut imaluunniit tunniussinissamik noqqaassut tunngavigalugu tigummigallagaanissaq pillugu eqqartuussivimmut saqqummiunneqarsimasoq aamma eqqartuussinerup nalaani tunniunneqarnissamut akuersissuteqartoq, tunniussinissaq pillugu aalajangiinermik aalajangiisoqartinnagu, aallaaviatigut paasissutissat erseqqinnerusut pissarsiarineqarnissaannut suli piffissaq immikkoortinneqartariaqassaq, taammaammallu inatsit tunngaviusoq naapertorlugu killisiuinerup nalaani tunniussinissaq pillugu eqqartuussivik qaqutiguinnaq aalajangiisinnaassaaq.

Assigisaanik inuk, tunniunneqarnissamut qinnutigineqartoq, § 36 malillugu tunniussinissamut akuersissuteqarnerminik nalunaaruteqarsimappat, suliap sularineqarnissaa siunertaralugu eqqartuussinerup ingerlanneqarnissaa pisariaqartinneqassanngilaq.

§ 41 malillugu suli eqqartuussisutigoortumik sulissutigititsinissamut imaluunniit pineqaatissiissutit naammassineqarnissaannut akuersissuteqarnissaq pillugit noqqaassutit sularineqarnerannut tamanna aamma atuuttoq, imm. 4-mi oqaaseqatigiit aappaattut siunnersuutigineqartup aalajangersarpaa.

§ 34 malillugu inatsisissatut siunnersuummi § 41, imm. 1, 3-mi oqaaseqatigiit pingajuat malillugu illersuisoq ivertinneqartoq, noqqaassutip assilillugu sanaqqinneqarneranik pissasoq aamma eqqartuussivimmut oqaaseqaatiminik allakkatigut saqqummiussinissamik periarfissinneqassasoq naatsorsuutigineqarpoq.

Tunniussinissaq pillugu aalajangiinissamut paasissutissat pigineqartut naammanngitsut, eqqartuussivik isumaqarpat, piffissaliussap, eqqartuussiviup aalajangigaata, iluani

paasissutissat ilassutaasussat pisariaqartinneqartunut tiguneqarnissaat pillugit eqqartuussivik noqqaassuteqarsinnaasoq, imm. 5-itut siunnersuutigineqartup aalajangersarpaa.

Paasissutissat ilassutaasut pissarsiarineqarnissaat pillugit eqqartuussiviup unnerluussisussaataitaasut noqqaavigissagaat, naatsorsuutigineqarpoq. Nunat Avannarliit avataannut tunniussinissaq pillugu suliani qitiusumik oqartussaasoq (Rigsadvokati) tassaajumaarpoq, naalagaaffimmut noqqaassuteqartumut allaffigeqatigiinnermik suliaqartoq, tamatumalu peqatigisaanik Nunat Avannarliit pineqartillugit Kalaallit Nunaata Politiivini unnerluussisussaataitaasut taakkuussapput taamaaliortussat.

Imm. 1 malillugu eqqartuussiviup aalajangiinera aalajangiinikkut pissasoq, imm. 6-itut siunnersuutigineqartup aalajangersarpaa. Nunatta eqqartuussisuuneqarfianut aalajangeqqitassanngortitsineq piffissaliussap ullunik 3-nik sivilutisup iluani pisinnaavoq. Eqqartuussisarnermik inatsimmi § 542 taamatuttaaq atuutissaaq, taamaattoq imaalillugu, imm. 2-mi oqaaseqatigiit aappaanni piffissaliussaq ullut 3-suussallutik.

Tunniunneqartussamit aalajangeqqitassanngortitsinermut aamma unnerluussisussaataitaasunit aalajangeqqitassanngortitsinermut tamanna atuutissaaq.

Akuusup, aalajangeqqitassanngortitsisup, pissutsimik aalajangeqqitassanngortitsinerup ikorfartuutaanik, piffissaliussap qaangiunnerata kingorna aatsaat ilisimasaqalersimalluni ilimanarsisippagu, imaluunniit piffissaliussamik qaangiineq pissutsinik, pineqartumut pisuutitsissutigineqarsinnaanngitsunik aammattaaq pissuteqarpat, piffissaliussap qaangiunnerata kingorna aalajangeqqitassanngortitsineq aallartinneqarsimasooq Nunatta Eqqartuussisuuneqarfiata akuerisinnaagaa, eqqartuussisarnermik inatsimmi § 542-imut innersuussinerup kingunerissavaa. Aalajangeqqitassanngortitsinermut pissutaasinnaasoq pillugu aalajangeqqitassanngortitsisup ilisimasaqalersimanerata kingorna, imaluunniit pissutsit piffissaliussap qaangerneqarneranik kinguneqartut, atuukkunnaarnerisa kingorna, ullut 3 qaangiunneranni aalajangeqqitassanngortitsineq aallartinneqartussaassaaq.

Inatsisissatut siunnersuummi § 38, imm. 1 malillugu tamanna pillugu eqqartuussivik inaarutaasumik aalajangiitinnagu, tunniussineq pisinnaasussaannigilaq.

Aalajangeqqitassanngortitsinermut eqqartuussisarnermik inatsimmi § 574-imi malittarisassat atuutissapput. Taamaalilluni oqaasiinaat atorlugit isumaqatigiinniarnaq taamaallaat qaqutiguinnaq pisinnaassaaq.

Aammattaaq inatsisissatut siunnersuummut nalinginnaasumik oqaaseqaatini imm. 3.6.7 innersuussutigineqarpoq.

§ 36-imut

Nunanut pingajuusunut tunniussinissamut akuersissuteqaqqaarnissaq pillugu nunanut allanut tunniussinermut inatsit malittarisassamik imaqanngilaq.

Nunani Avannarlerni nunanut allanut tunniussinermut inatsimmi § 13, imm. 1 malillugu, taamaattoq inuk, tunniunneqartussatut qinnutigineqartoq, eqqartuussinermut tunniussinissamut akuersisummik nalunaaruteqarpat, aamma tunniussinissamut piumasagaatit naammassineqarsimanersut nalornissutigineqarpata, tunniussineq nalinginnaasumik politiinit aallartinneqarsinnaavoq.

Nunani Avannarlerni nunanut allanut tunniussinermut inatsimmi § 13, imm. 2 malillugu, tunniussineq pissanersoq pillugu apeqqut, aammattaaq inatsiseqarnermut ministerimut saqqummiunneqassaaq.

Inuk, tunniunneqartussatut qinnutigineqartoq, eqqartuussinermi tunniunneqarnissamut akuersissuteqarsinnaasoq, § 36-itut siunnersuutigineqartup aalajangersarpaa. Tunniunneqarnissamut pinerluttuliornermik iliuutsinit pissutaasunit allaanerusunit, tunniunneqarnissaq sioqqullugu pinerluutigineqarsimasunik, akisussaatinneqarnissamut aamma nunamut avannarlermut pingajuusumut, Den Europæiske Unionimi naalagaaffimmut ilaasortaasumut imaluunniit Nunat Avannarliit aamma Den Europæiske Unionip avataani naalagaaffimmut, ingerlateqqinneqarluni tunniunneqarnissaq pineqartup aammattaaq eqqartuussinermi akueralugu nalunaarutigisinnaavaa. Aalajangersagaq manna malillugu akuersissuteqarnerup malitsigisai pillugit eqqartuussiviup pineqartoq ilitersuutissavaa.

Tunniussinissamut piumasaqaatit aammattaaq naammassineqarsimassapput. Taamaammat naak pineqartup tunniunneqarnissaq akuersissutigisimagaluaraa, inatsisissatut siunnersuummi §§ 2, 3, 5, 6 aamma 23-imiit 26 ilanngullugu aalajangersakkat malillugit, pinngitsuugassaannngitsumik itigartitsinissamik pissutissaqarpat, tunniussineq pisinnaanaviannngilaq.

Taamaattoqassappat tulliusumik pineqartup tunniussinissamik akuersissumminik utertitsinerata, suliap aallarteqqinneqarnissaa kingunerinaviannngilaa. Inatsimmik unioqqutitsinermut, pineqartup Kalaallit Nunaannit tunniunneqannginnermini tunniunneqaatissaanut, inatsisinik unioqqutitsinernut allanut eqqartuussisutigoortumi sulissutigititsinissamut aamma ingerlateqqinneqarluni tunniunniussinissamut akuersissutigisimasani kisianni pineqartup utertippagu, naalagaaffik noqqaassuteqarsimasoq tamanna pillugu ilisimatinneqartussaassaaq.

Aammattaaq inatsisissatut siunnersuummut nalinginnaasumik oqaaseqaatini imm. 3.6.8 innersuussutigineqarpoq.

§ 37-imut

Nunanut allanut tunniussinermut inatsit aamma nunani avannarlerni nunanut allanut tunniussinissamut inatsit Inatsiseqarnermut ministereqarfiup aalajangiinissaanut piffissaliussamik imaqaanngillat.

Inatsisissatut siunnersuummi § 35 malillugu eqqartuussiviup aalajangiinera piaarnerpaamik aamma, inuup tunniunneqartussatut qinnutigineqartup, nunanut avannarlernut tunniunneqarnissaq pillugu akuersissummik nalunaaruteqarnerata kingorna ajornanngippat ullut 3 qaangiutsinnagit, aamma Den Europæiske Unionimi naalagaaffinnut ilaasortaasunut tunniunneqarnissaq pillugu suliani inuup tunniunneqartussatut qinnutigineqartup akuersissummik nalunaaruteqarnerata kingorna ullut 10 qaangiutsinnagit nalunaarutigineqassasoq, imm. 1-itut siunnersuutigineqartup aalajangersarpaa.

Pisuni allani eqqartuussiviup aalajangiinera ajornanngippat tulliuttuni piffissaliussat iluanni nalunaarutigineqassasoq, imm. 2-tut siunnersuutigineqartup aalajangersarpaa:

1) nunanut avannarlernut tunniussinissaq pillugu suliani pineqartup Kalaallit Nunaanni tigusaanerata kingorna ullut 30.

2) Den Europæiske Unionimi naalagaaffinnut ilaasortaasunut tunniunnissiniussaq pillugu suliani pineqartup Kalaallit Nunaanni tigusaanerata kingorna ullut 60.

Inatsisissatut siunnersuummi § 35 malillugu eqqartuussiviup aalajangiinera piarnerpaamik nalunaarutigineqassasoq, aamma Nunat Avannarliit aamma Den Europæiske Unionip avataani naalagaaffinnut tunniussinissaq pillugu suliat ilaatinneqassasut, inatsisissatut siunnersuummi § 37, imm. 1-imi oqaaseqatigiinni siullerni pineqartup siulliup aalajangerpaa.

Tunniussinissamik suliani taakkunani sukkasuumik sulianik suliarinninneq ilaatigut aamma inuup, tunniunneqartussatut kissaatigineqartup, Kalaallit Nunaanni suliap suliarineqarnerani pisariaqanngitsumik sivisuumik tigummigallagaannginnissaa, kingunerissavaa.

Naalagaaffinnut taakkununga, nunani avannarlermisut aamma Den Europæiske Unionimi naalagaaffinni ilaasortaasutut assigusumik piffissaliussamik erseqqissumik aalajangersagaqanngilaq, taamaammallu nunamut avannarlermut allamut imaluunniit Den Europæiske Unionimi naalagaaffimmut ilaasortaasumut, taakkunani paasissutissat tamarmik parnaaruseqqussummi imminni takuneqarsinnaanerat naatsorsuutigineqarluni, tunniussinissamut ingerlatsinermit piuminarsakkamit allaanerusumik suliap aalajangiiffigineqarnissaanut atugassanik paasissutissanik ilassutaasunik pissarsiniarnissap pisariaqartinneqarsinnaanera naatsorsuutigisariaqarmat.

Aammattaaq inatsisissatut siunnersuummut nalinginnaasumik oqaaseqaatini imm. 3.6.9 innersuussutigineqarpoq.

§ 38-imut

Tunniussineq pillugu aalajangiineq eqqartuussivimmut saqqummiunneqassanngippat, nunanut allanut tunniussinermut inatsimmi § 17, imm. 2 malillugu tunniussineq piaarnerpaamik naammassineqassaaq. Pineqartup eqqartuussivimmi misiliinissaq

taamaatissimanngippagu, taamaattoq piffissaliussap, nunanut allanut tunniussinermut inatsimmi § 16, imm. 2 malillugu inatsiseqarnermut ministerimut, nunanut allanut tunniussinermut inatsimmi § 17, imm. 1-imi oqaaseqatigiit siulliit malillugit, aalajangigassanngorlugu saqqummiussiffissamut piffissaliussap atuuttup ullunik 3-nik sivilissuseqartup naannginnerani, tunniussineq pisinnaanngilaq.

Tunniussinerup naammassineqarnissaa qulakkeerniarlugu, nunanut allanut tunniussinermut inatsimmi § 17, imm. 3 malillugu pineqartoq eqqartuussisarnermik inatsimmi malittarisassat malillugit tigusarineqassaaq aamma paarigallagassanngortinneqassaaq. Taamaattoq tunniussineq, tunniussinissaq pillugu aalajangiinerup kingorna ullut 30 tikitsinnagit naammassineqarsinnaasimanngippat, tigummigallagaaneq atorunnaarsinneqassaaq. Pineqartup eqqartuussivimmi misiliinissaq taamaatissimappagu, eqqartuussivimmi misiliinissamut noqqaassuteqarnissamut piffissaliussaq ullunik 3-nik sivilissusilik naasimappat, imaluunniit tunniussinissaq pillugu inaarutaasumik eqqartuussivik aalajangiisimappat, tamanna pisinnaavoq. Pisuni immikkut ittuni taamaattoq tigummigallagaanermut piffissaliussaq eqqartuussiviup sivilissorsinnaavaa.

Tunniussinissaq pillugu aalajangiinermik aalajangiisoqarpat, Nunat Avannarliit nunanut allanut tunniussinermut inatsisaanni § 14-imi oqaaseqatigiit siulliit malillugit, taanna piaarnerpaamik aallartinneqassaaq.

Iliuutsit, tunniussinissamik qinnuteqaammut tunngaviusut assigisaat, qallunaat inatsiseqartitsinerat malillugu akiliisitsissummit qaffasinnersumik pilaatissiissutaasinnaappata, tunniussinissap naammassineqarnissaa siunertarlugu eqqartuussisarnermik inatsimmi inatsisilerinermut tunngasumik aqqutit kapitalini 71-imi aamma 72-imi imaritinneqartut atorneqarsinnaapput. Taamaattoq Nunat Avannarliit nunanut allanut tunniussinermut inatsisaanni § 14-imi oqaaseqatigiit aappaat aamma pingajuat malillugit pineqartoq tamatigut nalunaaquuttat akunneri 24-it tikillugit tigusareqqaneqarsinnaavoq.

Nunanut allanut tunniussinermut inatsimmi § 23 malillugu, Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsisip malitsigisaanik nikingassutitaqarlutik, aalajangersakkat

Kalaallit Nunaannut atuummata, maluginiarneqassaaq. Inatsimmi qallunaat inatsisaannut innersuussinerit Kalaallit Nunaanni inatsisinut innersuussinertut paasineqassasut, aamma nunanut allanut tunniussinermut inatsisip isumasiorneqarneranut atatillugu, qallunaat inatsisissaat eqqarsaatiginagit Kalaallit Nunaanni inatsisit eqqarsaatigineqassasut, tamatuma ilaatigut kinguneraa.

Tamanna pillugu eqqartuussivik inaarutaasumik aalajangiitinnagu, tunniussineq pisinnaanngitsoq, imm. 1-itut siunnersuutigineqartup aalajangersarpaa.

Piffissaliussat, sapinngisamik tunniussinerup naammassiffissai, pisuni tamani piffissamit, tassani tunniussinissaq pillugu eqqartuussiviup inaarutaasumik aalajangiineranit, naatsorsorneqassasut, taamaalilluni siunnersuutigineqarpoq. Aalajangeqqitassanngortitsinissamut piffissaliussap naaneranit, imaluunniit, aalajangeqqitassanngortitsineq pisimappat, aalajangeqqitaassanngortitsinermik suliap naammassineranit, tamanna pissaaq.

Tamanna pillugu eqqartuussiviup inaarutaasumik aalajangiinerata kingorna, tunniussineq piaarnerpaamik naammassineqassasoq, aamma ajornanngippat piffissaliussat tulluuttut iluanni, imm. 2-tut siunnersuutigineqartup aalajangersarpaa:

- 1) Nunanut Avannarlernut tunniussinissaq pillugu suliani ullut 5.
- 2) Den Europæiske Unionimi naalagaaffinnut ilaasortaasunut tunniussuinissaq pillugu suliani ullut 10.
- 3) Naalagaaffinnut Nunat Avannarliit aamma Europæiske Unionip avataaniittunut tunniussuinissaq pillugu suliani ullut 30.

Piffissap taaneqartup kingorna, Naalagaaffinnut Nunat Avannarliit aamma Europæiske Unionip avataaniittunut tunniussuinissaq sapinngisamik ullut 30 qaangiutsinnagit naammassineqarsimassasoq, nutaatut siunnersuutigineqarpoq.

Naalagaaffimmi noqqaassuteqartumi oqartussaasut isumaqagiissuteqarfigineqarnerat malillugu, politeeqarfik tassaassaaq tunniussinerup naammassineqarneranik suliaqartussaq.

Piffissaliussaq eqqorneqarsinnaanngippat, naalagaaffimmi noqqaassuteqartumi oqartussaasut attuumassuteqartut politeeqarfiup nalunaarfigissavai, kiisalu tunniussinissamut ullormik nutaamik isumaqatigiissuteqassalluni.

Naalagaaffimmut Den Europæiske Union-imi ilaasortaasumut tunniussinissaq pillugu suliani, tunniussineq ullup isumaqatigiissutigineqartup nutaap kingorna kingusinnerpaamik ullut 10 qaangiutsinnagit pisussaassaaq.

Nunami Avannarlermi tunniussinissaq pillugu suliani tunniussinissaq piaarnerpaamik pisussaassaaq.

Tunnissussinissap naammassineqarnissaata qulakkeerniarlugu, tigusarinninneq aamma tigummigallagassanngortitsineq pillugit eqqartuussisarnermik inatsimmi kapitali 35-imi inatsisilerinermut tunngasumik aqcutit taaneqartut atorneqarsinnaapput. Tigummigallagassanngortitsineq, aalajangersagaq taanna malillugu pisimasoq, tunniussineq imm. 2-mi piffissaliussap naannginnerani pisimanngippat, atorunnaarsinneqassaaq. Pisuni immikkut ittuni eqqartuussiviup taamaattoq piffissaliussaq taanna sivitsorsinnaavaa.

Pissutsigineqartut, nunanut pisuutissutigineqarsinnaanngitsut pissutigalugit, piffissaliussap iluani tunniussinerup naammassineqarsinnaanera ajornartissimappassuk, piffissaliussaq aallaaviatigut sivitsorneqartussaasussaassaaq.

Aammattaaq inatsisissatut siunnersuummut nalinginnaasumik oqaaseqaatini imm. 3.6.10 innersuussutigineqarpoq.

§ 39-imut

Pisuni immikkut ittuni, ingammik pineqartup ukiua, peqqissusaa imaluunniit inuttut pissutsit allat eqqarsaatigalugit, tunniussineq ikiuiniarnermi eqqarsaatigisassanut akerliussasoq isumaqarfigineqassappat, tunniussineq pissanngitsoq, nunanut allanut tunniussinermut inatsimmi atuuttumi § 7-ip malitsigaa.

Nunani Avannarlerni nunanut allanut tunniussinissamut inatsit aalajangersakkap assigissaanik imaqanngilaq.

Ikiuniarnermi pissutsit pissutissaqarluartitsisut pissutigalugit, assersuutigalugu ujaarineqartup inuunera imaluunniit peqqissusaa taassuma erseqqissumik navianartorsiortissagaa pingaarutilimmik pissutissaqarpat, tunniussinissaq qaqutigunnaq utaqqiisaagallartumik kinguartinneqarsinnaasoq, imm. 1-imi siunnersuutigineqarpoq. Pissutsit taakku atuukkunnaarpata, tunniussineq naammassineqassaaq.

Ilaatigut pisuni, inuk, tunniunneqarnissamik qinnutigineqartoq, napparsimappat, aamma tunniussineq pineqartup peqqissusaanut navianartorsiortitsinissamik kinguneqassappat, kinguartitsinissaq eqqarsaatigineqarsinnaavoq.

Kalaallit Nunaannit tunniussinissat pillugit sulianik suliarinnittarneq pillugu kapitali 6-imi aalajangersagaq inatsisissatut siunnersuutikkut tamatuma peqatigisaanik inissinneqassaaq aamma taamaalilluni naalagaaffinnut Nunat Avannarliit avataaniittunut tunniussinermi atuutissalluni.

Ikiuniarnermi eqqarsaatigisassanut akerliusussaanera innersuussutigalugu, naalagaaffinnut Nunat Avannarliit aamma Den Europæiske Union avataaniittunut tunniussinissap itigartitsissutigineqarnissaa siunissami periarfissaassanngitsoq, tamatuma kingunerissavaa. Tassunga taarsiullugu tunniussineq kinguartinneqartussassaaq.

Pisuni, taakkunani tunniussineq Kalaallit Nunaata Nunat tamat akornanni pisussaaffiitut akerliussanani, aalajangersagaq taamaallaat atorneqassammat, tassami tunniussineq inatsisissatut siunnersuummi § 6 malillugu pisuni taakkunani pisinnaanngimmat, maluginiarneqassaaq.

Aammattaaq inatsisissatut siunnersuummi § 7 innersuussutigineqarpoq, tamatumalu kingorna inummik, qallunaatut innuttaassuseqartumik imaluunniit Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqartumik, eqqartuussisutigoortitsinissamut tunniussinermi, eqqartuussutip naammassineqassaguni naammassineqarnissaanut inissiisarfimmi inissinneqarnissaa imaluunniit allatut nammineersinnaajunnaarsinneqarnissaanik pineqaatissiinissaq siunertaralugu pineqartup Kalaallit Nunaannut nuunneqarnissanik piumasagaatit piumasagaatigineqarsinnaapput, soorlu aamma inummik, qallunaatut

innuttaassuseqartumik imaluunniit Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqartumik, tassunga taarsiullugu nammineersinnaajunnaarsitsinermik pineqaatissiineq Kalaallit Nunaanni naammassineqarsinnaappat, pineqaatissiinissamik naammassinninnissamut tunniussinissaq itigartinneqarsinnaasoq.

Pisuni taakkunani pissutsit peqqissutsimut tunngasut, eqqartuussutip naammassineqassaguni naammassineqarnissaanut inissiisarfimmi inissinneqarnissaa imaluunniit allatut nammineersinnaajunnaarsinneqarnissaanik pineqaatissiinissaq siunertaralugu Kalaallit Nunaannut nuunneqarnissaanut pissutissaqalersitsisinnaapput, imaluunniit pineqaatissiineq tassunga taarsiullugu Kalaallit Nunaanni naammassineqarsinnaappat, pineqaatissiinissap naammassineqarnissaannut tunniussinissaq itigartinneqassaaq.

Tunniussinissap kinguartinneqarneranut piumasaqaatit suli atuunnersut, unnerluussisussaataasut malinnaavigissagaat, naatsorsuutigineqarpoq. Kinguartitsinermut piumasaqaatit atuukkunnaartut, unnerluussisussaataasut naliliippata, tunniussinissap naammassineqarneqarnissaa siunertaralugu, suliaq eqqartuussivimmut saqqummiunneqassaaq.

Inuk, tunniunneqarnissamik piumasaqaatigineqartoq, Kalaallit Nunaanni eqqartuussisutigoortinneqassasoq, imaluunniit pineqartumut inissiisarfimmi inissinneqarnissamik eqqartuussut Kalaallit Nunaanni atussappagu, tunniussinissaq utaqqiisaagallartumik kinguartinneqassasoq, eqqartuussiviup aalajangersinnaagaa, imm. 2-mi aammattaaq siunnersuutigineqarpoq.

Tunniussinissamut piumasaqaatit allakkut naammassineqarpata, kisianni inuk, tunniunneqarnissamik piumasaqaatigineqartoq, aammattaaq Kalaallit Nunaanni eqqartuussisutigoortinneqartussaappat, pineqartup utaqqiisaagallartumik tunniunneqarnissaa naleqquttuunngippat, tunniussineq aallaaviatigut kinguartinneqartussaassaaq

Aammattaaq § 8, imm. 4-imut, tassungalu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

Tunniussinissamut piumasaqaatit naammassineqarsimappata, kisianni inuk, tunniunneqaqqullugu qinnutigineqartoq, inissiisarfimmi inissinneqarnissamik

eqqartuussummi pillaatissinneq Kalaallit Nunaanni atorpagu, utaqqiisaagallartumik pineqartup tunniunneqarnissaa naleqquttut isigineqanngippat, tunniussineq kinguartinneqarsinnaassaaq.

Suliani, pineqartoq Kalaallit Nunaanni inissiisarfimmi inissineqarnissamik pillaatissiisummik atuitillugu, pineqartup utaqqiisaagallartumik tunniunneqarnissaa aallaaviussaaq. Pisuni, peqartoq ilungersunartumik inummut navianaatilimmik pinerluttuliorneq imaluunniit assigisaaa pillugu eqqartuussineqarsimalluni, aamma pineqartup utaqqiisaagallartumik tunniunneqarnerminut atatillugu qimaanissaanut immikkut ittumik navianaateqartoq nalilerneqarpat, taamaattoq tunniunneqarnissaa pineqartup iperagaanissaanut utaqqissinneqassannginnersoq, piviusumik naliliinermik tunngaveqassaaq.

Kalaallit Nunaanni eqqartuussutaasumi pineqaatissinneqarnissap naammassineqarnissaata ingerlateqqinnissaanut pineqartup nunamut allamut nuunneqarnissaanut inatsisigut tunngavik atappat, taamaattoq inatsisissatut siunnersuummi § 39, imm. 2 malillugu, tamanna pillugu aalajangiisoqarnissaata tungaanut, tunniussineq kinguartinneqartussaassaaq. Anisinneqartussatut eqqartuunneqartup, nunami allami pineqaatissinneqarnerup naammassineqarnissaata ingerlateqqinneqarnissaanut nuussinissamut piumasaqaatinik naammassinnittoq, utaqqiisaagallartumik tunnuinneqarnerup kingorna, Kalaallit Nunaannut uterteqqinneqarnissaata ingalassimaneqarnissaa siunertaralugu tamanna pissaaq.

Nuna noqqaassuteqartoq tamatuma peqatigisaanik nunaappat, inuup nuutsivissaa, tamanna sioqqullugu nuussinissamik aalajangiinerup aalajangerneqannginnerani, tunniussineq taamaattoq tamanna pillugu aalajangersakkamut naapertuuttumik naammassineqarsinnaassaaq. Pisuni taamaattuni nuussinissamik suliaq, pineqartoq utaqqiisaagallartumik tunniunneqarnerani, suliarineqarsinnaassaaq.

§ 8, imm. 1-imut aamma 2-mut, taakkunungalugu oqaaseqaatinut innersuussisoqarpoq.

Aammattaaq inatsisissatut siunnersuummut nalinginnaasumik oqaaseqaatini imm. 3.6.11 innersuussutigineqarpoq.

§ 40-imut

Tunniussinermut atatillugu, pequtit, suliap nalaani arsaarinnissutaasut imaluunniit tigullugit paarineqartut, inuup pingajuusutut pisinnaatitaaffeqaruni pisinnaatitaaffii nangaassutigalugit, oqartussaasumut tunniussinissaq pillugu noqqaassuteqartumut, tunniunneqassasut, inatsiseqarnermut ministerip aalajangersinnaagaa, nunanut allanut tunniussinermut inatsimmi § 18-ip malitsigaa.

Tunniussinissaq pillugu aalajangiinermut atatillugu, pequtit, suliap nalaani arsaarinnissutaasut imaluunniit tigullugit paarineqartut, inuup pingajuusutut pisinnaatitaaffeqaruni pisinnaatitaaffii nangaassutigalugit, oqartussaasumut tunniussinissaq pillugu noqqaassuteqartumut, tunniunneqassasut, Nunat Avannarliit nunanut allanut tunniussinermut inatsisaanni § 15-imi taamatuttaaq takuneqarsinnaavoq.

Pequtit, suliap nalaani arsaarinnissutigineqarsimasut, oqartussaasoq taanna tamanna pillugu noqqaassuteqarpat, aamma pequt uppersaaitut atorineqarsinnaappat imaluunniit inatsimmik unioqqutitsinermut attuumassuteqarpat, inuup pingajuusutut pisinnaatitaaffeqaruni pisinnaatitaaffii nangaassutigalugit, oqartussaasumut tassunga tamanna pillugu noqqaassuteqarsimasumut tunniunneqassasut, eqqartuussiviup aalajangissagaa, § 40-tut siunnersuutigineqartup malitsigaa.

Pequtit pineqartut tunniunneqarnerat pinngitsuugassaassanngilaq, aamma naalagaaffiup pequtit pineqartut tunniunneqarnissaannik noqqaassuteqartup noqqaassuteqarsimanissaa aamma pequtit uppersaaitut atorineqassasut imaluunniit inatsimmik unioqqutitsinermut attuumassuteqarnissaat nuussinermi piumasaqaatigineqassapput.

Inuup pineqartup tunniunneqarnissaa pillugu aalajangiinermik aalajangiisoqarsimanissaanik, pequtit tunniussinissamut piumasaqaataavoq. Tunniussinissamik aalajangiinerup naammassineqarsinnaannginnera apeqqutaatinnagu, pequtit tunniunneqartussaasussaapput, pissutigalugu pineqartoq tulliusumik toqusimammat imaluunniit qimaasimammat.

Inuup pineqartup tunniunneqarnissaa pillugu apeqqutit suliarineqarnerata peqatigisaanik pequtit tunniunneqarnissaannut apeqqut sapinngisaq tamaat suliarineqartussaasasoq naatsorsuutigineqarpoq.

Aalajangersagassatut siunnersuutigineqartoq malillugu pequt, naalagaaffimmut allamut tunniunneqartussaq, kisianni pequtip kingusinnerusukkut utertillugu tunniunneqarnissaa piumasagaatigalugu tigummigallarneqarsinnaavoq imaluunniit tunniunneqarsinnaavoq. Pequtinut inuup pingajuusup pisinnaatitaaffeqaruni pisinnaatitaaffii, naalagaaffimmut ilaasortaasumut allamut tunniunneqartussat, piginnaarneqassapput.

Aammattaaq inatsisissatut siunnersuummut nalinginnaasumik oqaaseqaatini imm. 3.6.12 innersuussutigineqarpoq.

§ 41-imut

Inuk, tunniunneqarsimasoq, noqqaassuteqarnerup kingorna, inuup tunniunneqarneranut pissutaasumit allaanerusoq pissutigalugu pillaatissiinissamik eqqartuunneqarnissaa imaluunniit pillaatisiaminik naammassinninnissaa imaluunniit nunamut pingajuusumut tunniullugu ingerlateqqinneqarnissaa, nunamut allamut tunniussinermut inatsimmi § 20, imm. 1 malillugu inatsiseqarnermut ministerip noqqaassuteqarnerup kingorna akuersissutigisinnaavaa.

Nunanut allanut tunniussinermut inatsimmi § 23 malillugu, Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsisip malitsigisaanik nikingassutitaqarlutik, aalajangersakkat Kalaallit Nunaannut atuummata, maluginiarneqassaaq. Inatsimmi qallunaat inatsisaannut innersuussinerit Kalaallit Nunaanni inatsisinut innersuussinertut paasineqassasut, aamma nunanut allanut tunniussinermut inatsisip isumasiorneqarneranut atatillugu, qallunaat inatsisaat eqqarsaatiginagit Kalaallit Nunaanni inatsisit eqqarsaatigineqassasut, tamatuma ilaatigut kinguneraa.

Inuk inatsimmi matumani malittarisassat malillugit tunniunneqarsimasoq, eqqartuussivimmi eqqartuussisutigoortinneqassasoq imaluunniit, pineqartup tunniunneqaatigisaanit allaanerusequmut, tunniussineq sioqqullugu pinerluutigineqarsimasumut, nunamut pingajuusumut ingerlateqqillugu tunniunneqassasoq, eqqartuussiviup noqqaassuteqarnerup kingorna akuersissutigisinnaagaa, imm. 1-imu siunnersuutigineqarpoq. Eqqartuussivimmut,

suliarinneqqaarfittut tunniussinissaq pillugu aalajangiisimasumut, unnerluussisussaatisut apeqqut saqqummiutissavaat. Taamatuttaaq § 34 atuutissaaq.

Inatsisissatut siunnersuummi § 35, imm. 3 malillugu eqqartuussinertaqanngitsumik noqqaassut eqqartuussiviup suliarisinnaavaa. Noqqaassutip assilillugu sanaqqinneqarnerani illersuisoq nassinneqassasoq aamma eqqartuussivimmut allakkatigut oqaaseqaateqarnissaminut periarfissaqassasoq naatsorsuutigineqarpoq.

Nunanut allanut tunniussinermut inatsimmi § 20, aalajangigassanik aalangiinissamut piginnaatitsinerup eqqartuussivinnut nuunneqarnerata malitsigisai allannguutigalugit, imm. 1-itut siunnersuutigineqartup ingerlateqqimmagu maluginiarneqassaaq.

Iliuutsimut pineqartumut tunniussineq inatsimmi tassani malittarissat malillugit pisimasinnaappata, akuersissut taamaallaat nalunaarutigineqarsinnaasoq, aammattaaq imm. 2-mi siunnersuutigineqarpoq.

Imm. 2-tut siunnersuutigineqartup, allaaserisap oqaasertaanik aaqqiinertalerlugit, nunanut allanut tunniussinermut inatsimmi § 20, imm. 2 ingerlateqqimmagu maluginiarneqassaaq, tassanili nunanut allanut tunniussinermut inatsimmi § 10 (inatsisissatut siunnersuummi § 29), taamatuttaaq atuuttusnaanera pillugu taasineq pisariaqanngitsutut ilaatinneqanngilaq.

Pineqartoq nunamut avannarlermut tunniunneqarpat, pineqartoq pinerluttuliornernut allanut, tunniussineq sioqqullugu pinerluutigineqarsimasunut, inatsisissatut siunnersuummi § 10, imm. 1, nr. 2 malillugu tunniussissutigineqartumit allaanerusunut, naak iliuutsimut pineqartumut tunniussineq pisimanavianngikkaluartoq, pineqartup akisussaatisaasinnaanerata akuersissutigineqarsinaanerata taamaattoq nalunaarutigineqarsinnaanera, imm. 3-mi naggataagut siunnersuutigineqarpoq.

Nunap noqqaassuteqartup pineqartoq pinerluttuliornernut allanut, tunniussissutigineqartumit allaanerusunut, tunniussineq sioqqullugu pinerluutigineqartunut, naak iliuutsit pineqartup tunniunneqarnissaanik itigartitsissutaasinnaagaluartut, pissutigalugu pineqartumut unnerluussutit taamaatiinnarneqarsimammata, imaluunniit Kalaallit Nunaanni unnerluussummik taamaatinneqarmata, aamma eqqartuussisarnermik inatsisip

aalajangiinerup allanngortinneqarnissaanut piumasagaatai naammassineqanngimmata, taamaalilluni eqqartuussiviup akuerissutigisinnaavaa.

Naak iliuutsit pineqartup tunniunneqarnissaanut itigartitsissutaasinnaagaluartut, pissutigalugu iliuuseq pineqartoq tamarmi ilaannaaluunniit Kalaallit Nunaanni suliarineqarsimammat, aamma iliuuseq Kalaallit Nunaanni inatsisit malillugit pinerluttuliorninngortinneqanngimmat, taamatuttaaq nunap noqqaassuteqartup pineqartup iliuutsinut pinerluttuliornerusunut tunniunneqarnissaq sioqqullugu iliuuserineqartunut, pineqartup akisussaatinneqarnissaa eqqartuussiviup akuersissutigisinnaavaa.

Allaaserisap oqaasertaanik aaqqiilluni, nunanut allanut tunniussinissamut inatsimmi § 20, imm. 3, imm. 3-tut siunnersuutigineqartup ingerlateqqippaa.

Aammattaaq inatsisissatut siunnersuummut nalinginnaasumik oqaaseqaatini imm. 3.6.13 innersuussutigineqarpoq.

§ 42-mut

Tunniussisarneq pillugu inatsimmi § 20, imm. 4, immikkut malittarisassamik saneqqussinissaq pillugu noqqaassutip suut imarissanerai pillugu malittarisassanik aalajangersaavoq, tak. § 20, imm. 1.

Siunnersuutigineqartup § 42-p kingunerivaa, akuerisaanissaq pillugu noqqaassut inatsisissatut siunnersuummi § 41 malillugu paasissutissanik imaqassasoq, inatsisissatut siunnersuummi § 30, imm. 1-imiit 3-mut taaneqartunik.

Taamaalilluni akuserisaanissamut noqqaassut, ujaarineqartup kinaassusaa aamma innuttaassusaa, pinerlunnerup piffissaa aamma sumiiffia, taassuma qanoq issusaa aammalu pillaatissatut aalajangersakkat atorneqarsinnaasut pillugit paasissutissanik imaqassaaq, kiisalu tigusarinninnissaq imaluunniit tigummigallagassanngortitsinissaq pillugu aalajangiisoqarsimanera, imaluunniit eqqartuussaasoqarsimanera pillugit paasissutissanik imaqassalluni.

Aammattaaq eqqartuussivikkut malersueqqinnissamut akuersissummik noqqaaneq, naalagaaffimmi tunniussiffiusimasumi inatsit malillugu iliuutsimut pineqartumut pillaatissamik qanoq ittumik kinguneqarsinnaanera pillugu, paasissutissanik aamma imaqassaaq.

Pineqatissiisummik eqquutsitseqqinnissamut akuersissummik noqqaasoqarpat, noqqaassut pineqatissiisut eqqartuussutigineqarsimasoq imaluunniit eqqartuussivikkut kinguneqartitsineq alla pillugu paasissutissanik imaqassaaq.

Oqaaseqaatigineqarpoq, siunnersuutigineqartup § 42-p, tunniussineq pillugu inatsimmi § 20, imm. 4 ingerlateqqippaa, aaqqissuinikkut allannguutit ilanngullugit.

Tamatuma saniatigut inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaatini nalinginnaasuni immikkoortoq 3.6.13 innersuussutigineqarpoq.

§ 43-mut

1957-imi isumaqatigiisummumut Protokolit ilanngussat pingajuat, suleriaaseq pisariillisagaq malillugu tunniussinissamut periarfissamut immikkut aaqqiinissamik imaqarpoq.

1957-imi isumaqatigiisummumut Protokolit ilanngussat pingajuat sulii Danmarkimit peqataaffigilerneqanngilaq, aamma protokoli ilanngussaq Kalaallit Nunaannut sunniuteqanngilaq.

Protokolit ilanngussat 3.-ata erseqqinnerusumik nassuiaatigineqarnissaanut aamma immikkoortoq 2.1.1. innersuussutigineqarpoq.

Siunnersuutigineqartup § 43-p kingunerivaa, nunanut tunniussinermi, tunniussineq pillugu europami isumaqatigiisummumut protokolit ilanngussat pingajuannut ilanngussimasunut, protokolimi ilanngussami malittarisassat atuupput, tak. inatsimmut uunga ilanngussaq 1, imaassimanngippat Kalaallit Nunaata aamma nunap pineqartup akornanni tunniussineq pillugu malittarisassat ajornartinngikkaat protokolimi ilanngussami malittarisassat qaangerneqarsinnaaneri.

Protokolit ilanngussat pingajuanni malittarisassat - tunniussineq pillugu isumaqatigiissummi malittarisassat assigalugit - Kalaallit Nunaanniit naalagaaffinnut allanut, protokolip ilanngussap suleriaasia pisariillisagaq malillugu tunniussineq pillugu protokolimut ilanngussamut peqataalersimasunut, noqqaassutitut toqqaannartumik atuutissapput.

Protokolit ilanngussat pingajuanni malittarisassat taamaallaat atuutissapput, Kalaallit Nunaata aamma nunap pineqartup akornanni tunniussineq pillugu malittarisassat allat tunniussinissaq periarfissaatinngippassuk.

Taamaaqataanik siunnersuutigineqarpoq protokolit ilanngussat pingajuat tunniussineq pillugu inatsimmut 1-itut ilanngunneqassasoq. Taamaalillutik protokolimi ilanngussami aalajangersakkat inatsisip oqaasertaasa assinginik atuuffeqassapput.

Tamatuma saniatigut inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaatini nalinginnaasuni immikkoortoq 3.6.15 innersuussutigineqarpoq.

§ 44-mut

Paasiniaanermut atatillugu imaluunniit Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermik suliamik ingerlatsinermut atatillugu paasineqarsinnaavoq, pasisaq imaluunniit unnerluutigineqartoq nunami allamiittoq aammalu nammineerluni Kalaallit Nunaannukarusunngitsoq. Taamaattumik pisariaqartinneqarsinnaavoq pineqartup Nunat tamalaat akornanni ujaarineqarnissaa, pineqartup tigummigallarneqarnissaa aamma Kalaallit Nunaannut tunniunneqarnissaa siunertaralugu.

Eqqartuussinikkut aalajangiinissaq siunertaralugu, pineqartup nunami allami kiffaanngissusiiagaanissaanik tunngaveqartoq, unnerluussisussaataasut eqqartuussivimmut noqqaasinnaapput, tigummigallagassanngortitsinissamut piumasaqaatit naammassineqarnissaat pillugu aalajangiinissamik.

Siunnersuutigineqartup § 44-p kingunerivaa, inuup kiffaanngissusiiagaanissaa aamma eqqartuussivikkut malersorneqarnissaa pillugu Kalaallit Nunaannut tunniunneqarnissaa siunertaralugit pineqartup Nunat tamalaat akornanni ujaarineqarnissaa kissaatigineqarpat,

unnerluussisussaataasut pasineqartup tigummigallagassanngortinneqarnissaanut aammalu Nunat tamalaat akornanni tigusarinninnissamut naalakkiuteqarnissamik eqqartuussivimmut noqqaassapput, tak. eqqartuussisarnermik inatsimmi kapitali 35, kingorna unnerluussisussaataasut tunniussinissamut noqqaassummik suliaqarnissaat siunertaralugu.

Eqqartuussivik pasisap illersuisusnaanik toqqaassapput, pasisaq nammineerluni eqqartuussivimmi illersuisuusinnaasumik toqqaasimanngippat, eqqartuussivimmi ataatsimiinnermik pilersitsisumik, aammalu tigummigallagassanngortitsinissamik imaluunniit tamatumunnga taarsiullugu killiliussanik atuuttussanik imaluunniit tigusarinninnerup attatiinnaqarnissaanut noqqaanissamut, tak. eqqartuussisarnermik inatsimmi § 321, imm. 1, nr. 1.

Tigummigallagassanngortitsinissamut noqqaassut eqqartuussisarnermik inatsimmi malittarisassat nalinginnaasut malillugit eqqartuussinermi suliarineqartussaassaaq, tassani pasisaq najuutsinnagu, tak. eqqartuussisarnermik inatsimmi § 362, immikkut imm. 2 aamma 3 illuatungeriisillugit.

Eqqartuussiviup in-absentiamik (tassa pasisaq najuutinngitsoq) tigummigallagassanngortitsinissaq pillugu aalajangiinissaa sioqqullugu, pasisap illersuisua oqaaseqarnissamut periarfissaqassaaq, tak. eqqartuussisarnermik inatsimmi § 362, imm. 1.

Tigummigallagassanngortitsinissaq pillugu aalajangiineq eqqartuussisarnermik inatsimmi malittarisassat nalinginnaasut malillugit aalajangerneqartussaassaaq. Taamaattumik pasisap eqqartuussivimmit tigummigallagassanngortinneqarsinnaanissaanut eqqartuussisarnermik inatsimmi § 359-imi piumasaqaatit naammassineqaaqarsimassapput. Tigummigallagassanngortitsineq piffissarititaasumik aalajangersaavigineqassanngilaq, tak. eqqartuussisarnermik inatsimmi § 362, imm. 1, oqaaseqatigiit 1.

Tigummigallagassanngortitsinissaq imaluunniit killiliussat pillugit aalajangiineqarsimappat, tamatumunnga taarsiullugit atuuttussanik, pasisaq eqqartuussivimmi oqaaseqarnissamut periarfissaqartinneqarsimanani, pasisaq eqqartuussivimmi sassartinneqartussaassaaq, pasisap nunamut maanga pissutereerneraniit imaluunniit pasisap sassartinneqarnissaanut

akornutaasup qaangiunneraniit nalunaaquttap akunneri 24-t qaangiutsinnagit, tak. § 362, imm. 3.

Inuup Kalaallit Nunaannut tunniunneqarnissaanut noqqaassuteqarsinnaaneq pillugu apeqquut Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsisini immikkut aalajangersaavigineqanngilaq.

Taamaalillutik tunniussisaarneq pillugu inatsisip aamma Nunat Avannarliit tunniussisaarneq pillugu inatsisaata suut piumasaqaatigalugit inuup eqqartuussivikkut malersorneqarnissaa pillugu imaluunniit pineqaatissiisummik eqquutsitsinissaq pillugu Kalaallit Nunaannut tunniunneqarsinnaanerani apeqquut aalajangersaaviginngilaat. Aamma Kalaallit Nunaannut tunniussisarnermi suleriaatsit, tassunga ilaatillugit tunniussinissaq pillugu noqqaassutitut piumasaqaatit, tunniussisaarneq pillugu inatsimmi aalajangersaavigineqanngillat.

Taamaalillutik Kalaallit Nunaannut tunniussisarnermut piumasaqaatitut aamma suleriaatsitut Nunat tamalaat akornanni eqqartuussisarnermi tunngaviusut kiisalu nunami tunniussinissamik qinnuteqarfigisami naammassinninnissamut inatsisit apeqquutaassapput, Kalaallit Nunaata aamma nunap pineqartup akornanni tunniussisarnermut apeqquutinik aalajangersaasuusut.

Tamanna tunuliaqutaralugu siunnersuutigineqarpoq, unnerluussisussaataasut siunissami taakuussasut, tunniussinissamut noqqaassummik suliaqarnissaq siunertaralugu tigummigallagassanngortitsinissamik eqqartuussivimmut noqqaassuteqartussat, europami tigusarinninnissamut inassummi paasissutissat assinginik imaqartumik. Tamaalilluni unnerluussisussaataasut tassaassapput, tigummigallagassanngortitsinissamut piumasaqaatit eqquutsinneqarneri pillugit eqqartuussiviup aalajangiinera tunuliaqutaralugu, tunniussinissamut noqqaassummik suliaqartussat.

Eqqartuussiviup misissortussaassavaa, tigummigallagassanngortitsinissamut piumasaqaatit eqquutsinneqarnerisut, aammalu toqqammaviusussat unnerluussisussaataasut tunniussinissamut noqqaassummik suliaqarnerannut.

Tunniussinissamut noqqaassut suliarineqarsinnaassaaq pisunut, Kalaallit Nunaanni inatsisit malillugit parnaarussivimmi inissinneqarnissamut pineqaatissinneqarluni

eqqartuussaannermik imaluunniit allamik sivikinnerpaamik ukiumik 1-imik sivilissuseqartumik kiffaanngissusiiaanikkut pineqaatissiinerup assinganik. Tamatuma europami tigusarinninnissamut inassummik atulersitsinissamut piumasaqaatip assigivaa, tak. europami tigusarinninnissamut inassutit pillugit sinaakkusiinikkut aalajangiussami artikeli 2.

Tamatumunnga atatillugu oqaaseqaatigineqarpoq, pinerluttulerinermi inatsit pillaatissatut sinaakkutinut atasunik pillaatissatut sinaakkutinik imaluunniit suliat pisoqalisarnerinut malittarisassanik imaqanngimmat.

Taamaattumik eqqartuussiviup unnerluussisussaataasut tigummigallagassanngortitsinissamut noqqaassutaat tunuliaqutaralugu aalajangiiffigisussaassaavaa, inatsisinik unioqqutitsineq pineqartoq assersuutigalugu pinerluttulerinermi inatsimmi aalajangersakkami ilaatinneqarnersoq, nalinginnaasumik sivikinnerpaamik ukiumi 1-imi paarnaarussaannermik eqqartuussinikkut pineqaatissiissutaasartunut. Taamaattumik inatsisinik unioqqutitsinerup ingasassusaanik missingersuineq tunngaviussaaq, tassunga ilaatillugit iliuutsit taamaattut akiorneqarnissaannut inuiaqatigiinni soqutigisat.

Tamatumunnga atatillugu nalilersuinermit ilaatinneqarsinnaavoq, eqqartuussisimanerniit assersuutissaqarnersoq, pinerluttoq eqqartuunneqarsimalluni parnaarussivimmi inissinneqartussatut qulaani taaneqartutut sivilissusilimmik, inatsisinik unioqqutitsineq assingusoq pissutigalugu.

Pinerlunnermit pineqartumut pineqaatissiineq suna naatsorsuutigineqarsinnaanersoq nalilersuutaassanngilaq, taamaallaalli aalajangersakkat attuumassuteqartut annertussusaat nalilersuutaassallutik.

Tunniussinissamut noqqaassut aamma, ujaarineqartup kinaassusaa aamma innuttaassusaa pillugit, eqqartuussivimmiit aallaaveqartumik tunniussinissamut noqqaassutit imaluunniit pinngitsaaliinissamik aalajangiinerit allat pillugit, inatsisinik unioqqutitsinerup suussusaa aamma eqqartuussivimmi nassuiaatigineqarnera pillugit, inatsisinik unioqqutitsinerup qanoq pisoqarnerani iliuuserineqarsimanera pillugu paasissutissanik imaqassaaq, tassunga

ilaatillugit piffissaq, sumiiffik aammalu ujaarineqartup tamatumunnga qanoq annertutigisumik peqataasimanera, pillaatissatut sinaakkutigineqartoq imaluunniit assigisaa inatsisinik unioqqutitsinermut pineqartumut aalajangersarneqartoq, aammalu inatsisinik unioqqutitsinerup kingunerisinnaasai allat. Tamakkua paasissutissat europami tigusarinninnissamut inassummi allanneqarsimasut imarisaata assigivaat, tak. europami tigusarinninnissamut inassutit pillugit sinaakkusiinikkut aalajangiussami artikeli 8, imm.1.

Unnerluussisussaataasut eqqartuussivimmi ataatsimiinnissaq sioqqullugu tunniussinissamut noqqaassumut paasissutissanik pigineqartunik sapinngisamik amerlanerpaanik ilanngussissapput. Tamatuma kingorna tunniussinissamut noqqaassut Kalaallit Nunaata Politiivini pisortap atsiussavaa.

Aalajangersagaq atuutissaaq, pasisap sumiissimasinnaanera apeqqutaatinnagu. Taamaalillutik unnerluussisussaataasut eqqartuussivimmut tunniussinissamut noqqaassutip suliarineqarnissaa siunertaralugu tigummigallagassanngortitsinissaq pillugu noqqaassuteqassapput - aammalu piumasagaatit naammassineqarsimappata eqqartuussiviup noqqaassut akuerissavaa - apeqqutaatinnagu pasisaq nunami EU-mut ilaasortaasumiinnersoq imaluunniit naalagaaffimmiinnersoq EU-p avataaniittumi.

Kalaallit Nunaanni oqartussa qarfiit ilisimatinneqarunik, naalagaaffik EU-mut ilaasortaasoq danskisut innuttaassusillip nunamut pingajuusumut (naalagaaffik Nunat Avannarliit aamma Den Europæiske Unionip avataaniittoq) tunniunneqarnissaa pillugu suliamik ingerlatsisoq, aammalu inuup iliuusai tunniussisoqarnissaanut noqqaassuteqartoqarneranut tunngaviliisut pissutigalugit, Kalaallit Nunaata eqqartuussivikkut malersuinissaanut, pinerluttulerinermi inatsimmi §§ 4-miit 8-mut periarfissiippata, unnerluussisussaataasut eqqartuussivik tunniussinissamut noqqaassutip suliarineqarnissaa siunertaralugu tigummigallagassanngortitsinissaq pillugu noqqaassuteqarfigisinnaassavaat, pineqartup Kalaallit Nunaannut tunniunneqarnissaa siunertaralugu.

Taamaalilluni inatsisissatut siunnersuummi § 44 pisuni taamaattuni assinganik atuutissaaq. Taamaliillutik unnerluussisussaataasut pisumi taamaattumi eqqartuussivik noqqaassuteqarfigisussaassavaat, pasisap tigummigallagassanngortinneqarnissaanik

tunniussinissamut noqqaassutip suliarineqarnissaa siunertaralugu, tak. eqqartuussisarnermik inatsimmi kapitali 35.

Eqqarsaatigineqarpoq periarfissaq taamaallaat atorneqartassasoq pisumi, nunamut pingajuusumut noqqaassuteqartumut tunniussinissaq, Kalaallit Nunaata Nunat tamalaat akornanni pisussaaffiitut assortuisutut nalilerneqartillugu, tak. inatsisissatut siunnersuummi § 6.

Tamatuma saniatigut inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaatini nalinginnaasuni immikkoortoq 3.7.3 innersuussutigineqarpoq.

§ 45-mut

Siunnersuutigineqarpoq, aalajangersakkap nutaap, inatsisissatut siunnersuummi § 45-tut ilanngunneqarnissaa, tassani aalajangersarneqarluni, inuup Nunat tamalaat akornanni ujaarineqarsinnaanera Kalaallit Nunaanni parnaarussivimmi inissinneqarnissaanut pineqaatissiissut eqquutsinniarlugu, eqqartuussut inaarutaasoq aamma allanngortinneqarsinnaanngitsoq tunuliaqutaralugu.

Inaarutaasumik allanngortinneqarsinnaanngitsumik eqqartuussineqarpat, imatut paasillugu eqqartuussineq eqquutsinneqarsinnaasoq, Kalaallit Nunaata Politiivini unnerluussusussaataasut tunniussinissamut noqqaassummik suliaqarsinnaapput, pineqartup tigummigallagassanngortinneqarnissaa pillugu isummersimanissaq taamaaqataanik piumasaqaataanani.

Tamatumunnga piumasaqaataassaaq, pineqartup eqqartuussutip nalunaarutigineqarnerani najuussimanissaa imaluunniit kingornatigut eqqartuussummik nalunaaruteqarfigineqarsimanissaa, kiisalu pineqartup suliami malersorneqarnissani pinngitsoortissimagaa, tigummigallagassanngortinneqarsimanermiit imaluunniit parnaarussaasimanermiit qimaanikkut.

Pineqartoq parnaarussaasimamut aggersarneqarnermut takkussimanngippat, aggersaasimaneq pillugu uppernarsaat pigineqassaaq. Pineqartoq nunami allami

najugaqarpat, misissorneqartariaqarpoq, pineqartoq tassani najukkami aggersaassummik nassiussiffiusumi nalunaarsorneqarsimanersoq.

Tunniussinissamut noqqaassut eqqartuussutitut parnaarussivimmi sivikinnerpaamik qaammatini 4-ni inissiiinerusunut suliarineqarsinnaassaaq. Tamanna piumasaqaammut assinguvoq, Nunat tamalaat akornanni tigesarinninnissamut inassummik atulersitsisinnaanermut atuuttumut, tak. europami tigesarinninnissamut inassutit pillugit sinaakkusiinikkut aalajangiussami artikeli 2.

Tamatumunnga atatillugu oqaaseqaatigineqarpoq, pinerluttulerinermi inatsit pillaatissatut sinaakkutitut atasunik pillaatissatut sinaakkutitik imaluunniit suliat pisoqalisarneritut malittarisassanik imaqaanngimmat.

Aalajangersagaq atuutissaaq, pasisap sumiissimasinnaanera apeqqutaatinnagu. Taamaalillutik unnerluussisussaataasut tunniussinissamut noqqaassummik suliaqartussassapput - apeqqutaatinnagu pasisaq nunami EU-mut ilaasortaasumiinnersoq imaluunniit naalagaaffimmiinnersoq EU-p avataaniittumi.

Kiffaanngissusiiaaneq taanna pineqartup eqquutsinngisaa, pineqartumut nunami allami eqquutsinneqarsinnaasoq, eqqartuussineq tunuliaqutaralugu pissaaq. Pineqartup nunami allami kiffaanngissusiagaasimanerani ullut amerlassusaat, ikililerneqartussaassapput parnaarussivimmiinnissamut eqqartuussaanerani, pineqaatissinneqarneq Kalaallit Nunaannut tunniunneqareernermi naammassineqartussaappat, tak. pinerluttulerinermi inatsimmi § 122, imm. 1.

Tamatuma saniatigut inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaatini nalinginnaasuni immikkoortoq 3.7.4 innersuussutigineqarpoq.

§ 46-mut

Pisoqarsinnaavoq, piaartumik Nunat tamalaat akornanni ujaarinninnissamut atulersitsinissaq pisariaqartinneqarluni, aammalu navianaataasinnaalluni pasisap tammarsinnaanera, periutsip nalinginnaasup utaqqineqarnerata nalaani, tak. inatsisissatut siunnersuummi §44.

Siunnersuutigineqartup § 46-p kingunerivaa, tigummigallagassanngortitsinissamut noqqaassutigineqartoq, tak. § 44 qatangiinnartinneqassagaluarpat, eqqartuussiviup aalajangiinissaata utaqqineqarnera pissutigalugu, naalagaaffiup unnerluussisuata aalajangersinnaavaa, pineqartup Nunat tamalaat akornanni ujaarineqarnissaa. Taamaattoqartillugu § 44 malillugu noqqaassut piaartumik aamma kingusinnerpaamik ujaarinninnerup aallartinneqarneraniit nalunaaquttap akunneri 48-t qaangiutsinnagit eqqartuussivimmut tunniunneqassaaq.

Suleriaaseq taanna immikkut iliuuseqarnermi atorneqartartussaassaaq, assersuutigalugu meeqqanik aallarussisoqartillugu imaluunniit pinerluttup annertuumik unioqputitsinermininngaanniit qimaatillugu.

Sumiiffimmi politiit suliaq pillugu aamma pineqartoq pillugu paasissutissaataat tunuliaqutaralugit naalagaaffiup unnerluussisuata nalilersortussaassavaa, tigummigallagassanngortitsinissamut aalajangiinermut piumasaqaatit naammassineqarsimanersut, aammalu pineqartup Kalaallit Nunaanninngaanniit qimaasimasinnaanera ilimagineqarsinnaanersoq.

Naalagaaffiup unnerluussisuata ujaasinerup piaartumik aallartinneqarnissaa akuerippagu aamma tigummigallagassanngortitsinissamut aalajangiineqanngikkaluartoq, ujaasinerмик aallartitsinissaq Rigspolitiinut noqqaassutigineqssaaq.

Kalaallit Nunaata Politiivini unnerluussisussaataasut sapinngisamik piaartumik eqqartuussivik tunniussinissamut noqqaassummik suliaqarnissaq siunertaralugu in absentia-mik tigummigallagassanngortitsinissaq pillugu aalajangiinissamik noqqaassuteqarfigissavaat, tak. inatsisissatut siunnersuummi § 44. Noqqaassut eqqartuussivimmut tunniunneqartussaassaaq kingusinnerpaamik ujaarinninnerup aallartinneqarneraniit nalunaaquttap akunneri 48-t qaangiutsinnagit. Eqqartuussiviup noqqaassummik suliaqarnissaq siunertaralugu tigummigallagassanngortitsinissaq akuerinngippagu, piaarnerpaamik ujaasineq utertinneqssaaq.

Tamatuma saniatigut inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaatini nalinginnaasuni immikkoortoq 3.7.6 innersuussutigineqarpoq.

§ 47-mut

Nunat Avannarliit tunniussisarneq pillugu inatsisaat nunani avannarlerni tigusarinninnissamut inassutininik aamma tunniussinissamut noqqaassutininik suliaqarneq pillugu malittarisassaqaanngilaq.

Aamma imm. 1-imi siunnersuutigineqarpoq, nunani avannarlerni tigusarinninnissamut inassut Kalaallit Nunaata Politiivini unnerluussisussaataasunit atulersinneqassasoq.

Nunani avannarlerni tigusarinninnissamut inassummik atulersitsinissaq pisariaqartinneqarpat, assersuutigalugu tunniussinissamut noqqaassummik suliaqarnissamut piumasaqaatit naammassineqarsimatinnagit, nunani avannarlerni tigusarinninnissamut inassut Kalaallit Nunaata Politiivini unnerluussisussaataasunit atulersinneqassaaq. In absentia-mik tiggummigallagassanngortitsinissaq pillugu aalajangiineqarsimassaaq imaluunniit pinngitsaaliilluni eqqartuussineqarsimassaaq, imatut paasillugu eqqartuussut, eqquutsinneqarsinnaasoq, nunani avannarlerni tigusarinninnissamut inassut atulersinneqarsinnaassappat. Finlandimut aamma Sverigimut nunani avannarlerni tigusarinninnissamut inassummik atulersitsinissaq pisariaqartinneqassanngilaq, tunniussinissamut noqqaassut suliarineqarsimappat.

Aamma imm. 2-mi siunnersuutigineqarpoq, naalagaaffinnut Nunat Avannarliit aamma Den Europæiske Unionip avataanniittunut tunniussinissamut noqqaassutit unnerluussisussaataasunit suliarineqartarnissaat, eqqartuussiviup tiggummigallagassanngortitsineq pillugu aalajangiinera tunuliaqutaralugu, aammalu taanna oqartussaqaarfimmiit qitiusumiit nassiunneqartassasoq.

Suliani tamani, inuup Nunat tamalaat akornanni ujaarineqarnissaa kissaatigineqarpat, unnerluussisussaataasut noqqaassuteqarnerisigut, suliaqarnissamut piumasaqaatit pigineqarpata, Kalaallit Nunaata Politiivini unnerluussisussaataasut tunniussinissamut noqqaassut suliarissavaat. Naalagaaffinnut Nunat Avannarliit aamma Den Europæiske

Unionip avataanniittunut noqqaassummik suliaqarnissaq pisariaqartinneqarpat, taanna unnerluussisussaataitaasut suliarissaavaat, tamatuma kingorna naalagaaffimmut pineqartumut oqartussa qarfimiit qitiusumiit (Naalagaaffiup unnerluussisua) nassiunneqassaaq.

Tamatuma saniatigut inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaatini nalinginnaasuni immikkoortoq 3.7.7 innersuussutigineqarpoq.

§ 48-mut

Kalaallit Nunaanni tunniussinissaq pillugu sulianut tunngatillugu aalajangersimasumik suliarinneriaaseqartoqanngilaq.

§ 48-mi siunnersuutigineqarpoq, tunniussinissamut noqqaassut Kalaallit Nunaata Politiivini unnerluussisussaataitaasut utertissinnaagaat.

§ 49-mut

Tunniussinermut inatsit aamma Nunat Avannarliit tunniussisarneq pillugu inatsisaat inuup allanik inatsisinik unioqqutitsinera pillugu eqqartuussivikkut malersorneqarsinnaaneranut periarfissiinngillat, inatsisinik unioqqutitsineq pineqartup tunniunneqaatigisimasaa pillugu tunniuneqarneq sioqqullugu iliuuserineqarsimasunut.

Imm. 1-imi siunnersuutigineqarpoq, Kalaallit Nunaata inummik Kalaallit Nunaannut tunniunneqarsimasumik, inatsisinik unioqqutitsinerit allat pillugit, unioqqutitsineq taanna tunniunneqarnermut pissutaasoq sioqqullugu iliuuserineqarsimasunut, eqqartuussivikkut malersuisinnaanissaanut nunap tunniussisup akuersinissaa pillugu noqqaassut naalagaaffiup unnerluussisussaataitaasuanit atulersinneqassaaq, taamaattoq tak. imm. 2 aamma imm. 3.

Pisut taakku pineqarput, tunniussinissaq pillugu noqqaassut tunuliaqutaralugu pineqartoq tunniunneqarsimatillugu.

Naalagaaffinnut Nunat Avannarliit avataanniittunut tunniussinissaq pillugu noqqaassutit oqartussa qarfimiit qitiusumiit (Naalagaaffiup unnerluussisua) nassiunneqartussaassapput, tak. inatsisissatut siunnersuummi § 50.

Aamma imm. 2-mi siunnersuutigineqarpoq, imm. 1-imi taaneqartutut nunamut avannarlermiittumut allamut noqqaassut Kalaallit Nunaata Politiivini unnerluussisussaataasunit atulersinneqassasoq.

Nunamut avannarlermiittumut allamut noqqaassutit Kalaallit Nunaata Politiivini unnerluussisussaataasunit nassiunneqassapput.

Kiisalu imm. 3-mi siunnersuutigineqarpoq, imm. 1-imi taaneqartutut naalagaaffinnut Nunat Avannarliit aamma Den Europæiske Unionip avataanniittunut noqqaassut naalagaaffiup unnerluussisuanit atulersinneqassasoq.

Taamaattumik naalagaaffiup unnerluussisua tassaassaaq, inuup Kalaallit Nunaannut tunniunneqarsimasup, Kalaallit Nunaannit eqqartuussivikkut malersorneqarnissaanut, naalagaaffiit Nunat Avannarliit aamma Den Europæiske Unionip avataanniittut akuersinissaannut noqqaassummik atulersitsisoq, inatsisinik unioqutitsinerit allat pillugit, pineqartup tunniunneqaatigisimasaa sioqqullugu iliuuserineqarsimasut.

Tamatuma saniatigut inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaatini nalinginnaasuni immikkoortoq 3.7.9 innersuussutigineqarpoq.

§ 50-imut

Tunniussinermut inatsit aamma Nunat Avannarliit tunniussisarneq pillugu inatsisaat, inatsisinik unioqutitsisut, utaqqiisaagallartumik Kalaallit Nunaannut tunniunneqarsimasut, Kalaallit Nunaanni eqqartuussivikkut malersorneqarnissaat siunertaralugu utertinneqarsinnaanerinit tunngasumik malittarisassamik erseqqissumik imaqanngilaq.

Imm. 1-imi siunnersuutigineqarpoq, inuk nunami allami kiffaanngissusiagaasimasoq, aammalu Kalaallit Nunaanni eqqartuussivikkut malersorneqarnissaa siunertaralugu utaqqiisaasumik Kalaallit Nunaannut tunniunneqarsimasoq, naalagaaffimmut allamut utertinneqassaaq, pineqartumik tunniussisimasumut, pillaatissartalimmik malersuineq naammassineqarpat. Pineqartoq tunniussinerup nalaani kiffaanngissusiagaappaasaaq, naalagaaffimmut tunniussisimasumut alla isumaqatigiissutigineqarsimanngippat.

Eqqartuussivikkut malersuinissaq siunertaralugu inummik utaqqiisaagallartumik Kalaallit Nunaannut tunniussisimanermut atatillugu naalagaaffimmut noqqaassuteqartumut isumaqatigiissutigineqarsimappat, pineqartoq nunami maaniitilluni kiffaanngissusiiagaasariaqanngitsoq, kisiannili taarsiullugu naammattoq, assersuutigalugu pineqartup passianik imaluunniit assigisaanik arsaarinnikkallarnissaq, sakkukinnerusumik akulerunneq taanna isumaqatigiissutaasoq naammassaaq, imaassimanngippat tunngavissaqartinneqartoq, eqqartuussisarnermik inatsimmi kapitali 35-mi malittarisassat malillugit pineqartup tigummigallagassanngortinneqarnissaa.

Piumasaqaatigineqarpoq, inuup Kalaallit Nunaanni pillaatissartalimmik suliami eqqartuussivikkut malersorneqarnissaa siunertaralugu, utaqqiisaagallartumik tunniunneqarnissaa pillugu apeqqummut tunngatillugu unnerluussisussaataasut isummernissaminnut atatillugu ilaatissagaat, suliap naammassineqarnerata kingorna pineqartup nunamut allamut utertinneqarnissaa, Kalaallit Nunaata Nunat tamalaat akornanni pisussaaffiit akerliussanersoq. Assersuutigalugu pisumi, pineqartoq naalagaaffimmi allami toqumut eqqartuussaasimatillugu.

Aalajangersakkap siunnersuutigineqartup kingorna, pineqartup Kalaallit Nunaannut utaqqiisaagallartumik tunniunneqarnissamut akuersisimasinnaanermik utertitsinera, naalagaaffimmut allamut utertitsinermut apeqqutaassanngilaq.

Nunami allami kiffaanngissusiiagaaneq atorunnaarsinneqarsimappat, pineqartup utertinneqarnissaanut pisussaaffeqassanngilaq.

Aamma imm. 2-mi siunnersuutigineqarpoq, kiffaanngissusiiagaanissaq pillugu aalajangiineq Kalaallit Nunaata Politiivini unnerluussisussaataasut noqqaassuteqarnerisigut eqqartuussivimmiit aalajangerneqassasoq. Kiffaanngissusiiagaaneq piffissalernerneqassaaq sivitsorneqarsinnaasumik. Eqqartuussiviup aalajangiinera aalajangiinikkut pissaaq.

Piumasaqaatigineqarpoq, piffissarititaasup aalajangersarneqarnissaa, utertitsinissap piffissaanut, naalagaaffimmut allamut isumaqatigiissutaasumut naapertuuttuussasoq.

Aalajangersagaq taanna malillugu eqqartuussiviup kiffaangissusiagaanermut piffissarititaasoq sivitsorsinnaavaa. Pisut eqqarsaatigineqartut tassaapput, pineqartumik eqqartuussivikkut malersuineq sulī naammassisimanani imaluunniit pineqartoq pisut immikkuullarissut pissutigalugit, assersuutigalugu nappaateqarneq suliarineqartariaqartoq, piffissarititaasimasinnaasup isumaqatigiissutigineqarsimasup qaangiutinnginnerani utertinneqarsinnaanani. Taamaattoqassappat Kalaallit Nunaata Politiivini unnerluussisussaataitasut pisussaaffigissavaat tunniussinissamut piffissaliussap isumaqatigiissutigineqarsimasup sivitsorneqarnissaa pillugu nunani allani oqartussanut isumaqatigiissuteqarnissaq.

Kiisalu imm. 3-mi siunnersuutigineqarpoq, kiffaangissusiagaanerp nalaani pineqartumut killilersuutigineqartut taamaallaat killilersuutaapput pisariaqartut kiffaangissusiagaanerp isumannaarneqarnissaannut aamma inissiisarfimmi torersuunerup aammalu isumannaassutsip attanneqarnissaannut. Isertitsisarfimmi imaluunniit parnaarussivimmi inissiisoqarsinnaavoq, tak. eqqartuussisarnermik inatsimmi § 370.

Aalajangersagaq tigummigallagassanngortitanik suliaqarneq pillugu eqqartuussisarnermik inatsimmi malittarisassanit allanit allaanerussuteqarpoq. Inatsisissatut siunnersuummi § 50, imm. 1 malillugu inuup kiffaangissusiagaasimasup mattusaanissaa pillugu aalajangiisoqarsinnaassanngilaq, tak. eqqartuussisarnermik inatsimmi § 373, pulaartoqarnermi akuliuttoqarsinnaassanngilaq, tak. eqqartuussisarnermik inatsimmi § 379, imaluunniit allakkatigut allaqatigiissinnaanermut pisinnaatitaaffimmut akuliuttoqarsinnaassanngilaq, tak. eqqartuussisarnermik inatsimmi § 380, imaassimanngippat akuliunnerit tamakkua pilersinneqarsinnaaneritut piumaqasaatit nalinginnaasut naammassineqarsimasut.

Isertitsivimmi imaluunniit parnaarussivimmi inissinneqarnerup, tak. eqqartuussisarnermik inatsimmi § 370, malitsigissavaa, inuk nuunneqartoq tigummigallagassanngortitaasut assigalugit isertitsivimmi imaluunniit parnaarussivimmut inissinneqarsinnaasoq, inissinneqarneq sivikitsuinnaassanngippat. Akerlianilli sivikitsuinnaassappat, pineqartoq politiinit kiffaangissusiagaasinnaavoq, assersuutigalugu politeeqarfimmi

inissinneqarnikkut. § 370-imut innersuussinikkut, inuk utaqqiisaagallartumik tunniunneqartoq inissinneqarsinnaavoq, assersuutigalugu napparsimavimmi, tamaaliornissaq pisariaqartinneqalissagaluarpat.

Tamatuma saniatigut inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaatini nalinginnaasuni immikkoortoq 3.7.10 innersuussutigineqarpoq.

§ 51-imut

Tunniussisarneq pillugu inatsimmi § 19-imi pineqarpoq, inunnut naalagaaffimmi allami oqartussaqaarfinnit pasisatut, unnerluussatut imaluunniit eqqartuussatut iliuuseq pillaatissiissutaasinnaasoq, tunniussisarneq pillugu inatsit malillugu tunniunneqarnissamut tunngaviliisinnaasoq, pillugu ujaarineqartunut tunngatillugu pineqaatissiissutit suut pilersinneqarsinnaanersut.

Oqaaseqaatigineqarpoq, aalajangersakkap Kalaallit Nunaannut atuuttuunera eqqartuussisarnermik Kalaallit Nunaannut inatsisip kingunerinik allaanerussuteqarluni, tak. tunniussisarneq pillugu inatsimmi § 23. Tamanna ilaatigut isumaqarpoq, inatsimmi danskit inatsisaannut innersuussinerit Kalaallit Nunaanni inatsisinut innersuussinertut paasineqarnissaat, aammalu tunniussisarneq pillugu inatsimmi piumasaqaatit nassuiarneqarnerini danskit inatsisaat pinnagu Kalaallit inatsisaat eqqarsaatigineqassammat.

Imm. 1-imi siunnersuutigineqarpoq, inummut, Nunat Avannarliit aamma Den Europæiske Unionip avataani oqartussanit, inatsit manna malillugu tunniunneqarnissamik tunngavigineqarsinnaasumik pasisatut, unnerluussatut imaluunniit pinerluuteqarsimanera pillugu eqqartuussatut ujaarineqartumut tunngatillugu, inatsisissatut siunnersuummi § 32, imm. 2, aamma § 33 assinganik atuutissapput.

Taamaalillutik tigusaaneq aamma tigummigallagassanngortinneqarneq pillugit eqqartuussisarnermik inatsimmi kapitali 35 aamma isertorluni nalunaaruteqartarnikkut, nakkutilliinikkut, timikkut akuliunnikkut aamma uppersaatinik ujaasinikkut akuliunneq pillugit kapitali 36 kiisalu paasiniaanerup nalaani pinngitsaaliilluni akuliunnerit allat pillugit

kapitali 37, assigisaanik inatsisinik unioqqutitsinermut tunngatillugu suliani, Kalaallit Nunaanni malersorneqaataasuni, assinganik annertussusilimmik atorneqarsinnaassapput.

Tamatuma saniatigut politiit pineqartup pussuisa ipai assilisinnaavaat aammalu naqinneri immiussinnaallugit, eqqartuussisarnermik inatsisip pasinninneq aamma pinerlunneq pillugit piumasagaatai eqquutsinneqanngikkaluartut.

Aamma imm. 2-mi siunnersuutigineqarpoq, pineqaatissiinerit imm. 1 malillugu aalajangigaasut atorunnaarsinneqassasut, tigusarinninnerup kingorna ullut 30-t qaangiutinnginnerini tunniussinissamik noqqaassut tiguneqarsimanngippat. Taamaattoq eqqartuussiviup pisuni immikkut ittuni piffissarititaasoq taanna sivitsorsinnaavaa.

Piffissarititaasumik sivitsuineq eqqarsaataavoq atorneqassasoq, assersuutigalugu nuna pineqartumik ujaarinnissimasoq paasissutissiisimatillugu, tunniussinissamik noqqaassutip ullualuit ingerlanerini tiguneqarnissaa naatsorsuutigineqarsinnaasoq.

Oqaaseqaatigineqarpoq, § 52-imi aalajangersakkatut siunnersuutigineqartup assinganik atuulluni, aaqqissuinikkut allannguutit ilanngullugit, tunniussisarneq pillugu inatsimmi § 19-imi aalajangersagaq atuuttoq ingerlateqqikkaa, taamaattorli allannguutigalugu, inatsisissatut siunnersuummi § 33-mut innersuussineq, tamatuma kingorna politiit, inuit tunniunneqartussatut piumasarineqartut, pussuisa ipaannik assiliisinnaanerit aammalu naqinnerinik immiussisinnaanerit, kingusinnerusukkut kinaassusersiinissaq siunertaralugu.

Tamatuma saniatigut inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaatini nalinginnaasuni immikkoortoq 3.8.1 innersuussutigineqarpoq.

§ 52-imut

Tunniussisarneq pillugu inatsimmi § 21-mi aalajangersagaq atuuttoq, naalagaaffimmiit allamiit allamut tunniussinermut (transit-imik taaneqartartoq) atatillugu inuit naalagaaffikkoorunneqartut pillugit malittarisassanik imaqarpoq.

Imm. 1-imi siunnersuutigineqarpoq, naalagaaffiup unnerluussisuata inuk, naalagaaffimmiit allamiit naalagaaffimmut allamut tunniunneqartoq, naalagaaffikkoorunneqarnissaa

akuerisinnaagaa, inatsisissatut siunnersuummi §§ 6, 18, 19, 24 imaluunniit 25-mi aalajangersakkat, iliuutsimut pineqartumut nunami maanngaanniit tunniussinermut aporfiussanngippata.

Aamma imm. 2-mi siunnersuutigineqarpoq, naalagaaffimmut Den Europæiske Unionimut ilaasortamut imaluunniit nunamut avannarlernut allamut tunniussisoqaraluartoq akuersissuteqarneq nalunaarutigineqarsinnaavoq, ujaarineqartup kinaassusaa aamma innuttaassuseqarnera, pinerlulluni iliuuserineqartup piffissaa aamma sumiiffia, taassuma qanoq issusia aamma pinerluttulerinermut inatsisitigut aalajangersakkat atorneqarsinnaasut pillugit kiisalu europami tigusarinninnissamut inassummik atulersitsisoqarsinnaasimanera pillugu paasissutissanik tigusisoqarsimappat.

Aammattaaq imm. 3-mi siunnersuutigineqarpoq, naalagaaffimmut Den Europæiske Unionimut ilaasortamut imaluunniit nunamut avannarlernut allamut tunniussineq naalagaaffimmiit Den Europæiske Unionip imaluunniit nunap avannarlarmiittup avataaneersumiit pippat, paasissutissat imm. 2-mi taaneqartut saniatigut tunniussinissamik noqqaassuteqartoqarsimasinnaanera pillugu paasissutissiisoqassaaq.

Tamatuma saniatigut imm. 4-mi siunnersuutigineqarpoq, nunamiit avannarlarmiittumiit nunamut avannarlarmiittumut tunniussisoqarpat, akuersissutitaqanngitsumik pineqartoq naalagaaffikkoorunneqarsinnaavoq.

Kiisalu imm. 5-imi siunnersuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuummi § 32, imm. 2-3, aamma § 33, assinganik atuutissasut.

Taamaalillutik tigusarinninneq aamma tigummigallagassanngortitsineq pillugit eqqartuussisarnermik inatsimmi kapitali 35-mi, isertorluni nalunaaruteqartarnikkut, nakkutilliinikkut, timikkut akuliunnikkut aamma uppersaatinik ujaasinikkut akuliunneq pillugit kapitali 36-mi kiisalu paasiniaanerup nalaani pinngitsaaliilluni akuliunnerit allat pillugit kapitali 37-mi malittarisassat, assigisaanik inatsisinik unioqutitsinermut tunngatillugu suliani, Kalaallit Nunaanni malersorneqaataasuni, assinganik annertussusilimmik atorneqarsinnaassapput.

Tigusarinninnissamut inassummi iliuuseq pineqarpat, nunani avannarlerni tunniussisarneq pillugu isumaqatigiissut imaluunniit europami tigusarinninnissamut inassut pillugu sinaakkutitut aalajangersagaq malillugu tunniunneqarnermik kinguneqarsinnaasoq, tigummigallagassanngortitsineq itigartinneqarsinnaassanngilaq, innersuussutigalugu eqqartuussisarnermik inatsimmi § 359-imi pinerlunnernut sinaakkutitigut piumasagaat eqquutsinneqarsimannginnera, tassunga ilaatillugu pisup Kalaallit Nunaanni pinerlunnertut nalilerneqarsimannginnera.

Tamatuma saniatigut politiit pineqartup pussuisa ipai assilisinnaavaat aammalu naqinneri immiussinnaallugit, eqqartuussisarnermik inatsisip pasinninneq aamma pinerlunneq pillugit piumasagaatai eqquutsinneqanngikkaluartut.

Oqaaseqaatigineqarpoq, § 53-imi aalajangersakkatut siunnersuutigineqartup, tunniussisarneq pillugu inatsimmi § 21 atuuttoq ingerlateqqikkaa, aaqqissuinikkut allannguutit ilanngullugit, taamaattorli allannguutigalugu, naalagaaffiup unnerluussisua - taamallilluni justitsministeriunngitsoq - transit-imut akuersissuteqarsinnaasoq, soorluttaaq imm. 5-imi inatsisissatut siunnersuummi aamma § 33-mut innersuussisoqartoq.

Tamatuma saniatigut inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaatini nalinginnaasuni immikkoortoq 3.8.1 innersuussutigineqarpoq.

§ 53-imut

Imm. 1-imi siunnersuutigineqarpoq, inatsit atuutilissasoq ulloq ..., taamaattoq tak. imm. 2.

Imm. 2-mi siunnersuutigineqarpoq, justitsministeri inatsimmi § 25, imm. 3, nr. 1-4, 8 aamma 9, § 43 aamma § 49, imm. 1, atuutilersinneqarnissaannut piffissamik aalajangersaassasoq. Ministerip aalajangersarsinnaavaa, aalajangersakkat piffissani assigiinngitsuni atuutilersinneqarnissaat.

Imm. 3-mi siunnersuutigineqarpoq, inatsit tunniussinissamik noqqaassutitut atuutissanngitsoq, inatsisip atuutilersinneqarnissaa sioqqullugu tiguneqarsimasunut. Noqqaassutitut taamaattunut malittarisassat maannamut atuuttut atuutissapput.

Ikaarsaariarnermi inatsisissatut siunnersuutigineqartup kingunerissavaa, tunniussisarneq pillugu inatsit aamma Nunat Avannarliit tunniussisarneq pillugu inatsisaat malillugit tunniussinissamut piumasaqaatit atuuttut, tunniussinissamik noqqaassutitut atuutissasut, ulloq [ULLOQ] sioqqullugu tiguneqarsimasunut.

§ 54-imut

Siunnersuutigineqarpoq, tunniussisarneq pillugu inatsit atuuttoq atorunnaarsinneqassasoq.

Oqaaseqaatigineqarpoq, tunniussisarneq pillugu inatsit, tak. inatsit nr. 249, 9. juni 1967-imeersoq, Savalimmiunut atuutiinnassasoq, naak inatsit Kalaallit Nunaanni atorunnaarsinneqaraluartoq uannga inatsisissatut siunnersuummik naammassinninnermut atatillugu, tassami Savalimmiut ulloq 1. marts 2010 aallarnerfigalugu pillaatissartalinni inatsisitigut piginnaatitaaneq tigunikuummagu.

§ 55-imut

Siunnersuutigineqarpoq, nunani avannarlerni tunniussisarneq pillugu inatsit atuuttoq atorunnaarsinneqassasoq.

Oqaaseqaatigineqarpoq, nunani avannarlerni tunniussisarneq pillugu inatsit, tak. inatsit nr. 27, 3. februar 1960-imeersoq, Savalimmiunut atuutiinnassasoq, naak inatsit Kalaallit Nunaanni atorunnaarsinneqaraluartoq uannga inatsisissatut siunnersuummik naammassinninnermut atatillugu, tassami Savalimmiut ulloq 1. marts 2010 aallarnerfigalugu pillaatissartalinni inatsisitigut piginnaatitaaneq tigunikuummagu.

§ 56-imut

Nr. 1-imut

Danmarkimut aamma Danmarkimiit tunniussineq pillugu inatsimmi § 1, imm. 1-ip kingunerivaa, taanna Danmarkimi imaluunniit nunami allami iliuutsimut pillaatissartalimmut pasisaq, unnerluunneqartoq imaluunniit eqqartuunneqarsimasoq, tunniussisarneq pillugu inatsit malillugu Danmarkimut imaluunniit Danmarkimiit tunniunneqarsinnaasoq. Imm. 2-p

naqissuserpaa, tunniussisarneq pillugu inatsimmi kapitali 4-mi Danmarkimiit Finlandimut aamma Sverigemut tunniussineq ilaatinneqanngitsoq.

Siunnersuutigineqarpoq, danskit tunniussineq pillugu inatsisaanni § 1-imi nutaamik imm. 3-mik ilanngussinissaq, tamatuma kingorna inatsit Kalaallit Nunaata, Savalimmiut aamma Danmarkip akornanni nuussinernut atuutissanngilaq.

Siunnersuutikkut inatsisitigut inissisimaneq ingerlateqqinneqarpoq, tassani inunnik suliani pillaatissartalinni/pinerluttulerinermi suliani pasisanik imaluunniit unnerluussanik, naalagaaffeqatigiit iluini nuussinerit, tunniussineq pillugu inatsit malillugu tunniussinertut isigineqarlutik.

Aamma inastsissatut siunnersuummi oqaaseqaatini nalinginnaasuni immikkoortoq 3.9 innersuussutigineqarpoq.

Nr. 2-mut

Danmarkimut aamma Danmarkimiit tunniussineq pillugu inatsimmi § 3, imm. 1-ip kingunerivaa, tunniussisoqarsinnaanngitsoq, taanna tunniunneqartussatut piunasaqaatigineqartoq, nunami maani, nunami avannarlermiittumi imaluunniit naalagaaffimmi Den Europæiske Union-imut ilaasortaasumi iliuutsimut pillaatissartalimmut tassunga eqqartuunneqarsimappat imaluunniit pinngitsuutinneqarsimappat.

Aamma § 3, imm. 2-p kingunerivaa, taamaqataa atuuttoq, taanna tunniunneqartussatut piunasaqaatigineqartoq, nunami maani iliuuseq pillugu pillagassaajunnaarsinneqarsimappat.

Siunnersuutigineqarpoq, § 3, imm. 1 aamma 2 erseqqissarneqassasut, taamaalilluni »nunami maani« imatut allanngortinneqarluni »nunami maani, Savalimmiuni imaluunniit Kalaallit Nunaanni«.

Siunnersuutikkut inatsisitigut inissisimaneq ingerlateqqinneqarpoq, tassani aamma tunniussisoqarsinnaanani, taanna tunniunneqartussatut piunasaqaatigineqartoq, Savalimmiuni, Kalaallit Nunaanni imaluunniit Danmarkimi, taanna iliuuseq pillaatissartalik

pillugu, eqqartuunneqarsimappat, pinngitsuutinneqarsimappat imaluunniit pillagassaajunnaarsinneqarsimappat.

Nr. 3-mut

Danmarkimut aamma Danmarkimiit tunniussineq pillugu inatsimmi § 4, imm. 1-ip kingunerivaa, nunami maani pineqartumut unnerluussineq atorunnaarsinneqarsimappat, taamaallaat tunniussisoqarsinnaassasoq, eqqartuussisarnermik inatsimmi unnerluussutip atorunnaarsinneqarnissaanut aalajangiinermik allanngortitsinermut piumasaqaatit eqquutsinneqarsimappata. Aammattaaq tunniussinissaq itigartitsissutigineqarsinnaavoq, unnerluussineq taamaatiinnarneqarsimappat aammalu unnerluussinermik taamaatitsiinnarneq pillugu aalajangiinerup allanngortinneqarnissaanut piumasaqaatit eqquutsinneqarsimanngippata.

Aamma § 3, imm. 2-p kingunerivaa, pillaatissartalimmik malersuinermut itigartitsissutigineqarsinnaasoq, pineqartup, iliuusaa taanna, tunniussinissamut piumasaqaammut tunngaviusoq pillugu, nunami maani pillaatissartalimmik malersorneqarnera aallartinneqarsimappat, aammalu iliuutsip qanoq issusaa tunngavigalugu, pineqartup Danmarkimut atassuteqarnera aammalu allat pissutsit tunngavigalugit pillaatissartalimmik malersuineruppat.

Siunnersuutigineqarpoq, § 4, imm. 1 aamma 2 erseqqissarneqassasut, taamaalilluni »nunami maani« imatut allanngortinneqarluni »nunami maani, Savalimmiuni imaluunniit Kalaallit Nunaanni«.

Siunnersuutikkut inatsisitigut inissisimaneq ingerlateqqinneqarpoq, eqqartuussisarnermik inatsisip pineqartumut unnerluussinerup atorunnaarsinneqarnissaanut aalajangiinerup allanngortinneqarnissaanut piumasaqaatai eqquutsinneqarsimappata, taamaallaat tunniussisoqarsinnaassasoq, pineqartumut unnerluussineq atorunnaarsinneqarsimappat, soorluttaaq tunniussinissaq itigartitsissutigineqarsinnaasoq, unnerluussineq taamaatiinnarneqarsimappat aammalu unnerluussinermik taamaatitsiinnarneq pillugu aalajangiinerup allanngortinneqarnissaanut piumasaqaatit eqquutsinneqarsimanngippata,

imaluunniit pineqartup, iliuusaa taanna, tunniussinissamut piunasaqaammut tunngaviusoq pillugu, nunami maani pillaatissartalimmik malersorneqarnera aallartinneqarsimappat, aammalu iliuutsip qanoq issusaa tunngavigalugu, pineqartup Danmarkimut atassuteqarnera aammalu allat pissutsit tunngavigalugit pillaatissartalimmik malersuineq nunami maani naammassineqassappat.